ר"ח חשון תשל"ח, 26.10.77 שנה 42 המחיר: 10.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) מספר 2095

העולם הזה

הסיפור שמאחרי הקלעים:

איך חיסל תמיר את דש"ש

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תא־דואר 136 • מען מברקי: „עולמספרים" • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רח' בן־איגדור • חפצה: „נר" בע"מ • גלופות: „צינקוגרפיה כספי" בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תבנית: יוסי שנון • עורכת ביתוב: נורית יחודאי • ראש המינהלה:

דרכו יקר.

„איני ירענו מראש...", **„לא האמנו!"**, **„הופתענו..."**, **„לא ציפינו..."**, אלה היו הביטויים שאיפיינו השבוע את תגובותיהם של רבים מחברי מועצת ד"ש, מחברי השורה שלה ומבוחריה, נוכח ה־החלטה הפתאומית שנפלה בצמרת התנועה הדמוקרטית לשינוי להצטרף לממשלת ה־ליכוד ללא כל תנאי.

רבים, גם שאינם חברי התנועה ושלא נתנו לה את קולם ביום הבחירות, הופ־תעו מהמהלך הציני של מנהיגי המיפ־לגה, שהתיימרה להכניס סיגנון חדש ל־חיים הפוליטיים בישראל. ההצגה המבי־שה שנערכה במועצת ד"ש, שכונסה כדי לאשר החלטה שכבר סוכמה קודם לכן במשא־ומתן חשאי, רק הוסיפה לתדהמה. ההתכחשות הגלויה להבטחות לבוחרים, ההתנערות חסרת הבושה מהעקרונות, והצ־ביעות שליוותה את התירוצים שנועדו להצדיק זאת, היו תופעות שאפילו יריבי ד"ש שיפשפו את עיניהם למראיהם כלא מאמינים.

לא נעים להגיד, אבל הגורם היחיד ש־צפה מראש כמעט בדייקנות את מהלכיה הפוליטיים של ד"ש, היה עיתון זה. עם כל אי־הנעימות הכרוכה בתוכחה מסוג „אמרנו לכם", ו„הזהרנו אתכם מראש...", אי־אפשר להימנע מכך במיקרה זה. העיוו־רון הפוליטי בו הוכו רבים וטובים, שתלו תיקוות בד"ש ותמכו בה, הוא מגוחך כל־כך, שקשה להשתתף בצערם ואכזבתם. ה־דברים היו צפויים וברורים מראש.

שבועות מיספר אחרי הקמתה של ד"ש פירסם העולם הזה סידרת מאמרים שנית־חה את הצפוי לד"ש. היה זה שלושה חצי חודשים לפני הבחירות, תשעה חודשים כמעט לפני שד"ש החליטה להצטרף לממ־שלת הליכוד.

■ ■ ■

המאמר הראשון בסידרה (העולם הזה 2061) **נשא את הכותרת „אלוהים לשילטון בחרתנו".** הדברים שנאמרו בו מצלצלים היום כנבואה. הם לא היו אלא פרי תחזית פוליטית מסוכחת.

באותה כתבה נאמר, בין השאר:

„לכאורה קיימת אפשרות תיאורטית, ש־איש מראשי התנועה לא הזכירה: שהת־נועה לא תהיה בכלל בקואליציה שיל־טונית כלשהי, אלא תישאר באופוזיציה. לכאורה קמה התנועה מפני שהכל רקוב, הכל טעון שינוי. מבחינה זו אימצה לעצ־מה ד"ש בפשטות ובלי חוכמות, את כל האמיתות שגובשו במשך 25 שנה בסדנת העולם הזה.

ד"ש אינה אומרת רק שהמערך התנוון, ושיש לשחרר את המדינה משילטונו. היא אומרת גם שהליכוד שותף להתנוונות זו, שהוא רקוב לא פחות ממיפלגת־השילטון. הנה־כי־כן, סביר היה שד"ש תכריז עתה כי היא מתכוונת לנהל מאבק אופוזיציוני עיקבי ונמרץ, עד אשר תשיג את הכוח הדרוש כדי לקבל לידיה את הנהגת ה־מדינה ותוכל להקים מישטר חדש. מאחר שאין סיכוי שמצב זה יגיע כבר בבחירות '77, תהווה התנועה בכנסת התשיעית את סיעת־האופוזיציה העיקרית, ותשתדל כ־תוצאה ממנו לזכות באמון הבוחרים ב־1981, או ב־1985.

אולם התנועה אינה אומרת זאת. להי־פך: עצם המחשבה על כך מעורר בה חלחלה.

כי תנועה זו לא קמה כדי לנהל מאבק אופוזיציוני לשינוי פני המדינה ולשבירת המיפלגות המימסדיות, העומדות עתה ב־ראש השילטון והאופוזיציה. אין לה זמן ואין לה חשק לכך. כל הרכב הנהגתה נגוד את האפשרות הזאת.

מבחינה זו אין ההרכב מיקרי: נמצאים בה כל הממונים על שירותי־הביטחון מאז קום המדינה ועד כה, שנותרו בחיים; ראשי המישטרה, ראשי החברות הציבו־רית הגדולות, אלופים וקצינים אחרים. אין להעלות על הדעת את ייגאל ידין, מאיר עמית, מאיר זורע, דן טולקובסקי, צבי זמיר וחבריהם כחברי סיעה אופוזיצ־יונית, המנהלת מאבק פרלמנטרי בכנסת. הם לא יידעו מה לעשות שם, ועצם ה־תפקיד ישעמם אותם עד מוות.

עשרות אישי־הצמרת של המימסד ה־ישן, שנהרו אל התנועה החדשה, באים אליה כדי להיות מיניסטרים, ומבחינת ה־אמביציות יש בהם כדי לאייש שתי ממשלות.

משום כך אין איש מעלה על דעתו שהתנועה תמלא תפקיד אופוזיציוני — אף שהדבר נובע, בעליל, מדיבוריה ומתעמו־לתה. כל זה אך מוכיח איזה ערך יש לייחס לדיבורים ולתעמולה של ד"ש.

מנהיגי התנועה יכולים לשיר את השיר הישן של זאב ז'בוטינסקי, שאינו מתאים כלל וכלל לתנועת־החרות: „אלוהים, לשיל־טון בחרתנו!"

■ ■ ■

בהמשך אותה רשימה, נשקלה ה־שאלה איזו קואליציה תעדיף ד"ש, אם תעמוד בפני הברירה להצטרף לקואליציה עם המערך או עם הליכוד. כבר אז לא היה ספק בכך שמנהיגי ד"ש יעדיפו קוא־ליציה עם הליכוד, אם תוצאות הבחירות יאפשרו זאת. כתב אז העולם הזה:

הדבר חייב להיאמר בבירור, בצורה חדה ונוקבת, כי הוא בנפש המדינה:

אין שום דבר ב„מצעה" של ד"ש, בסיג־נונה, בהרכבה ובזהות מנהיגיה, המונע ממנה להצטרף מחר לקואליציה עם הלי־כוד והמיפלגות הדתיות.

הדבר סביר לא פחות מאשר האפשרות של הצטרפות לקואליציה עם המערך. כפי שיסתבר בהמשך סידרה זו, הוא סביר עוד יותר.

וזוהי הסכנה האמיתית, הנובעת מתנו־עת ד"ש: שהיא תקח בטעות־שווא קולות מן המערך ומן המרכז ותיצור בפעם הרא־שונה בתולדות המדינה אפשרות ריאלית של שילטון ימני.

אפילו תשיג ד"ש רק עשרה מנדאטים, יכול להיות בכך די כדי ליצור רוב יציב לקואליציה שתכלול את הליכוד ואת כל המיפלגות הדתיות. מיפלגות אלה זכו, ב־בחירות האחרונות, ב־54 מנדאטים. אם תקח ד"ש לפחות שיבעה מנדאטים מהמערך, ל"ע ור"צ — ייווצר רוב לקואליציה כזאת. מה תהיה דמותה?

לכל אדם שוחר־שלום, בעל גישה הומא־נית וליברלית, יהיה זה מישטר של סיוט. ענייני החוץ, השלום והמילחמה יהיו מסו־רים בו בידי מנחם בגין. ענייני־הפנים יהיו מסורים בידי המיפלגות הדתיות. ענייני ה־כלכלה יהיו מסורים בידי האנשים העומ־דים מאחרי ד"ש.

■ ■ ■

בכתבה השנייה בסידרה, שנשאה את הכותרת „בית ארמה" (העולם הזה 2062), **נותח ההרכב האישי של ראשי ד"ש ותומכיה הנסתרים. על סמך ניתוח זה היתה המסקנה פסקנית וחד־משמעית:**

למחרת הבחירות עשוייה תנועת ד"ש למצוא את עצמה במצב שבו תוכל לא רק להכריע בין ממשלה בראשות המערך לבין ממשלה של הליכוד, אלא גם להכ־תיב לכל אחד משני הגושים הגדולים תנאים אולטימטיביים לקבלת השילטון.

ייתכן שלשם כך לא תצטרך אף לנתוק ניצחון כמותי גדול בקלפי. עשרה מנדא־טים יכולים להספיק, אם שאר המנדאטים יהיו מחולקים בצורה הנכונה בין הגושים הגדולים.

לשיכבה של אילי־הון, החולשת על עמ־דות־כוח כזאת, תהיה זו הזדמנות של פז, פשוטו כמשמעו — שתהיה שווה לא עשרה או עשרים מיליונים, אלא מיליארדים.

כיצד?

ייגאל ידין מספר לציבור שהוא יעמיד תנאי־בל־יעבור להצטרפותו לכל קואליציה אפשרית: שינוי שיטת הבחירות.

אולם ניתן להניח, כי את אילי־ההון האלמוניים מעניינת שיטת־הבחירות כק־ליפת־השום.

מה יעניין אותם?

יעניין אותם שיושם סוף־סוף קץ ל„אנאר־כיה ביחסי־העבודה". שיוקם „מישטר של סדר־ומישמעת" במשק. שהממשלה הבאה תפעל למען „מוסר־עבודה גבוה," ותעמוד איתנה מול „דרישות־שכר בלתי־מוצ־דקות." שתהיה „מנהיגות חזקה" בשטח הכלכלי. שתקום, קודם־כל, „בורסת־חו־בה" שתשים קץ ל„הפקרות" של תביעות־שכר ושביתות.

במילים פשוטות: איסור שביתות, הפ־עלת בתי־המישפט והמישטרה נגד שוב־תים, קביעת השכר על־ידי גופים שיל־טוניים, ביטול „תוספת־היוקר הגורמת ל־אינפלציה", ועוד.

כינון מישטר כזה יחסוך למעבידים הר־בה מיליארדים של לירות בשנה. כדי להשיגו, יהיה כל מעביד נדרמלי מוכן להשקיע קצת כסף...

אם תהווה התנועה את לשון־המאזניים למחרת הבחירות, יוכלו הבוסים האמי־תיים שלה — אלה שנתנו את הכסף — לבחור בין שתי אפשרויות מפתות:

● לקיים את מישטר המערך, בתנאי שהממשלה תנקוט מדיניות של יד־ברזל ביחסי־עבודה.

● להקים שילטון של הליכוד, הדתיים וד"ש — שבו תזכה ד"ש בתיקים השול־טים על מערכות המשק והעבודה, תמורת מסירת מדיניות־החוץ לחרות ומדיניות־הפנים לדתיים.

ובסיומה של אותה כתבה נקבע:

מכל המיבחנים, החשוב והאמיתי ביותר הוא מיבחן הכסף. בפוליטיקה ניתן לומר: „גלה לי מניין בא הכסף שלך, ואדע מי אתה".

לגבי ד"ש זוהי הבחינה הקובעת. אך התנועה מסתירה בקפדנות את העובדה המכרעת הזאת.

וכמו שאומרים בעולם העיתונות: „חד־סר־תשובה הוא, לעיתים קרובות, התשובה הסובה ביותר."

הכתובת היתה כתובה באותיות של אש על כל קיר ונדבך בבניינה של התנועה החדשה, שנשאה את שם השינוי לשווא. רק מוכי סנוורים פוליטיים סרבו לקרוא אותה. קינותיהם על שרומו והולכו שר־לל, אין בהם, כפי שאומר הסלנג הצברי, כדי „להזיז".

אלי תבור

הכתבה ב„העולם הזה" 2061 (2.3.77)
„תרגיל של מנהיגים תאבי שילטון וחברי מכלנות"

50 Watts!
SS-410
SONY
SONY
חדש!
HMK-419
למבקשים את הטוב ביותר...
"IT'S A SONY."

תשקיף

ברק יחפטר אם תהיה חנינה

היועץ המישפטי לממשלה, אהרון ברק, יתפטר אם תחליט הממשלה, בניגוד לחוות־דעתו, להכריז על חנינה כללית.

הממשלה מעוניינת בחנינה כללית, כאליבי־בדיעבד לחנינת יהושע בן־ציון וכאמצעי לסיהור אילי ההון השחור. בהזדמנות זו תוכל להיפטר גם מברק, שדבקותו בעקרונות הפכה מיטרד לממשלה החדשה. הפיתוי לכך יגבר עם מסירת תיק־המישפטים לד"ש.

מוגאדישו - הישג תעמולתי לערבים

בניגוד לתמונה המצטיירת בישראל, הפכה פעולת מוגאדישו ניצחון תעמולתי לעולם הערבי דווקא.

כלי־התיקשורת העולמיים הבליטו את העובדה ששתי מדינות ערביות — סומאלייה ודובאי — היו מוכנות לשתף פעולה עם הקומאנדו הגרמני; שום מדינה ערבית לא גינתה את סומאלייה על חלקה בחילוץ ושגם אש"ף הסתייג בחריפות ממעשה החטיפה.

הדבר התפרש כתפנית עקרונית של כל העולם הערבי, ובכלל זה אש"ף, לוב ודרום־תימן, כלפי הטירור האווירי.

חופש־הצבעה לדיין

שר־החוץ משה דיין הודיע בישיבת הממשלה, שנערכה ביום השני השבוע, כי הוא שומר לעצמו את חופש־ההצבעה בכל נושא שיועלה בכנסת, מאחר שאין הוא שותף לשום הסכם קואליציוני.

הודעתו המפתיעה של דיין באה בתום דיון על ההסכם הקואליציוני עם ד"ש, שבו ניתנה לד"ש הרשות שלא לתמוך בממשלה בנושאי חוץ וביטחון מסויימים. הודעת דיין הפנתה את תשומת־הלב לכך שאין לזיכוד שום הסכם קואליציוני עם שר־החוץ.

אגו"ת לא תפרוש

אין כל אפשרות שאגודת־ישראל תפרוש מן הקואליציה ביגאל הצטרפות ד"ש, או מכל סיבה אחרת.

תנועת העולם הזה במחנה שלי

ביום ג', האחד בנובמבר 1977, בשעה 19.00, בבית בני־ברית, רח' קפלן 10, ת"א, ישיבת

המועצה הארצית

על סדר היום:

1. נציגות התנועה במוסדות מחנה שלי.
2. המצב המדיני והמגעים עם אש"ף.

חברים שטרם קיבלו הזמנה, מתבקשים להתקשר באופן דחוף עם אדם קלר, מישרד התנועה, טלפון 03-243386.

המו"מ עם ד"ש אחרי גבו של בורג

המשא־ומתן לצירוף ד"ש לקואליציה התנהל לא רק מאחרי גבו של ח"כ אמנון רובינשטיין, אלא גם מאחרי גבו של השר יוסף בורג, ששהה אף הוא בחו"ל.

בורג חלם עדיין על קבינט תואר של סגן ראש־הממשלה, ועל כן חשדו כי חבריו שהוא מחבב מאחרי־הקלעים בצירוף ידיו, שתואר זה הובטח לו.

רפאל יציג מועמדותו

יצחק רפאל, שחסידיו־לשעבר סילקוהו מסיעת המפד"ל בכנסת, מתכנן את שיבתו לחיים הציבוריים. **רפאל מתכוון להציג את מועמדותו לראשות עיריית ירושלים, מול טדי קולק.**

הסכם קולק־פרוש

למעשה מובטחת בחירתו של טדי קולק כראש־העירייה הבא של ירושלים.

ההדלפה - ממישרד־הפנים

בחוגים יודעי־דבר מתמקד החשד לגבי הדלפת מסקנות המישטרה כי פרשת פלאטו־שרון במקום אחד: מישרד־הפנים.

קולק, שירוץ בראש רשימה עצמאית, שרק כ־40% ממועמדיה יהיו אנשי המערך, כבר עשה הסכם עם מנחם פרוש, שלפיו תתמוך בו אגודת־ישראל, כך שיהיה לו רוב גם במועצת־העיר, אחרי שייבחר בבחירות האישיות לראשות־העירייה.

"הסוכן הכפול" שיקר

היועץ המישפטי עומד להודיע כי סיפורו של ממ"ד־המישטרה, שמסר לעיתון "הארץ" כאילו חיבקו קצינים־מישטרה בתוכנית להחדירו לשורות "הפשע המאורגן", הוא שקר מתחילתו ועד סופו.

לעומת זאת ישרב היועץ להיענות לדרישת המפקח הכללי, חיים תבורי, להעמיד את הארץ לדין על הוצאת־דיבה נגד המישטרה בפרשה זו. היועץ מניח כי העיתון פעל בתום־לב והאמין לסיפורו של הסמל השקרן.

שוחף ישראלי בקידוח

קידוח הנפט באי־טור, במימי המיפרץ, הגיע לשיכבה של נפט אמיתי בעומק של 20 ממר. זוהי הפעם הראשונה ששיכבת־נפט מתגלה בשטחים המוחזקים בעובי של יותר מחצי מטר.

הפעם מדובר בנפט ממש, ולא בסימנים. השבוע נערכות בדיקות גיאולוגיות כדי לקבוע אם הנפט עלול לפרוץ בעצמו ובאיזו עוצמה, או שיהיה צורך לשאבו.

הקידוח שייך לחברות אמריקאיות רבות, ושותפת בו חברת ירדן בחמישה אחוזים (ראה ידיעה קודמת במדור אתה והלירה).

האוצר יחזיר כספים למפיקי סרטים ישראליים

מאות אלפי ל"י יוחזרו למפיקי סרטים ישראלים, שהוקרנו בין חודש ספטמבר 1976 לחודש ספטמבר 1977 ושמיספר הצופים בהם עלה על 300 אלף איש. בשעתו החליט מישרד־המיסחר־והתעשייה להקטין במחצית את שיעורי החזר־המס על כרטיסי קולנוע לסרטים ישראלים עבור כל כרטיס שנמכר מעל ל־300 אלף כרטיסים. הוראה זו פגעה קשה בסרטים שזכו בהצלחה מיסחרית ומפיקי הסרטים הישראלים ראו בה חיסול סיכוייו של הסרט הישראלי.

עתה הציעה הממונה על הסרט הישראלי, בועז אפלבוים, לשכנע את מישרד־האוצר לבטל החלטה זו, שנכנסה לתוקף בספטמבר 1976, רטרואקטיבית.

היא תחול רק על סרטים ישראלים שהוקרנו החל מחודש ספטמבר 1977. כתוצאה מכך עשויים כמה מפיקים לזכות בהחזרי־מס נוספים בגובה של מאות אלפי ל"י.

משכורת איש מזכירות "אגד": 19 אלף ל"י

אנשי הסיעה האופוזיציונית מיפנה בקואופרטיב אגד, מפיצים בין חברי הקואופרטיב העתקים של תלוש המשכורת של חבר מזכירות אגד, אברהם גולדמן, המוכיח כי למרות שמשכורתו הרישמית ברוטו הסתכמה ב־5245 ל"י, הוא קיבל למעשה בחודש ספטמבר השנה משכורת בסך 19,194 ל"י.

סכום של יותר מ־9,000 ל"י במשכורת ניתן לחבר המזכירות בתשלום עבור "עבודה נוספת".

אנשי מיפנה טוענים, בכרוז המצורף לתלוש המשכורת של גולדמן: "מי שזו הכנסתו, לא ידאג לנו למשכורת הוגנת ולהטבת תנאינו הסוציאליים ולא ישמור על יום עבודה של שבע וחצי שעות."

מחפשים תפקיד למנדלבאום

מנכ"ל מישרד־המיסחר־התעשייה, הד"ר משה מנדלבאום, שוקל עתה הצעה לכהן כסגן בשכר של יושב־ראש מועצת־המנהלים של הבנק לפיתוח התעשייה.

אין ספק כי תפקיד זה יהווה פיחות עצום במעמדו של מנדלבאום. יושב־הראש החדש של הבנק, אברהם פרידמן, אינו מקבל שכר.

במיסגרת מאמציו של שר־המיסחר־והתעשייה יגאל הורביץ להעיף את מנדלבאום, הוצע למנדלבאום לכהן כציר כלכלי בניו־יורק, אולם שר־האוצר שמחה ארליך הטיל ווטו על המינוי, שנמפר בסופו של דבר ד"ר צבי דינשטיין.

הרב הדוהר

חוגים מישטרתיים מתלוננים באח־רונה על התשתוללות ברכבים של מכונית הרב הראשי הספרדי, הרא־שון־לציון עובדיה יוסף.

מכונית־השרד של הרב נראית דוהרת בפראות רבה ברחובות ירושלים, כאשר הרב יושב בתוכה והיא נהוגה בידי נהגו משה ("מישל"ה") שהם. הנהג טען במישטרה שהוא נוהג כך על־פי הוראת הרב, הנהנה מפינגון זה של נהיגה, בעוד שכאשר הוא נוהג בגפו הוא נחשב כנהג זהיר. הרב אישר את טענת נהגו.

ספטמבר יגמר
ב-31 באוקטובר.

הטבות ללא תקדים ממתינות לך החודש בבנק הפועלים.

מבצע מיוחד של בנק הפועלים לרגל חודש החסכון הבין לאומי.

★ כל המפקיד ב"מטמון ח"י כפליים" בחודש אוקטובר תוצמד הפקדתו למדד חודש ספטמבר.

★ 100% הצמדה כבר בתום 3 שנים.

בנוסף, מענק בגובה 10% מסכום הפקדון, רבית, הצמדה מלאה של הקרן והמענק ופטור ממס על כל הרווחים.

נצל את חודש החסכון לטובתך.

פרטים בכל סניפי בנק הפועלים, בנק קונטיננטל לישראל, בנק אמריקאי ישראלי, בנק עין חי ובנק מסד.

בנק הפועלים בע"מ

לנו אכפת.

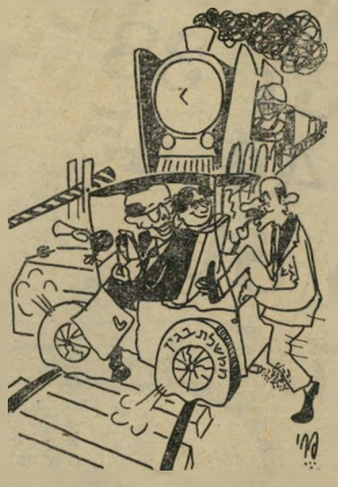
מכתבים

מי האמין ולוא לרגע?

חמישה חודשים בילבד אחרי הבחירות ירקה ד"ש בפרצוף בוחריה תוך ויתור ציני על כל עקרונותיה. המילון מגדיר את המילה עיקרון כ„עיקר מוסרי או דיעה מוסרית." לאור התנהגותה של ד"ש ב־אחרונה הייתי מציע ללשונאים שלנו ל־שנות את הגדרת המילה עיקרון, או את הגדרת המושג „מוסר".

יהושע הרץ, ירושלים

הנימוק של „שעת־חירום מדינית" שבו השתמשה ד"ש כדי לתרץ את כניעתה המוחלטת לליכוד על־מנת להצטרף לקו־אליציה, אינו אלא בדיחה גרועה. כל

שגותיה של המדינה היו שעת־חירום אחת רצופה. מאנשים אינטליגנטים כמו אלה הנמצאים בד"ש ניתן היה לצפות לתירוץ מתוהכם יותר.

צבי שרוני, תל־אביב

...אינני מבין את אלה הזועמים על ייגאל ידין וחבריו על שהחליטו לוותר על עק־רונות תנועתם על־מנת לזכות בנתח מה־שילטון. האם הם רוצים להגיד לנו שהם האמינו, ולוא לרגע אחד, במה שהבטיחו להם הגדונים ידין, תמיר ורובינשטיין? אם כך, משהו לקוי בשיכלם ולא אצל ה־אדונים הנכבדים מד"ש.

נחום אושרי, תל־אביב

לאפסום 73'

בראיון ברדיו הצהיר שר־החוץ משה דיין כי „אם יהיו אש"פים בז'נבה, אנחנו בעמדה נקום ונלך הביתה." חד וחלק וארר־גאנטי. לשאלה: „ואז, מה יהיה?" ענה דיין בקיבעון האופייני לו: „לא יהיה שום דבר." האיבחון: לאפסום 73' כרוני.

אברהם כהן, טירת הכרמל

לנוכח התהפוכות הרבות החלות באח־רונה במדיניות־החוץ של ישראל, רבים השואלים מדוע בכלל הצטרף דיין לממ־שלה. התשובה לכך פשוטה ביותר: דיין מעוניין לצרף את בגין לאוסף הסאקרי־פאגים שלו.

ואם כבר דנים בשילטון החדש, יורשה לי להביע את דעתי על הטלוויזיה הישר־אלית המציגה את הסרט על מוסוליני רק עתה, ולא עשתה זאת לפני ה־17 במאי.

יוסי קאופמן, גבעתיים

נראה לי שבכל מהלכיה ההפכפכים, כביכול, של הממשלה בראשות בגין־דיין, יש בכל־זאת איזה קו מנחה: שבכל תנאי, תוך שימוש בכל הנוסחאות המפולפלות ותוך מישחקי־מילים בלתי־חשובים, חייבים להגיע לז'נבה. וכל זאת על־מנת לאפשר לראש־הממשלה לומר אותו המישפט, שכל ראש־ממשלה ישראלי הייב לומר לפחות פעם אחת במהלך הקדנציה שלו: „אני יכול להביט לעם הזה ישר בעיניים, כי עשיתי הכל למען השלום." ותאמינו או לא — אם רק נשב במושב הפתיחה של ועידת ז'נבה, העם הזה יאמין לו.

חזי שוסטר, צה"ל

חנינה עלית־נאי

אינני מתנגד לחקיקת חוק חנינה כללית לרגל חגיגות השלושים של המדינה, אך זאת רק אם יומלאו התנאים הבאים:

● חוק זה לא יחול בשום מיקרה על יוזמי חוק החנינה.

● החוק לא יחול על מי ששירת ב־תוקף תפקידו בקדנציה הנוכחית ו/או עד לכניסת חוק החנינה לתוקפו כשר בממש־לה, כחבר כנסת או כנשיא... כל זאת — על עבירות על חוקי הבחירות, חריגה מסמכויות או ניצול לרעה של סמכויות לשם טובת־הנאה אישית.

רון גרינהוט, תל־אביב

● ● ●

אריק, התפטר!

כל בדיקה חוקית של מיסגרת פעילותו כשר בממשלה מביאה לתוצאה שלאריק שרון אין כל תוקף חוקי לתפקד כשר. המסקנה היחידה החייבת לגבוע מכך היא התפטרותו המיידית.

ועדה אשר קבעה שעל שר בממשלה „להתנער" מבעלות על מפעלים וניהול חברות מיסחריות שניהולם עומד בניגוד אינטרסים לענייני משרדו. אריק שרון אינו מתכוון, כפי שהצהיר, לוותר על החזקה החקלאית שלו למרות הוחלטת ועדת אשר.

גם הציבור הנוהה אחר אריק שרון בעיניים עצומות חייב להבין ולהעיר את תשומת־ליבו של מנהיגו, שעל שר לשמש דוגמה אישית ולעמוד בדרישות ולוא ה־מחמירות ביותר, כדי שבבוא העת יוכל לדרוש גם מצאן מרעיתו, ולא רק בעיתות מילחמה.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

כנס פאריס

בכתבה על הכנס הבינלאומי למען שלום צודק שנערך בפאריס (העולם הזה 2094) נעשה ניסיון לחלק את אש"ף לפרו־מער־בים ולפרו־סובייטים, עד לקביעת מסקנה בלתי־נכונה לדעתי, והיא: „ליסודות ה־פרו־מערבים משני הצדדים קל הרבה יותר להגיע להסכם ביניהם מאשר ליסודות הפרו־סובייטים. אנשי אש"ף הדוגלים ב־אוריינטציה פרו־אמריקאית־קרובים לשלום הרבה יותר מעמיתיהם המשרתים את ברית־המועצות."

יש להבהיר שאש"ף הוא חזית רחבה של העם הערבי הפלסטיני. הקובע הוא הקו הרישמי של אש"ף, שנקבע במועצה ה־אחרונה שלו שהתכנסה בקאהיר. לפי קו זה פועל אש"ף. בהחלטות המועצה מוקעת ארצות־הברית על מדיניותה באיזור, על אי־נכונות ממשלתה להכיר ברזרות בזכות העם הפלסטיני להקמת מדינתו העצמאית ועל סירוב ארצות־הברית להכיר באש"ף כנציגו הלגיטימי של העם הפלסטיני. ואילו ברית־המועצות זוכה בהערכה רבה בהחלטות מועצת קאהיר, בזכות תמיכתה בזכויות הצודקות של העם הפלסטיני. וכ־ידוע, ברית־המועצות מכירה הן בזכויות העם הפלסטיני והן בזכויות העם הישראלי, והיא פועלת למען הכרה הדדית בין ישראל והמדינות הערביות.

מה, אם כן, פסול בעמדת ברית־המוע־צות? כעת גם נוצר מצב חדש — עם פירסום ההכרזה הסובייטית־אמריקאית. אש"ף וההמשלות הערביות מסכימים ל־הצהרה זו כבסיס לכינוס ועידת ז'נבה.

האם ייתכן שכוחות מתקדמים בישראל יקוו לגאולה מנטיות פרו־מערביות?

ומה שנוגע לנו, בישראל. כזכור במועצה בקאהיר הוחלט לקיים מגעים רישמיים ופומביים עם הכוחות המתקדמים בישראל.

נציג אש"ף, **עבדאללה חורני,** אמר מעל הבמה בכנס פאריס: „החלטנו לקיים פגי־שה רישמית עם רק"ח לא משום הסכמתנו לקומוניזם, אלא משום הסכמתנו למאבק שרק"ח מנהלת נגד הכיבוש ולמען שלום צודק באינטרס עם ישראל וכל עמי ה־איזור.

חשיבות כנס פאריס בכך שהשתתפה בו מישלחת רישמית מטעם אש"ף ובה, בין השאר, שני חברי הוועד הפועל של ה־אירגון, ונאומי נציגי אש"ף בכנס היו בשם אש"ף ועל דעת מוסדות אש"ף.

במיפגש בלונדון הדגישו ד"ר עיסאם סרטאווי וכן סעיד חמאמי, בכל פעם ש־נאמו, שאומנם הם חברים באש"ף אבל דיבריהם במיפגש הם על דעת עצמם בילי־בד.

בכנס פאריס השתתפו 60 מישלחות מכל רחבי תבל, אולם בהכרזת הסיכום הודגשה

(המשך בעמוד 8)

אם תסמוך השבוע על האינטואיציה שלך, ולא תהסס לקבל החל־טות חשובות במי־שור הכספי, עומדים לרשותך סיכויים רבים לעשות עיסקה מצויינת ולהבטיח את עתידך לאורך ימים. אם ההח־לטה אינה בידך, הפעל את מלוא השפעתך על בר הסמכא, והשתדל לשכנע אותו בדבריך.

* * *

מחוות בלתי צפוי מצד אדם שמעולם לא נחשב בעיניך כדורש טובתך, עשוי להבהיר כמה עניינים סתומים, ולשים קץ למקור בעיותיך. אותו אדם יעשה למענך עוד יותר מזה, ואם תאיר לו פנים בסוף שבוע, הוא עשוי לפתוח בפניך אפשרויות קוסמות בתחום החברתי. לכן כדאי שתחשוב שנית לפני שאתה מסרב.

* * *

שמך הטוב טוב מאד. על כן אל חשש! אתה יכול לעשות דברים שנראים לך, אולי, רעשניים מדי. בת תאומים, השמלה הצב־עונית היא, השבוע דוו־קא זו שתבטיח את הצלחתך ברבים. אלה הרגישים לאלרגיות ו־למחלות עור, מוטב שלא יצאו השבוע ל־מרחקים. אלו העומדות להינשא — מוטב להן לדחות את תוכניתם לזמן־מה. אין זה שבוע לבילויים.

בדומה למלח מנוסה, היה נכון לזוז עם כל רוח, העיקר — שלא תיתקע במקום אחד, שלא תקבל הת־חייבויות מרחיקות לכת, ושלא תבטיח הבטחות. אתה עשוי לגרום צער לאשה מבוגרת, וגם עשוי ל־הביא לידי ניתוק עם גבר השוחר את טו־בתך. אין זה שבוע לקשרים רומנטיים.

* * *

יום ראשון הוא יום טוב במיוחד, בכל הקשרים שלך עם המין הגברי. תוכל להסתדר לא רע בעסקים השבוע אם תרסן את נטייתך הטבעית ללחום על דב־רים קטנים שאין להם חשיבות יתירה, ורק מרגיזים אותך. השבוע, נסה לחפש לך תחומים חדשים לעיסוק בזמן הפנוי אשר יש לך.

* * *

חשבוע צפוייה לך פעילות קשה מן הרגיל, וגם בלתי־שיג־רתית, ממש כמו ב־שבוע שעבר. יהיה עליך לאסוף את כל כוחותיך, הפיזיים וה־נפשיים, כדי לעמוד במשימות שיוטלו עליך לבצען. אם תדע להת־גבר על חולשות קט־נות שלך — תצליח, נסה לאנוס עצמך לא לבזבז כסף השבוע.

יום שני הוא היום שלך, בן מאזניים — סוף־סוף מותר לך להתאהב, אך תיזהר לא לאבד את הראש. על תחליט החלטות גורליות בעניינים כס־פיים, ואל תיכנס לווי־כוחים מיותרים עם חבריך לעבודה. בת מאזניים, אם לא הס־פקת לבזבז את כל הכסף שלך במכירות סוף העונה כדאי שתעשי זאת עכשיו.

* * *

אם תעמוד השבוע ב־פני בעייה מביכה ה־קשורה בבירור מיש־פטי, הסדרת עניין רש־מי, או מגע בלתי צפוי עם הרשות, מוטב שלא תדחה את הטיפול ב־עניין, התחל בכך מייד, בסיועו של אדם הממ־מצא בסבך עניינים זה. אדם כזה עלול להב־היר לך שמצבך אינו מזהיר כפי שדי־מית, וכי תעבור תקופה ממושכת של מתח ואי־נעימות עד שהעניינים יסתדרו.

* * *

אל תיתפסי לדאגה ולמצב רוח כשתבחיני ביום שני בגוון החיוור המרחף על פניך ובר־גישות המוזרה שאת חשה כלפי הסובב או־תך. דעי לך שהרגשה זו תחלוף מהר. נסי ליהנות מהרגשה זו, אך שילטי בעצמך ואל תתני לאיש לנצל את ריגשותיך האי־מהיים השופעים חום ואהבה. אם הי־כרותכם קצרה, דחי לכמה ימים את החלטתך בקביעת יחסך האמיתי אליו, למרות שהכל ברור לך ואת רוצה בו.

* * *

אל תנסה לכפות על עצמך ועל אחרים מצ־בים בלתי נוחים, אך ורק משום שהחברה דורשת זאת. הישמר מ־פני דחפים פנימיים למצוא פתרונות לבע־יות שאולי אינן קיי־מות כלל. מישהו המו־שך בחוטים מאחורי ה־קלעים יגלה יותר ויותר את נוכחותו בסוף החודש. מורך הלב שאתה מגלה בנוכחות אנשים, מונע בעדך להת־קדם בעבודתך. תני יותר אהבה לאהובך.

* * *

באמצע השבוע תהיה לך הזדמנות להרהר ב־דרכך בחיים, בהש־פעתה של שיחה אינ־טימית עם אדם שאתה רוחש לו אמון. הוא יצליח לשכנע אותך, כי אתה מסוגל לה־שיג הרבה יותר מכפי שהשגת עד כה, אם תהיה פחות עצל ותפ־תח את כישרונות היצירה שבך. בן דלי — הימנע מהחלטות נמהרות.

* * *

פלירט לא־מחייב, או רומן אהבהבים קצר ומרגש, צפוי לך, בת דגים, לקראת סוף השבוע, או בתחילת ה־שבוע הבא. השותף ל־פלירט או לרומן יהיה גבר אשר ראית בו עד כה רק ידיד ותו־לא, ואשר בתקופת ליבלוב־האהבה שלכם נדמה יהיה לך כי זהו האביר־על־הסוס־הלבן לו את ממתינה כל השנים. בשטח העסקים — אין חדש. ההצעה שקיבלת היא משונה, אך הפרטים הכלולים בה הם נכונים. היזהר.

יתרונות נוספים
בתוכנית „יתרון ח"י כפליים"
באוקטובר 1977

אם תתחיל בחסכון באוקטובר- כאילו התחלת לחסוך בספטמבר 1977

ובנוסף-100% הצמדה כבר בתום 3 שנות חסכון

אם תפתח חשבון חסכון "יתרון ח"י כפליים" בחודש אוקטובר 1977, תהנה מהצמדה למדד של חודש ספטמבר 1977 ומהצמדה של 100% כבר אחרי שלוש שנות חסכון.
בכך תהנה, לאורך כל תקופת החסכון, ממדד מוקדם יותר על הפקדותיך בחודש אוקטובר 1977
דווח זה הוא נוסף למענק של 10%, להצמדה המלאה ולריבית, המצטברת בחשבונך.
והכל, הכל, פטור ממס!

יתרון ח"י כפליים

חסכון בתשלומים חודשיים מ־50 ל"י, או בהפקדות חד-פעמיות עד 36.000 ל"י.
גם חוסכים ותיקים יהנו מיתרונות אלה על כל ההפקדות החד־פעמיות שבוצעו באוקטובר 1977.

כדאי כפליים בחודש אוקטובר- חודש החסכון הבינלאומי בדיסקונט.

מכתבים

(המשך מעמוד 6)

השתתפות המישלחות מהארצות הערביות, הפלסטינית ושל שוחרי־השלום מישראל. הכנס בפאריס הניח יסוד להמשך הפעילות הבינלאומית למען שלום צודק במיזרח־התיכון. בעתיד יתקיימו מיפגשים נוספים אשר יאפשרו עוד יותר מגעים, שיחות ודיונים בין המישלחות מישראל, הארצות הערביות והפלסטינים.

ומה שנוגע להכרזת הסיכום — היא נתקבלה דווקא לפי תביעת המישלחת ה־מצרית, שאמרה: לא ייתכן לקיים כנס כה גדול מבלי לסכמו בהכרזה.

הכרזה זו איננה בדיוק החלטות מועצת אש"ף בקאהיר, וגם לא מצע הוועד היש־ראלי לשלום צודק. אולם ההישג עבורנו שבהצהרה זו, הוא שבפעם הראשונה, ב־כנס משותף לפלסטינים וישראלים נאמר ברורות, ש„וועידת ז'נבה חייבת לאשר את הזכויות החוקיות של כל עמי האיזור — של העם הפלסטיני, עמי ארצות־ערב ושל עם ישראל". זו התקדמות גדולה ביחס לכנס בולוניה. נדמה לי, שדעת כל המש־תתפים הישראליים בכנס, חברי המישלחת והמשקיפים כאחד, שהשתתפו בכנס היתה חיובית ומועילה. ותועיל עוד יותר הש־תתפות שוחרי־השלום מישראל בעתיד ב־וועד הבינלאומי ובפעולותיו לשלום צודק במזרח־התיכון.

עוזי בירשטיין, חבר המישלחת הישראלית בכנס פאריס, תל־אביב.

● חבל שהקורא בורשטיין, דובר רק"ח, אינו עומד על כמה אירועים שאירעו ב־כנס הפאריסאי:

(א) נציג אש"ף, עבדאללה חורני, ש־הוא המקשר בין אש"ף ובין מוסדות קומו־ניסטיים, נעדר באופן הפגנתי מן האולם כאשר דיבר ח"כ לובה אליאב בשם ה־משקיפים הציוניים בכנס.

(ב) למשקיפים הציוניים לא ניתנה תחילה זכות־הדיבור, ורק אחרי משא־ומתן מייגע, והחרמת מושב־הפתיחה מצי־דם, נתקבלה דרישתם. כתוצאה מכך לא היו המשקיפים הציוניים נוכחים בעת שדיברו שני הנציגים הבכירים של אש"ף במושב־הפתיחה.

(ג) קבלת הכרזה בתום הכנס היתה בניגוד גמור להבטחות שניתנו מראש, שלא תתקבלנה החלטות וכי הכנס יכלול רק חילופי־דברים חופשיים בין הצדדים.

(ד) בכנס השתתפו מישלחות ערביות ואחרות, המתנגדות עקרונית לכל שלום בין מדינת ישראל והמדינות הערביות, וביניהן מישלחות מעיראק ומלוב. הדבר מבליט את העובדה שעליה עמד **העולם הזה**, ושבלטה בכנס עצמו: שבעוד שה־עמדה הסובייטית היתה מתונה, הרי מרבית בעלי־בריתה של ברית־המועצות בעולם הערבי הם כיום אנשי חזית־הסירוב.

(ה) אין אמת בטענה כאילו הודיעו נציגי אש"ף בלונדון שהם באו ודיברו בכנס לונדון על דעתם האישית. ד"ר ע־סאם סארטאווי הודיע מעל דוכן הכנס שהוא מופיע כראש המישלחת הרשמית של אש"ף, וכי הוא מדבר בשם אש"ף ועל דעת יו"ר האירגון, יאסר ערפאת. סעיד חמאמי אמר שהוא מדבר על דעת עצמו רק כאשר פיתח רעיון מסויים (פדרציה בין ישראל ופלסטין „בעוד שניים־שלושה דורות") שלא נתקבל על דעת אש"ף.

(ו) ד"ר עיסאם סארטאווי וסעיד חמא־מי, שני האישים הבולטים ביותר במאמ־צים למען שלום ישראלי־פלסטיני, לא השתתפו בכנס פאריס.

(ז) עם שובו של הקורא בורשטיין ל־ארץ פורסמה בשמו הודעה, שבה נאמר כאילו השתתפה בכנס פאריס „מישלחת מטעם של"י" ושזו כללה את האלוף (מיל.) מתי פלד. האמת היא שמחנה של"י לא הוזמן כלל לכנס. כמה מחבריו הוזמנו על־ידי היוזמים באופן אישי, והשתתפו בכנס כמשקיפים באופן אישי. מתי פלד, שהש־תתף בכנס לונדון, לא הוזמן לכנס ולא השתתף בו.

הערכת **העולם הזה** לגבי כנס פאריס הפרו־סובייטי, בהשוואה לכנס לונדון ה־פרו־מערבי, הסתמכה על עובדות אלה.

● ● ●

כאיש אחד עם הממשלה

אני רוצה להעיר על הכתבות המופיעות בעיתונכם, שברובן המכריע מתקיפות את הממשלה החדשה ואת יושב ראשה מנחם בגין הנכבד. הן בפרשת כרמיאל והחזירים והן ברוב הכתבות האחרות. אתם מזלזלים מאד בכבודה וביוקרתה של מדינת ישר־אל, של עמה וממשלתה החדשה. בכך אתם מעודדים את אוייבי ישראל ומבי־אים ללחץ מדיני לפתרון כפוי מהגויים.

על העם היהודי בארץ ובתפוצות ותוש־בי מדינת ישראל הלא־יהודים, לפעול יחד באחווה כדי לבנות את מדינת ישראל ולשגשגה ולפעול נגד לחץ מבחוץ לפת־רון כפוי שיביא בסופו של דבר אסונות.

רק השילטון החדש, שבראשו עומד מנ־חם בגין, יכול להסדיר את בעיות השוחד והפרוטקציה שהיו תחת שילטון המערך ולנהוג בשוויון ולפי החוק בלי פרוטקציות. לכן, נא להתאחד כל העם והאזרחים מבלי הבדל דת, גזע ומין, כי מטרתנו אחת היא: שלום, בניין ושיגשוג לעם ולמדינה.

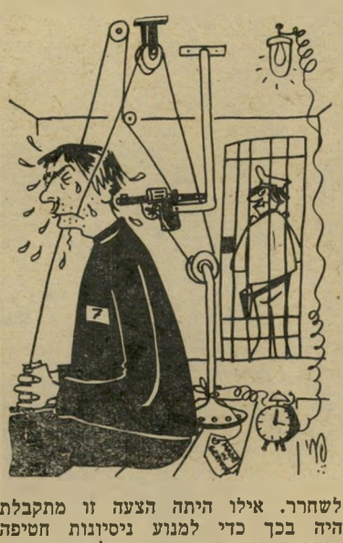
האני פנדי, מג'אר

● ● ●

הדוגמה הגרמנית

אחרי שממשלת גרמניה המערבית אימ־צה את השיטה הישראלית, לפחות בתחום המילחמה בטירור, הוכיחו לנו הגרמנים שאנחנו יכולים גם ללמוד מהם בשטח זה. הדרך לחיסול הטירור היא חיסולם של הטירוריסטים שחבריהם מנסים לשח־רר אותם תמורת בני־ערובה.

בשעתו, דומני אחרי פרשת מעלות, הוע־לתה גם בארץ ההצעה להוציא להורג את המחבלים אותם ביקשו רוצחי ילדי מעלות

לשחרר. אילו היתה הצעה זו מתקבלת היה בכך כדי למנוע ניסיונות חטיפה ורצח אחרים. כשאין את מי לשחרר פשוט לא חוטפים בני־ערובה. אלא שאז יצאו כל יפי־הנפש, כולל אתם, נגד הצעה זו.

הגרמנים הוכיחו שניתן לעשות זאת ולוא בדרך של הקלת אפשרויות ההתאב־דות בכלא. אחר שיוודעו תוצאות הנתי־חה של אנשי באדר מיינהוף ניתן לצפות שגם אצלנו ישמעו קולות שיתבעו לאמץ את השיטה הזו. וכולם לא רמז לכך יועץ ראש־הממשלה למילחמה בטירור בעת ש־התמנה לתפקידו?

משה אטיאס, טבריה

● ● ●

קוסמטיקה לצה"ל

קראתי בעיון את הרשימה „קוסמטיקה או טיפול שורש" (העולם הזה 2092), ש־דנה בנושא אכיפת המישמעת בצה"ל. יש להצטער על כי נעשה שימוש בנושא עדין כל־כך לנגח את מדיניות מישרד־הביט־חון והשר העומד בראשו. עובדה זו יכו־לה להיות לגיטימית לולא ניזון הכותב מעובדות חלקיות, היוצרות תמונה לא נכונה על עבודת המישטרה הצבאית ואכי־פת המשמעת בצה"ל.

הניסיון למקד את נושא אכיפת המשמ־עת דרך עונשי מחבוש בלבד לוקה בילי־דותיות, שנובע אולי מחוסר־ידע משלים. צה"ל נוקט דרכים שונות לאכיפת ה־מישמעת, ביניהן הסברה, הדרכה והוראות בכתב ובעל־פה.

הבעייה אינה מתחילה בכפתור האחרון בחולצה שאינו רכוס וגם אינה מסתיימת בכך. אותו חייל שבבוקר לא ציחצח את נעליו, או ישכח לרכוס את כפתור חולצתו בצהריים, עשוי להשתתף באימון נשק או בתרגיל וגם שם יש כל הסיכויים שישכח לבצע הוראות מישמעת שונות. התוצאות בוודאי לא יהיו סימפאטיות — אם לא טראגיות במקרה הגרוע.

רובקס
המתנה השימושית ביותר

מורלה
המפטים המעוצבים ביצירת אומנות

מכתבים

במישמעת יש דווקא מקום לקוסמטיקה. צבא הוא חלק מסימליות מסויימת, ה־מביעה את אחדות העם ושלמותו. העובדה שיש קצינים בכירים שהופעתם מרושלת אינה יכולה לתרץ או להסביר הופעה מרו־שלת של חיילים פשוטים. גם ממדי התו־פעה אינם כה גדולים כפי שיכול להיווצר הרושם מן הכתבה. יש אלפי חיילים ה־לבושים היטב שמעולם לא הוטרדו על־ידי המישטרה הצבאית. המשמעת הרפויה — שהסמים, הפשע והגניבות הם חלק בלתי־נפרד ממנה — היא ביטוי לערך שנשחק במילחמת יום־הכיפורים ושיקומו והבראתו הם חלק מהמאמצים להפקת לקחים ב־צה"ל כתוצאה מהמילחמה. השאיפה לשרת ערך זה צריכה להיות שאיפה לאומית, למרות שהטיפול בה הוא פנים־צבאי.

יהודה קונפורטי, תל־אביב

● ● ●

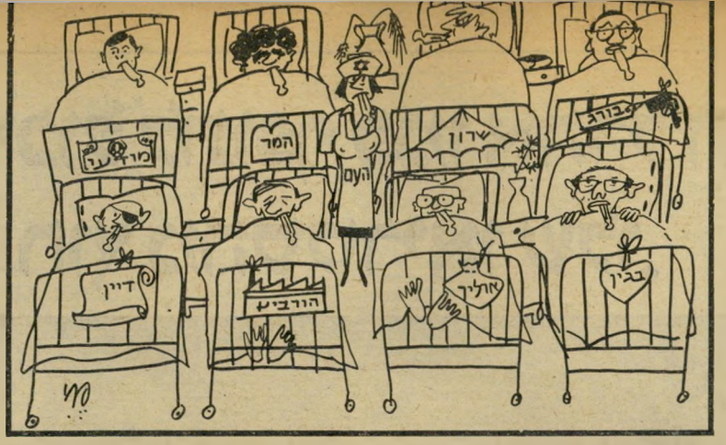
ניטרוגליצירין חובה

הקורא יוסף אהרון הציע בעתונכם (ה־עולם הזה 2093) לנהל את ישיבות הממ־שלה מבית־החולים איכילוב ובכך לחסוך למדינה הוצאות מיותרות. ברצוני למחות על העלבון הצורב שבמיכתבו הנ"ל. ראי־שית, הוא היה חייב לכתוב בסוגריים כי מיכתבו הוא פליטון או הומורסקה ולא הצעת־ייעול. ושנית, כיצד הוא יכול להציע שהוצאות ישיבות הממשלה יכוסו על־ידי עיריית תל־אביב, בו בזמן שהעיריה עצמה סובלת ממשיכות־יתר בבנקים למיניהם?

מר אהרון שכח להציע שייבנה גם שדה־תעופה על גג בית־החולים איכילוב, כך שלפעמים יוכל שר מהשרים החולים לטוס לחו"ל לסידור בעיותיו.

אני מציע לחלק את בית־החולים לאג־פים שונים, שבהם יופרדו זה מזה הנא־פוליאונים והג'וזפינות באגף אחד והעצ־בנים והאלימים באגף אחר וכן הלאה. חוץ מזה חייבים לחוקק חוק שכל תושב ישראלי, בלי יוצא מן הכלל, חייב לקחת מדי יום שלושה כדורי ניטרוגליצירין: אחד בבוקר, אחרי שהלילה עבר בשקט, השני בצהריים לפני קריאת עיתוני הערב, והשלישי לפני שצופים בעלי כותרת.

מ. נבון, תל־אביב

● הקורא נבון שכח גם הוא לציין אם כתב פיליטון או הצעת־ייעול.

אם אומנם מצב רוחו העליז והמשופר של ראש ממשלתנו מנחם בגין נובע מהת־רופות שהוא מקבל, כפי שהתפרסם בעיתו־נות, הנה הזדמנה לממשלת הליכוד ההז־דמנות להעלות פעם אחת ולתמיד את מו־ראל העם. למה שרק מנחם בגין ייהנה ממצב־רוח עליז כל הזמן? מה יש, לנו לא מגיע? אנחנו משלמים מיסים בדיוק כמוהו.

אחרי שהגלולות לשיפור המוראל נוסו בהצלחה על־ידי בגין, מן הדין שהממש־לה תחלק אותן גם לעם. מובטחני שאם היה עושה זאת לפני שהמליץ על הענקת החגינה ליהושע בן־ציון, כל העם היה מריע לו בעליצות.

חיים גנס, קריית אונו

● ● ●

פרופורציה דרוזית

בשבוע שעבר התפרסמה בעיתונות, ב־רדיו ובטלוויזיה, חשיפת מיקרה שיתוף־הפעולה של שני דרוזים עם אירגון מחב־לים מהגדה המערבית. כלי־התיקשורת זעמו על המקרה כשהדגש הוא על היות החשודים דרוזים.

בתוקף תפקידי ידועים לי מיקרים רבים על דרוזים שנפצעים בעת היותם בשירות צה"ל, שלא לדבר על מסירות העדה ה־דרוזית לשילטון הישראלי בכל המישו־רים. כשמדובר בסיום תרגיל צבאי, בפעו־לה מיבצעית או בהרוגים ופצועים למען המולדת, הם יכונו תמיד „בני מיעוטים". פיתאום יש דרוזים בעיתונים, וכמובן ב־הקשר של מחבלים. אף פעם לא קראתי על קציו דרוזי, אך מחבלים דרוזים יש המון.

לדעתי זו התייחסות פוגעת, אשר אינה מלמדת נכונה מה צריך להיות יחסנו לעדה הדרוזית. יש לתת פרופורציה נכונה ל־דברים.

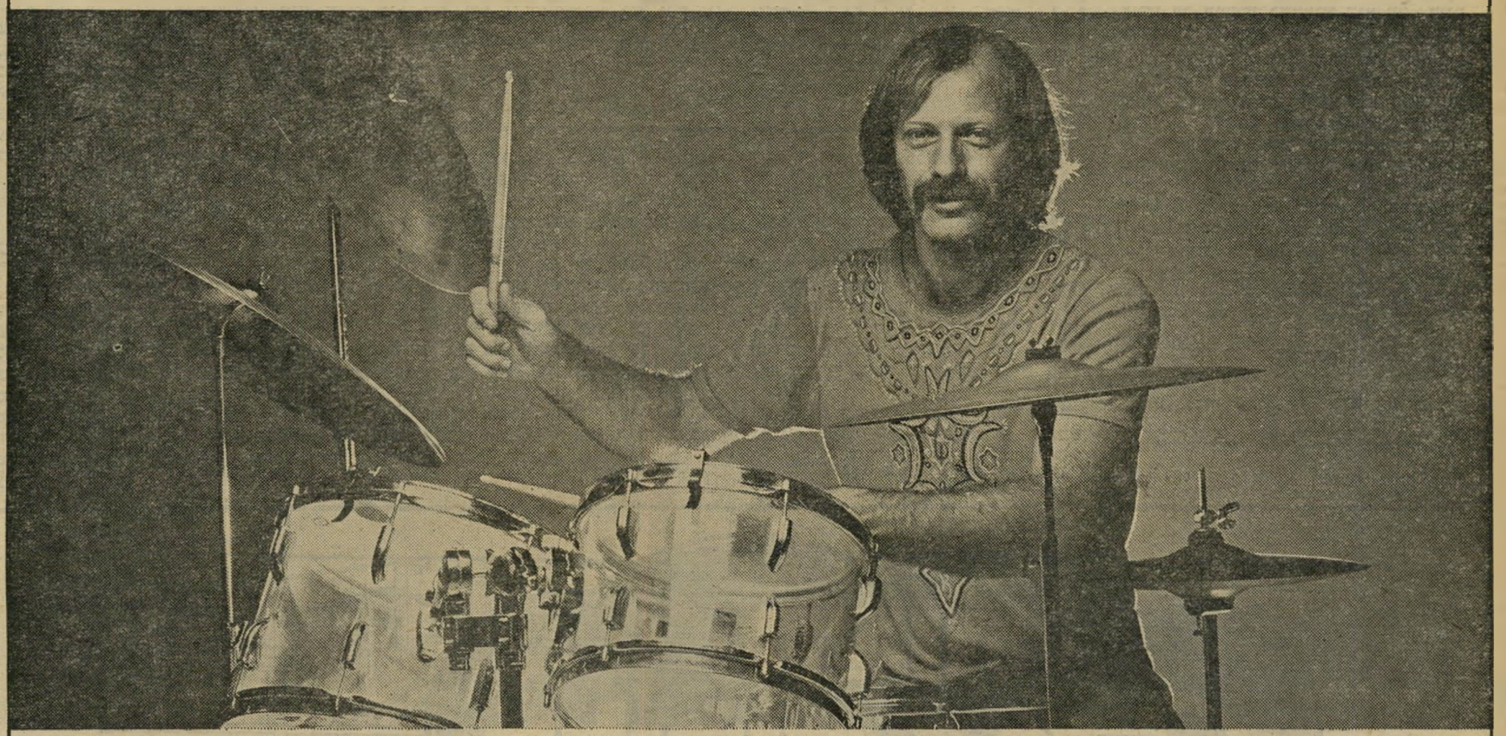
רוברט אדלר, יחיעם

היה מוזר במיקצת לקרוא את מאמרו של העיתונאי אבי בטלהיים במעריב על ישראלים ברישתות ריגול. המאמר היה

(המשך בעמוד 12)

אף אחד לא יכול לתופף כמו אהרל'ה קמינסקי.
חוץ מהסטריאו שלו.

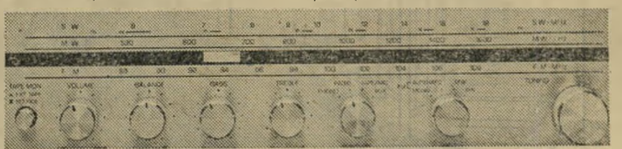

אהרל'ה קמינסקי יודע מהו ביצוע מושלם.

כמי שנמנה על צמרת נגני הג'אז והפופ, יודע אהרל'ה כמה נסיון, ידע ומאמץ דרושים כדי להגיע לשלמות מוסיקלית שאפשר להתגאות בה.

"כאיש מקצוע", אומר אהרל'ה, "אני מעדיף את מערכת הסטריאו S.G. 2080 של נשיונל. אני מאזין למוסיקה מתקדמת מכל העולם, מתקליטים ומקסטות, וחשוב לי במיוחד לשמוע את הביצוע המדויק, ממש כמו בהופעה חיה.
כשאני רוצה להתרכז בכלי מסוים בתזמורת, או בתחום מסוים של צלילים—אני מכוון את ה-BASS וה-TREBLE, "משחק" קצת ב-BALANCE,

מוסיף VOLUME ואז אני מרגיש כאילו התזמורת מנגנת ממש בתוך החדר שלי".
אהרל'ה קמינסקי יודע בדיוק כיצד צריכה להשמע מוסיקה טובה. אחרי הכל, הוא "עושה" אותה במו ידיו.

וכשאהרל'ה קמינסקי מאזין לאהרל'ה קמינסקי במערכת הסטריאו S.G. 2080 של נשיונל, אפשר להיות בטוח שהביצוע יהיה מושלם.

National

צעד קדימה אל המחר.

רדיו AM/SW/FM/FM stereo • מגבר 108 וואט • פטיפון אוטומטי •
טייפ קסטות סטריאופוני עם "DOLBY" • זוג רמקולים 2 Way משובחים

National Panasonic and Technics are the brandnames of Matsushita Electric.

זה היה העולם הזה שהיה

„העולם הזה" 782
תאריך: 23.10.52

לפני 25 שנה

גיליון „העולם הזה" שיצא לאור לפני 25 שנים בדיוק הקדיש חמישה עמודים (מתוך 16, כולל שני שערים) לסיקור „משפט ציבורי" שערכה מערכת השבועון לנוער הישראלי. במהדר „מיפלגות" הוכא דיוקנו של איש־השער ואיש־החודש ח"כ פרץ ברנשטיין, ממנהיגי מיפלגת הציונים־הכלליים שפת־חה, השבוע לפני 25 שנים, במשא־ומתן עם ראש־הממשלה דויד בן־גוריון מתוך כוונה להצטרף לממשלה. צלם המערכת, פול גולדמן, הביא תחת הכותרת „חיים חדשים" סידרת תמונות אכספלוסיביות שצילם בעיצומו של ניתוח קיסרי בכית־החולים „הדסה" בתל־אביב. התמונות הן הראשונות מסוג זה שראו אור בעיתונות העברית.

ציוותי הכתבים של „העולם הזה" השבוע לפני 25 שנים סיקרו את המשבר בענף המוניות, את השביתה במפעלי המלט „שמשון" בהר־טוב (בית־שמש), את מישפטו של דוב שילנסקי שנישמה לפגוע במישרד־החוץ הישראלי בפצצה, חילופי תפקי־דים בצמרת מישטרת ישראל ואת הופעתה של ריטה היוורת בסירטה „זה קרה בטרינידאד". „סיפור החודש" מאת ורדה אפרת, תחת הכותרת „מרוב אהבה", עסק בהווי שחקני התי־אמרון „הקאמרי".

בשער הגיליון: איש־החודש פרץ ברנשטיין. השער עצמו, ראשון שערי „העולם הזה" במתכונת של טכניקה־מעורבת ציור+צילום.

הנוער הישראלי 1952 על עצמו: אשם! ✱ הערים - מידד

שיף: רמה תרבותית גבוהה, חיים חפר: נוער בלי השראה,

יהודה גבאי: בתי־ספר בלי ספורט, אפריים ריינר: מיפלגתיות

נוער

מישפט ציבורי:

ביום השישי בערב, 18.10.52, נערך ב־אולם קולנוע גן רינה בתל־אביב מישפט ציבורי לנוער, בהשתתפות מאות נוכחים ובסדר מופתי. המישפט הקדים שנערך ל־נוער הישראלי היה גם הוא בתל־אביב, בראשותו של חיים נחמן ביאליק. השופטים היו יצחק צ׳יזיק, אליעזר מלחי ואורי אבנרי. הפרקליט אליעזר ליבסון סינגור על הנוער, התקיגור היה עורך־הדין שמו־אל תמיר. נוסף על חבר־השופטים נבחרו גם שופטים־מושבעים וביניהם הצייר משה ברנשטיין, העיתונאית מירה אבנרי, ואחרים.

כתב־האישום: „חיים פלד, אתה נא־שם כי הנך נופל מן הדור הקודם בחוסר נכונות להתנדבות בחיי המדינה והחברה, בהיעדר חוש ציבורי וברמה תרבותית ירודה. האם אתה מודה?" לאחר מישפט־זוטא קטן החליט להסיר את ההשוואה עם הדור הקודם. עדי הקטיגוריה החלו להש־מיע את עדותם.

בנימין נחשון (בן 24, חניך בית־הספר־הדראמתי של הקאמרי, לשעבר איש פל־מ״ח): „...אין כל ספק כי רמתו של הנוער ירדה. שוב אין אותה רוח התנדבות, אדם המצליח למעול בכספים הוא חבר׳מן, הרמה התרבותית ירודה, הגישה לבחורות חדלה להיות רומנטית ועדינה, הפכה גישה ישר לעניין..."

שולמית גלבר (בת 23, פקידה מס־שלתית, לשעבר חיילת בפלמ״ח וחברת קיבוץ): „...אני מכירה היטב את אותם ה־חוגים המסתובבים בקפה כסית בתל־אביב ועטרה בירושלים. ואני רוצה לומר עליהם כמה מילים. הסופרים הצעירים המתהלכים ב„מיכנסיים אמריקאיים ולובשים סוודר גם במזג־אוויר חם, חושבים שזו גבורה להיראות עם חצי־תריסר צעירות בפרמ־יירה; הם מצאו להם אופנה חדשה בגידול זקנים ושפמים — אך מעולם לא יצאו למשברות לשוחח עם העולים החדשים. הסטודנטים יודעים רק להילחם בעד שכר־לימוד נמוך ואינם מתעניינים במילחמה בשחיתות או בשוק־השחור. הנוער כפוף למיפלגות וגותן לזקנים להחליט ולקבוע כרצונם..."

רב־חובל אירמה הילפרין: „בזמני, הנוער באמת הטביע את חותמו על כל החיים. היום הוא עבד נרצע של המיפל־גות... הנוער של היום אינו אשם במצבו. האשמה בעיקר בנו, שחינכנו אותו, וב־מיפלגות — בכל המיפלגות — האנטי־פטריוטיות והרקובות!..."

עד כאן עדי הקטגוריה.

מידד שיף: „הרמה התרבותית כאן היא הגבוהה שבעולם! הראיה: באולם זה יושבים כמה אלפי צעירים שבאו כאן רק מתוך התעניינות בנושא רציני... הנה, לדוגמה, מיאמי־ביץ׳, עיר בגודל של תל־אביב. אין שם אף חנות־ספרים אחת! אם רוצים ספר קונים אותו בבית־מרקחת (דראג־סטור). ורק ספר קל..."

רפאל מושיוב (חבר מרעצת פועלי תל־אביב מטעם מפא״י): „...שכר־הלימוד הנדרש מתלמיד בית־ספר תיכון כיום הופך את הילמידים למותרות שלא רבים יכולים להרשות לעצמם. בכל זאת צרים בתי־הספר מלהכיל את כל המבקשים. זה מעיד על שאיפה לתרבות, גם של הנוער וגם של הוריו..."

עד כאן עדי הסניגוריה, ומכאן עדים שבאו מתוך הקהל:

חיים חפר (פיזמונאי): „גם בפלמ״ח היו מידות שונות של התנדבות: תמיד הצטיינו אנשי ההכשרות ותנועות־הנוער. בר־בזמן שמתוכם הוקמו 32 יישובים יסדו אנשי הפלמ״ח שלא השתייכו לתנועות פחות נקודתיות... השירים שאני מחבר עתה דנים בנושאים אחרים מאלה שחיברתי בימי הפלמ״ח. אני רוצה גם לציין כי תקופת הגבורה של הפלמ״ח לא היתה ב־קרב כי אם בחיי העבודה שקדמו למילחמה. אותו הצורך בהתנדבות לחיי עבדה ויישוב גבולות קיים גם כיום..."

יהודה גבאי (ספורטאי): „...נכון ש־רמתו הספורטיבית של הנוער ירודה. אך האשם תלוי בבתי־הספר. בעוד שבארץ־לארץ מוקם בית־ספר על ששת של 50 דונאם, מצטמצם בניין דומה בארץ לכמה מאות מטרים בלבד. לתלמיד אין איפה לעסוק בספורט..."

אפרים ריינר (בן 29, שליח השומר־הצעיר בתל־אביב)*: „דיברו כאן על נוער שהוא עבד המיפלגות, הנשלח על־ידי ה־מיפלגות להדביק כרזות ברחובות. אולם אסור לשכוח כי מיפלגתיות היא גם יישוב בגבולות, קיבוצים והתנדבות בכל השט־חים... מאז קום המדינה התחזקו הכוחות הנגדיים שפעלו כל הזמן נגד תנועות הנו־ער. כך, למשל, אין תנועות הנוער החלו־ציות מוכרות על־ידי הממשלה ואסור להן לפעול בבתי־הספר. התוצאה: בית־הספר היסודי בעיר אינו מוציא כמעט בכלל צעירים חלוצים. וכשההתנדבות להתייש־בות יורדת, יורדת ההתנדבות בכל שאר השטחים..."

לאחר פרק העדויות, בא תורו של הנאשם לעלות לדוכן־העדים:

הנאשם: „המדינה הזאת קיימת תודות לנוער שהקריב דם (הנאשם עצמו שירת ביחידה קרבית בגבעתי). אני יודע כי עתה מוקפת מדינה זו אויבים מבחוץ. לכן אינני קם להפילה מבפנים על־ידי הפיכות... אך אם ד״ר שמוראק לא יכול היה למגר את המרשתתים אזי על אחת כמה וכמה שהנוער אינו יכול... אבל, אילו נוצר חס וחלילה אותו מצב שהגיע אותנו להתנדב ב־1947, הנוער היה מתנדב שוב..."

* ריינר משמש כיום כמנכ״ל חברת־ה־עובדים של ההסתדרות.

רעכשיו הגיע תור הסיכומים:

קטיגוריה: סיכומו של עורך־הדין שמו־אל תמיר היה למעשה דחוק מלהיות קיט־רוג. כל המישפט הזה, אמר, בא כדי לתת לנוער חומר מחישבה, לתבוע ממנו שיתנער מאדישותו, יתחיל לפעול. „הנוער חייב להכיר בעובדה שהוא יכול לפעול. אני אומר שהנוער היה בסדר, אינו בסדר כיום, אלא הוא יכול להיות בסדר".

סניגוריה: הגנתו של אליעזר לייבסון התרכזה בעיקר בעובדה — שהתגאים ה־קיימים כיום והמשימות שהם מטילים על הנוער שונים בתכלית מכל מה שהיה עד כה. „הן רק לפני זמן קצר עשה הנוער מהפכה אדירה. הוא לא יבוא כעת להפוך את תוצאותיה. דברים רבים שנעשו עד כה בהתנדבות הפכו עכשיו תפקידי־חובה מובנים מאליהם. בחור אשר עשה פעם גדולות והתנדב לשנת שירות יודע עתה כי בין כה וכה ייקרא לשירות שנתיים בצבא..."

פרקליט־הדין: השופט אליעזר מלחי פנה אל השופטים־המושבעים והסביר להם את תפקידם, ואת האחריות הרובצת עליהם לפסוק אם הנוער אשם או זכאי. „אינכם מוגבלים למה ששמעתם וראיתם כאן ה־ערב. עליכם לתת את התשובות לפי מיטב ידיעותיכם ומצפונכם. אתם גם רשאים להימנע מלפסוק..."

כעבור חמש דקות ניתן פסק־הדין המלא: הנוער נמצא חייב (ברוב של שמונה נגד אחד, ושלושה נמנעים) לפי הפירוט הבא: בחוסר־נכונות להתנדבות בחיי החברה והמדינה: חייב (ברוב של שמונה נגד ארבעה) בהעדר חוש ציבורי: רק בהאשמה השלישית — רמה תרבותית ירודה — ניצל כברזל, והוא נהנה מן הספק (חמישה נגד חמישה, עם שניים נמנעים).

היה זה פסק־דין קטלני. 12 האנשים שפסקו אותו היו כולם צעירים, ונבחרו מתוך אותו הנוער שההאשמה כוונה אליו. המישפט־הציבורי על הנוער־העברי תם.

פרט מעניין: למרות מיספר המשתתפים הגדול במקום, לא היה עיתון עברי שמצא לנחוץ לכתוב על המישפט הציבורי. לעומת זאת נתן לו קריין רדיו דמשק בעיבריית בין כה וכה ייקרא לשירות שנתיים בצבא..." פירסומת רבה, בפרסמו באיחור של יום את המקום שבו נערך המישפט הציבורי.

חיים פלד
תודות לנוער...

חיים חפר
הצורך בהתנדבות

אפריים ריינר
גם יישוב הגבולות

מידד שיף
התעניינות בנושא רציני

מכתבים

(המשך מעמוד 9)

כל־כך דומה למאמרים בעיתונות הסובייטית, עד שלרגע שאלתי את עצמי: איפה אני?

איני מתייחס למעשיהם הפליליים של אלה שכבר נשפטו, אלא לגישת הכותב לזכויות הפרט. בסוגיה זו אנו מתעלמים מכך שאין מסירת מידע לסוכן זר מהווה עבירה על־פי חוק העונשין לביטחון המדינה אלא אך ורק בנסיבות מסויימות: ביודעין שהמידע נמסר לסוכן זר, ביודעין שזה היה מידע ביטחוני ושהמידע הגיע אל המוסר בתוקף תפקידו.

לא כן בארצנו. בארץ התפשט שיגעון הריגול. איני שולל את האפשרות שאלה העומדים לדין באשמת ריגול — אומנם מרגלים, אך אני שולל את זכותו של בעל המאמר להגיע למסקנה זו על סמך העובדות שהוא מביא במאמר. אני מתנגד להבעת דיעה בלתי־מבוססת לפני הכרעת הדין, כפי שהוא עשה. פגע בי פירסום מאמר זה המטיל ספק בדמות מדינתי, בקיום הזכויות האנושיות הבסיסיות בה ומזכיר לי אווירה שמאחרי מסך הברזל.

אהרון ב., חיפה

● ● ●

מה פיתאום?

ברשימה שפורסמה במדור אתה והלירה (העולם הזה 2091), הדנה ביחסים בין מישרד האוצר למישרד התעשייה, מסופר כי יעקב שביט התמנה כיועץ לענייני סרטים במישרד התעשייה והמיסחר, ומן הנאמר עשוי להתעורר הרושם כאילו מדובר במישרה כלשהי.

מעורבותי בענייני סרטים במישרד הצטמצמה בהגשת תזכיר חד־פעמי לשר על מצבו של ענף הקולנוע, ללא תמורה כלשהי. מניין, איפוא, לקח הכתב הנכבד את הסיפור על מישרה וכדומה?

לא פחות מובן לי מניין נטל הכותב את תוארי „פונקציונר מפלגתי", שעה שאינני חבר מיפלגה כלשהי ובוודאי שלא נשאתי ואינני נושא בשום מישרה מיפלגתית מדרג כלשהו. גם הניסיון לכרוך בין אחד הספרים שחיברתי לבין התזכיר הנדון מופרכת, שהרי הכתב הכלכלי בוודאי לא קרא את הספר ואינו יודע מה תוכנו ומהי עמדתו. לא פחות מכך, אין לו ידיעה מוקדמת כלשהי באשר להבנתי או חוסר הבנתי בענייני סרטים.

יוצא מכך שכל הנאמר בשתי השורות הנוגעות לענייני בדוי ומסולף מתחילתו ועד סופו. אני רק מקווה ששאר הפרטים בכתבה מהימנים יותר.

ד"ר יעקב שביט, תל־אביב

● ● ●

טלפלא האידיוט

רפש רב כבר הושלך בטלוויזיה שלנו על תוכניות־הבידור שלה. בידי עתה חומר־בוץ נוסף, ואני מכוונת אותו בזעם אל תוכניות הילדים בטלוויזיה. אני מקווה שאני פוגעת היטב בעינו השמאלית המדולדלת של אותו אדיוט הקרוי טלפלא.

כשתוכנית לילדים היא טיפשית, יש לי האפשרות לכבות את המכשיר ולפנות לדרכי. אך הילדים אוהבים את הטלא הזה, וזה מה שהכי עצוב. זה כמו לקנות לילד המתחיל לנגן פסנתר לא־מכוון, כי הרי ממילא עדיין אינו יודע לנגן ואחר־כך, כשיגדל, לא יבחין עוד מהו צליל נקי ומהו צליל מזוייף.

התבשרנו שהתנועה הזאת תגיע אלינו בלבוש חדש, וכבר שמחתי. נו, אולי קרמיט, הצפרדע מרחוב ההפתעות, הזיז משהו במוחם ובליבם של אנשי טלפלא. אך הדבר שהצליח להרשים אותי בין שפע השחקנים שכירכרו סביב טלפלא — ותודה לאל הסתירו אותו מהעין — היה השכנה הקוסמת.

הנה היא יוצאת מהחדר ושוכחת בו את סל־הקניות שלה וכבר הילדים ואני, מתורגלים בסיפורי מתח, חושבים: איפה העוקץ? הנה, הנה, תחזור הנודניקית לקחת את הסל. והופ! הפלא ופלא טלפלא: התמונה נסגרת על הסל הנשכח ובזו שלאחריה השכנה דופקת בדלת. היא חוזרת מהקניות וסל הקניות בידה. זה כבר לא עניין של חוסר תקציב — אלא של חוסר מחשבה ותשומת־לב מינימלית.

משום מה נדמה לי, שבעשייתם סרט לילדים הם עוסקים בהכנת סרט למפגרים. סרט טוב, כמו ספר טוב, הוא טוב ומהנה גם למבוגרים. כי הטוב הוא טוב לכל הגילים.

אלונה גוזן, עומר, באר־שבע

T 11

פרסום דיר־יעקבסון

הנדון:

הבגידה

ך בכן, ההר הוליד עכבר.

הר שגיא. הר של אידיאלים, של „עקרונות", של דיבורים רמים, של הבטחות.

עכבר מבחיל. עכבר של קנוניות, של סחר־מכר, של קאריריזם אישי.

ההבדל הזה בין ההבטחה וההגשמה — הוא המטביע את חותמו על הבגידה הגדולה של ד"ש.

המעשה עצמו אינו חריג. כל מיפלגות המימסד הישן והרקוב נהגו בעבר על־פי שיטה בדוקה זו. לפני הבחירות: משיכת קולותיהם של בוחרים תמימים בעזרת מליצות על אלוהים, מולדת, צדק ומה עוד. אחרי הבחירות מכירת ההישג האלקטורלי תמורת כסאות למנהיגים, ג'ובים לעסקנים, כסף למיפלגה, השתתפות בחלוקת השלל.

ד"ש נהגה בדיוק כמו שנהגו לפניה המפד"ל ואגודת־ישראל, מפ"ם והליברלים. אותם המעשים, אותם התירוצים, אותן התאוות. אלא שד"ש כולה קמה, כביכול, כדי לשים קץ לשיטה הזאת.

גודל הבגידה של ד"ש אינו נובע מן השיפוּת השיגרתית של המעשה, אלא מעוצמת השקר המתווה אותו.

מעולם לא נוצל הרצון הטוב של כה רבים, בצורה כה מחפירה, למען ההנאה הפרטית של כה מעטים.

מאז קום המדינה לא היה עוד שיא כזה של ציניות מתחסדת, של התחסדות צינית.

■ ■ ■

ה תנועה הדמוקרטית לשינוי השיגה שיא נוסף: שיא אמהירות.

בדרך כלל דרושים שלושה דורות — לפחות — כדי להביא לניוונו של כוח פוליטי מצויח.

הדור הראשון הוא דורם של המייסדים, האידיאליסטים, האנשים המוכנים להקריב — הרבה או מעט — למען רעיון שהם מאמינים בו.

הדור השני הוא זה של האופורטוניסטים, הקאריריסטים המפוכחים, ה„ביצועיסטים" צמאי־השילטון, המנצלים את המיפלגה כדי להגיע אל המקום המיוחל בצמרת.

הדור השלישי: דור התנים והצבועים, אוכלי־הנבלות למיניהם. הם מגיעים אל המיפלגה כאשר זו כבר נרקבת מבפנים. ריח השחיתות מושך אותם כשם שריח הפגר מושך את העיט.

היו דרושים שלושה דורות כדי להעביר את מיפלגת־העבודה מידי ברל כצנלסון ודויד בן־גוריון דרך ידי פינחס ספיר ומשה דיין, אל ידיהם של שימעון פרס ואשר ידלין.

והנה, ד"ש עברה את כל הדרך הארוכה הזאת בשלוש שנים קצרצרות.

מאמגון רובינשטיין וחבריו, אשר האמינו במה שהאמינו ואשר יצרו יש מאין; דרך ייגאל ידין, האגו־מאניאק צמא־השילטון אל שמואל תמיר, הפוליטישן המסוגל לכל, האיש המחליף את דיעותיו כמו גרביים משומשות, מין ריצ'ארד ניכסון במיני־מהדורה ישראלית.

מרובינשטיין לתמיר — בשלוש שנים!

■ ■ ■

ד אם יש טעם בניתוח התירוצים העלובים, שבאו לטהר את השרצים?

הדבר דורש — לא כדי להפריכם, אלא כדי לעמוד על מידת הצביעות הטמונה בהם.

התירוץ העיקרי הוא: יש שעת־חירום. קיים עימות חמור בין ישראל וארצות־הברית. יש להרחיב את הממשלה כדי לחזקה לקראת עימות זה.

האם זה מזכיר משהו?

לפני ארבע שנים אסרו הרבנים על המפד"ל להיכנס לממשלה, ביגאל השאלה העקרונית של „מיהו יהודי". המפד"ל נשארה בחוץ, וליבה נחמץ בקירבה. כמה חודשים באופוזיציה כימעט הטריפו את דעתה.

ואז ביים מישהו מתיחות כלשהי בגבול הסורי. המפד"ל עטה על מתיחות זו כעל מציאה גדולה. ביגאל „שעת החירום" לא יכלה עוד המפד"ל לעמוד מנגד. המצפון לא הניח לה. היא הצטרפה לממשלה כל עוד רוחה בה ושקעה בביצה החמימה של כסאות ותקציבים. שהיא ההאביטאט הטבעי שלה.

עכשיו באה ד"ש וחוזרת על אותו תרגיל עצמו. באותן המילים. באותן הבעות מיוסרות של קדושה מעונה. באותן עיניים המתגלגלות כזפי מעדה.

בלי בושה.

■ ■ ■

ה נימוק של „שעת החירום" — אילו היה אמיתי, צריך היה להוביל את ד"ש בכיוון ההפוך בדיוק.

כאשר קם ייגאל ידין לראשונה והניח את המלכודת ללכידת התנועה־לשינוי, הוא הניף עליה דגל אחד: „מדינה יהודית דמוקרטית".

הוא הסביר כי מדינה המספחת את השטחים המוחזקים, לא תוכל להיות גם יהודית וגם דמוקרטית. אם תהיה דמוקרטית, יהיו בה 1.8 מיליון אזרחים ערבים והיא לא תהיה מדינה יהודית. אם תהיה מדינה יהודית, פירוש הדבר שיותר משליש מתושביה יהיו בה משוללים זכויות אזרחיות, כך שלא תוכל להיות דמוקרטית.

המסקנה — החזרת השטחים המאוכלסים של הגדה המערבית ורצועת עזה.

עתה שולט במדינה מנהיג־יחיד הפוסל לחלוטין, ועל הסף, את עצם האפשרות של החזרת שעל אחד מאדמת

קאריקטורה של זאב ב„הארץ"

„יהודה ושומרון" ורצועת־עזה. עמדה עקרונית זו של ממשלת־בגין מכתיבה לה את כל מהלכיה — ביחס לוועידת־ז'נבה, לפלסטינים, להתנחלות. לכן קיימת סכנה של עימות עם ארצות־הברית.

כלומר: „שעת־החירום" שייגאל ידין מברבר עליה באה מפני שממשלת־בגין נוקטת קו המנוגד ניגוד מוחלט לרעיון הבסיסי של ד"ש.

עכשיו מנצל ידין אותה שעת־חירום עצמה כתירוץ לצרף את ד"ש לקואליציה, וזאת כדי „לחזק את הממשלה" לקראת העימות!

תמימותם של בוחרי ד"ש, שהצביעו נגד מדיניות־הסיפוח של הליכוד, מנוצלת כדי לחזק את ממשלת־הליכוד כדי שזו תגשים את מדיניות־הסיפוח המובילה לעימות הרה־האסון עם ארצות־הברית.

רק אדם המכור לתאוות־השיוטון יכול להמציא תירוץ גרוטסקי יותר לבגידה פוליטית.

■ ■ ■

כ אשר מכרה המפד"ל את דרישתה בעניין „מיהו יהודי" תמורת כסאות בממשלת רבין, ניתן לעיסקה הכיסוי הרגיל: מונחה ועידה.

עד ליום שבו נפתחה ממשלת רבין את נישמתה, יותר משנתיים לאחר־מכן, לא סיימה הוועדה את עבודתה.

הממשלה מינתה אז ועדה לבדיקת דרישות־המפד"ל ולגיבוש הצעה לתיקון החוק. נקבע לה גבול של זמן.

כל בעלי הכיסאות ליד שולחן הממשלה היו מעוניינים, כמובן, שהוועדה תתפגר בשקט. שהרי כל מסקנה שלה היתה עלולה לפוצץ את האידיליה הקואליציונית.

עכשיו קוראה בדיוק אותו הדבר לגבי הערכון המקודש ביותר של ד"ש: שינוי שיטת הבחירות.

לא חשוב כרגע אם עיקרון זה נכון או מוטעה, נבון או אווילי, מועיל או מסוכן. חשוב רק שבעיני התנועה־לשינוי וד"ש היה זה תמיד קודש־הקדשים.

ד"ש מכרה אותו, כשם שהמפד"ל מכרה בשעתו את העיקרון המקודש שלה, וכאותה שיטה כדיוק: מונחה ועידה.

ועדה שתגבש הצעות לשינוי שיטת־הבחירות. ועדה שתסיים את עבודתה תוך כך־וכך חודשים. ועדה שגורלה יהיה כגורל קודמתה.

ידוע לי — ואני אחראי למידע זה — ש־מנחם בגין הבטיח לשותפיו הדתיים בעל־פה, בחן־צדק אישי, שלעולם לא יציבע בעד שינוי ש הם יראו בו סכנה לקיומם.

מכיוון שהדתיים רואים בכל הצעה שיהיה לה אף דימיון רחוק לעקרונותיה של ד"ש, סכנה לקיומם, הרי ועדה זו מתה עוד לפני שנולדה.

הבחירות הבאות תיערכנה על־פי אותה השיטה כמו הבחירות האחרונות. בקודש־הקדשים שלה, עברה ד"ש על האיסור התנ"כי: „לא תביא אתנן־זונה ומחיר־כלב בית ה' אלוהיך לכל נדר, כי תועבת ה' אלוהיך גם שניהם."

■ ■ ■

מ כאן ואיך, מוטב שאנשי ד"ש ישימו לב היטב למיצוות הדת היהודית ולאיסוריה.

שהרי הם הפכו חלק מן הממשלה הדתית ביותר שישלטה אי־פעם בישראל.

התנועה־לשינוי הוקמה על־ידי אחדים מן הלוחמים העיקביים ביותר נגד הכפייה הדתית במדינה. אלה נדרשים עתה להצביע בכנסת בעד כמה מן הגילויים הקיצוניים ביותר של הכפייה הדתית המוגברת.

מי היה מעלה על דעתו שאנשי ד"ש ירצו „לחזק את הממשלה" אשר שר־החינוך שלה הוא עסקן דתי, המכניס את החינוך לכותונת־הכפייה של לאומנות דתית נוסח גוש־אמונים; ממשלה המזרימה עשרות מיליונים נוספים לתוך מערכת־החינוך של אגודת־ישראל? שלא לדבר על תיקון חוק־השבות לפי דרישת האורתודוכסים, שערוריית שיתרון של הבנות ה„דתיות" משירות צבאי, צימצום המחקר הרפואי בעיקבות תיקון חוק הפאתולוגיה, איסור מחודש של הפלות מלאכותיות, כפיית חוקי־עזר עירוניים דתיים על האיים החילוניים שעוד נותרו — והרשימה מתארכת והולכת.

■ ■ ■

מ ה נותר מכל עקרונות ד"ש, שלמענם נתנו 202,265 אזרחים את קולם למיפלגה זו? איזה שטר משטרות ד"ש לא נקרע בידי חותמיו?

רווחה? שום ממשה, מאז קום המדינה, לא היתה רחוקה יותר מגישה סוציאלית כישהי מממשלה זו, ששר־הסעד האמיתי שלה הוא שימחה אריוך.

מילחמה בשחיתות? זוהי הממשלה ששיחררה את יהושע בן־ציון; המתכננת חגיגה כללית לפושעים כלכליים. נגד כמה מחברי ממשלה זו מתנהלות עתה חקירות פליליות.

אך מעבר לכל העקרונות שנרמסו בעפר, בולט הקבר שבו טמון הרעיון המדיני היסודי שהביא להקמת התנועה־לשינוי.

אמנון רובינשטיין הסביר אותו ב־1974, כך: הימין הישראלי שבוי בידי מנחם בגין, הלאומן הקנאי. זהו אסון היסטורי. כדי להחזיר למדינה איזון שפוי יש לשחרר את הימין המתון, היוני, מחיבוק־הדוב של תנועת־החרות.

לשם כך הקים רובינשטיין את תנועתו, שהיוותה לאחר־מכן את הגרעין לד"ש.

והתוצאות? ד"ש שברה את מיפלגת העבודה ובכך הביאה לעלייתו של מנחם בגין לשילטון. עכשיו היא מחזקת את הממשלה, שאדם אחד ויחידי קובע בה את כל המהלכים המדיניים — לחיים ולמוות, למלחמה ולשלום — מנחם בגין. בממשלה זו כפופים הליברלים לבגין יותר משהיו אי־פעם, ואנשי ד"ש יהיו כפופים לו אף הם.

דרכה של ד"ש זרועה קברים של עקרונות וכוונות — עד לקיברה של ד"ש עצמה.

■ ■ ■

מ סתבר כי קברני העקרונות אינם יכולים אף הם לפעול בלא עקרונות. משום כך המציאו השבוע עיקרון לקבורת העקרונות.

בראיון מביך — כימעט מעורר־רחמים — נשאל ייגאל ידין בטלוויזיה השבוע על הבטחותיו מן העבר, שכולן כאחת הופרו על־ידו. ידין השיב כי הוא עומד על כל מה שאמר בעבר. ואז יצק עיקרון חדש: כל אחד מן הדברים שאמר והבטיח היה נכון — בשלב שלו. כאשר משתנים הזמנים — משתנים גם העקרונות.

על עיקרון כזה לא חלם אף ניקולא מאקיאוולי. זהו האידיבי המושלם, העקרוני, המופרז — להפרת כל הבטחה, לשבירת כל חוזה, לאי־פרעון כל שטר, להצדקת כל בגידה.

■ ■ ■

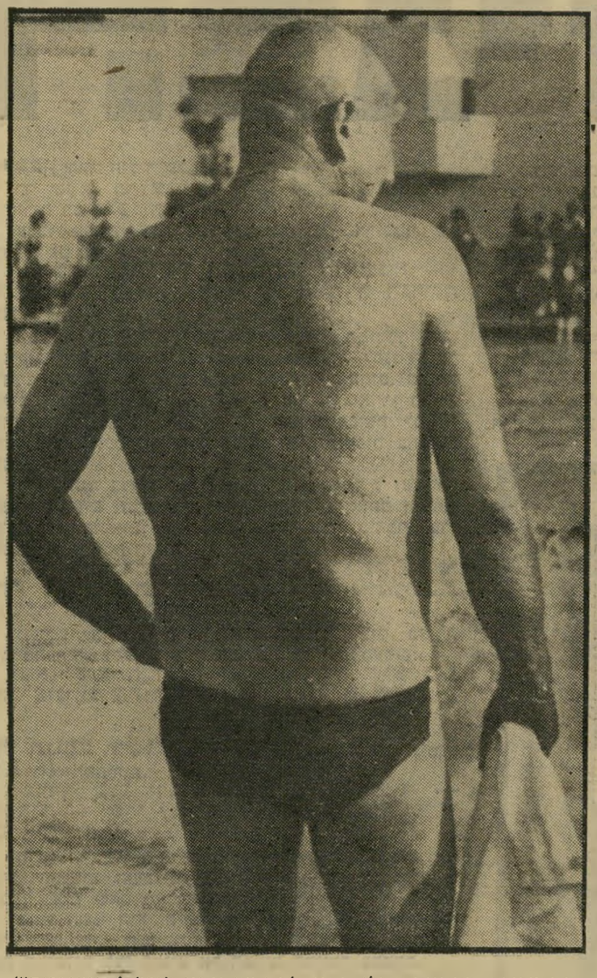
ב מחוז העירטוד של ד"ש נפלו כל הצעיפים בזה אחר זה. עתה נפל הצעיף האחרון.

לא נותרה אלא המציאות העירומה: הי קאריריזם המשתולל, הציני, המופקר, של קוי מין רודפי־כיסאות.

חיים יבין שיחק בקבוצת הפועל ירושלים

ו„השיניים של המדינה" מנגן ב„עלי כותרת"

טל' וג'ורג' סאבאלס

בשעה שבארץ ירדה מעל מסך הטלוויזיה

הסידרה הפופולרית קוג'אק, הסתבר כי במישאלי דעת קהל בארצות־הברית ירדה הפופולאריות של הסידרה פלאים. אולם לא זוהי הסיבה למצב־רוחו השפוף באחרונה של גיבור הסידרה, טלי סאוואלאס. חברת־ההפקה החליטה לצלם את המשך הסידרה באולפן הוליבודי במקום ברחובות ניו־יורק מטעמי חיסכון בתקציב. באולפן הוקמה תיפאורה ניו־יורקית וסאוואלאס, הידוע כניו־יורקי מושבע, אינו מרוצה. בתמונה: טלי סאוואלאס עם אחיו ג'ורג' („סטאברוס") בגיל 20, ועל שפת ימה של קאן בריוויירה הצרפתית החודש.

■ אחד מחברי מישלחת חברי־הכנסת באו"ם סיפר ב־מיזנון הכנסת, כי כינויו של שר־החקלאות **אריאל שרון** בפי פקידי־ממשלה אמריקאיים, הוא „אידי שרון דאדא".

■ מחזה השבוע התחיל בסצנה שרק עיתונאים חדי־מבט הבחינו בה. הפרופסור **יגאל ידין** עמד לחזור מ־חו"ל, והעיתונאים התקבצו ב־בית־הנתיבות של נמל־התעופה כדי להקביל את פניו. כעשר דקות לפני נחיתת המטוס ניר־אה **שמואל תמיר** מהר אל מסלול־הנחיתה, מבעד לפתח אולם ביקורת־הדרכונים. כע־בור חמש דקות ניראה **אמנון רובינשטיין** יוצא בחופזה אל המסלול, דרך פתח אולם־המכס. כשירד ידין מן המטוס נצמדו אליו שני ח"כים, משני צדדיו, והחלו מטיפים לאוזניו את דיבריהם עד הגיעו אל העיתונאים.

■ ח"כ **שמואל תמיר** אינו נמנה עם הח"כים האהו־דים ביותר בכנסת. לפני הח־לטת ד"ש להיכנס לממשלה, כשרצו להרגין אותו, היו ני־גשים אליו ושואלים אותו: „סליחה, אולי ראית במיקרה את השר אליעזר שוסטק?" שוסטק ותמיר היו ראשי המר־כז החופשי עד שנפרדו דרכי־הם בריב סוער. ייתכן כי עקי־צות אלה הן שדירבנו את תמיר לחתור להיכנס לממשלה בכל מחיר.

■ ליצני קפה אכסודוס טו־ענים, כי הסיבה האמיתית ל־הצטרפותה של ד"ש לממשלה היא שייגאל ידין רצה לשמור על המועמד להיות שר־המיש־פטים מטעם הליכוד, **אמנון גודנברג**, כעל פרקליטו ה־אישי, כיוון שזה מייצג אותו בכמה מישפטים התלויים ועומ־דים.

■ הסנסציה האחרונה ב־כנסת היא מזכירה בלונדית חטובת־אברים, היושבת דרך־קבע במיזנון הכנסת. זוהי מז־כירתם של שני הח"כים הצ־עירים **יצחק יצחקי** ו**רוני מילוא**, שהחליטו לא להש־תמש בשירותי המזכירות של סיעתם, הליכוד, ושכרו להם מזכירה פרטית משלהם.

■ העיתונאי **צבי טימור** פגש בשר־התיירות, המיסחר והתעשייה **יגאל הורביץ** ו־אמר לו: „מאז הקמת רפ"י תמיד היו לכם שני שרים ב־ממשלה. פעם היו אלה **משה דיין** ו**שימעון פרס**, בפעם אחרת פרס ו**גד יעקבי**, וכ־עת — אתה ודיין. אז בעצם, שום דבר לא השתנה."

■ כשחזר שר־האוצר **שימחה ארליך** מנסיעתו ל־ארצות־הברית, אמר: „אחרי שביליתי כל־כך הרבה זמן עם נגיד בנק ישראל **ארנון גפני** ועם מנכ"ל משרדי **עמירם סיוון**, כימעט שחזרתי ארצה כ**יהושע רבינוביץ**".

■ בלישכתו של ארליך שונתה הדקורציה הפנימית. את

מנשקה קדישמן

הפסל ענק־המימדים החליט להיפטר מעודפי המישקל שלו.

לשם כך נכנס למישטר של דיאטה חריפה. הוא קם מדי בוקר בשעה מוקדמת ועושה התעמלות עם ראשוני המתרחצים בחוף גורדון, אוכל דגים ואינו נוגע בלחם. קדישמן, הנוהג לקבל את אורחיו בלבוש הנראה בתמונה, החליט להצטלם לפני הדיאטה הגדולה כדי שיהיה עם מה להשוות אחרי שיפחית ממישקלו.

לאנשים הנכונים!

777 הברנדי הלאומי שהוא בינלאומי.

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

חדרו של ארליך מקשטת עתה תמונת־קיטש של ירושלים שאותה צייר מנהל מוזיאון המיסים, ואילו בחדר־ההמתנה צייר לוח שח־מת. את תמונותיהם של שרי האוצר המנוחים, **לוי אשכול** ו**פינחס ספיר**, שמו בתוך המיסגרות השחורות ואילו את תמונותיהם של שרי האוצר ייבדלו־לחיים־ארוכים יהושע רבינוביץ ושימחה ארליך, נתנו במיסגרות אדומות.

■ את קבלת־הפנים הראשונה שלה כאשת ראש־הממשלה קיימה **עיזה בגין** לכבוד נשות ארגון הנשים האקדמאיות, לרגל בחירתה של **מרים בן־פורת** כשופטת עליונה. כשהגיעו הנשים לקבלת־הפנים בבית ראש־הממשלה בירושלים הן ישבו כמו בקולנוע, שורות־שורות. הגברת בגין השתדלה שלא להתבלט. ישבה בקרן־זווית ולא נשאה דברי ברכה. מי שבלטה מאד באותה הזדמנות היתה אחת המפורסמות שבפעילות

שבוע כי יש לו יחס מיוחד — אישי — לכדורגל. כשנשאל מדוע, סיפר כי בצעירותו שיחק כדורגל בקבוצת הפועל ירושלים, בעת שזו היתה ב־ליגה הלאומית.

■ עובדי הטלוויזיה מכנים את **עמי פרנקל**, הגיטאריסט בעל השיניים הבולטות המופיע בתיזמורת המלווה את עלי כותרת, „השיניים של המדינה."

■ נשמע בקפה טעמון בירושלים: כשביקר ראש־הממשלה **מנחם בגין** בימית, הוא נשא שם נאום חוצב־להבות. בין השאר אמר: „אנחנו עם גדול, עם סגולה, עם הספר, אמבולנס!"

■ כתב העיתון הבריטי דיילי טלגרף בישראל, **גיא ריים**, כימעט שהסתבך עם שילטונות־המכס בלונדון. רייס, כרבים מהכתבים הזרים, נושא שני שעונים על שתי ידיו: בצד ימין שעון המראה את הזמן לפי שעון ישראל, וביד שמאל שעון ובו הזמן לפי שעון בריטניה. שילטונות המכס חשדו ברייס כי הוא מנסה להבריח את השעונים. רק אחרי שהראה להם תעודת־עיתונאי, האמינו להסברו והניחו לו להיכנס ללונדון.

■ כתבת מעריב בז'נבה, **שרי רובר**, משמשת גם כסגן יו"ר אגודת כתבי־החוץ המאמנים אצל מוסדות האו"ם שם. בתוקף תפקידה עורכת שרי ארוחות־ערב חגיגיות לאנשים כמו מזכיר האו"ם **קורט ולדהיים** או נציג ארצות הברית באו"ם **אנדרו יאנג**. באחרונה נאלצה, בתוקף תפקידה, לקבל לשורות האגודה עיתונאי לובי. כששמע זה כי הגברת, שתמליץ עליו בפני מוסדות האו"ם בז'נבה היא ישראלית, ביקש לקבל את אישור לישכת־העיתונות של ממשלתו. האישור ניתן לו, ושרי לקחה אותו לסיור במוסדות האו"ם וערכה לו היכרות עם האנשים הנכונים שם.

■ אחת המיסעדות שבאופנה היא מיסעדה יפאנית שביפו העתיקה. באחד הערבים הגיעו למיסעדה נער־הזוהר **פוקה חירש**, מנהל מלון הילטון **אדי פלוריין**, הזמר **מייק בורשטיין** ואשתו הג'ינג'ית **עדית**, ובני הצמד לשעבר **חדווה ודויד**. כטוב ליבם ביין החלו חדווה ודויד לשיר את שירה של **תרצה אתר** ז"ל, „אני חולם על נעמי", שהפך פופולארי מאוד בישראל בעיקבות זכייתו בפרס ראשון בפסטיבל טוקיו. עובדיה היפאנים של המיסעדה הצטרפו, כשהם שרים את השיר ביפאנית.

■ הסופרת האמריקאית **ג'ודי גודמן**, שכתבה ספר בשם תמציתה של ירושלים, שהוא מעין ספר־הדרכה לתיירים שהפך רב־מכר, עומדת עתה לכתוב ספר על העיר תל־אביב, שייקרא תמציתה של תל־אביב. לשם כך היא חורשת את העיר, מחפשת מקומות מעניינים ובלתי־שיגרתיים לכתוב עליהם בסיפרה.

מיפלגת־העבודה בירושלים, **אסתר מיוחא**.

■ בישיבה מיוחדת שקיימו שר־האוצר שימחה ארליך ושר־הבריאות אליעזר שוסטק, לדון על גרעון קופת־חולים, אמר ארליך: „בכל משא־ומתן עם קופת־חולים יש מי שמקבל בסופו של דבר את המשא, ויש גם מי שמקבל את המתן."

■ הכתב הפרלמנטרי של הטלוויזיה, **אירמך רם**, נערך השבוע מעל המסך הקטן ואת מקומו תפס הכתב המדיני **יעקוב אחימאיר**. הסתבר כי רם נטל חופשה בת שבוע כדי להשיא את בנו, **צביקה**, שנשא לאשה בבית סוקולוב בתל־אביב את חברתו **אנקה**. החתונה היתה אמורה להתקיים בגן הבית, אך הגשם גרם לכך שתתקיים באחד האולמות המיועדים בדרך כלל למסיבות־העיתונאים.

■ קריין הטלוויזיה הפרופולארי **חיים יבין** גילה הזמן לפי שעון ישראל, וביד שמאל שעון ובו הזמן לפי שעון בריטניה. שילטונות המכס חשדו ברייס כי הוא מנסה להבריח את השעונים. רק אחרי שהראה להם תעודת־עיתונאי, האמינו להסברו והניחו לו להיכנס ללונדון.

אשר ידלין

לבוש מדי אסירים חומים, הובא בשבוע שעבר במכונית שירות בתי־הסוהר לבית־המישפט העליון בירושלים, כדי לשמוע את דחיית עירעורו על חומרת עונש המאסר של חמש שנים שהוטל עליו אחרי שהורשע בעבירות שוחד ומירמה. הסוהרים שליוו אותו אל אולם בית־המישפט נצמדו אליו לא מחשש שיימלט מידיהם, אלא כדי להיות מונצחים במצלמות.

אל בית־המישפט העליון בירושלים הגיעו גם כל בני מישפחתו של אשר ידלין. בתמונה מימין נראית יידידתו של ידלין, עורכת־הדין טליה לבני כשהיא מלווה בידי עומרי, בנו של אשר. בפני העיתונאים הכריזה טלי, כי „נשארתי נאמנה לאשר." במרכז נראית אשתו דליה, כשפניה נפולים אחרי דחיית ערעורו של בעלה. דליה חיבקה ונישקה את בעלה ראשונה, הניחה לטלי לנשקו אחריה. בתמונה משמאל נראה אשר ידלין יוצא את בית־המישפט כשחיוך מר נסוך על פניו, בתום הקראת פסק־הדין.

„עד סוף ימי אחיה בהרגשה שנעשה לי עוול," אמר אשר ידלין, מי שהיה בעבר יו"ר מרכז קופת־חולים. אחרי דחיית ערעורו. הוא הובל בידי סוהריו חזרה אל מכונית האסירים שהחזירה אותו לכלא. „אין דבר, בקרוב תחינה חנינה," ניסו לעודדו עוברי אורח.

בעד

התחבורה הציבורית

מדי פעם, כשאין לאנשים מה לעשות אחרי-הצהריים, הם יורדים על אגד ועולים על דן. זה תמיד קל. זה תמיד טוב. זה תמיד הולך. זה תמיד פופולארי.

כי זה הקונצנזוס הישראלי האמיתי — כולם, ללא הבדל השקפה פוליטית, שונאים את אגד ואת דן.

מידת הרצינות של הטענות נגד אגד ודן מודגמת היטב ב-2 טענות עיקריות המושמעות ע"י המאשימים. מצד אחד מאשימים את החברות בנסיעה איטית מדי („האוטובוסים לא מגיעים בזמן"), ובאותה נשימה מאשימים אותם בנסיעה מהירה מדי („הם חוצים צמתים באור צהוב"). נו, באמת.

גם טענות אחרות המועלות נגד נהגי האוטובוסים הן מגוחכות. מאשימים אותם בהתנהגות לא-נאותה ובנהיגה לא בטוחה. אבל התנהגותם ונהיגתם של נהגי האוטובוסים אינה שונה מהנורמות הנהוגות בארץ, ואולי אפילו עולה עליהן, בשני התחומים.

בכלל, כל „הויכוח" הזה מוסטה מן העיקר. המאבק הוא לא בין הנוסעים לבין הנהגים — הקרב הוא בין האוטובוסים הציבוריים לבין המכוניות הפרטיות.

ולצורך זה צריך תמיד לזכור כי אוטובוס אחד מסיע 50 אנשים ומעלה, ואילו מכונית פרטית מסיעה איש אחד ואשתו.

לאור העובדה הזאת אפילו הטענה (החמורה מאוד כשלעצמה) שהאוטובוסים פולטים הרבה עשן ומזהמים את האויר, אינה רצינית — כמה עשן פולטות 50 או אפילו 20 מכוניות, שמסיעות אותו מספר אנשים?

לכן צריך ציבור האזרחים הנוסעים באוטובוסים ציבוריים (ולא ציבור העיתונאים הנוסעים במכוניות פרטיות) להאבק בעד התחבורה הציבורית (ולא נגד הנהגים).

להאבק בעד מניעת תחבורה פרטית במרכזי הערים, בייחוד בשעות העומס.

להאבק בעד הנהגת מסלולים נפרדים לאוטובוסים ציבוריים בלבד.

להאבק בעד הנהגת נסיעה חינם באוטובוסים ציבוריים (לפחות בתוך הערים) בלי ביזבוז זמן מיותר ובירוקרטיה מסובכת של כרטיסים, כשכל האזרחים (ובכללם בעלי המכוניות הפרטיות) מממנים את נסיעות-החינם במיסיהם.

ואחרי שכל זה יסתדר — אז נגמור את החשבון, אם יהיה, עם הנהגים.

חטף נזלת ודורש כופר

ילד בן ארבע, מרטין קונספה מגן בריגיטה שבפרנקפורט, חטף הבוקר נזלת והוא דורש כופר של 2 מיליון מארק, נוסף על שיחרור חבריו מן הגן.

בידיעות ראשונות נמסר כי המיקרה אירע הבוקר בסביבות השעה תשע. כשעה אחרי שנפתחו שערי הגן וכל הילדים נכנסו לחדרים, קם לפתע קונספה מבין הקוביות שאיתן שיחק, והודיע לגננת הראשית בריגיטה ש־הוא חטף נזלת.

הגננת הראשית לא התבלבלה וגילתה קור־רוח, כיאה לגננת ותיקה. היא ביקשה מכל הילדים להירגע ולהמשיך לשחק כרגיל, והודיעה ל־קונספה שהיא מוכנה לדון איתו על כל תביעותיו.

כפי שנודע דורש קונספה את שיחרור כל חבריו הכלואים בגן וכופר בגובה של 2 מיליון מארק, תמורת שיחרור הנזלת החטופה.

כתבים מוסרים מפרנקפורט כי ככל הנראה עומדת הגננת להיכנע לכל תביעותיו של החוטף, אך טרם נודע מהי עמדת ממשלת גרמניה בפרשה.

צ'יפס צפצפל

כרטיס רגיל למוכ"ז מס'

493008

הגרלה רגילה

42/77

בהגרלה הרגילה של מפעל הפיס מס' 42/77 שהתקיימה ב־20.10.77 זכו הכרטיסים ה־פאים:

בסך —.750,000 ל"י זכה המספר: 493995.

887 ספרות מ־3/4 מיליון

השבוע הרגשתי, סוף־סוף, שהנה אני מתקרב בצעדי ענק אל הערשר המיוחל.

יום אחד אני יושב בנחת באיזה מזנון ואוכל לי פת־צהריים, והנה נכנס איש מוזר ומבדיק כרטיסי הגרלה של מפעל הפיס הלאומי, והוא מבקש מן הסועדים לקנות את מזלם תמורת עשר ל"י בלבד.

כמה מן הסועדים, המורגלים שבהם כנראה, הוציאו את ידיהם הטמונות מן הצלחות המהבילות ומשכו להם, מי ב־עיניים פקוחות ומי בסגורות, את כרטיסי מזלם.

הוצאתי אף אני את ידי הטמונה בצלחת הטחינה ומשכתי לי במהירות כרטיס המסתיים בספרות הכמעט־מזליות 008. יהעתי ש־007 זה הרבה יותר מזלי, אבל לרוע מזלי מישהו אחר ידע זאת לפני.

הקיצור, ביום שישי, בדרכי לקנות את חלות ועיתוני השבת, עברתי ליד דוכן פיס, ומשנזכרתי כי יום קודם לכן התקיימה ההגרלה, עצרתי ושלפתי את כרטיס מזלי מן הארנק.

ואז אחזה אותי התדהמה:

המספר שזכה ב־750,000 ל"י היה 493995, ואילו מספר הכרטיס שבידי היה 493008.

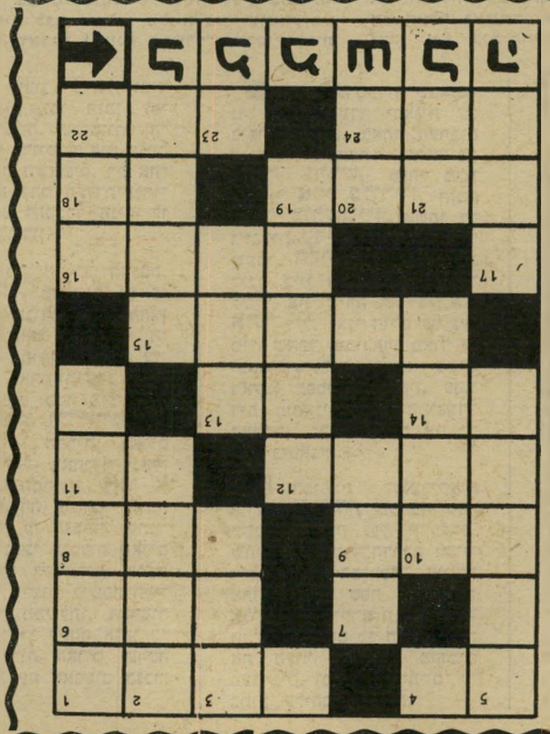
רק 887 ספרות הפרידו ביני ובין העושר, ביני ובין חוסר הצורך לכתוב את הקטע הזה כדי להתפרנס.

אבל אין חבר — אני בדרך הנכונה.

אם מדי שבוע יתקרב אלי המזל ב־עוד סיפרה אחת בלבד, הרי שבעוד 17 שנים הריני חשוב כעשיר כקורח.

ד"שבץ

מאוזן — 1. מה שאתם רוצים; 4. כל דבר בעולם; 6. מה שלא יהיה; 8. מה שבא לכם; 9. כל מה שתרצו; 11. לא חשוב מה; 12. מה שנכנס; 13. מה שמתחשק לכם; 14. קידומת הולנדית; 15. מה שעולה לכם בראש; 16. כל דבר שנראה לכם מתאים; 18. מה שהיד שלכם רושמת; 19. מה שיש לכם; 22. משהו, העיקר שיהיה משהו; 24. כל מה שנראה לכם.

מאונך — 1. הכל הולך; 2. כל מה שמסתדר; 3. מה שאתם רוצים; 5. כל דבר שנשמע טוב; 7. חופשי־חופשי; 10. תכניסו מה שאתם רק רוצים; 12. מה שלא יהיה; 13. העיקר שיהיה משהו; 15. כל דבר; 16. משהו; 17. לא חשוב מה; 20. מה שבא לכם; 21. כל דבר בעולם; 23. לא חשוב מה;

העיקר — שד"ש תיכנס לממשלה.

כדורגליזציה של הפוליטיקה

הרבה פעמים מועלית ההאשמה החריפה כאילו יש פוליטיזציה של הכדורגל, אבל אף פעם לא הועלתה ההאשמה החביבה כאילו יש כדורגליזציה של הפוליטיקה.

אז אם אף אחד לא עשה את זה עד היום, אז הנה אני עושה את זה היום —

יש כדורגליזציה של הפוליטיקה.

מדינת ישראל, נדמה לעיתים, משחקת בפוליטיקה העולמית כמו קבוצת כדורגל מחורבנת מליגה ז'.

כך נתפסת הפוליטיקה בראשי הפוליטיקאים הבכירים שלנו — כמו שנתפס הכדורגל ברגלי הכדורגלנים בצ'חונה שלנו.

הכל ניראה כמו משחק כדורגל. בריה"מ מספקת כל הזמן כדורים נגדנו מן האגף השמאלי. ארה"ב תומכת נגדנו בכדורים מאגף ימין. השלישיה הפו' רצת קארטר, ואנס ובו'יז'נסקי לוחצת אותנו במרכז. אש"ף מפעיל נגדנו את הקיצונים. רצי השוק־האירופי דוחפים כדורים להתקפה נגדנו. מגיני העולם השלישי מגיחים להתפרצויות נגדנו. החלוצים הערבים בועטים לשערנו מכל מצב. הלובים משחקים נגדנו קסח. הסעודים מרימים נגדנו כדורים. הסטייט־דיפרטמנט עושה לנו משולשים. הנפט הערבי עושה לנו בוץ במגרש. האו"ם עולה עלינו מתפקיד הבלם למטרות תקיפה. ובכלל — המצב חמור.

אסטרטגית המשחק הישראלית, על כן, היא להרוויח זמן ע"י ביזבוז, או כפי שזה נקרא בעגה המקצועית „ישראל משחקת על זמן".

בין כל מאמני הכדורגל, הפרשנים והמשקיפים שוררת תמימות־דעים מוחלטת באשר לצורך „לשחק על זמן". אך חילוקי־דיעות מהותיים קיימים באשר לדרך הטאקטית של ביזבוז הזמן לצורך המטרה האיסטרטגית של הניסיון להרוויח זמן.

ארבע האסכולות היסודיות לגבי טאקטיקת המשחק שעל ישראל לנקוט הן:

1. טאקטיקת החזקת הכדור — ביזבוז זמן ע"י החזקת הכדור ברגלי שחקנינו, בידי השוער ובשטחנו זמן רב ככל האפשר.

2. טאקטיקת הרחקת הכדור — ביזבוז זמן ע"י הרחקת הכדור משטחנו אל שטח האויב ומחוץ לקוי המגרש במהירות האפשרית.

3. טאקטיקת הפציעות המדומות — ביזבוז זמן ע"י ביום פציעות של שחקנינו, דבר הגורם מיידית להפסקת המשחק.

4. טאקטיקת ההסברה ביציעים — טאקטיקה זו שונה מהאחרות בכך שהיא אינה מייחסת כל חשיבות למתרחש במגרש, ומטילה את כל כובד המשקל לשיכנוע הצופים בצידקת משחקנו.

המחלוקות הפוליטיות בישראל הם על הדגש. כולם מסכימים בצורך להרוויח זמן. כולם מסכימים בצורך לבזבז זמן. כולם מסכימים בצורך לנקוט בכל הטאקטיקות האפשריות לצרכים אלו. אך לכל פוליטיקאי יש דגש משלו באשר לטאקטיקה העיקרית — זה שם את הדגש על החזקת הכדור בידי השוער, זה שם את הדגש על מסירות קצרות בין שחקנינו לבין עצמם, זה שם את הדגש על הרחקת הכדור משטחנו, זה שם את הדגש על החזקת הכדור בשטחנו, זה שם את הדגש על חלוקת כרוזים בכנסה לאיצטדיון.

יכול להיות שהם צודקים.

יכול להיות שאם נרוויח זמן יהיה לנו מספיק זמן לבזבז, כדי להרוויח זמן, ואם נבזבז זמן יכול להיות שנרוויח זמן, כדי שנוכל לבזבז אותו, על מנת להרוויח זמן, לצורכי ביזבוז זמן, שיביאו לרווח זמן.

אבל בינתיים, בזמן שהורווח או בוזבז, מקבלים אזרחי ישראל, תמורת מיטב כספם, כדורגל מחורבן, שאינו שווה את המגרש שעליו הוא משוחק.

אז אם לא יחול שינוי מיידי, אני שוקל בהחלט את הרעיון לעבור לקריקט. מה יש?

חאדד היה חזוד

ישראל — סעודיה 1:2 (0:1). שערים — לישראל: מלמיליאן והרצוג. לסעודיה: בארודי.

כ"ץ קיבץ כהגנת היריב

ישראל — דעת הקהל 0:1 (0:0). שערים — לישראל: כ"ץ.

יש ידין ויש דיין

ישראל — ארה"ב 0:2 (0:1). שערים — לישראל: ידין ודיין.

חאפז נחפז והורוביץ הרכיץ

ישראל — סוריה 1:3 (1:0). שערים — לישראל: הורוביץ (3). לסוריה: אסאד.

אריק שאג — מי לא ירה?

ישראל — העולם 0:1 (0:1). שערים — לישראל: שרון.

ישראל ערפה את עראפת

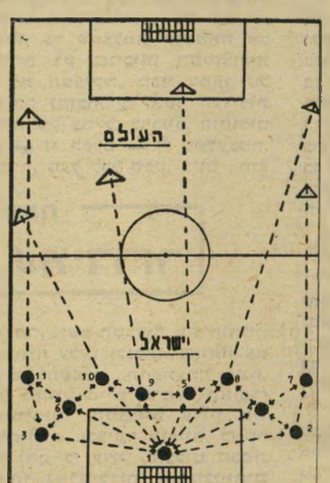
ישראל — אש"ף 2:7 (2:2). שערים — לישראל: גור (2), שומרון, פרס, רבין, ווייצמן ובגין. לאש"ף: חבש וחדאד.

אין חסינות לחוסיין

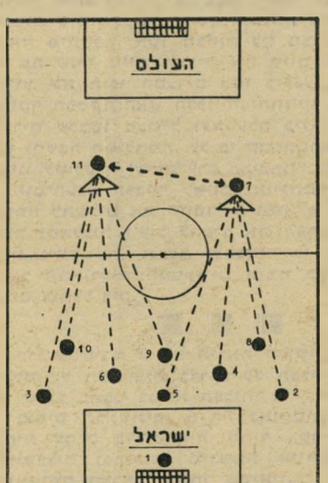
ישראל ב' — ירדן 0:4 (0:2). שערים — לישראל: ארליך, שוסטק, סבידור ושמיר.

ניצחון בגין מנחם

ישראל — מצרים 2:3 (2:1). שערים — לישראל: בגין (3). למצרים: סאדאת (2).

אלו שיטות המישחק העיקריות

א — שיטת הבונקר (1—10)

בשיטה זו מגוננים כל עשרה שחקני השדה על השער ומונעים את הבקעתו. הם מסודרים בשלושה קווי הגנה צפופים, כשכל אחד מהם ניתן לעיבוי מיידי — למשל על־ידי נסיגה של שני הקיצונים (7 ו־11) לאחור.

ביזבוז הזמן נעשה על־ידי מסירות ארוכות בין שחקני השדה לשוער ולהיפך, מסירות קצרות בין שחקני השדה לבין עצמם, והרחקת הכדור הרחק אל שטח האוייב או אל מעבר לקווי המגרש, על־ידי שחקני קו ההגנה הראשון.

ביזבוז נוסף של זמן מתבצע על־ידי כך שהשוער מחזיק בידיו בכדור ככל האפשר, וכל השחקנים משחקים כ„פצועים" או „נפגעים" לפי הוראות המאמן.

ב — שיטת הציפור (1—9—1)

בשיטה זו מגוננים תישעה משחקני השדה על השער ומונעים את הבקעתו. הם מסודרים במעין „מניפת הגנה" ניידת המאפשרת סתימה מיידית של כל פירצה — למשל על־ידי תנועת המקשרים (8 ו־10) לפנים, לאחור ולצדדים.

ביזבוז הזמן מתבצע על־ידי החזרת כל כדור אל השוער, האוחז בו בידיו ככל האפשר ובועט אותו עמוק לתוך שטח האוייב, מתוך כוונה שהחלוץ המרכזי (9), המשחק בתפקיד „הציפור", יחזיק בכדור זמן רב ככל האפשר ואף יסריד את הגנת האוייב.

ביזבוז זמן נוסף נעשה על־ידי התחזות השחקנים כ„פצועים", לפי הוראות המאמן.

ג — שיטת הפריצה (1—8—2)

בשיטה זו מגוננים שמונה משחקני השדה על השער ומונעים את הבקעתו. הם מסודרים בשלושה קווי הגנה מדורגים, המאפשרים ניידות מירבית לעבר כל איזור סכנה — למשל על־ידי תנועת קדימה של המגינים (2 ו־3) לעבר בוי הקו הראשון.

ביזבוז הזמן נעשה על־ידי הרחקת כל כדור מרגלי שחקני ההגנה אל תוך שטח האוייב, שם נמצאים שני הקיצונים הפורצים (7 ו־11), שתפקידם להחזיק בכדור זמן רב ככל האפשר, אם על־ידי תנועה איתו ואם על־ידי ביצוע מסירות ארוכות בינם לבין עצמם.

ביזבוז זמן נוסף מתבצע בשיטת הפציעות המדומות, לפי הוראות המאמן.

חרמטכ"ל, דויד אלעזר, במסוק מעל לשטח הכבוש באפריקה

הממשלה, המטכ"ל ומיפקדת פיקוד־הדרום אשמים במהלך שהבטיח לסאדאת את הניצחון האסטרטגי: ההתקפה דרומה, במקום צפונה

למה לא ארמיה 2?

לפני קצת פחות משנה התקרבנו לסוף סיפור מיל־חמת יום־הכיפורים בדרום, וכבר סקרנו („העולם הזה", 2048, 2049, 2052) את הרקע לצליחת התעלה על־ידי כוחות חזית הדרום, במיבצע „אבירי־לב". מפני סיבות טכניות שונות נקטע המשך הופעתה בדפוס של סקירת אותה מיתקפה, אשר הביאה לנו ניצחון צבאי מרשים — מה שגרר מייד, וכרגיל, את סיום המילחמה. אבל, כידוע, לא הוכו המצרים כמו ב־1967, ובעת שנכנסה לתוקף הפסקת־האש הכפוייה, החזיקו בידיהם שטחים ניכרים שכבשו מצה"ל ולא עלה בידינו להדפם מהם. לכן נחשבה המילחמה, על פי קוד־המוסכמות המיוחד־במינו לסיכסוך ישראל־ערב, „ניצחון" מצרי.

יום־השנה הרביעי לסיום המילחמה יוצר הזדמנות נאותה להשלים את החסר — ומה גם שאיזכור המיל־חמה ומהלכיה יועיל להשיב את הפרספקטיבה שאולי קצת ניטשטשה, ולשוב ולהבהיר כי „נייר העבודה" ושאר המאורעות המסעירים אותנו כעת, לא באו מ־עצמם, מחלל ריק.

■ ■ ■

כדי שסקירה זו לא תיראה תלושה, נחזור בריפרוף כוללני על האירועים בדרום עד הצליחה; ועל עיקרי מה שכבר כתבנו בנושא הצליחה:

בימים הראשונים, 6 ו־7 באוקטובר 1973, שילמו כוחות צה"ל בדרום את מחיר „קו בר־לב", אשר, כקונספציה וכתוכנית מיבצעית מייושמת, גילם את „הטימטום הצבאי" באחד משיאיו.

למירע המזל, חופקד אז ניהול המיבצעים ברמות האיסטרטגית והטאקטית, בידי מפקדים בעלי יכולת מיקצועית בלתי־מספקת לחלוטין, אשר לא היו מסוגלים להבחין מה מעוללת הקונספציה המיבצעית, ובוודאי שלא יכלו לתקן את המעוות. מסיבה זו נשחקו כוחות „אוגדת סיני" ובוזבזו, בלא שיפריעו כימעט את הגשמת הצליחה המצרית לפי התוכנית — למרות שעוצמת אותה אוגדה, בידי מפקדים היודעים מלאכתם, יכלה להספיק לפחות לשם גרימת שיבושים חמורים למיתקפה המצרית, בשחיקה מוצרית של כוחותינו.

אילו היה צה"ל מגוייס, כולו או בחלקו, ומקדם כך את המיתקפה המצרית, ודאי שהיתה נכשלת. זהו המקור לתירוציהם של אנשי־הצבא, שהטילו את אשמת הכישלון על „המחדל המדיני" — ולכאורה בצדק. אך רק לכאורה: יחסי־הכוחות ההם, בנסיבות כפי שהיו, ענו בהחלט על הדרישות האלמנטריות של משימת „הבלימה" המינימליסטית, כך שהצלחת הגשמתה של משימה זו נעשתה תלוייה רק באיכותו המיקצועית של צה"ל; ואיכות זו לא הספיקה, מפני רמתו של הפיקוד הגבוה, שהיתה כה נמוכה, עד אשר העדיפות היחסית הגבוהה והקבועה של צה"ל, בדרגים הנמוכים והבינוניים, לא היה בה — זו הפעם — די כשלעצמה. אמת זו נחשפה ותוכחה, מעל לכל ספק, ביום „ה־8 בחודש", בו נולדה הטראומה, אשר הטביעה את חותמה על המילחמה, ועל השלכותיה עלינו ולצבינו. באותה עת כבר היו הפוחות מגוייסים, והשפעת „ההפתעה" נפוגה, בוודאי לצרכי המיבצעים הקונקרטיים ברמות האופר־טיבית והטאקטית. ראשי־הגשר המצריים עדיין היו רדודים ביותר ויחסי־הכוחות — ובעיקר אופיים, כאשר שלנו משוריינים בתכלית (אם כי עדיין סובלים מכמה מחסורים חריפים, במיוחד בארטילריה) — מבטיחים לנו, לפחות, אי־נחיתות כמותית בקנה־מידה כל־חזיתי (בסיני גופא); ויכולת פוטנציאלית טובה משל האוייב, ליצור „נקודות־כובד" עם עדיפות כ מ ו ת י ת מקומית, באיזור ובזמן שנבחר.

יתרה מזאת, כדי שיסתיים היום בנצחון לנו, לא נדרש מן הדרג הקובע — כלומר, ממפקד פיקוד־הדרום — אלא רק זאת, שלא יעשה שגיאות חמורות מדי; ולמעשה, שלא יעשה דבר, אלא יניח את שלוש אוגדותיו במקומן, כמות שהן, ללא כל תזוזה. מעולם לא נדרש ממפקד שיעשה כה מעט, כדי שישיג כה הרבה. אז, סמוך לשעה 10.00, עשה האלוף גונן את השגיאה הנוראה — וחסרת־הפשר — ביותר האפשרית: הוא הורה את אוגדת שרון, שניצבה ערוכה בגיזרה „המרי־כזית" (בין איסמאעיליה לאגם המר) לצאת מעמדותיה אחורה ולנוע דרומה, לתקוף את ארמיה 3 (העולם הזה 2007 — „8.10 — שער עצמי").

כך נשלפה אחורה והוצאה לגמרי מן המילחמה, במקום ובזמן הקריטיים ביותר — לנו ולמצרים כאחד — תאוגדה הגדולה, החזקה והרעננה ביותר של צה"ל, שבראשה המפקד הטאקטי המעולה שלרשותנו. את חישוה בדרום, באותו יום, הצמיחה עמידתה העיקשת של אוגדת ברן, בסיוע הרבה מזל (שהמצרים דבקו בתיכנונם המקורי ותקפו מן האגם המר כלפי צפון־מיזרח, לא מיזרחה כלפי טאסה, שהיתה צומת־החיים של החזית שם, אבל כימעט ללא כוחות בינה ובין התעלה).

אילו רק נשאר שרון בעמדותיו המקוריות, היה הניסיון של ארמיה 2 לאחד את ראשי־הגשר שלה ולהרחיבם עד לעומק סביר נכשל — ובאבידות כבדות. במקום ראש־גשר ארמיוני מאוחד ועמוק דיו, בעיקר בדרומו, היתה ארמיה 2 מצליחה, לכל היותר, ליצור ולקיים כמה ראשי גשר קטנים בודדים, מנותקים, רדודים־להחריד (מנקודת הראות המצרית) ונישלטים ביעילות רבה ומטווח קרוב על־ידי כוחותינו, הערוכים בתוואים הגבוהים והנוחים של „קו־הגבעות": „נוזל", „מכשיר", „צידני". חיסול אלה על־ידינו, לאחר מכן, היה ענין פשוט ובטוח.

שרון שב לגיזרתו בערב ה־8 לחודש, ולמחרת החל דוחף ומגשש לכיוון קו־המים. קראנו ושמענו על הגילוי הדרמתי של „ההפר" בין שתי הארמיות המצריות, שאירע (כך נטען) ב־11 באוקטובר. אבל כבר ב־9 לחודש נמצא שרון עצמו במרחק של כ־3 ק"מ מן התעלה (בצומת „נחלה"), ואחת מיחידותיו בילתה לילה שלם על חוף האגם המר. פיקוד־הדרום, מוכה ההלם של חיום הקודם, הורה לשרון לסגת.

לאחר כמה ימי־מילחמה סטאטית באופייה — שבהם חביא פיקוד־הצפון לידי סיום מוצלח את הבלימה בחזית הגולן והמשיך ופלש לתוך סוריה (מה שאיפשר גם לשחרר את חיל־האוויר לטובת הדרום) — הוחלט לתקוף ולהכריע את הצבא המצרי, באמצעות צליחת התעלה, תוך ניצול ה„תפר" החשוף בדוורסואר שבחיבור הצפוני של התעלה עם האגם המר הגדול. אז הגיעו ידיעות כי מתרגשת מיתקפה מצרית ונחלקו הדיעות אם לצלוח מייד, כדרישת כמה מפקדים ובתוכם שרון, או להביס קודם את המיתקפה המצרית. שני הטיעונים היו סבירים. אך, לפחות בראיה לאחור, טוב שהוחלט לחמתין, מפני שב־14 לחודש אכן תקפו אוגדות השריון המצריות, הוכו אחור באבידות כבדות לעצמן ומזעריות לנו — והותירו את „אפריקה" מרוקנת־כימעט מכוחות ובשלה למיתקפה מצידנו.

היעד הנכון למיתקפת „אבירי הלב" היה הארמיה השנייה, ולא הארמיה השלישית

הממשלה היתה צריכה לקבוע את סילוק הצבא המצרי מסיני כמשימת המיתקפה

מאת

בנימין עמידרור

בדיוק כפי שטענו כל הזהירים הרשמיים, כתבי ה־רפורטז'ות והמפקדים הנוגעים עצמם, אכן בוצעה ה־עליחה „שלא כמתוכנן"; אך לא במשמעות שביקשו כל אלה לתת לביטוי, אלא בזו ההפוכה לגמרי. כי אפילו בחלומותיהם הוורודים ביותר לא יכלו מפקדי צה"ל ליצור מצב טוב ומבטיח־ניצחון יותר מזה שנוצר בפועל, ב־15 באוקטובר: הגדה המיזרחית אמנם לא נמצאה כולה בידינו, אך בגיזרה שנבחרה הניחו המצרים, ב־„תפר" החריק, גישה ישירה אל נקודת־הצליחה ב„מצמד" וכן אל חוף האגם המר, בחציו הצפוני.

גישה זו כללה כביש תקין, נקי מנוכחות פיסית של אוייב („עכבישי" הידוע) וכן עוד כמה נתיבי־מישנה. אלה ניתנו בהחלט לניצול אבל לא נוצלו, מפני שצה"ל — לפחות עד 1973 — חסר היה, בכל הדרגים, כושר

רק אחר שנפתחה המיתקפה החל אריק שרון דוחש את הפנייה המאמץ צפונה

תיפגון מיקצועי ברמה מתקבלת על הדעת, והסתפק ב„אילתור", שהוא תחליף גרוע, יקר ורקשה ל„תיכנון".

אך השפעתו של שינוי זה, לשלילה, בטלה־בשישים מול השינוי לחיוב: במקום שתכיל את כל הצבא ה־מצרי, העומד נכון וערוך לקדם צליחה ישראלית, היתה הגדה המערבית של התעלה, ביום הצליחה הישראלית, עירומה ומרוקנת מכוחות כימעט לגמרי. חלקים גדולים ממנה, כולל מול הצליחה בדוורסואר, היו נקיים ו־חשופים לחלוטין. חשוב עוד יותר — הפיקוד המצרי, הן האופרטיבי (האמיתי) והן העליון, לא היה מוכן כלל, בחשיבתו ובהערכותיו, לכך שלפתע יקום צה"ל ויצלח את התעלה אל עומק מצרים. אצבע אלוהים והפיקוד המצרי חברו יחד לזמן לנו, הפעם לטובתנו: הפתעה מוחלטת — ההפתעה הצבאית הגדולה האמי־תית של המילחמה כולה — ומרחב חשוף מכוחות.

כל שנדרש כדי להפיק מצירוף זה מפלה מצרית מוחצת וניצחון צבאי ישראלי אדיר, גדול אף מזה של 67', היה הבנה טאקטית טובה (אפילו לא „מעולה"), עם נכונות ליטול סיכונים מחושבים (ולא מופרזים), ויכולת אלמנטרית לקרוא את הקרב ואת השטח ולהב־חין בחזדמנויות — ואפילו רק באלה, שממש דוקרות עיניים.

אבל גם כושר־מצביאות כזה, ברמה של „בינוני־פלוס", חסרה לפיקוד הגבוה של צה"ל; כלומר, ל־רמטכ"ל ולמפקד חזית־הדרום. החמצה זו עמדה במרכז שלושת מאמרינו הקודמים שנושאם מיבצע „אבירי־לב".

המחדל המדיני

יום מילחמת יום־הכיפורים מצא את כוחות חזית־הדרום באפריקה, שולטים על המרחב שבין החיץ החקלאי הצפוני (תעלת המים המתוקים דלתא־איסמעיל־יה) ובין נמל עדאבייה וג'בל־עתקה. בכך ניתקו את „ארמית־השדה מס' 3", היא הדרומית משתי הארמיות של הצבא המצרי (שהן, במיגזח המערבי, „קורפוסים" או „גייסות").

היה זה ניצחון צבאי ברור אבל בלתי־מספק מבחינה איסטרטגית ומדינית. כפי שניסינו להראות בשתי הסקירות הקודמות, לא כוח עליון גרם לאי־מספיקות ההישג, אלא רמת המצביאות הירודה של הפיקוד־הגבוה בדרום. כפי שנתגלעה בשני כשלונותיו הבסיסיים האחרים, שכבר ניתחנו — באי־הבנת משמעות ההפתעה הטאקטית אשר נוצרה עם הנחתת מיבצע־הצליחה („אבירי־לב"); ובאי־הבחנת ההכרח שבניצולה, באמצעות הזרמת כוחות לאפ־ריקה, בכמות ובקצב מירביים.

על שתי אלה יש להוסיף שגיאה בסיסית נוספת, שגם היא ראוייה לתואר „חמורה" — לא רק מפני שנעשתה, אלא עוד יותר בגלל הסיבות שגרמו אותה, והעובדה שעד כה לא הובחנה כלל כשגיאה.

כוונתי לכך, שהיעד הנכון למיתקפת „אבי־רי־לב" היה ארמיה 2, לא ארמיה 3; כאשר המאמץ הפיסי העיקרי צריך היה להתנהל ב־סיני, ממיזרח לתעלה, לא באפריקה, ממערבה.

כמו במיקרים אחרים שהזכרנו במהלך הסידרה, גם בזה שלפנינו ניתן לקבוע, כי כל אחד משלושת הדרגים ה־קובעים — הממשלה, המטכ"ל ומיפקדת־החזית — נושא, ברמתו שלו, באחריות מלאה לשגיאה, אשר אחריות האחרים איננה יכולה להפחית ממנה.

הדרג המדיני אחראי בכך, שלא הבחין כי „מטרת־המילחמה" הצבאית של סאדאת היא היאחזות, בכל מחיר ועד סוף־המילחמה, בשטח שכבש צבאו בסיני — מה שיאפשר לו להיחשב, פסיכולוגית ומדינית, „הצד המנצח", ולא חשוב מה ישיג צה"ל; וכי, באופן זה, סאדאת הוא שהכתיב, באורח אוטומטי והכרחי, את מטרת־המילחמה הצבאית של צה"ל בדרום, כ„שלילת היכולת המצרים", על־ידי השלכתם חזרה למערב התעלה — עדיף, חיסולם (כצבא) במיזרח התעלה — תוך שבסיום המילחמה נמצא צה"ל לפחות על קו־המים, ובכך מוכיח לכולי עלמא ובעיקר למצרים, על פי אמות־המידה של הם, כי אין נשקף להם כל סיכוי, לפחות עתה ובעתיד הנראה־לעין, להשיג יתרונות מדיניים באמצעות מילחמה.

לכן, צריכה היתה הממשלה לקבוע את סי־לוק המצרים מסיני, לפחות באחת משתי ח־

חזיתות הארמיוניות (בחילוקה המצרית), כחלק מהותי וחיוני ביותר של ה„משימה" האי־סי־טרטגית אשר הוצבה למיתקפת חזית־הדרום.

גם אם התכוונה הממשלה שמיתקפה זו לא תהיה מוגבלת לסיני, ותשיג שטחים נוספים ממערב התעלה, לצרכי משא־ומתן, בכל זאת חייבת היתה להבחין בכך, שהמטרה הצנועה־כביכול יותר, של שיבה לקו היישן, חשובה הרבה יותר מכיבושים חדשים; וכי רק לאחר — ומאחר — שתושג מטרה „מינימליסטית" זו מותר לקבוע את תוספת השטחים כמשימת המאמץ הצבאי העיקרי.

אילו פעלה הממשלה כך, היה על צה"ל לתכנן את המיתקפה באופן, שהצליחה ופעולת הכוחות באפריקה לא ייעשו עיקר; ובוודאי לא, כפי שהיו למעשה, שכל המיתקפה תצטמצם אך ורק לאפריקה, כאשר ממיזרח לתעלה, בסיני, נעשה מאמץ מישני — נכון יותר, שלישי־במעלה — וכל תכליתו איננה יותר מאשר סיוע להרחבת ואבטחת ראש־הגשר והגישות אליו.

בנסיבות אחרות, ניתן היה לתלות במחדל זה של הממשלה, אשר הוליד את היעדרה של מטרה איסטרטגית מוגדרת, ברורה ובת־ביצוע למיתקפה הצבאית, את קולר הטעות ביעד ובכיוון של המאמץ העיקרי בדרום; ובכל מיקרה מוטב שהדרג המדיני למד את הלקח — בעיקר כשלנגד עיניו הדוגמה של סאדאת, אשר השכיל לקבוע לעצמו ולצבאו מטרה כזו ודבקותו העיקשת בה היא שאיפשרה לו ליטול את הסיכונים הגדולים ביותר ב־החליטו, גם בשעת המשבר החמור ביותר עבורו, ולמרות המלצת הרמטכ"ל שלו, לא להשיב את צבאותיו מסיני למצרים. בכך הציל סאדאת את החישג האיסטרטגי־המדיני מצפורני הכישלון הצבאי שנחלו כוחותיו בשדה־הקרב; ובמלים אחרות: הציל, בעבור מצרים, את המילחמה כולה.

המחדל הצבאי

בפרשה זו אין מחדל הדרג המדיני יכול לשמש גימוק או תירוץ לדרג הצבאי.

ראשית, גם אילו תיפקד כיאות, לא היה הדרג המדיני צריך, או יכול, לקבוע לצה"ל איזו משתי הארמיות יתקוף, אלא השיקול לכך היה מסור כולו לפיקוד הגבוה. שנית, בנסיבות אשר שררו שם ואז, נמצאו כשלושה־רבעים מכוחות צה"ל בחזית הדרום פרוסים מול ארמיה 2. הנסיבות הלוגיסטיות העדיפו גם הן, באופן בולט, לצורך מיתקפה, את הגיזרה המרכזית (קנטרה־דוורסואר) על פני הדרומית. רביעית, נראה בעליל מן התיאורים השונים, כי התפיסה המיבצעית לפני המילחמה גרסה שאת צליחת התעלה יבצע צה"ל בנקודה, או בנקודות, אשר יימצאו בגזרות המרכז או הצפון של התעלה; ולא רק שנעשתה עבודת־תיכנון מוקדמת רבה יותר בגיזרה זו היתה מוכרת היטב למפקדים, אלא שגם ההכנות הפיסיות בשטח נעשו בהתאם. חמישית ואחרונה, בעיית המצרים לעניין תיגבור המרחב העורפי מן הכוחות הממסכים את קהיר היתה הופכת קשה יותר ומגבירה את הסכנותים. ברור, אם כן, כי שם ואז היתה בחירת יעד המיתקפה, לפי השיקול ה צ ב א י, צריכה ליפול באורח הכרחי על ארמיה 2 — וכאשר המאמץ העיקרי מכוון להשמדת כוחותיה בסיני, ממיזרח התעלה. כל פיקפוק בעניין זה צריך היה להיעלם, עם שנפלה ההחלטה לצלוח בדוורסואר. מאותו רגע גם הפכה ההחלטה השוגה מלכתחילה, להפנות את המאמץ העיקרי אל ארמיה 3, לעוד פחות מוצלחת, מכפי שהיתה מלכתחילה. מעניין — ומתמיה הדבר כי, לפחות ככל שמלמדים הפירסומים, לא הוצעה ובוודאי לא נשקלה באופן רציני, לפני תחילת „אבירי־לב", האפשרות של הפנייית מאמץ המיתקפה העיקרי כלפי ארמיה 2 — ובמייוחד לא ביצוע ממיזרח התעלה, במקום ממערבה.

רק לאחר שנפתחה המיתקפה החל אריק שרון דוחש את הפנייה המאמץ צפונה

האיום על קאהיר החיש את ההתערבות הסובייטית - וגם את האמריקאית

דורש — בתוקף גובר והולך — הפנייית מאמץ ניכר יותר צפונה, ונראה כי בשיבב מסויים אף זכה לתמיכת בריב.

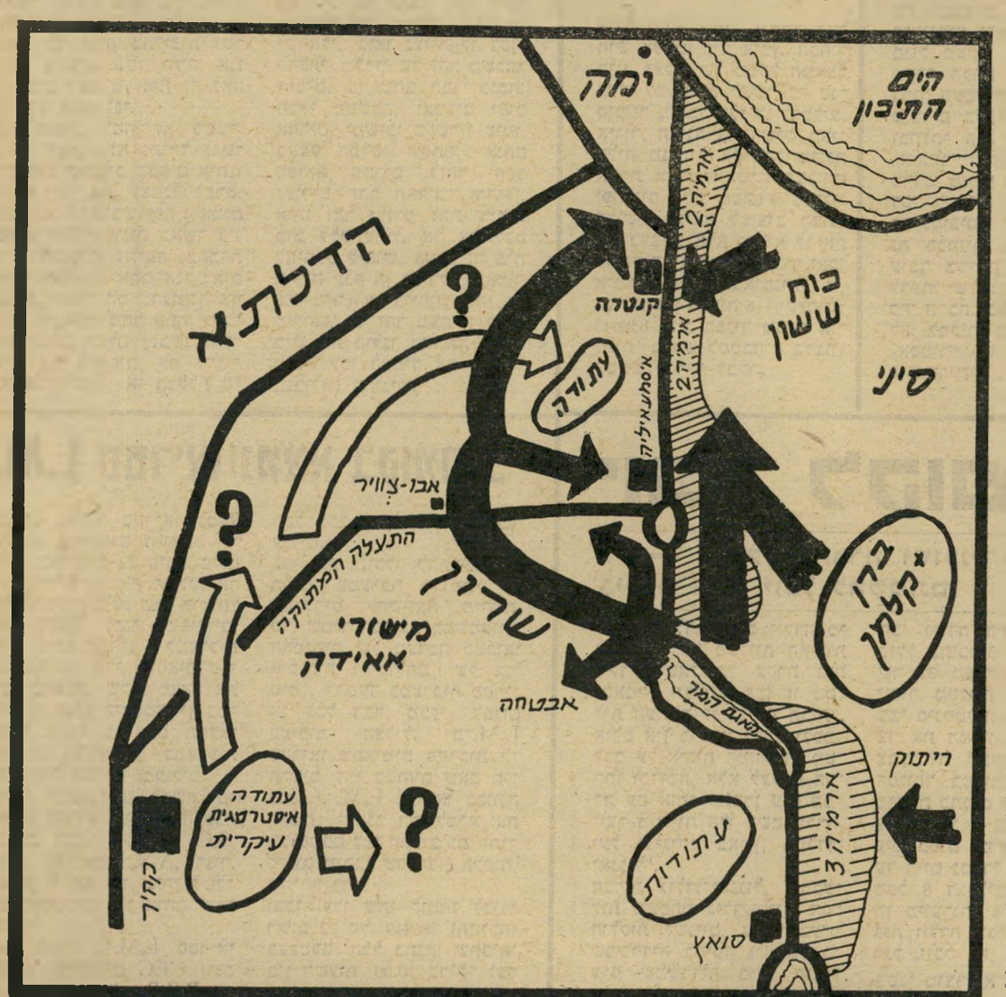
אבל גם עניין זה נאכל מהרה באש מילחמות־הגנרלים, והשאלה שעמדה כבר לא היתה האם צדק שרון או לא, אלא איזה רווח אישי יכול היה לצמוח לשרון אילו ניתן לאוגדתו להתקדם צפונה כפי שביקש; או, איזה חשבון פרסונלי פרע בר־לב כשסירב לשרון; או, מה היה חשבונו האישי של דיין, שביגללו תמך בדרישת שרון וכיו"ב. מכל מקום, דומה כי הפעם הזאת, כיוצא מן הכלל, החטיא גם שרון, ועלה על הדרך הנכונה מאוחר (אם כי לא מאוחר מדי) ורק באופן חלקי.

כיוון שדומני כי בנושא, „למה לא ארמיה 2?" אנו חורשים קרקע־בתולה, וכן ביגלל חשיבות לקחי העניין עצמם, העניין המייוחד שניתן למצוא בו כ„תרגיל" ב־טאקטיקה ובהערכת־מצב, נחוץ וגם כדאי להתעמק יותר בפרטים וגם לנמק ולבסס יותר את הקביעות שנקבעו עד כאן.

צפונה או דרומה?

בתחיל בנימוק שהבאנו אחרון — ההחלטה לצלוח בדוורסואר.

(המשך בעמוד 36)

המיתקפה כפי שהיתה צריכה להתבצע: „אבירי לב 2, משופר"

סלוסלה

מדור למתרחש בשווקים
בעריכת בני קארו,
טל. 03-241530
ת.ד. 29726, תל־אביב

סוף־סוף, בית אופנה לגברים בלבד

מוקד אופנתי לגבר, מיוחד במינו נפתח בארץ — בכוונתו להחדיר תודעת האופנה לגבר הישראלי

חדש לגבר הישראלי!

לא, אין זו חנות ואף לא בוטיק, כי אם בית אופנה ענק, במלא המשמעות במובן „בית אופנה לגבר". וכוונתי היא לבית האופנה החדש שנפתח מזה ימים מספר ע"י **האיפנאי זהר ענברי** לשעבר מנהלו של בוטיק פייר־קארדן התל־אביבי.

זהר, העוסק באופנת הגברים מזה 15 שנה, טוען ובצדק, ש־דימה, בואו ונגהג כפי שזהר ענברי נוהג מזה שנים. אני מקנא בו, הוא מתלבש נהדר!!

אופנאי המחדיר אופנה עדכנית

ובכן, זהר בא לעזרתנו, זהר מציע לנו 200 מ"ר של **אופנת גברים בלבד**, נהדרת, החל מ־הביגוד התחתון ועד לבגד המהודר והאופנתי ביותר. כמו BUSINESS-SUIT, או חליפה לערב, או אפילו כל חליכל פרט ופרט נלקח בחשבון, בתיכנונו של „סוסייטי" (זהו שמו של בית האופנה). ואת־חיל במיקומו — כיכר המדינה, ה' באייר 20. כאן חשב זהר על הנוחות בחנייה ללקוחותיו. הרי לגברים לרוב אין זמן! לכן, במקומו הנוכחי, ניתן להחנות את הרכב (אם יש לך כמובן), ממש מול „סוסייטי". לקנות ולחזור אליו ללא כל בעיות בחנייה. גם לגודלה של „סוסייטי" ניתנה תשומת לב רבה. שתי הקומות ו־200 מ"ר של בית האופנה לגברים בלבד, מאפשרת קנייה ללא צפיפות ומתן השירות האדיב והאינדיבדואלי ביותר ללקוח, מסורת שהינחתה את זהר, בבוטיק פייר קארדן במשך השנים אותו ניהל. ומה לגבי אני שוכנעתי ושמחתי לדעת שיש הדואגים לנו הגברים.

זהר, יודע שהגברים בארץ, לא יוציאו סכומים גבוהים לביגוד לכן, דאג שמחיריו יהיו נוחים לכל. בזכות עברו העשיר בענף, בזכות רצונו החזק, בהחדרת תודעה אפנתית לגברים, בזכות האווירה והשירות שהם ברמה אירופאית גבוהה, משוכנע אני שעם פתיחתו של בית האופנה לגבר „סוסייטי" (בכיכר המדינה ה' באייר 20) יחול שינוי בהופעתו של הגבר הישראלי. החלטתם? ובכן, ניתן להשיג אצל זהר, מבחר עצום של חליפות נהדרות, תוצרת אנגליה, איטליה או הולנד. זאת, בנוסף למבחר העצום, של אביזרי אופנה שונים לגברים. זהר, איך אומרים? היו יפים.

זהר ענברי — למה לא להתלבש יפה?

כאשר אנו רואים בטלוויזיה, את אותם גברים הלבושים במשך כל היום בחליפות ושיהיה עיסוקם אשר יהיה, אנו חושבים לעצמנו, אכן זה נאה אך לא בשבילנו.

אני שואל, למה לא בשבילנו? למה שלא נתחיל להעריך את האנשים הבאים איתנו במגע, או את עצמנו בפרט, למה לא להתלבש יפה? אמנם בפעמים הראשונות כאשר נופיע לבושים חליפה בחברת אנשי העסקים אתם אנו באים במגע, יאמרו הם שהגזמנו, אך היום זה אני, מחר אתה, ולבסוף כולם ילבשו חליפות, אם לעסקים, אם לישיבה בבית־קפה, או בכלל! קפה להרגשה טובה. זהר רוצה להחדיר את האופנה לגבר הישראלי, בואו נעזור לו בכך. לדעתי, מכריו של זהר משכבר הימים. מי שהם הברי־כנסת, חברי ממשלה, ואנשים יפים אחרים, ימשיכו בקשריו עימו, בעסק הפרטי שפתח. אותם מכרים, יוכרים לזהר חסד נעורים, זהר האדיב וההוגן, **אותו זהר היודע לתת שירות טוב ללקוחותיו.** אך אל לכם להיתפס ליאוש, אמנם זה בית אופנה ענק הן בגודלו (כאמור 200 מ"ר) הן בייחודו, והן במיקומו, אך זהר מעוניין להלביש את כולנו באופנה האחרונה, לכן העמיד את מחיריו בגבולות ההיגיון.

חלום של שיש מטבחים

איגור הוא צעיר, ונחמד בעל חוש אסטטי ויד אומן. הבחור הינו בעליו של מפעל המייצר שיש למטבחים כאשר כל סגטימטר מעובד על־ידו להפליא. איגור, הקונה את השיש מאיטליה מברזיל או מכל מדינה אחרת אשר לה שיש בצבעים יפהפיים, לא מסתפק במילוי דרישת הלקוח לעיצוב הדוגמא כרצונו אלא מוסיף לו את הנופך המיוחד לו בעיבוד ואכן איגור, העוסק באומנותו זו, ברח קיבוץ גלויות 116, טלפון: 838643 יציג בפניך מבחר אור־מנותי בשיש למטבחים במגוון צבעים. כדאי לבקר.

היכן כדאי לקנות מע"מ סטריאו

האם בכוונת „אסמור" לשבור את השוק?

במסגרת ביקורי בחנויות הסטריאו השונות, ניתקלתי בי־אחת שרואה אני חובה לעצמי להעביר לידיעתכם ולו רק בגין המחיר הנמוך מאוד של מוצרי הסטריאו אותם היא מציעה. חנות זו, פועלת בשיטת השיווק הישיר ומוצרי הסטריאו בה, נמכרים לצרכן במחירים סיטונאים ולפעמים אף במחיר מוזל מאשר לסיטונאים. בכל מקרה הפרש המחירים הוא נמוך בעשרות אחוזים בכל המוצרים בענף הסטריאו.

וכוונתי היא לחנות הסטריאו „אסמור" שבבעלותו של מר מרדכי מזרחי כיצד מצליח מר־כה נמוכים? ובכן, מרדכי קונה בכמויות עצומות וכאמור עובד בשיטת השיווק הישיר. לדעתו של מרדכי מוטב למכור הרבה ובמחיר נמוך מאשר לא למכור כלל. ואמנם, ב„אסמור" (רח' העליה 25 טל. 824910 ת"א). תנועת הקונים ערה ביותר וההצלחה משיטה זו נראית לעין.

מה ניתן להשיג ב„אסמור"? ובכן, זוג רמקולים 25W (כוללת תיבות) במחיר 950 ל"י במקום 1,900 ל"י (במקום אחר), טיים + רדיו (חשמל וסוללות) ב־850 ל"י במקום 1,350 ל"י, מגבר TELE-MARK R.M.S. 40w (יפאנ) 1,350 ל"י במקום 2,900 ל"י, זוג רמקולים דיינבוקס 35W 3-WAY (כולל תיבות בעיצוב נהדר) 1,950 ל"י במקום 3,900, אזניות סטריאו — 85 ל"י במקום 180 ל"י. עוד כהנה וכהנה מוצרים, במחירים ללא תקדים.

ראו אתם ושיפטו הגם בכוונת „אסמור" לשבור את השוק? אולי, אך לבטח שבמחירים אלה מכיריותיהם גדולות ביותר, ושוב לתזכורת „אסמור" ייצור יבוא והפצה רח' העליה 25 טל. 824910 ת"א.

L.M. סטריאו נמצא בקומה ב'

חברה, L.M. סטריאו נמצא בקומה ב' אמנם היגעתם לרחוב בוגרשוב 22 פינת שלום עליכם וראיתם את השלט. אך מה הבעיה לעלות שתי קומות? מאז כתבתי לפני כשבועיים, על סוכנות זו למערכות סטריאו פנו אלי, קוראים שונים בטענה, שלא מצאו את המקום. ובכן היה מצויין במפורש קומה ב'. שם תמצאו את כל מבוקשכם, במערכות ובאביזרי סטריאו מעולים.

כידוע לכם, ניתן להשיג ב־L.M. סטריאו קיטים להרכבה עצמית כמו: טלווקס, S.G. יוניק, ספקטרה, A.S., ועוד. כאשר קיטים אלו, ניתן לשלבם בטיונרים, של אותם יצרנים.

פרט לזאת ב־L.M. סטריאו תמצאו פטיפונים CEC (וגם להרכבה עצמית), B.S.R., או רמקולים של פירלס ואלקטרו אקוסטיק, או ראשים מגנטיים מסוג אמפייר. בקיצור, הכל בכל, מכל היצרנים המעולים.

כמו כן, תוכלו להתרשם במקום, ממערכת הדגמה של המגברים להשוואה מיידית. כך, שמיד תבחינו, במשמעותה האמיתית של מערכת סטריאו איכותית ומיכולתם של קיטים", לתפקד כמערכות סטריאו לכל דבר, מבלי לפגום באיכות הצליל. ב־L.M. סטריאו מתאימים מערכות לתקציב, היו בטוחים שאם תיכנסו ל־L.M. סטריאו בכוונה לקנות, ידאגו הם למלא את מבוקשכם לפי תקציבכם, ותוך סיפוק מירבי של רצון הלקוח, זוהי עובדה.

ובכן, עלו שתי קומות לבוגרשוב 22 טל. 286349 ותיווכחו בעצמכם. הכל בתנאי שתבואו בין השעות 10.00 בבוקר ועד 8.00 בערב, וביום שישי מ־10.00 בבוקר עד 3.00 בצהריים. פשוט מאד, כי בשעות אחרות סגור שם, להתראות.

יובל לקונצרן VILEDA

33 — מפעלי החברה וסוכניהם בארץ „גולדן יי־גול" חוגגים בימים אלה יובל להקמתם.

וילדה, וילדה ושוב וילדה מי לא שמע על מטליות האיכות וילדה, שאל כל עקרת בית ותאמר „וילדה? אכן זו מטלית העוזרת לי בניקוי הבית". אולם אין ברצוני לשוב ולספר לכם על איכות המטליות, מטרתן וכדומה, אלא לעשות הכרה עם אותו קונצרן ענק המייצר מטליות אלו בשם וילדה, ועל נציגיהם בארץ, „גולדן־יאנגול".

חברות גולדן־יאנגול, (בבעלות משפחת גולדשטיין) המחולקות לשניים, גולדן בע"מ שמשרדיה בחיפה ויאנגול בע"מ שמשרדיה ברח' קיבוץ גלויות 79 בת"א הן הסוכנות והמפיצות הבעלדיות של כל מוצרי וילדה בארץ, ומהם קיבלתי פרטים אלה.

חב' וילדה הינה קונצרן המכולל בתוכו 33 מפעלים, כאשר 32 מפעלים, עוסקים בייצור מטליות „וילדה" מעור צבי סינטטי ומפעל אחד, מייצר את המפות היפהפיות והצבעוניות הנקראות „וילדן". המיוחד במפות אלו שאינן סופגות כתמים ואין צורך לגהצן, כלומר — מתלכלך? שוטפים במים ומחזירים לשולחן. עד היום נמכרו כמיליון מפות, מכל 8 הגדלים השונים מהן הן מיוצרות. בימים אלה חוגגת וילדה יובל להקמתה, לרגל יובל זה, יצאה החברה בשני מוצרי איכות נוספים ו־הם: **מטליות „וילדה" לכוסות וצלחות, ומטלית ה־"STAR-LET"** — המיועדת לניקוי כל פריט ופריט בדירה, כשניתן להשתמש בה במצב יבש או לח. מטליות אלו מצטרפות ל־שאר מוצרי האיכות של וילדה כמו: **סקור — פד עם ספוג — המשמש כתחליף לצמר הפלדה המיושן, וילדה ספונג' — ל־הברקה וניקוי פורמאיקה, וילדה לבית, וילדה רצפה, וילדה לחלונות, וילדה למכונית ועוד** כהנה וכהנה מוצרים המיועדים לעזרת עקרת הבית לשימושיה השונים והמגוונים.

ואמנם, אומרים ב„גולדן־יאנגול", „אם וילדה קנית — בניקיון זכית!". **את כל מוצרי וילדה ניתן להשיג בספורמרקטים סופרפלים, חנויות הי־שקים, חנויות לחומרי ניקוי וכחנויות המכולת.**

"המילחמה הלא־נכונה, במקום הלא־נכון, נגד האוייב הלא־נכון"

"זהי ויאט־נאם של ישראל," אמר לא מכבר פקיד אמריקאי בכיר ספק בצער, ספק בשימחה־לאיד, בעת דיון על המצב בדרום־לבנון.

עד כה בזו רבים לאמריקאים על ההסתבכות באותה ארץ מיזרח־אסיאתית. איך שקעה מעצמה כבירה בהרפתקה אומללה, שהפכה טראומה לדור שלם?

עכשיו באה השאלה על תשובתה. כל ישראלי המעוניין בכך יכול ללמוד מה קרה לאמריקאים — כי כימעט אותו הדבר בדיוק קרה לישראל עצמה בגבולה הצפוני.

"המילחמה הלא־נכונה, במקום הלא־נכון, נגד האוייב הלא־נכון" כך הוגדרה ההתערבות האמריקאית בוויאט־נאם על־ידי יריביה מבית. הגדרה זו טובה גם לחתי־ערבות הישראלית בדרום־לבנון.

רבין לא רצה

כמו ההרפתקה האמריקאית בדרום ויאט־נאם, החלה גם ההרפתקה הישראלית בדרום־לבנון בלא מחשבה יתרה. "זה פשוט קרה."

כאשר פלשו הסורים ללבנון, במהלך מילחמת־האחים שם, היה יצחק רבין משוכנע כי כדאי לאפשר להם לתפוס את איזור הגבול עם ישראל.

ההיגיון היה פשוט: הסורים באו כאוייבי אש"ף. במקום שבו שולטים הסורים, אין פעולה פלסטינית בלתי־מבוקרת. ולראייה: אין פעולת־פידאיון ברמת־הגולן. אילו הגיעו הסורים לגבול הישראלי־לבנוני, היה שורר שם שקט. יתר על כן, רבין היה בטוח שכל פיזור נוסף של הצבא הסורי, והארכת קו־העימות בינו ובין ישראל, יהיו לטובת האינטרס האסטרטגי של צה"ל.

אולם רבין עמד באותם הימים במילחמה לחיים־ולמוות עם שימעון פרס. הוא לא יכול להרשות לעצמו לעמוד על דעתו, או אף לבטא אותה בגלוי. הוא חשש שמא יטענו נגדו שהוא ותרן, נכנע, רכרוכי.

איכשהו גולד המושג האומלל "הקו האדום". זה היה הקו הדימיוני שבו היה על הצבא הסורי השנוא להיעצר. אם הסורים יעברו אותו, כך נאמר, תצטרך ישראל לפלוש ללבנון ולסלקם. אף שהקו מעולם לא הוגדר במפורש, נוצר הרושם שהכוונה היא לקו הנהר ליטאני, המקביל לגבול הישראלי.

הסורים קיבלו את הדין, נעצרו ליד הקו האדום. כך נוצר חלל ריק בין הצבא הסורי לבין הגבול הישראלי. לתוך החלל הריק הזה יכול היה להיכנס רק הכוח היחידי שהיה קיים בשטח — הברית המוסלמית־שמאלית־אש"פית. ולמעשה: הצבא הסדיר־למחצה של אש"ף, שמצא שם את הבסיס הטריטוריאלי החופשי שנשלל ממנו בשאר חלקי לבנון.

כך, במידה רבה ביגלל חסיכון האומלל בין פרס ורבין והמצב הפנימי העגום שנוצר ביגללו, החלה הרפתקה שכבר הפילה מאות קורבנות — ביניהם כמה הרוגים של צה"ל.

אל תוך הבוץ

ה התערבות האמריקאית בוויאט־נאם היתה בעלת תאוצה עצמית, שלא היתה תלוייה ברצונו של איש. אחרי שהחלה, לא ניתן עוד לעצור בעדה. כל שלב הכריח את האמריקאים להרחיב את ההתערבות ולהיגרר לתוך שלב חמור עוד יותר.

כך בדיוק קרה לישראל בלבנון.

האמריקאים התערבו בוויאט־נאם ביגלל גורם אי־רציונלי, הנראה בדיעבד כהתקפה של שיגעון לאומי זמני. נפילת סין האדירה בידי הקומוניסטים גרמה טראומה. נוצר קונסנזוס לאומי שאסור להכיר בסין ולהשלים עימה. כל דבר שנגע לסין יצא מכלל החישובים הרציונליים. ויאט־נאם היתה שכנתה של סין, וכל אנשי הצמרת האמריקאית דאז הסכימו שאסור שתיפול בידי סין.

כיום מוסכם על הכל שהיה זה שיקול אווילי. הו צ'י־מין מעולם לא היה גרור של סין. כימעט ההיפך היה הנכון.

ישראל סובלת כיום מהתקפה דומה של שיגעון לאומי לגבי אש"ף. נוצר קונסנזוס לאומי שאסור להכיר באש"ף או להשיים עימו. כל דבר הנוגע לאש"ף עוד מר מעבר לכך שיקוק רציונלי. בדרום לבנון שוטט אש"ף, ועל כן נראתה התערבות כדבר מובן מאליו.

ההתערבות הישראלית החלה כניסיון כימעט־תמים להרחיק את כוחות אש"ף מן הגבול הישראלי, לפחות באותם שלושה מקומות שבהם מצוי על הגבול ריכוז של כפרים נוצריים, כך נולד הרעיון של "הגדר הטובה".

פתיחת הגדר הוצגה כמחווה הומאנית שתכליתה להגיש לנוצרים המנותקים בדרום סעד אנושי. למעשה לא היה ההומאניזם אלא מסווה לסעד מסוג אחר. ישראל עזרה להקים מעין צבא פרטי מקומי, המורכב משרידי הצבא הלבנוני הנוצרי שנקלעו לדרום ומבני־המקום. את הכוח הזה ציידה ישראל בציוד קרבי.

זה היה חשבון הראשון. אך חיש מהרה התברר שאין בו די. הכוחות הפלסטיניים־המוסלמיים, שהיו גדולים הרבה יותר, החלו לזיחצים על הכוח המקומי הקטן. לישראל הגיעו קריאות אס־או־אס. מתוך הגיון המצב שנוצר נגררה ישראל לשלב השני: סיוע ארטילרי מאסיבי.

תותחי צה"ל הפכו גורם חשוב במצב. הם הפגיזו את העמדות הפלסטיניות כדי להגן על כפרי המובלעות, לחפות על התקפות של הכוח הנוצרי, לשתק את האר־טילריה היריבה.

התוצאה היתה כמצופה. הסורים, שעוד אתמול היו אוייבים־בנפש של אש"ף, ראו בהתערבות הישראלית סכנה לעצמם. הם חששו שמא יוצר לעצמו צה"ל שטח־זינוק שאותו ירחיב בבוא העת צפונה, כדי להסתער על דמשק ממערב. הכוחות הפלסטיניים הפרו־סוריים (אל־צאעיקה), ואולי גם יסודות של הצבא הסורי, החלו מסייעים לכוחות אש"ף מול פני ישראל.

מול לחץ מוגבר זה עמדו הנוצרים בחולשה גוברת. לכוח זה אין עתודה. כאשר הוא מתעייף או סובל אבידות, אין כוח חדש שיתגבר אותו. התיגבורת יכולה לבוא רק מצה"ל.

כך יצאה שוב קריאת אס־או־אס. הפעם: להתערבות ישירה של צה"ל.

זה היה סמוך למהפך הפוליטי בישראל. שר־הביטחון החדש, עזר וייצמן, החליט שאין מנוס מהתערבות ישירה. הוא נתן לנוצרים את האור הירוק לכיבוש תל חשוב אחד החולש על השטח, ושיגר כוחות ישראליים למשימה.

כך הושלם התהליך הוויאט־נאמי: אחרי הסיוע באו היועצים, אחרי היועצים באו כוחות אמריקאיים, ואחרי הכוחות הראשונים באה התערבות מאסיבית.

מעשים ושקרים

ל ש דימיון נוסף בין דרום ויאט־נאם לדרום־לבנון: השקרנות המלווה את ההתערבות.

עד שבא מנחם בגין לשילטון, אסור היה להזכיר את ההתערבות הישראלית אף בלחש. היא באה בהיחבא. כל מטח של תותחים ישראליים היה מלווה במטח של הכחשות ישראליות.

בלבנון פועלת העיתונות העולמית בחופש חופשי. שליחיה, שהגיעו מדי פעם לאיזור־הקרבות, דיווחו בהרחבה — ופה אחד — על ההתערבות הישראלית: החל בהפגזות וכלה בהימצאות כוחות ישראליים בשטח. ישראל הכחישה.

כמו בוויאט־נאם, נטלו כימעט כל כלי־התיקשורת הישראליים — בהתנדבות ובשימחה — חלק במסע של שקרים שנועד להרדים את דעת־הקהל.

עיתונים מכובדים ופרשנים צבאיים הפכו את עצמם למכשירי המדיניות הרישמית, העלימו ושיקרו במצח נחושה, יום אחר יום, למען "ביטחון המדינה".

חברי־הכנסת נהגו כך גם הם. איש לא העז להעלות בכנסת השמינית או התשיעית את גושא ההתערבות הישראלית בדרום־לבנון.

כך קרה בישראל מה שקרה בארצות־הברית: הממשלה פתחה במילחמה ממשית מבלי לקבל על כך אישור פרלמנטרי תקין (של הקונגרס, של הכנסת), ומבלי לגלות את הדבר לציבור.

שיתוף־הפעולה מצד העיתונות והכנסת איפשר לממשלה לעמוד במצב, שלא היה אפשרי אחרת: מדי פעם אושר מה שהוכח אתמול, מבלי שאיש פצה פה.

תחילה הוכחש שישראל מציידת את הכוחות הנוצריים. לאחר־מכן אושר הדבר, אך הוכחש שתותחי ישראל משתפים בלוחמה. לאחר־מכן אושר הדבר, אך הוכחש שכוחות־קרקע ישראליים משתפים בקרבות. רק אחרי שבגין הגיע לשילטון, אושר גם דבר זה.

בשבוע שעבר יכלו צופי הטלוויזיה הישראלית לראות ולשמוע מה שידוע זה מכבר לכל קורא עיתון רציני בעולם: ששר־הביטחון הישראלי אישר את השתתפות כוחות צה"ל בכיבוש תל אל־שריקי; שההתערבות הישראלית ישירה, מתמדת ומאסיבית; שהכוח הנוצרי הקטן לא היה יכול להחזיק מעמד אף יום אחד בלי התערבות צה"לית זו.

יש רק הבדל אחד בין ויאט־נאם ודרום־לבנון. בשעת מילחמת ויאט־נאם קמה בארצות־הברית תנועה מוסרית של התנגדות, שגרמה בהדרגה ושניצחה בסופו. בישראל אין זכר לתנועה כזאת.

לחפוס דוב

מ ה הלאה? גם על כך אין להשיג דבר־אמת משום דובר ממשלתי.

(המשך בעמוד 36)

העם

הגרמנים הטובים

מי היה מאמין שישראלים יריעו לכבוד יעירותם של חיילי קומנדו גרמניים?

בחורים בלונדיים, גבוהי־קומה. פקודות מקוטעות בגרמנית חדה. הסתערות בסדר מופתי. אש.

מה זה מזכיר?

אילו זה היה סרט הוליוודי ישן, זה היה מזכיר מיבצע־השמדה של האס־אס. הצופה הישראלי היה מתמלא, אינסטינ־קטיבית, שינאה בלא־גבול. כל צליל, כל תנועה היו מעוררים בו סלידה.

אבל זה לא היה סרט־קולנוע ישן, אלא כתבת־טלוויזיה חדשה. הבחורים לא היו אנשי אס־אס, אלא אנשי הקומנדו של מישמר־הגבול הפדרלי, מג"מ־9. הצופה הישראלי התמלא אינסטינקטיבית אהדה בלא־גבול. כל צליל, כל תנועה, עוררו בו חיבה והערכה.

חבריו של יונתן. אילו ניבא מישהו לפני 25 שנים בילבד כי קהל ישראלי יריע לכבוד מיבצע צבאי גרמני, שיש־ראלים יפליגו בשבח כושר־ההסתערות ודיוק־היריי של חיילים גרמניים, היה ה־דבר נראה כחלום באספמיה, או כסיוט. אולם זה קרה. נסיבות חדשות, רקע חדש, הולידו גישות חדשות.

ההסתערות של אנשי מישמר־הגבול ה־גרמני על חוטפי המטוס של חברת לופט־האנזה במוגאדישו עוררה בישראל אהדה כללית. המיבצע ניראה כהמשך ישיר זחיובי של מיבצע צה"ל באנטבה. הבחו־רים הגרמניים ניראו כאחים־לנשק של יונתן וחבריו. תידיעה שהמפקד הגרמני למד שיטות ישראליות מילאה את הלב הישראלי גאווה גלוייה.

לעומת זאת עוררו הטרוריסטים הגר־מנים שינאה כללית בישראל. איש לא הצטער על מותו בכלא של אנדריאס באי־דר, ראש־הכנופיה. הוא וחבריו ניראו כאחים־לפשע של הטרוריסטים הפלסטי־ניים. רציחת התעשיין הגרמני האנס־מארי־טין שלייאר עוררה סלידה כללית ביש־ראל.

קצין הס"ס. כל זה ניראה טבעי — לכאורה. אך למעשה באו השבוע לביטוי תהליכים נפשיים מסובכים למדי.

למשל: האנס־מארטין שלייאר היה קצין בכיר באס־אס, נציג טיפוסי ביותר של דור אושוויץ. אילו נרצח לפני 25 שנה, בוודאי היתה דעת־הקהל הישראלית מגלה אהדה לבאדר ולחבריו, בעלי האידיאולוגיה ה־אנטי־פאשיסטית.

בגרמניה סולקו השבוע כמה צוערים משורות הצבא, ביגלל גילויים ניאו־נא־ציים חמורים, כגון שריפת בובות של יהודים. לפני דור היה הדבר מתקבל בישׂ־ראל כהוכחה נחרצת לכך שכל הדור הגר־מני הצעיר הוא אנטי־שמי, וכי כל החיילים הגרמניים, וביכלל זה אנשי הקומנדו של מישמר־הגבול, הם יורשיהם של קלגסי האס־אס.

דווקא השבוע פירסמה הטלוויזיה הישׂ־ראלית, ללא הסתייגות, צעיר מקומי, ש־תיכנן את חטיפתם של דיפלומטים גר־מניים בארץ, תוך איום בהוצאתם להור־רג, כדי להכריח את ממשלת גרמניה להעמיד לדין פושעי־מילחמה נאציים (ראה מדור שידור).

בני הפרשעים. מי שרוצה, יכול להסיק ממאורעות השבוע כי עם־ישראל שוכח לגרמנים מהר מדי, מחל מהר מדי.

אך יכולה להיות גם מסקנה אחרת: היחסים בין עמים אינם דורכים במקום. האויבים של אתמול הם הידידים של היום. בני הפושעים מאתמול הם המצילים של היום.

32 שנים הספיקו כדי שהארץ, שביצ־עה נגד היהודים את הפשע הגדול ביותר

מתאבדים אנדריאס באדר וגודרון אנסלין (בבית־המישפט)
אחים־לפשע מול קצין האס־אס

בהיסטוריה האנושית, תהיה לידידה רצוייה.

אם קרה כך בין ישראלים וגרמנים, בוודאי יכול הדבר לקרות, עוד ביתר קלות, בין ישראלים ופלסטינים. נסיבות חדשות, אוייבים חדשים, מצב חדש, יכו־לים לשנות את הגישות הישנות בין שני העמים במהירות גדולה הרבה יותר. מכפי שנדמה כעת, בעוד המילחמה ביניהם נמ־שכת.

ייתכן כי בעוד כמה שנים ירעיו הישׂ־ראלים לכבוד חייליי־קומנדו פלסטי־נים, שיסתערו על טרוריסטים ויצילו נשים וילדים. אם נראית מחשבה זו מו־זרה, די להסתכל שוב בתמונות הבחורים הבלונדיים במוגאדישו.

המהפך

פלוגת־סער בחברון

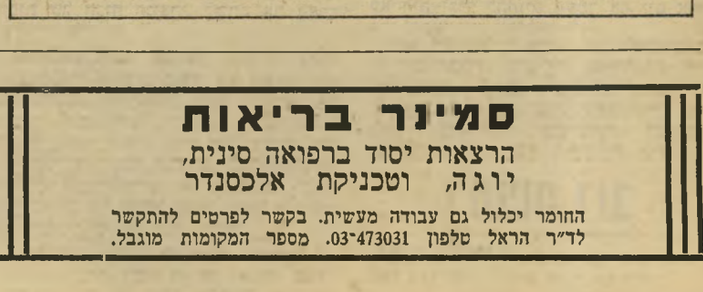
הפלמ"ח פורק. תחתיו קמה עתה פלוגת־סער ממדכאית של גוש־אמונים, המזוכבת מקנאים מוכחרים

ברגע הראשון ניראה הדבר כהמצאה דימיונית של קבוצת שמאלנים. התנועה לציונות אחרת טענה כי בקריית־ארבע, מיבצרם ומעוזם של אנשי גוש־אמונים, קם צבא מיפלגתי פרטי, בהכשר ממשל־תי. התגובה היתה אי־אמון.

כאשר אושרה הידיעה ע"י דובר נבון של המישטרה, חפכה התגובה לתדהמה. תד־המה זו גברה עוד יותר כאשר הסתבר

כי האישור ניתן על־ידי שר־המישטרה של המערך, שלמה הילל.

מכשיר מזויין. שום דבר אינו מגלה את ההתפרקות המהירה של מדינת־החוק, ואת ההידרדרות לתוך תהומות הלאומנות המטורפת, כמו הפרשה הקטנה של פלוגת־הסער החברונית.

זוהי יחידה של מישמר־הגבול — צבא־השכירים המיקצועי היחידי במדינה. ה־יחידה הוקמה על טהרת אנשי־המיפלגה של גוש־אמונים, העוברים לפני קבלתם מיבחנים אידיאולוגיים מדוקדקים. לרא־שונה מאז קום המדינה נוצרה יחידה צבאית מיפלגתית, תחת פיקוד מיפלגתי מעשי, לשם ביצוע פעולות מיפלגתיות. המיפלגה, שזכתה במכשיר־כוח מזויין זה, צה"ל. החדרת יחידה מיפלגתית לתוך ה־מחנות, זיהוי הצבא עם מיפלגה לאומנית־קיצונית זו וחשיפת החיילים המגוייסים להטפה הימימית של הקנאים — כל אלה מעידים על כיוון ההתפתחות של המדינה.

היה זה טיבעי שראשי קריית־ארבע ביקשו לנצל את האווירה החדשה לשם הרחבת צבאם הפרטי, להפיכת הכיתה הבודדת ליחידה גדולה.

מדווח כתב „העולם הזה":

„אני לא יודע מה אעשה, אם ישלחו אותי מחר לפזר הפגנה של גוש־אמונים!" תהה אחד מאנשי יחידת מישמר־הגבול בקריית־ארבע. „קשה לדרוש ממני שאפעל בדרך הנוגדת באופן מוחלט את היא מיפלגת־הפורשים שהתנגשה אך לפני ני שנים מעטות עם צה"ל, שהטיפה בגלוי להפרת־חוק, והמהווה עתה את בת־טיי פוחים של ממשלת בגין—תמיר—המר.

הענקת מעמד צבאי לפלוגות־סער מיפ־לגתיות, לאומניות־קנאיות, אינה חידוש ישראלי. ההיסטוריה של המאה ה־20 מכי־רה כמה דוגמות כאלה — וכולן מעו־ררות חלחלה. זהו סימן־ההיכר של סוג מסויים של מישטרים.

פיצ"ח ימני. פרשת פלוגת־הסער מקריית־ארבע החלה בהסוואה תמימה, ב־מדים זעירים. כמו בכל השטחים, כן גם בשטח זה, הכשירה ממשלת־המערך את הקרקע להתעצמות המהפך הלאומני.

ההכשר שניתן על־ידי שלמה הילל ליחי־דה זו, ובירכתו של המפכ"ל חיים תבו־רי, מוכיחים כי המערך התמוטט מבחי־נה עקרונית זמן רב לפני שנשמטה מתח־תיו הקרקע הפוליטית.

תופעת הצבא הפרטי של קריית־ארבע מצטרפת לתופעה אחרת, החותרת אף היא תחת קיומו של צבא ממלכתי בלתי־פו־ליטי: ההחלטה הרת־האסון להקים את התנחלויות גוש־אמונים בתוך מחנות־

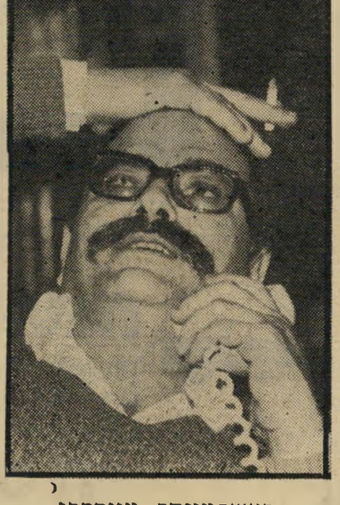

סרן אינדור
תחילה בדיקה של הרב —

מצפוני, אפילו אם מדובר כאן בפקודה צבאית רגילה שאני, בתור חייל פשוט, חייב לבצע..."

אחד מבניניה החדשים של קריית־אר־בע קיבל לאחרונה ייעוד חדש, שספק רב אם יועד לו מלכתחילה, אך בבניין 28 הוקם בסיס־הקבע של יחידת מישמר־הגבול של קריית־ארבע.

14 חייליה ביקבד. „לפני יותר מ־שנה," הסביר משה מייבסקי, ראש מינ־הלת הקרייה, האחראי לפירסום מודעות־הגיוס ליחידה, „יזם מאיר אינדור, מפק־דה הנוכחי של היחידה, הקמת יחידת מישמר־הגבול בקרייה, שתשלב עבודה ביטחונית עם לימוד תורה ותשב באופן קבוע בקריית־ארבע. ראינו בתוכנית אפ־שרות טובה להעלות את הרמה האנושית במישמר־הגבול, ובמקביל לנסות לגייס

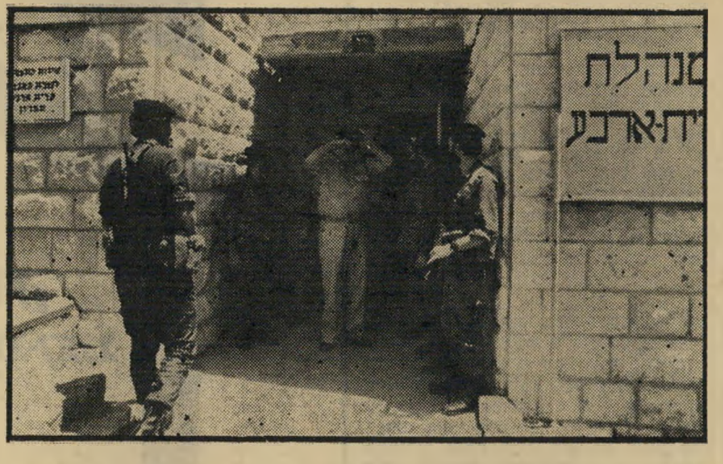

ראש־מינהל מייבסקי
— אחר־כך בדיקה צבאית —

אנשים שיתנדבו לבוא לקריית־ארבע, יישׂ־בו בה, יגנו עליה וילמדו תורה. זו היתה התוכנית הראשונה, שקיבלה את אישורה ובירכתה של מישטרת ישראל..."

מסתבר שתהליכי־הגיוס ליחידה ופרטים חשובים נוספים, הקשורים בפעילותה, נעלמו או הועלמו מידיעתו של מייבסקי. כשהחליטה המישטרה לאשר את הקמת

מפכ"ל המישטרה חיים תבורי מסייר ביחידת קריית ארבע
המישטרה לא ידעה

כיתת גוש־אמונים במישמר־הגבול
וגם איתור מקומות להתנחלות

היחידה, הוגבל מיספר חייליה ל־14 איש בלבד. אך מיספר זה לא הספיק כפי הנר־אה למאיר אינדור ולרב צבי אידלס, העומדים מאחרי סיפורה של היחידה. שני אלה, על דעת עצמם, וללא תיאום עם הגורמים האחראים עליהם, החליטו להג־דיל את מיספר חייליהם וערכו מיבצע־גיוס פרטי לשורות מישטרת־ישראל. מו־דעות, שפורסמו בעיתונים קראו לבחורים דתיים, הרוצים לשלב עבודה ביטחונית עם לימוד תורה, להתקשר ללא דיחוי ל־מיספרי־טלפון בתל־אביב ובירושלים. ל־מועמדים המתאימים הובטחו מגורים ב־מקום.

„כאשר המישטרה מחליטה לגייס אנ־שים חדשים לשורותיה, הנהלים ברורים וידועים," פירט קצין־מישטרה בכיר, ש־הופתע אף הוא לשמע המתרחש בקרייה. „המגוייס החדש מופנה לראיון עם קצין־הגיוס במקום שבו הוא רוצה לשרת, וקצין־הגיוס מחליט אם כדאי לקבלו לשורות המישטרה או לדחותו. מעולם לא שמעתי שהגיוס מתנהל באישהו שלב על־ידי אנ־שים שאינם קשורים למישטרת־ישראל..."

מיון ראשון. אך בקריית־ארבע יש

ב"ה
צעירים דתיים
בעלי כושר גופני גבוה
המבקשים לשלב
לימוד תורה
עם
עבודה בטחונית מענינת
באיזור יהודה ושומרון
יפנו בהקדם לת.ד. 358/ג ירושלים או לטלפון כ־803011—03; 950477—03; 971005—02.
*
לבעלי משפחות תנתן עזרה בדיור באיזור הפעילות רצויים בוגרי ישיבות תיכוניות ו„הסדר".
*
המועמדים יצטרכו לעבור תקופת הכשרה לתפקידים.

מודעת הגיוס
— אחר־כך ראיון במישטרה

תקדים, שהפתיע אנשי צבא ומישטרה לא־מעטים. את המיון הראשוני ליחידה לא מבצע קצין־מישטרה, כמקובל, אלא הרב צבי אידלס, הידוע כאחד מפעילי גוש־אמונים. אנשים שנענו למודעות שפור־סמו בעיתונים, ושהוזמנו לראיון עם מפקד־היחידה, הופתעו כאשר הראיון נערך על־ידי רב היחידה, שהעדיף לחקור את די־עותיהם הפוליטיות של המגוייסים תחת את כישוריהם הצבאיים.

גם סרן אינדור, מפקדה הצבאי של היחידה, ידוע כאחד מפעילי גוש־אמונים. גם בעיניו חשובות הדיעות הפוליטיות לא פחות מהידע הצבאי. „מאיר יודע שאת הראיונות ליחידה עושה הרב אידלס," או־מרת בת־שבע אינדור, אשתו של המפקד. „התפקיד שלו הוא לבדוק אם האנשים המגיעים מתאימים ליחידה מבחינה חבר־תית, או לא. אם הרב מחליט שהאנשים יכולים לשרת בקריית־ארבע, הוא מעביר את האנשים אל מאיר, שבודק את יכול־תם הצבאית ומפנה אותם לקצין־הגיוס של מישטרת ישראל..."

מה קורה אם מגיע ליחידה חייל דתי, שאינו מזדהה עם האידיאולוגיה שאותה מייצגים מאיר אינדור והרב צבי אידלס? האם במיקרה הזה תוותר יחידת קריית־ארבע על שירותו, או שהוא יגוייס כמו כל אחד אחר?

הרב אידלס מסרב לשוחח עם עיתו־נאים ולפרט מהם הקריטריונים לגיוס אנ־שים חדשים ליחידה. אומנם, דובר המיש־טרה, ניצב־מישנה שמואל צחי, טוען כי „במישמרת־ישראל ובמישמר־הגבול יש דיעה חיובית על אנשי היחידה, שיש בהם כדי לגונן ולהעלות את הרמה האנושית של מישמר הגבול." אחרי הפירסומים על דרכי־הגיוס ליחידה נבהל, כנראה, המטה מן התגובה הציבורית, והבטיח לדאוג אם אכן יש מקום ליחידה שכזו, ואם מעורבו־תה הפוליטית לא תפריע לה בביצוע משי־מות שונות. „אם מחר תקבל היחידה הו־ראה לפזר הפגנה של אוהדי גוש־אמונים, או לסייע בפינוי מתנחלים, האם ימלא אותו איש ישיבה את החובה המוטלת עליו," שואל קצין־מישטרה בכיר, „האם תגבר חובתו לצבי אידלס, שקיבלו ליחידה, על־פני חובתו לבצע את תפקידו?"

מיזחמה בערבים. „בדקנו היטב את פעילותה של היחידה בשבועות האחרו־נים," סיפר אחד מראשי התנועה לציונות אחרת, „וגילינו שפעילותה מתבטאת לא רק בפעילות ביטחונית שוטפת, כפי שזה מוצג כלפי חוץ, אלא יש לה עוד כמה תחומי־פעילות מעניינים מאד. במיסגרת תפקידה מאתרת היחידה שטחים להתנחלות עבור גוש־אמונים, ומונעה דריסת־רגל של תושבים ערבים באותם שטחים. לפני שבו־עות אחדים, בעת אחת ההפגנות שקיימנו נגד אנשי הגוש, איימו עלינו חיילי מישמר־הגבול שיפנו אותנו בכוח אם לא נפסיק את ההפגנה, בעוד שנגד אנשי ה־גוש לא נעשה דבר..."

משה מייבסקי מודע לעובדה שאנשי קריית־ארבע ניסו לעקוף את המישטרה ולבצע פעולת־גיוס פרטית, שמטרתה להע־מיד את המישטרה לפני עובדה מוגמרת. „הגענו למסקנה שזו יחידה טובה, שאנ־שיה עושים את המוטל עליהם. לכן רצי־נו לזרז את התהליך. פעלנו על דעת עצ־מנו, ללא תיאום מוקדם עם קצין־הגיוס של מישטרת ישראל..." משה מייבסקי לא ידע, לדבריו, על כל הפרטים הקשורים בהליכי־הגיוס והופתע לשמוע על חלקו של הרב צבי אידלס בכל הפרשה.

גם במישטרת־ישראל „הופתעו" לשמוע, שקריית־ארבע מקיימת מיבצע־גיוס פרטי לשורות המישטרה מבלי לעבור את התה־ליך הרגיל. מייד אחרי הפירסומים הורה מפכ"ל המישטרה לעכב את תהליכי ה־גיוס שבהם הוחל ללא ידיעתו, ולברר מחדש אם יש מקום להמשך פעולתה של היחידה. „אם ניתן ליחידת קריית־ארבע לפעול למרות כל מה שנעשה," אמר איש בכיר במישטרה, „לא אתפלא אם יהיה זה הסדק הראשון במיבנה שלנו. מי יודע מה יבוא לנו אחריו..."

במדינה

צה"ל

סוף האורגיה

מאסרים בפועל, מאסר על־תנאי ואישפוז בבית חולי־רוח, היו התוצאות של האורגיה הראשונה בצה"ל

החצר רחבת הידיים של המחנה בו נמצא בית־הדין המחוזי של פיקוד המרכז, המתה מהמוני קצינים וחיילים. „מה קורה כאן," שאל אחד השופטים שהגיע במכונית הצבאית שלו אל שער הבסיס ולא יכול היה להחנותה בגלל הקהל הרב. „המישפט של האורגייה," היתה התשובה.

ביום החמישי האחרון נפתח מישפטם של משתתפי האורגיה הראשונה בתולדות צה"ל (העולם הזה 2094). שלושת השופטים שנבחרו לשבת בדין זה יכלו לתפוס את מקומם רק לאחר שהצהירו כי לא קראו את הכתבה בהעולם הזה. תפקידם הראשון במישפט היה להורות לשוטרים הצבאיים שניצבו במקום שלא להכניס לאולם אף אחד שדרגתו מתחת לסגן־אלוף. „יש המון קהל ולקצינים בכירים מגיע יותר לשמוע את המישפט," הסביר אחד מהם את ההחלטה.

שני החיילים ניצבו בפני הרכב אחד של שופטים. חיילת נישפטה בפני הרכב אחר. החיילת הרביעית, זו שהתלוננה כנגד חבריה שהשתתפו עימה באורגיה והלשינה עליהם, לא הועמדה כלל לדין. היא זכתה בפרס עבור הלשנתה. אולם גם אם היו מעמידים אותה לדין, היא לא היתה מופיעה למישפט. באותה שעה בה התקיים הדיון היתה החיילת מאושפזת בבית חולים לחולי־רוח.

לא התגבר עד היצר. פרקליטיהם של שני החיילים, הסניגורית הצבאית רב־סרן גילי פלד ועורך־הדין האזרחי שלמה כהן־צידון הצליחו להגיע ערב המישפט להסכם עם התביעה בדבר הסרת הסעיף של מעשה מגונה בכוח. בתחילה היתה הכוונה להאשים את החיילים במעשה מגונה בכוח, משום שלפי טענת החיילת שפוצצה את הפרשה, העובדה שהיא היתה תחת השפעת סם, ברמה העלולה לעשות מעשים שהיא לא היתה עושה בדרך כלל. תמורת הסרת סעיף חמור זה, הסכימו החיילים להודות בהתנהגות שאינה הולמת איש צה"ל. הסיפא לסעיף סיפר כי השניים עישנו יחד עם שתי החיילות סמים וערכו איתן אורגיה מינית בתחום מחנה צבאי.

שער „העולם הזה" 2094

שני הנאשמים, אנשי־קבע וחיילים מעולים ביחידתם, טענו להקלה בעונש. מנות החשיש היו קטנות, טען „לקוחה" של גילי פלד, אם כי הודה בכך שהשתתף באורגיה ונדמה היה אף כי הוא היזום שלה. עונשו היה שנת מאסר ממנה ארבעה חודשים בפועל.

„מה יכול היה לעשות הלקוח שלי?" שאל כהן־צידון את השופטים, „כאשר מול העיניים שלו שתי בחורות צעירות ויפות עושות אהבה עם החבר שלו. יצרו גבר

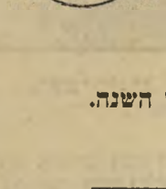
(המשך בעמוד 26)

נביעות
מרכז צלילה
כפר נופש
נביעות דואר אילת 88000
טל: 059 - 3667, 6191

NEVIOT EILAT POST PHONE: 059 - 3667, 6191

קורסים לצלילה

הקורסים יפתחו מדי יום א' בשבוע הראשון והשלישי של כל חודש בכפוף כל השנה.
ספארי צלילה: 1. ראס אבו גלום, 2. ראס מוחמד.
סיורים מלהיבים בני 7 ימים מלאים לאורך מפרץ אילת.
הסיורים מתחילים מדי יום א' בשבוע השני והרביעי של כל חודש.

סיורי מדבר: 1. עין פורטגה, 2. סנטה־קטרינה, 3. שארם־א־שייך.
לשותפים: כפר נופש — חדרים ממוזגים, שיט סירות, מגרשי טניס, מתקני ספורט.

בדבר פרטים נוספים נא לפנות בכתב לנביעות, מרכז צלילה, דואר אילת.
לנוחיותכם: אפשרות לקבלת אינפורמציה גם בתל־אביב, טלפון 452111, 443168 (מוישלה).

כתב „השולם הזה" חקר את מנהלי חברת „רבלון" בשלוש ארצות - והם הכחישו את דברי השר מודעי כי קיימת קרן למען הבכירים

ב קומה ה־47 של בניין ג'נראל מוטורס בשדרה החמישית במנהטן ניו־יורק, התנוסס שלט המכריז כי כאן מישרדי המערכת הכספית של חברת רבלון האמריקאית.

מול המעליות, במיסדרון שהוביל לקומת המישרדים, אחת מחמש הקומות שתופסת הנהלת רבלון, ישבה פקי־דת־מודיעין הנראית כדוגמנית־צמרת ישראלית, ושאלה לחפצי.

היתה זו שעת צהריים בניו־יורק, בחוץ גשם וקר (5 מעלות צלסיוס). מישרדי רבלון ריקים ברובם, ביגלל כנס כלשהו של עובדי החברה בפורו־ריקו. כעבור כמה דקות יצאה מן המישרדים מזכירה, וביקשה ממני להילוות אליה אל הבוס שלה, סטנלי שיינר, סגן נשיא רבלון לענייני שיווק, העוסק גם ברבלון בישראל.

אף אחד אינו מדבר

ה נעתי לניו־יורק אחרי שמנהלי רבלון אינטרנשיו־נאל בלונדון ובפאריס סירבו לומר מילה על פרשת השר מודעי בישראל. באופן לא־רשמי אמרו כי אינם מבינים מדוע רוצים הישראלים לסבך את חברתם ההגונה במא־בקים פנימיים. לא הספיקו לכם הפרשיות שהיו לכם עד כה? אתם רוצים להפוך אותנו ללוקהיד שנייה? אלה היו הדברים ששמעתי בפגישה לא־רשמית עם עובד בכיר ברבלון בפאריס, שם מנהלים את עיסקי החברה בישראל. הנשיא החדש של רבלון אינטרנשיונאל, דויד רואבדו, סירב בעקשנות לכל פגישה. כך הגעתי להנהלה הראשית בניו־יורק, בתיקווה כי שם יהיו מוכנים יו־תר לדבר.

כשישבתי מול סטנלי שיינר, וסיפרתי לו את מבו־קשי, ראיתי כי הדברים אינם חדשים לגביו. ביקשתי לדעת אם החברה שילמה לנשיאה הקודם בישראל, יצחק מודעי, משכורת בשעה שהיה חבר־כנסת. הסברתי כי הדבר עומד בניגוד לחוק בישראל. לכן היה על מודעי, לפי החשד, להסדיר כי תשלום זה ייעשה בחו"ל.

שיינר שאל מה אמר לי מודעי, וסיפרתי כי מודעי טען שקיבל תשלומי זכויות מקרן מייחדת של רבלון לפיצוי בכירים בחו"ל, כדי שלא יפרשו.

כאן כבר היה שיינר מוכן לדבר, ואמר כי לא ידוע לו על שום קרן כזו, ואילו היתה קיימת וראוי שהיה עליה דיווח לבעלי המניות של החברה.

יותר מכך לא היה מוכן לומר, והציע לי לנסות לדבר עם החשב הכללי של החברה, ויליאם מגאזין, שלו יסו־ביר את הפרשה.

כיוון שמגאזין לא היה במישרדו, התקשרתי כעבור כמה שעות עם מזכירתו, שהסבירה לי כי הבוס שלה לא יהיה פנוי לכל שאלות לתקופה ארוכה. אוכל, כמו־כן, לכתוב אליו מיכתב. בזאת נגעלה הדרך לקבלת מידע נוסף מהנהלת רבלון בחו"ל.

הדרך היחידה להכריחה להשיב הוא באמ־צעות „ועדת ניירות הערך" האמריקאית.

רבלון היא חברה ציבורית, ובאמריקה קיימים חוקי־ניירות־הערך החמורים ביותר. על שמירתם מופקדת ועדת־ניירות־הערך. היא החוקרת את פרשיות תשלומי השוחד בחו"ל של החברות הגדולות כלוקהיד, יונייטד בראנדס, ואחרות. היא גם הגוף היכול לאלץ את רבלון להשיב לשאלות אם שילמה ליצחק מודעי, בניגוד לחוק, תשלו־מים כלשהם בשנים האחרונות.

כיוון שהנהלת רבלון סירבה להשיב, לא נותר לי אלא לפנות לוועדת ניירות הערך ולבקשה להשיב על השאלות, שחברת רבלון סירבה להשיב עליהן.

להלן הנוסח המלא של הפניה לוועדת ניי־רות־הערך האמריקאית:

לכבוד
ועדת ניירות הערך האמריקאית,
פדראל פלאזה 26, ניו־יורק.

העתק: תציר הכלכלי של ארצות־הברית בישראל.
רבותי,

לפני כחודש הורה היועץ המישפטי לממשלת־ישראל לפתוח בחקירה רישמית של תלונה שקיבל נגד שר־האנרגיה־והתשתית, מר יצחק מודעי, על עניינים הקשו־רים בתשלומים שקיבל מחברת „רבלון־אינטרנשיונאל", חברה בת של חברת „רבלון", שמישרדיה בבית „ג'נראל מוטורס", בשדרת החמישית בניו־יורק, והיא חברה צי־בורית הרשומה בבורסה האמריקאית.

התלונה אמרה כי כאשר נבחר מר יצחק מודעי כחבר־כנסת, ערך חסדרים מיוחדים עם חברת „רבלון־אינטרנשיונאל", שהעסיקה אותו כנשיא חברת „רבלון" בישראל. לפי החוק בישראל אסור לחבר־כנסת לקבל שכר מכל גוף, להוציא את הכנסת. מודעי המשיך לכהן בתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של „רבלון" בישראל, וקיבל מן החברה תשלום מלא לכל הוצאותיו. התלונה מסרה כי עשה הסכם עם „רבלון־אינטרנשיונאל" כי ימשיך לקבל משכורת כמקודם והיא תשולם לו בחו"ל, יחד עם ההטבות השונות המגיעות לו כראש החברה בישראל.

לפני שמונה חודשים התמנה נשיא חדש ל„רבלון־אינטרנשיונאל", מר דויד רואבדו. הוא הורה להפסיק מייד את הסדרי־התשלום למר מודעי, שהם בלתי־חוקיים גם לפי החוק האמריקאי. שכן, למעשה קיבל מודעי את שכרו לא מן החברה שהעסיקה אותו, „רבלון ישראל", אלא בצורות מוסוות, בלתי־חוקיות, מחוץ לישראל. מר רואבדו לא רצה להיות אחראי למעשים כאלה, בעיקר על רקע פרשיות „לוקהיד" ו„ונייטד בראנדס". הוא הגיע ארצה, ולאחר ויכוח קשה עם מר מודעי הופסק הסדר־התשלומים הבלתי־חוקי, לאחר שנמשך כך כחמש שנים.

סמוך לתחילת החקירה של היועץ המישפטי אמר לי השר מודעי כי אכן קיבל תמורה כספית מ„רבלון־אינ־טרנשיונאל" בחמש השנים שבהן כיהן כחבר־כנסת. הוא אמר כי קיבל הפרשות מייוחדות לזכותו מקרן רבלונית מייוחדת, שהוקמה על־ידי „רבלון" למנוע פרישת בכירים בחברה. קרן זו אינה רשומה באנגליה, ואין הוא יודע היכן היא רשומה, או פועלת. זכויות אלה, שהופרשו לטובתו, סולקו על־ידו, עת התמנה לשר בממשלה לפני כחודשיים, ואז ערך סיכום חשבונות סופי עם „רבלון".

שיחה שקיימתי בסוף אוקטובר עם סטנלי שיינר, סגן נשיא של „רבלון־אינטרנשיונאל" במישרדי החברה בניו־יורק, וניסיון להיפגש עם בכירים נוספים בחברה בקשר לתשלומים למר מודעי, הביאה למסקנה כי „רבלון" אינה רוצה להשיב על שאלות, שמחובתה כחברה ציבורית להשיב עליהן. מר שיינר הסכים לומר רק כי לא ידוע לו על קרן רבלונית מייוחדת, המשלמת תשלומים מייוחדים לבכירים בחו"ל. גם הוא וגם החשב הכללי, מר ויליאם מגאזין, סירבו להשיב על שאלות הנוגעות לתשלומים ששולמו למר מודעי, בני־גוד לחוק בישראל.

במצב דברים זה, ומכיוון שחברת „רבלון" רשומה בבורסה האמריקאית ונתונה לפיקוחכם, אני מבקש כי תשיבו לי: האם החברה שילמה בחמש השנים האח־רונות תשלומים כלשהם ליו"ר מועצת המנהלים שלה, מר יצחק מודעי; כיצד שולמו תשלומים אלה, לאיזה חשבון־בנק הם הוכנסו בחו"ל, אם שולם עליהם מס־הכנסה כחוק; האם דיווח נשיא „רבלון־אינטרנשיו־נאל", מר דויד רואבדו, לשילטונות המוסמכים, עת גילה כי נעשו תשלומים בניגוד לחוק, ומדוע לא עשה כן.

אודה לכם מאד על תשובה מהירה.

יגאל לביב, עיתונאי,
מערכת „העולם הזה", תיבת דואר 136, תל־אביב.

פרשת מודעי

דיווח למס־ההכנסה

ב ישראל החל בינתיים היועץ המישפטי של מיש־רד־האוצר, עורך־הדין אבנר קסוטו, לבדוק את הת־לונה שהגשתי ליועץ המישפטי לממשלה בעניין מודעי.

התלונה החשידה אותו כי בשנים שבהן כיהן כחבר־כנסת, המשיך לקבל משכורת מחברת רבלון, בסך של כ־50 אלף דולאר לשנה. כיוון שאסור לח"כ, לפי החוק, לקבל משכורת, שולמה המשכורת בחו"ל. הסדר זה הופ־סק כאשר נכנס לתפקידו הנשיא החדש של רבלון־אינט־נשיונאל, דויד רואבדו, שסירב לכל תשלום בלתי־חוקי.

רואבדו עצמו בא ארצה, והיה כאן ויכוח חריף ביותר עם מודעי בעניין זה, שבו שותפי גם ריואה־החשבון שך החברה, עמוס פרושן, יועץ־דיונה, רחמני וויפסון.

יצחק מודעי טען כי אכן קיבל תשלומים בחו"ל, אך היו אלה הפרשות מקרן רבלונית מייוחדת, על חשבון פיצויים ופנסיה בעתיד.

כמה מישפטנים, שראו דברים אלה, העירו כי מבחינת החוק ספק אם יש הבדל בין תש־לומים לקרן פנסיה לשכר, שכן גם תשלומים אלה הם שכר, במובן החוק, ולכן היה אסור לו לקבלם כחבר־כנסת.

שאלה מרכזית אחרת היא מתי דיווח מודעי למס־ההכנסה על התשלומים האלה. הוא עצמו אמר כי כאשר התמנה לשר עשה סיכום חשבונות עם רבלון, ואז דיווח למס־ההכנסה. מישפטנים סבורים כי היה עליו לדווח על תשלומים אלה בסוף כל שנת־מס, ולא כעבור חמש שנים.

שאלה היא גם אם דיווח לפני או אח־רי הפניות שלי אלינו.

שאלות אלה נחקרות עתה על־ידי היועץ המישפטי של האוצר, המגלה איטיות מדהימה. כאשר פורסמו בעיתו־נות החשדות לגבי יצחק רבין ואבא אבן, נחפז האוצר, לחקור מיוזמתו. במיקרה של מודעי הודיע האוצר כי לא יחקור על־סמך פירסומים. אחרי שהגשתי את התלונה הרישמית, מנהל היועץ המישפטי של האוצר את החקי־רה בעצלתיים.

נראה כי כדבר אחד נבדק שר־האוצר ה־חדש, שימחה ארליך, מקודמיו מן המערך. אין הוא מגלה אותו אומץ־לב בחקירת חשדות של שחיתות של חברי מיפלגתו. בכך השאר אינו נבדל מקודמיו במאומה.

יגאל לביב ■

(המשך מעמוד 24)

עליו והוא הצטרף אליהם.״ טענתו של כהן־צידון הצילה את הנאשם. הוא קיבל חצי שנה מאסר, ממנה רק חודשיים בפועל.

בעוד מישפטם של שני החיילים מסתיים בשעת בוקר מוקדמת, למגינת ליבם של הצופים הסקרניים מדרגת סגן־אלוף ומעלה, נמשך מישפטה של החיילת עד השעה שבע בערב. הצעירה התמירה, בעלת הגוף החטוב והפנים הנאות לא הסכימה להודות בשום פנים ואופן בשימוש ב־חשיש לצורכי האורגיה שלה.

רק לאחר שמיעת העדויות קיבל בית־הדין את טענתה והרשיע אותה רק בהתנהגות שאינה הולמת לובש מדים — השתתפות באורגיה בתוך מחנה צבאי. השופטים היו רחמנים במקרה זה. החיילת שוקררה ליחידתה כשעונשה הוא רק שלושה חודשי מאסר על־תנאי.

דת

בית־ספר לקללות

״ריבוי נבלה... הארץ תקיא אותו... פושע ישראל... אפיקורס מוחלט...״

הרב מנחם פרוש, חבר־הכנסת מטעם אגודת־ישראל, אינו רגיל לנצור את לשונו. בין המקללים בכנסת הוא מועמד לתואר האלוף, מאז ירק על סידור־תפילה רפורמי בעת נאום במליאה.

כאשר שפך בשבוע שעבר את חמתו על הרב הראשי האשכנזי, שלמה גורן, בוודאי ידע מה מצפה לו. השבוע זכה ב־מנה הנגדית הראוייה. זו באה בצורת מודעה־בתשלום בעיתונים, בחתימת הכהן הגדול של גוש־אמונים, הרב הקשיש צבי יהודה הכהן קוק.*

״מותר השנאות״. כתב הרב־הגאון בעל־הזקן, משיחם של אנשי ארץ־ישראל השלמה:

״נזדעזעתי לראות דברי־הנבלה של אותו החצוף, (אשר לפי דברי חז״ל (במסכת תענית צדף ד׳) מותר לקרותו רשע ומותר לשנאותו, (ובפירש״י שם אע״ג דכתיב ואהבת לרעך כמוך, והרי זה יוצא מהכלל), אשר ביזה ברבים בשעתו מרן אבא הרב זצ״ל, ואשר לפיכך הרב ר׳ איסר זלמן מלצר זצ״ל עזב בית־הכנסת הזה, ואשר הוא כמו נציג של אנשי ה־״אגודה״ הידועה, שהם כיבו אורו־של־עולם, שפכו דמיו וקיצרו חייו של מרן אבא הרב זצ״ל, אשר אמר על ״מנהיגים״ הידוע כי הארץ תקיא אותו, וזה נתקיים במלואו בצאת נשמתו בחוץ־לארץ בדרך נסיעתו בשליחות ה״אגודה״ ובצילו של אותו־האיש הידוע, הנקרא בדברי חז״ל (גיטין נ״ז) פושע־ישראל, שעשאתו נכרים עבודה־זרה, כלשון קדשו של אדמו״ר הרב זצ״ל.

״והרי דינו של המבזה תלמיד־חכם ברור ומוחלט ומפורש בהלכה הפסוקה, בסימן רמג, שהוא מנודה ומוחרם ורבצה הו האלה והקללה, דכתיבתא בספרא דאר־רייתא, והרי הוא אפיקורס מוחלט, כמפורש בצדוק״ל בגמרא ובפוסקים וכנ״ל.

״וידועים דברי חז״ל שהקפיד הקב״ה על כבודם של צדיקים יותר מאשר על כבודו בעצמו. ואין מקיפין בחילול־השם. ויזכנו השם־יתברך להרבות קידוש־השם ולהגדיל תורה ולהאדירה, ולזכות כל יש־ראל בריבוי תורה ומיצוותיה.״

התנחלות

מי היה רטוב?

בעוד המתנחלים זועקים ורחמים, פינו קצינים מחדריהם שהועמדו לרשות המתנחלים

כשעמד שר החקלאות אריק שרון מעל דוכן הנואמים בכנסת ותאר את גשם הזלעפות המכה במתנחלים המסכנים היושבים באוהלים זמניים, מרטיב נשים הרות ופוגע בבריאותם של ילדים רכים, היו רבים, גם מאלה המתנגדים למתנחלים, שלא יכלו שלא לרחם עליהם.

אולם כמה עשרות קצינים וחיילים, של יחידה סמוכה לאלון מורה, שם יושב בינתיים גרעין קרני שומרון של גוש אמונים, לא יכלו שלא לצחוק צחוק מר, כשקראו בעתון את דברי השר הממונה על ההתיישבות ואלוף המילואים של צה״ל.

כשהוחלט כי גרעין קרני שומרון יתיישב באופן זמני בבסיס צה״ל, הועמד לרשות אנשי הגרעין מאהל, הקרוי בפי החיילים ״המאהל הזורק.״ תוך מספר שעות הפך המאהל מאהל צבאי ומסודר כהלכה למשהו שהוגדר על־ידי אחד החיילים כ־״אחוריים של קרקס נודד.״ אנשי קרני שומרון הסתפקו במאהל שענה על צרכיהם, כל עוד זרחה השמש. כשהחלו ביום הראשון שעבר לרדת גשמי זלעפות, נזעקו המתנחלים. הם הוזעקו את כלי התיקשורת ופנו אל אריק שרון בקריאה ״להציל את בריאות ילדינו.״

הציוד היקר הושלך החוצה. תוך מספר שעות הגיעה הוראה משר הבטחון למפקד הבסיס הצבאי להכניס את המתנחלים אל תוך הבסיס עצמו. המפקד נשמע במהירות להוראות, פינה את מגורי החיילים ואיפשר למתנחלים על נשיהם וטפם להיכנס למאהל החיילים המסודר והמוגן בפני הגשם.

במקום להודות למפקד ולחיילים שפינו את המאהל סירבו ראשי הגרעין להיכנס לתוכו. הם דרשו לקבל תנאי מגורים כשל המשרתים בקבע ולהתגורר בבנייני אבן. בניין האבן היחיד באותו בסיס הוא מיבנה דו־קומתי בו מתגוררים קציני היחידה ומשרתי הקבע שלה וכן שוכנים בו חדרי הרצאות ולימוד ומועדון סגל היחידה.

מפקד היחידה סירב לבקשת המתנחלים, אלה לא טרחו כלל להתווכח איתו. שוב הופעלו הקשרים ובשעת אחר־הצהריים הגיעו ההוראה לה ייחלו המתנחלים. קציני, ביניהם כאלה המתגוררים במקום כ־4 שנים קיבלו הוראה לעזוב בחופזה את חדריהם ולהעמידם לרשות המתנחלים. במקרים רבים עמדו משפחות של מתנחלים ליד דלת החדרים, כשהם מזרזים את הקציינים לארוז במהירות את חפציהם ולהסתלק מהחדר.

החדרים שפונו לא הספיקו למתנחלים. הם גילו עוד שני חדרים, בהם היה ציוד תחזוקה יקר ערך אליהם היתה הכניסה מחוץ לתחום גם לחיילי היחידה שלא היו בתפקיד. הם דרשו ממפקד הבסיס לפנות גם חדרים אלה. המפקד סירב. רק שאיימו עליו המתנחלים כי יפנו שוב אל החלונות הגבוהים הפרטיים שלהם בממשלה, הסכים והורה לפנות את הציוד היקר ולהניחו מחוץ לבניין. אל החדרים פלשו כמה נשים עליזות של גרעין קרני שומרון.

אחד הקצינים הצעירים המשרתים במקום פרץ בבכי של עלבון. שני קצינים אחרים הגישו בקשת העברה מהיחידה בה שרתו מספר שנים. החיילים והקצינים האחרים עסקו במציאת מסתור מהגשם ומהסופה.

דרכי אדם

ויאט־נאם בחל־אביב

זוג הפליטים מן הסירה הוויאט־נאמית מקווה להוליד צברים

כשהגיע היין צ׳אן־וואן על תקן של פליט לישראל, בחברת אשתו מו בת ה־30 שני אחיה וגיסה קין סט־צ׳ו בן ה־39, לא העלה בדעתו כי יעסוק בארץ במיקצוע הרחוק ממנו מרחק רב — בישול. בסיגון מולדתו היה היין טכנאי רדיו וטלוויזיה, ואילו אשתו מו היתה אחות מוסמכת.

כשהגיעה המישפחה לאופקים אחרי שניצלה יחד עם פליטים ויאט־נאמים נוספים, על־ידי אוניה ישראלית, נשלחה מייד לאולפן כדי ללמוד עברית. מכל בני המישפחה התגלתה מו, הנראית צעירה מכפי גילה, ככישרונית ביותר בלימוד השפה וכיום היא דוברת עברית שאפשר בהחלט להבינה.

פליטים־טבחים היין צ׳אן־וואן ואשתו מו
״ישראל טוב, האנשים טובים...״

מו וצ׳אן־וואן נולדו בסייגון, אולם מוצא מישפחתם מסין. השניים נישאו זמן קצר לפני שגנבו את הגבול מויאט־נאם השסועה, ועדיין אין להם ילדים. אחרי ששהו שלושה חודשים באופקים באו בני הזוג עם הגיס ועם שני האחים לביקור בתל־אביב. כאן פגשו בבני הקהילה הסינית העובדים במיסעדות הסיניות בתל־אביב והמתגוררים בקומונה ברחוב דיזנגוף, והביעו את רצונם לעבוד. בדיוק באותה תקופה עמדה סלינה הנדל, צעירה סינית החיה בנפרד מבעלה הישראלי, אבי שני ילדיה, לפתוח מיסעדה סינית, והיה דרוש לה צוות עובדים. כשהסתבר לה, לדבריה, שהוויאט־נאמיים זקוקים למקום עבודה, החליטה בו־במקום לפתוח מיסעדה ויאט־נאמית, הראשונה מסוגה בישראל.

שני אחיה של מו קיבלו עבודה במיסעדתו של רפי שאולי מנדיים צ׳רלי ואילו מו, בעלה והגיס, שהוא טבח במיקצועו, התקבלו לעבודה במיסעדתה החדשה של סלינה.

מים שווים זהב. מו היא בחורה עליזה. את תפקידיה היא מגדירה כעוזרת־טבח וכאחראית על הניקיון, והיא מסבירה בעיברית העילגת שרכשה באולפן: ״אני מבינה קצת עיברית, לא הרבה. לומדת באולפן. עד עכשיו אני באופקים, עכשיו אני בתל־אביב. סלינה דואגת. אני גר עם מישפחה וסינים בדירה בדיזנגוף.״

מדוע עזבה המישפחה את אופקים? ״באופקים אין עבודה, רק לומדים. חודשיים יש קצת כסף מקבלים מראש מועצה באופקים, כסף נגמר — צריך לחפש עבודה.״

הוויאט־נאמים מסבירים בשפתם כי לא הביאו איתם כסף ממולדתם. הם מספרים על מסילי־הזהב שנרכשו במשותף על־ידי הפליטים הנמצאים אצל לה דן־קוואי, מנהיג חבורת הפליטים. אומרת מו: ״לא

(המשך בעמוד 30)

תמיר כבש את הדין, את ד״ש ואת הכסא

חדר האישים החשובים ביותר בנמל התעופה בן־גוריון שימש כבר להרבה אירועים היסטוריים. אך נראה כי הישיבה שנערכה בו לפני כ־10 ימים, היתה אחת הישיבות הגורליות ביותר בתחום מדיניות הפנים הישראלית.

כשהגיע הפרופסור ייגאל ידין חזרה לארץ מסיורו בארצות־הברית, באו לקבל את פניו שניים. האיש החזק היום בתנועה הדמוקרטית לשינוי, שמואל תמיר, ומיספר שניים ברשימת התנועה לכנסת, אמנון רובינשטיין.

השלושה הסתגרו לשיחה בה היה ראש הדוברים תמיר. תמיר תיאר בפני ידין את מצבו הבריאותי של ראש־הממשלה מנחם בגין. לפי דברי תמיר, קשה היה להבין כלל כיצד ממשיך בגין לחיות. הוא סיפר לידין כי בגין לקה כבר שלוש פעמים בהתקפי לב חמורים, פירט בפניו את התרופות אותן מקבל בגין ואת ההשלכות החמורות של אותן תרופות על מחלת הסכרת של בגין ועל לחץ הדם הגבוה שלו.

רובינשטיין שנכח בשיחה נדהם. הוא ניסה לסתור את הדיאגנוזה הרפואית של תמיר, טען כי בגין לקה רק פעם אחת בליבו וכי התיאור של הסכרת ולחץ הדם הם מוגזמים ביותר. תמיר לא ויתר לרובינשטיין. ״לו היינו נכנסים לממשלה לפני שלושה חודשים, אתה כבר מזמן היית ראש־ממשלה בפועל,״ הוא אמר לידין. באותו רגע הוטל הפור. ידין החליט כי הוא נכנס לממשלה. היה צריך רק עוד לברר אם אמנם יקבל ידין את התואר הנוסף של ממלא מקום ראש־הממשלה בעת היעדרו. כאן שלף תמיר קלף נוסף משרוולו. בעת שידין היה בארצות־הברית, ערך תמיר משא־ומתן פרטי משלו עם הליכוד. בין הדברים אותם סיכם תמיר עם הליכוד היה הבטחת התואר הנוסף לידין.

הסיפור על הפגישה ועל התפקיד הרפואי של תמיר דלף החוצה. בין היתר הוא הגיע אל שלושת העיתונים הגדולים הארץ, מעריב וידיעות אחרונות. תמיר נזעק לערוכות העיתונים והצליח לשכנע את עורכי שלושתם שלא לפרסם את הסיפור. נימוקו של תמיר היה לדאגה הפתאומית לראש־הממשלה ולמוראל העם. לכל אחד מעורכי העיתונים הוא סיפר כי שני העורכים האחרים כבר נעתרו לבקשתו.

אולם הסיפור הגיע גם אל כמה מחברי ד״ש. מיספר שעות לפני ישיבת מרכז ד״ש שנערכה ביום החמישי האחרון, ישיבה בה הצליחו ידין ותמיר לשכנע את המועצה להצטרף לממשלה, נערכה ישיבה של מזכירות ד״ש וסיעתה בכנסת. ח״כ מרדכי וירשובסקי גילה לחברי הכנסת וחברי המזכירות הנדהמים, כיצד הצליח תמיר לשכנע את ידין להיכנס לממשלה. גם בישיבת המרכז שנערכה בערב, רמז הפרופסור מרדכי ארדון על הפגישה בלחץ.

אולם כל אלה לא הועילו. ידין, מוסת על־ידי תמיר, הטיל את מלוא השפעתו על חברי המועצה למען יצביעו בעד הכניסה לממשלה. הוא הכריז על מצב חרום לאומי, וגילה תנאי שמיני סודי, בנוסף לשבעת תנאי ד״ש להצטרפות לקואליציה. אף אחד מהתנאים המפורסמים של ד״ש להצטרפות לא נענה על־ידי בגין, אך ידין שלף את התנאי השמיני האומר לדבריו,

נא

* הרב הראשי האשכנזי הראשון, אברהם יצחק קוק, אביו של צבי יהודה, שנדרף כל חייו על־ידי הרבנים החרדים.

תחסום שור בד"שן

כי טובת המדינה עדיפה על פני טובת התנועה שלו.

בעזרת צבא עסקנים ושלל מזכירות נאות מילא תמיר את חלקו במסע ההשפעה על צירי ד"ש. אלה עברו מאחד לאחד, הבטיחו, הסבירו, רמזו במיטב השיטות התמיריות המפורסמות. כנגד מכבש אדיר כזה לא יכלו מרבית מ־135 חברי מועצת ד"ש, טירונים בכל הנוגע לעסקנות מיפלגתית, לעמוד. המועצה החליטה כי ד"ש מצטרפת לקואליציה.

בו במקום נקבעו שני מיפגשים. האחד, ישיבת מועצה נוספת ליום הראשון השבוע, בו תיבחר המועצה את נציגיה לממשלה. המיפגש השני היה פנימי וסודי. אמנון רובינשטיין הזמין לביתו שבתל־ברוך כמה מוותיקי ד"ש לישיבה בה היה צריך להחליט: האם תפרוש שינוי מד"ש.

בישיבה שנערכה בביתו של רובינשטיין השתתפו כמה מהמקורבים לו ביותר. רובינשטיין לחץ על פרישה. היחיד שהתנגד לו היה ח"כ שמואל טולידאנו, יועץ ראש־הממשלה לענייני ערבים לשעבר, אך גם טולידאנו הודיע כי יקבל את החלטת הרוב בשינוי. סטף וורטהיימר לא נכח בפגישה והיה באותה עת בביתו בנהריה.

בישיבה הוחלט על פרישה. למחרת בבקר שוחחו רובינשטיין ווורטהיימר בטלפון וורטהיימר הצטרף להחלטה. נראה היה כי שינוי תצליח לטרפד את כניסת ד"ש לקואליציה. חמישה מחברי הכנסת שלה הסכימו כבר על פרישה. רובינשטיין, וורטהיימר, וירשובסקי, טולידאנו והח"כ הדרוזי זיידאן עטאשי. שיחת טלפון לאר־צות־הברית, בה מבקר עתה ח"כ נוסף של ד"ש, דויד („דודיק") גולומב, הוסיפה את גולומב לרשימה.

אין ספק כי עם נדוניה של 9 חברי כנסת במקום 15 לא היה עומד הליכוד בהבטחותיו לד"ש ולפחות תיק אחד ומיספר ניכר של השבות היו נשללות ממנו. לידין לא היתה נותרת אז ברירה והוא היה מוכרח לוותר על ההצטרפות.

אולם ההפתעה נפלה בשבת בערב. וורטהיימר טילפן לרובינשטיין והודיע לו כי הוא נסוג מהחלטתו לפרוש. לרובינשטיין העייף היה ברור כי המרידה בידין חוסלה. הוא הודיע ליתר חבריו על התפנית בעמדת וורטהיימר, תפנית שלא הובנה עד כה על־ידי איש, וביקש מדן ביברו להתמודד בשם שינוי על תפקיד שר הרווחה.

הגנרל והמהפכה

שולמית אלוני, מי שהיתה תקופת מה שותפתו הפוליטית של אמנון רובינשטיין סיפרה השבוע, כי רובינשטיין התבטא פעם: „תנו לי גנרל ואני אעשה מהפכה." „נתנו לרובינשטיין גנרל," הוסיפה אלוני בחיוך „והוא באמת עשה מהפכה." ואמנם, כדי להבין את מה שקרה בשתי המועצות של ד"ש שהתקיימו תוך שלושה ימים ואשר תוצאתם היתה השבעת ארבעה שרים ממיפלגה זו, יש להבין את מערך הכוחות החדש בתוך ד"ש.

מייד לאחר שהוקמה ד"ש על־ידי ייגאל ידין, ביקש שמואל תמיר להצטרף אליה. ידין שהכיר את תמיר לא רצה בו. מאוחר יותר סיפר ידין למקורבים: „שמנו בפני תמיר את התנאים המשפילים ביותר להצטרפות. היה ברור לנו, שלו רק בגלל הכבוד העצמי, הוא יסרב לקבל אותם. אך תמיר הסכים לכל. הערמנו עליו עוד קשיים, משפילים עוד יותר, אך הוא הסכים גם להם, אפילו בחיוך." לידין לא היתה ברירה והוא הכניס את תמיר והמרכז החופשי שלו לתנועה הדמוקרטית.

מאותו רגע החל תמיר להפגין את כישרונו הגדול. מאות ואלפים כאלה שלא שמעו אף פעם את שם המרכז החופשי או את שם ד"ש, נרשמו כחברי ד"ש, שילמו את מס החבר וזכו בזכות **הצבעה** למועצת התנועה ולמוסדותיה. פעיליו של תמיר החלו לחרוש את השטח ולספח אליהם אנשים מקבוצת ידין, שינוי והבלתי מזוהים של ד"ש. תוצאות הבחירות הפנימיות בד"ש הוכיחו כי תמיר עדיין במלוא אונו, בכל הנוגע לעסקנות מיפלגתית. ניצחונו היה מוחץ.

עתה עמד בפני תמיר אתגר נוסף. לתקוע תריז בין רובינשטיין, שלמרות שהוא מעורה בפוליטיקה הפנימית כבר שלוש שנים, עדיין נחשב כטירון פוליטי, לבין ידין, שאף הוא אינו, או לפחות לא היה עד כה, מומחה לענייני אינטרגות פנימיות.

שלב אחר שלב וצעד אחר הצעד ליח תמיר להבאיש את ריחו של רובינשטיין בעיני ידין ולתפוס את מקומו. כיום המצב הוא שידין אינו עושה צעד מבלי להתייעץ או לקבל את אישורו של תמיר, ואף דואג להפגין את ידידותו והערכתו לתמיר בכל פורום אפשרי.

לתמיר היתה מטרת־חיים אחת: להיבחר לשר בממשלה. בכל אחת מסימטאות דרכו הפוליטית הוא עשה כל מאמץ לרמוז למערך שהיה בשילטון, כי הוא מוכן לכל ויתור ולכל שינוי בדעה תמורת מישרת שר, ואין זה משנה איזה שר.

ד"ש היתה לגביו ההזדמנות המיידעית כמה לנסות ולתפוס כסא של שר. ההבדל היחיד בין ד"ש לבין כל מסגרת אחרת בה היה תמיר חבר, הוא שבמסגרות האחרות התמודד תמיר עם פוליטיקאים משופשפים שהכירו את אופיו. בד"ש הוא היה בין הבודדים שהכירו את כל נפתולי העסקנות המיפלגתית וחברי ד"ש גם לא הכירו את כל צדדיו של תמיר.

ידין נפל בשבי קיסמו האישי של תמיר ובפחים הקטנים שתמיר טמן לו. פסק הזמן שידין נתן לתמיר, בעת שנסע לחו"ל, איפשרו לשר־המישפטים החדש לקבוע עובדות בשטח, לבנות את הסיפור על מצב בריאותו של בגין, ולנגן על המיתר החבוי בליבו של ידין — השאיפה לראשות הממשלה, לפחות בפועל.

ידין נגד ידין

בודתם של מתנגדי ההצטרפות לקואליציה בישיבת מרכז ד"ש הראשונה היתה קלה. כל אשר הם עשו היה לצטט את התבטאויותיו של ידין עצמו, עד לפני שבועיים, כנגד ההצטרפות לממשלה. ידין לא הצליח לשכנע בנסותו לתלות את השינוי בדעתו בהמצאת מצב חרום לאומי, אולם תמיר הצליח לשכנע בעבודת השדה שעשה.

כשהחלה הישיבה השנייה של מועצת ד"ש בבית סוקולוב בתל־אביב, לא הופיע אליה אמנון רובינשטיין. כמה מחסידיו גילו אותו יושב בתוך מכונית קטנה, יחד עם אשתו רוני, מהעבר השני של רחוב קפלן, ליד הבניין. רק לאחר שצלם עיתונות גילה אותו וצילם אותו במכונית, מיהר רובינשטיין לעלות לחדר בו התכנסה המועצה. אולם גם עתה הוכיח רובינשטיין כי ההבנה הפוליטית שלו מוגבלת ביותר. במקום להורות לחסידיו, להם כ־40 אחוז במועצה להצביע בעד הד"ר בנימין הלוי, ולנסות להפיל בכך את תמיר, הוא הציע להם להימנע מהצבעה.

האווירה הסוערת של המועצה הראשונה פינתה מקומה לאווירה חגיגית כלשהו של המועצה השנייה, כאשר לאט לאט היה ברור לנאספים כי תמיר הביס את רובינשטיין.

„לא דמוקרטיה, לא שינוי, ואולי גם לא תנועה...״

ב ארבעה טורים על לוח הגיר היו רשומים שמות כל המועמדים. בשניים מהם היו שמות של יותר מאיש אחד: בטור של תיק הרווחה, ארבעה שמות ובטור של תיק המישפטים שני שמות: הד״ר בנימין הלוי ושמואל תמיר.

אוריאל רייכמן קרא את התוצאות: בנימין הלוי 26 קולות, שמואל תמיר 78. ייגאל ידין זינק ממקומו, בין הקהל באמצע האולם, נופף לתמיר בידו בשימחה גלויה. מחיאות כפיים סוערות נשמעו בעיקר מריכוזי אוהדים של תמיר. מישהו קפץ לעבר הלוח הירוק ומחק את שם של הלוי. ליאורה, בתו הסטודנטית של תמיר התנפלה בנשיקות על נורית חפץ, מזכירתו הנאמנה, ומי שתהיה ראש לישכת שר־המישפטים.

כאשר קיבלו מנהיגי ד״ש את תוצאות ההצבעה לגבי בחירת שר הרווחה נפלו פניהם. דן ביברו, סמנכ״ל סטוק וטועמיין בחיים האזרחיים, ומאנשי אמנון רובינשטיין בחיים התנועתיים, קיבל את מרבית הקולות. אחריו צעד המועמד שלהם הד״ר ישראל כץ, אחריו מאיר („זרו״) זורע ואחריהם בהפרש גדול מי שהיה מנכ״ל מישרד התחבורה, רמון הראל.

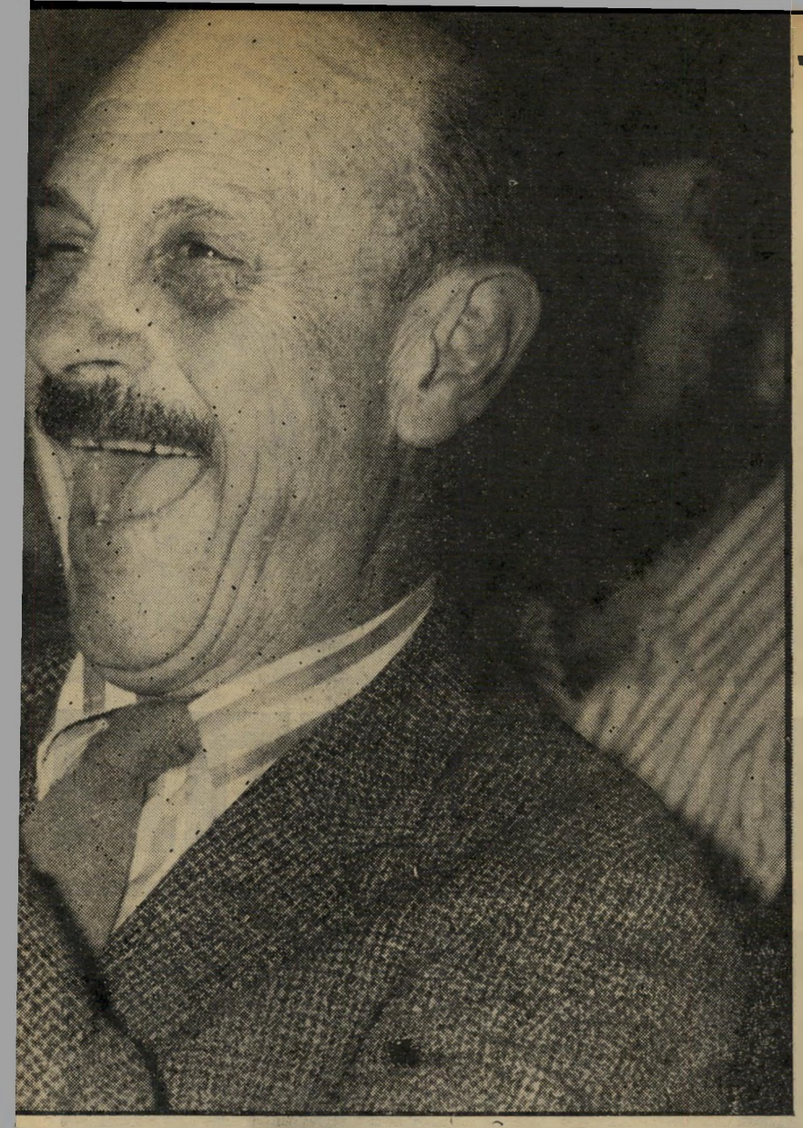
כיוון שביברו לא זכה ברוב שה 50 אחוזים מהקולות, כפי שדרש התקנון, נערכה הצבעה חוזרת, הפעם רק בין שני המועמדים הראשונים, ביברו וכץ.

שוב אפשר היה לראות את המכונה המשומנת עוברת ומתגלגלת בין שודות האולם הגדול של בית סוקולוב. עתה התגייסו כל מרכיביה של המכונה למען איש אחד: הד״ר ישראל כץ. ידין שלח שליחים לחברי מועצה רבים ככל שהזמן איפשר לו, והזמין אותם אליו לשיחה. שמואל תמיר עבר בין המתקהלים במיסדרון הצר ובמעברים.

התוצאה היתה בלתי נמנעת: כץ, שנראה בשעה זו של הלילה, שעה אחת אחר חצות, מסורק בקפידה, רענן כאילו זה עתה קם משינה עמוקה, זכה ביתרון של 10 קולות על פני ביברו.

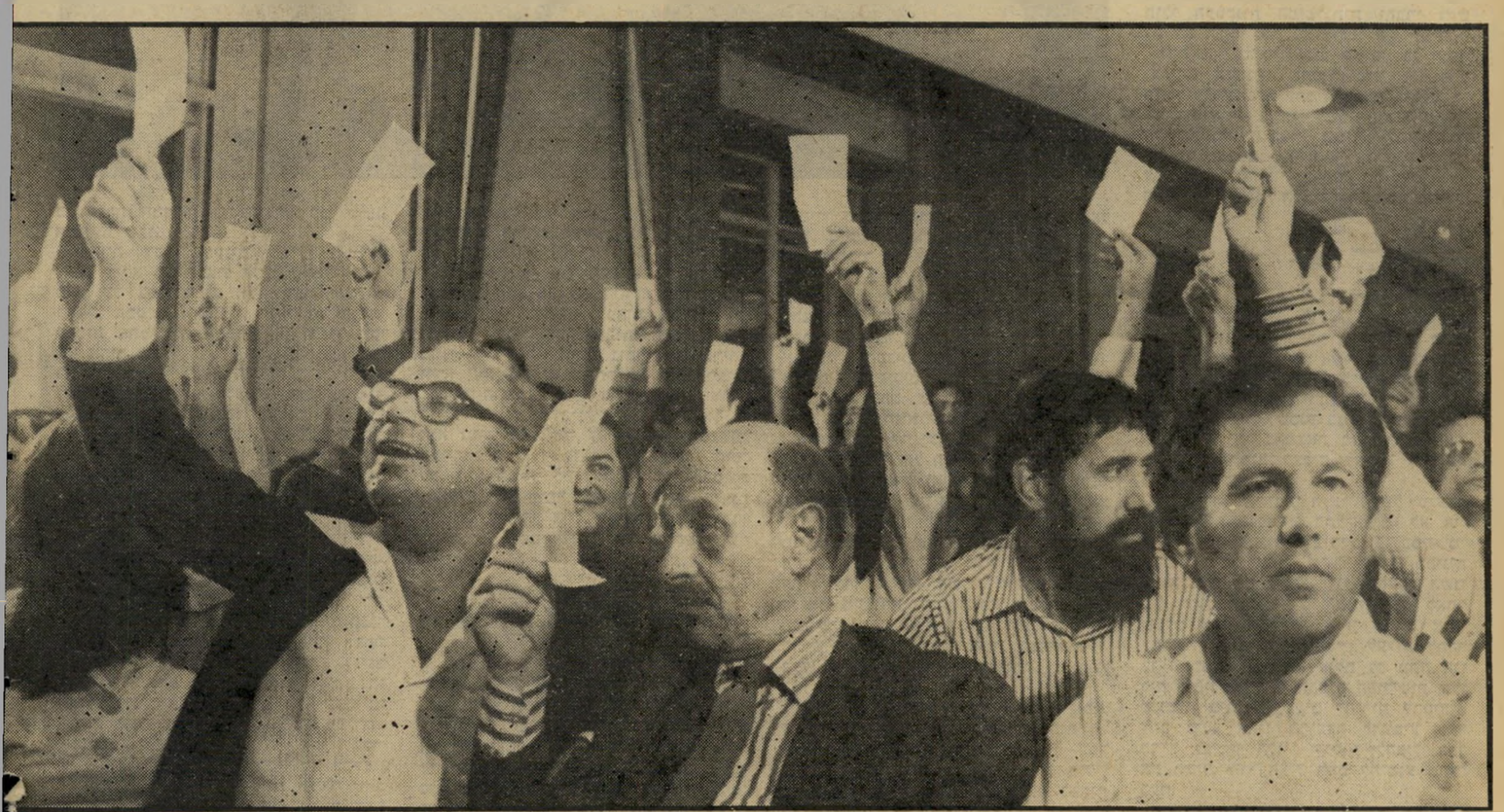
מסיבה במקום משימה

„ז ה סימן טוב״ אמרה אסתר פרלמוטר, צעירה תמירה, מזכירת סניף רמת־גן של ד״ש, „ידין כבר פוליטיקאי אמיתי, הוא מבין בכל הליכלוכים של ה־

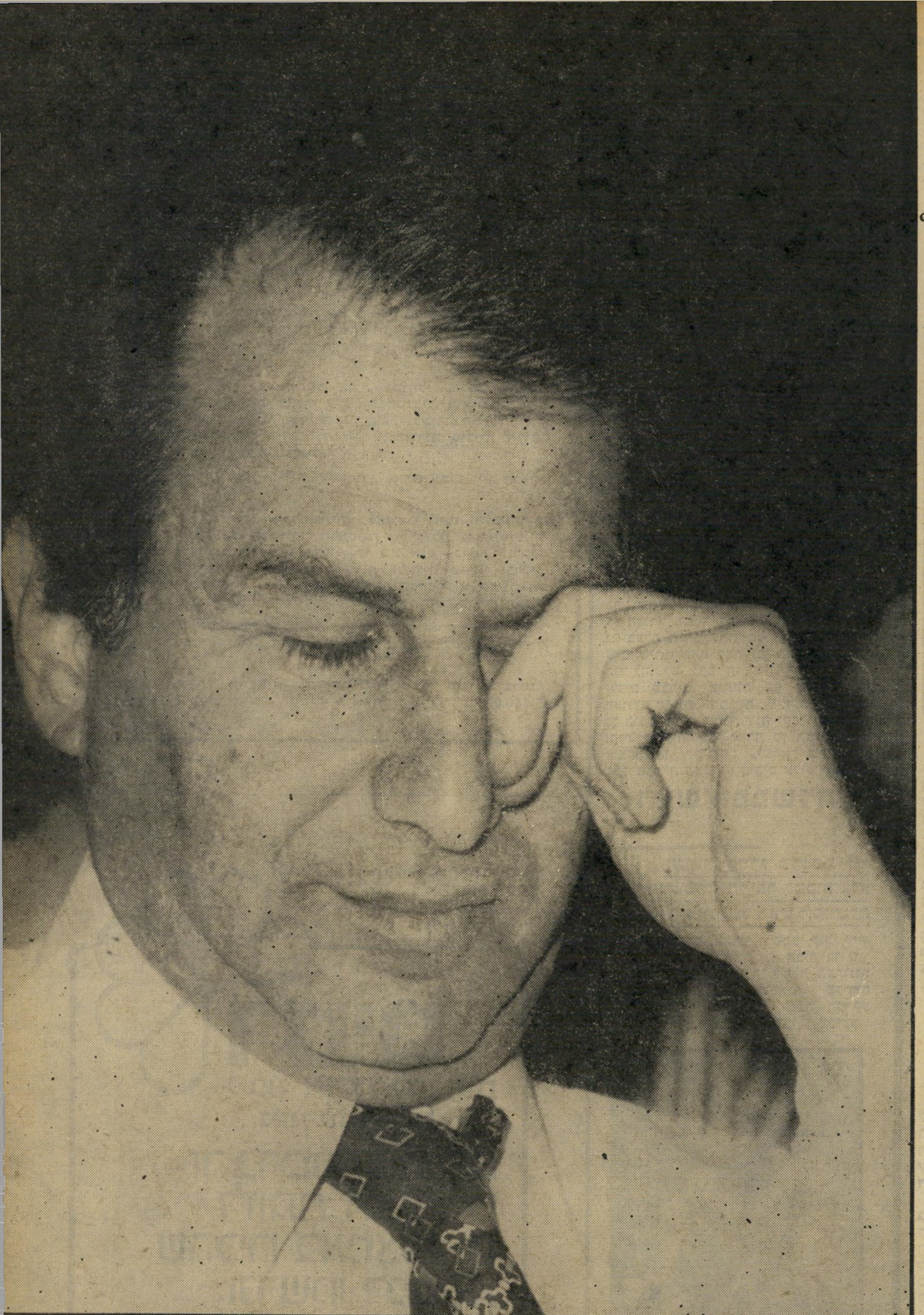

צהלה פרועה על פניו של ידין מו
על פניו של רובינשטיין - הרגע הדר

המנצח והמנוצח: ״יגאל ידין בין אמנון רובינשטיין הקודר ושמואל תמיר העול

עצב ההתפכחות
לאחי של ההצבעה

פוליטיקה.״ ״אני קצת דאגתי,״ אמר ידין עצמו לשמואל תמיר כשפניו קורנות מאושר, ״אבל הכל עבר בשלום.״

השרים החדשים והמועמדים שנפלו נקראו כולם אל הבמה שהיתה עמוסת עיתונאים, צלמים ומברכים. זרו, לבוש חולצה משובצת מבצבצת מעל למכנסי חאקי כחולים, שלף מאי־שם בקבוק שמפניה ישראלית וכוסות מפלסטיק. הוא חילק את הכוסות לנבחרים ובעצמו לגם מבקבוק.

השמפניה של זרו, העייפות והמתח השפיעו על ידין. כאשר ברך בנאום הסיכום שלו את המועמדים שלא נבחרו, כלל בתוכם את מאיר עמית, למרות שעמית נבחר ברוב גדול. כאשר רצה לטעון בפני המועצה כי השרים החדשים לא יוכלו לסיים את המשימה ללא עזרת חבריהם מהמועצה, אמר: ״לא נוכל לסיים את המסיבה ללא עזרת כל חברי המועצה.״

למרות שידין עצמו היה המועמד היחיד לתפקיד סגן ראש־הממשלה, ״ומלא מקום קבוע לראש־הממשלה,״ כפי שהקפידו כל חברי ד״ש לציין בכל פעם שהוזכר התואר החדש של מנהיגם, חשובות היו לגביו תוצאות ההצבעה. שלושה ימים קודם לכן, ביום החמישי שעבר, נשמעה בכיתון ידין ביקורת לה לא ציפה כלל, ביקורת כה כבדה שהיה בה יותר מאשר אי־אמון. לידין אף הגיעו שמועות על כך שאחד מראשי שינוי לשעבר, התעשיין מנהריה, סטף וורטהיימר, עומד להציע מועמד משלו לתפקיד סגן ראש־הממשלה, רק כדי להמחיש את מורת הרוח ממנהיגותו של ידין. הצעת אי־אמון במזכירות ובמנהיגותו של ידין, הועלתה לראשונה מאז הקמתה של ד״ש, אם כי הדיון וההכרעה בה נידחו לשבוע הבא.

לידין היה חשוב להיבחר ברוב גדול, ברוב שיוכיח כי הוא עדיין המנהיג הבלתי מעורער. בהתערבות שערך עם בינה ברזל, אחת העיתונאיות שכיסתה את הערב, ניבא ידין לפני ההצבעה כי הוא יזכה ב־75 אחוזים. כשהוא מועמד יחיד, היתה זו יכולה להיות סטירת לחי גלויה לידין. ברזל התערבה כי ידין יקבל 95 אחוזים. ברזל צדקה ופני ידין קרנו.

הצפרדעים
של רובינשטיין

א מנון **רובינשטיין**, מי שהפסיד במערכה, אם כי לא השתתף בקרב נקרא לבמה החגיגית. רובינשטיין כבר לא היה באולם. ״הוא אכל משהו לא טוב במזנון למטה והיה מוכרח לרוץ הביתה,״ הסביר ידין לקהל החוגג, ״הוא אכל צפרדעים ולא במזנון,״ קרא לעברו מישהו. מאיר עמית, בחולצת תכלת חלקה, ללא מקטורן, עיניו חצי עצומות מעייפות או מהתרגשות קרא: ״חבר׳ה, באמת תפסיקו עם זה כבר.״

דובר ד״ש עבר בין העיתונאים והזמין למסיבת עיתונאים מאולתרת באחד מחדרי בית סוקולוב, מסיבת עיתונאים שלאחר חצות עם ארבעת השרים החדשים. ידין במרכז, משבח את העיתונאים ומכניס אותם ל״מישפחת ד״ש,״ תמיר לשמאלו, פניו נפולות מעייפות ועקיבי מחייכות מאושר, עמית מצידו האחר של ידין, עייף, תשוש וחסר סבלנות. ולידו כץ, מקטרתו פולטת עשן והוא קורץ לכל עבר.

בעוד בחדר המסיבות מסביר ידין שעדיין לא החליטו אילו תמונות לתלות על קירות לישכות השרים החדשות ומספר כי עדיין לא דנו עם ראש־הממשלה לגבי אפשרויות העישון בתוך ישיבות הממשלה, ערכו פליטי שינוי ישיבה פרטית משלהם, בקצה האחר של בית סוקולוב, זנים כבר הלילה במיפקד ובבחירות שיערכו בד״ש בחודש מרץ בשנה הבאה. ״אנחנו הרוב בד״ש. החברים שלנו הם היחידים שהקפידו לשלם את המיסים כהלכה. במרץ נפיל את ידין ותמיר ונכריח אותם לצאת מהממשלה.״

חיים בנאי, השחקן ואחיהם של יוסי וגברי בנאי שהוא פוליטיקאי מזה חודשים אחדים, עובר עם קופסאות הקלפי הרריקות במסדרונות הכמעט ריקים. הוא נכנס לתוך מסיבת העיתונאים וכשהוא מנופף בקופסת הקרטון הוא קורא: ״פאלפל, פאלפל.״ אולי לא מתאים למעמד של שרים, אבל מצחיק.

הכל מסתיים. בבית סוקולוב מכבים את האורות. ידין, עמית וכץ עוזבים את הבניין ונכנסים כל אחד למכוניתו ונוסעים הביתה. רק לתמיר ממתינה קבוצה של אוהדים, נורית חפץ שהביאה עימה לעזרה את אחותה, היפה לא פחות ממנה, כמה צעירים נאים הלבושים בקפידה. הם עדיין ממשיכים לחגוג עם המנהיג הפרטי שלהם.

ובצדק. המנצח היחיד באותו ערב הוא שמואל תמיר. האיש שרמז רמיזות, קרץ קריצות, החליף דעות ושינה עמדות. לכיוון השילטון, כל שילטון, האיש שחלום חייו היחיד היה להיבחר כשר. האיש שפעמים רבות, כשהאחרונה בהן היתה אך לפני שנה בלבד, נחשב כפגר פוליטי, כבעל סיכויים אפסיים אפילו להיבחר לכנסת. האיש שהחליף יותר מכל חבר כנסת אחר מיפלגות, תנועות ומסגרות פוליטיות — האיש הזה הגיע סוף־סוף למטרתו, אל הכסא ליד שולחן הממשלה.

4 מדליות ל„כרמל מזרחי" באולימפיאדת המשקאות החריפים - לובליאנה 1977

חב' כרמל מזרחי זיכתה בימים אלה את מדינת ישראל במוניטין בינלאומיים לאחר שמשקאותיה החריפים והיינות מתוצרתה עוטרו ב־4 מדליות זהב וב־5 מדליות כסף באולימפיאדת המשקאות החריפים — לובליאנה 1977, יוגוסלביה.

בתחרות השתתפו יצרני יין ומשקאות חריפים מ־28 מדינות, מהן ארצות בעלות תעשיית יין מפותחת כמו צרפת, איטליה, ארה"ב ואחרות.

למרות שהתחרות נערכה במדינה עימה אין לישראל קשרים דיפלומטיים, גמר חבר השופטים את ההלל על המשקאות שהציגה „כרמל מזרחי" בתחרות. לפי החלטת חבר השופטים, בו נטלו חלק מיטב המומחים בעולם, זכו במדליות זהב המשקאות הבאים:

ברנדי 777 הוכתר בתואר „ברנדי של זהב", ומנהלי „כרמל מזרחי" רואים במדלית הזהב שהוענקה לברנדי 777 את המדליה החשובה ביותר בה זכתה החברה. מדלית זהב זו העמידה את ה־777 בשורה הראשונה של הברנדי בעולם. ביתר מדליות הזהב זכו: — יין קברנה סובניון אדום, יין „שטו ראשון" לבן, יין קדמון מתוק.

ב־5 מדליות הכסף זכו: גראנש רוזה, שנין בלן, אדום עתיק, יין הנשיא (שמפניה) וכרמל הוק.

מנכ"ל „כרמל מזרחי", ד"ר א. אוסטשינסקי, אמר כי הישג זה בתחרות לובליאנה העמיד את ישראל בשורה הראשונה של יצרניות המשקאות החריפים בעולם. ד"ר אוסטשינסקי הוסיף, כי משקאות „כרמל מזרחי" כבר זכו בעבר במדליות בתחרויות בינלאומיות בלונדון, טורינו וברלין, אולם ההישג הנוכחי סייע, לדבריו, להגביר עוד יותר את יצוא המשקאות החריפים מתוצרת „כרמל מזרחי" לשולחנם של אניני הטעם ברחבי תבל.

ד"ר אוסטשינסקי רואה במדליות הזהב שהושגו בלובליאנה מתנה לראש השנה, לא רק לעובדי החברה הראויים להישג, אלא גם לכל עם ישראל הראוי ליין טוב.

משקאות „כרמל מזרחי" מיוצאים כבר עתה ל־96 ארצות ומדינות ברחבי העולם. בשנת 1976 הסתכם יצוא המשקאות מתוצרת החברה ב־3,130,000 דולר.

במדינה

(המשך מעמוד 26)

יודעת מה קרה לזהב, אני לא מישפחה של לה דן־קווי."

הם מספרים כי מלחי הספינה שניצלו יחד איתם הנמצאים כיום באופקים, מנעו מהם מים במשך הנסיעה ודרשו מהם לש־לם תמורת כל כוס מים ששתו. כשהם מתבקשים לציין את שמות המלחים, הם נרתעים. מו מסבירה כי הם פוחדים שיג־רמו להם צרות. „אני לא יודע שום דבר על אחרים," היא אומרת.

„ישראל מצויין." הם מאושרים בישראל, בניגוד לוויאט־נאמים אחרים אין להם כל תוכניות לחפש מולדת אחרת. טוב להם והם רוצים להישאר בארץ כאן־רחים ישראלים לכל דבר. מו: „אני לא רוצה אמריקה. אני אין דודים באמריקה. אני רוצה פה בישראל מכינה ארוחה בבו־קר בערב. אני עושה ארוחה ויאטנאמית טובה בשביל אנשים טובים מישראל."

היא מספרת כי היא מרבה לתרגל את העברית שלה עם לקוחות המיסעדה. בע־לה, צ'אן־ואן, מוסיף מדי פעם מילה בעב־רית. הגיס, לעומת זאת, שותק ומחייך בשינוי־זהב. הוא, מכל בני המישפחה, ה־יחידי שלא היה מסוגל לקלוט את השפה.

מו גם מודעת לעובדה שאינה יכולה עדיין לעבוד במיקצוע האחות, והיא מסבי־רה כי הבעיה נובעת מכך שהיא עדיין אינה כותבת וקוראת היטב עיברית. יש לה ספרים, וברגע שתדע לקרוא ולכתוב די הצורך, תנסה לקבל עבודה במיקצועה. גם בעלה רוצה לעבוד במיקצועו. הם מבק־שים שיתנו להם קצת זמן להתארגן בעיר הגדולה. יש להם תוכניות להביא לעולם ילדים צברים. בגאווה הם שולפים את תעודות־הזהות הזמניות שלהם ומספרים כי הובטח להם שתוך שנה יקבלו תעודות־זהות קבועות, ככל אזרח מן השורה.

צ'אן־ואן, לסיכום: „ישראל טוב, יש־ראל מצויין, האנשים טובים אלינו."

ראש־הממשלה

הנוטר שהרג בלשכת שר המשטרה הועבר למקום „לא רגיש": ביתו של ראש הממשלה

לפני חודשים אחדים נשמע קול יריה מתוך בית אגרון בירושלים, הבית בו שו־כנת לשכת שר המשטרה, לשכת השתוונות הממשלתית, הצנזורה הצבאית. פקידים בכירים ושוטרים מיהרו לקומת הקרקע של הבית והבחינו בנוטר צבי („צביקה")

נוטר בנדלגרין
מאקדח לאקדח

בנדלגרין כשהוא אוחז באקדח השירות שלו, ועל ידו צעיר מתבוסס בדמו.

חקירה שנערכה הצביעה על כך שהנוטר הותקף על־ידי אדם שהיה ידוע כחולה־רוח, ירה בו והרגו מתוך התגוננות עצ־מית. המשטרה החליטה שלא להעמיד את בנדלגרין לדין, אך הוחלט להעביר אותו מלשרת באתר כה רגיש.

השבוע התגלה הנוטר צבי בנדלגרין כשהוא הנוטר הניצב בפתח ביתו של ראש הממשלה מנחם בגין ברחוב בלפור בירושלים. צביקה עצמו המבין את הגי־חוך שבהעברתו מהמקום הרגיש בבית אגרון למקום ה„בלתי רגיש" בבית ראש הממשלה מיהר להסביר: „הכל בסדר, כעת."

„אני רואה עצמי אחראי במאה אחוז לשידור הידיעה על פעולת הקומנדו הגרמני במוגאדישו. אני יודע ששגיתי בפירסום הידיעה. בפעם הבאה אתנהג אחרת!"

מיכאל גורדוס, העיתונאי הישראלי ש־פירסם את הסקופ הבינלאומי על בואה של יחידת־הקומנדו הגרמנית מג"מ־9 למו־גאדישו, היה האיש השנוי ביותר במחלוקת בארץ בשבוע האחרון. הידיעה הסנסציונית שפירסם היתה ידיעה עיתונאית ממדרגה ראשונה, אולם מייד לאחר התדהמה ש־בפירסום החלו מנקרים הספקות. האומנם צריך היה לפרסם את הידיעה, ולסכן בכך את הצלחת הפעולה?

סקופים בסיטונות

גרדום מודה כי שגה בשידור הידי־עה, למרות שהביאה לו פירסום ותהי־לה. מיהו העיתונאי שתושבי ישראל הת־רגלו לשמוע את שמו בצירוף התואר הייחודי „קשבנו", ששמו מזנק אל מרכזן של ידיעות רבות הקשורות במאורעות החשובים ביותר בעולם?

מיכאל גורדוס, המכונה מיקי, הוא צעיר בן 32, בנו של העיתונאי המנוח נתן גור־דוס, מי שהיה מנהל סוכנות הידיעות הצרפתית בישראל. היה זה האב שהחל לעסוק בהאזנה לרדיו לצרכי עיתונות עוד בשנות העשרים, כשהיה כתב של עיתון בריטי במיזרח אירופה. נתן גורדוס היה נכה רתוק לכיסא־גלגלים, וההאזנה האל־חוטית התאימה לו במיוחד.

כשהוא מתבקש להגדיר את עבודתו העיתונאית, אומר מיכאל: „לכל עיתונאי יש מקורות־מידע משלו. לעיתונאי מדיני יש מקורות במישרדי ראש־הממשלה, ה־חוץ והביטחון. לכתב לענייני מישטרה יש המודיעים שלו, ומהלכים שלו בתוך המישטרה עצמה. מקורות־המידע שלי הם מכשירי הרדיו, המצויים בדירתי והמאפ־שרים לי להאזין כימעט לכל תחנת־רדיו בעולם. למשל, לשידורי ישראל אין אפש־רות לשלוח כתב לארצות־ערב או למוס־קבה. אני הכתב של הרשות במקומות אלה, בעזרת המידע שאני מאזין לו ומע־ביר אותו מייד לשידורי ישראל."

בדירתו שבשדרות ח"ן בתל־אביב מוק־דש חדר אחד לעבודתו. תחת מכונת־הכ־תיבה, הנמצאת בדרך־כלל על שולחן־עבודתו של כל עיתונאי, נמצאים על שול־חנו של מיקי שיבעה מקלטים, חמישה רש־מי־קול, שני קווי־טלפון וקו שידור ישיר לשידורי ישראל.

מיקי אוהב את עבודתו. לדבריו מקיפים תדרי־הרדיו עולם ומלואו. הוא קולט הכל, החל בשיחות־רדיו בינלאומיות, וכלה ב־

ת"א: בן־יהודה 58 א'
טל' 03-282932
חיפה: רח' ירושלים 16
טל' 04-667348

„שגיתי בפירסום הידיעה. בפעם הבאה אנהג אחרת!" אומר מיקי גורדוס,

האיש שפירסם את הסקופ על הקומנדו הגרמני במוגאדישו

הסקופ המר

שידורי רדיו־טלפון. קיימים, לדבריו, אין־סוף תדרים ומיספרים. במשך השנים אסף מידע רב, המכיל כמות חשובה של ידע על מיקומם של תדרים ועל מספרי תחנות־השידור בכל מקום בעולם. המידע מסודר בכרטיסיות ווהו, לדיברי מיקי, „הדבר הכי שווה־ערך אצלי."

הוא עובד בילעדית עבור שידורי ישראל. קודם־לכן עבד גם עבור סוכנות הידיעות הצרפתית. הסקופים שלו מועתקים אוטומטית על־ידי כל סוכנויות־הידיעות בעולם. אחרי ששודרו ברדיו או בטלויזיה הישראלים.

בתוך הכרטיסיות של מיקי גורדוס יש מידע האומר לו היכן הוא יכול לקלוט את האינפורמציה הטובה ביותר לגבי התחרשויות בעולם. כך, למשל, הוא אומר כי התחנות הערביות אינן מקור אידיאלי לקבלת מידע על הנעשה בארצות־ערב. את המידע הטוב הוא קולט, בדרך־כלל, משידורים של כתבי־החוץ היושבים בארצות־ערב. כשהודיע על פרוץ המילחמה בזאיר, והאזין לשידורי הבי־בי־סי לאפריקה, לא הסתפק בהודעותיו של רדיו זאיר.

הוא שולט בשפות רבות — בהן עברית, אנגלית, צרפתית, רוסית, פולנית וערבית. אין לו שעות־עבודה קבועות, והוא עובד על־פי האירועים המתרחשים בעולם. יש לו מהדורות־חדשות קבועות שלהן הוא מאזין, ועל פיהן הוא מתעדכן. אך בדרך־כלל יכול מיקי גורדוס להגיד כי סדר־יומו תלוי בהחלט במתרחש בעולם.

יחידי בעולם

ב גיל 22 החל מיקי את עבודתו באופן סדיר ברשות־השידור. הוא דרש שיינתן לו כינוי שונה מ„כתב", כיוון שאינו כתב רגיל. הוא ניהל מלחמה עם הרשות, ובסופו של דבר היה זה הקריין נקדימון רוגל שהחל לכנותו „קשבנו", והשתמש בכינוי החדש עוד לפני שלמיקי היה מה לומר בעניין. התואר תפס, ומיקי מרוצה. לדבריו, הוא העיתונאי היחידי בעולם העוסק בסוג כזה של עיתונות. כשנשאל מדוע אינו משתף עיתונאים אחרים בעבודתו ענה: „היו אלי פניות של עיתונאים צעירים, שרצו ללמוד את העבודה, והיה אפילו עיתונאי אחד שיצא לפנסיה ורצה לעסוק בהקשבה כפנסיונר. אבל אני לא מסוגל ללמד, ולא מסוגל לעבוד עם איש. אני אוהב לעבוד לבד."

מיקי גורדוס הוא בעלה של ירדנה, מורה במיקצועה. הוא מספר כי אשתו שונאת את מכשירי־ההאזנה, כיוון שהוא מבלה לידם יותר מאשר איתה.

באמתחתו של מיקי סקופים בינלאומיים רבים. הוא מספר: „בכל מיקרי חטיפות־המטוסים הייתי המקור היחידי של העולם בהעברת ידיעות, אחרי מיקרה לופטהאנזה היתה עלי התנפלות לא־אנושית של ציוותי רדיו וטלוויזיה. הענקתי יותר ממאה ראיונות במשך שלושה ימים.

„הסקופ הגדול ביותר שלי שייך למילחמה בקפריסין. למעשה הייתי המקור הכימעט־יחידי לגבי מה שקרה שם, גם בתקופת ההפיכה וגם במילחמה. בתקופת ההפיכה נמלט הנשיא מאקאריוס מניקוסיה לעיירה פאפוס בדרום קפריסין. רדיו ניקוסיה, שנכבש על־ידי מארגני ההפיכה, קטן מהעיירה שמשם שידר מאקאריוס לאומה והודיע שהוא חי, ומבקש עזרה. ידעתי שזה סקופ גדול, אך לא הבנתי את המשמעות שלו. עד שלפני כמה חודשים פגשתי עיתונאי, שסיפר כי מאקאריוס אמר לו כי הוא חב לי את חייו. הסתבר כי כששודרה הידיעה בקולו של מאקאריוס, ניתח הסטטיט־דיפארטמנט את פס־הקול וכשהסתבר כי זהו אכן קולו של מאקאריוס, אורגן מיבצע להצלתו והוא הוברח לאי מלטה. בר־זמנית ביטלה ארצות־הברית את תוכניתה להכיר במישטר החדש בקפריסין.

סקופ אחר שלי הוא משנת 1970. הייתי העיתונאי הראשון שגילה לעולם על הקשר האווירי הגדול בין מוסקבה לקאהיר, שכלל מישלוח נשק וטילי סאם. הידיעות שלי היו מדוייקות עד כדי כך ששידרתי לעולם כמה מטוסים בדיוק הגיעו למצריים מברית־המועצות."

החוטפים לא שמעו

פ רשת מטוס לופטהאנזה החטוף החלה לגבי מיכאל גורדוס רגעים ספורים רים לאחר חטיפת המטוס. חדר החדשות הודיע לו כי נחטף מטוס שהיה בדרכו מאיוורקה לפרנקפורט. מספר מיקי: „הסתכלתי בכרטיסיות, כדי לבדוק היכן אני יכול לקבל מידע מכסימלי. כעבור כמה דקות קלטתי את המטוס בעת נחיתתו ברומא. שמעתי להיכן הוא טס. שמעתי את קולותיהם של החוטפים. היה להם מיבטא ערבי בולט מאד, במיוחד לחוטף שכינה עצמו קפטן מחמוד. הוא דיבר מעט מאד, והשתתף באופן ישיר בשיחות הקשורות בטיסה עצמה.

„בדובאי שמעתי אותו נושא ונותן עם השילטונות המקומיים. בעיקבות המעקב קלטתי את מטוס הקומנדו הגרמני, יום לפני שבוצעה הפעולה, כשהוא היה עדיין בתורכיה. הגרמנים דיברו על הפעולה בגלוי, ולא ניסו להסוות את המתרחש.

„עוד לפני שאני העברתי את הידיעה, שידרו כתבים מלרנאקה בקפריסין כי יחידת־קומנדו נחתה ליד המטוס. מאוחר יותר הסתבר שהיתה זו יחידת־קומנדו אנגלית.

„למחרת, כשהמטוס החטוף המריא מעדן, שמעתי את מטוס־הקומנדו הגרמני שטס בעיקבותיו. בערב נחת המטוס במוגאדישו. מייד העברתי את הידיעה כי מטוס הקומנדו נחת במוגאדישו, וכי עומדת להתבצע פעולת חילוץ.

„אני רוצה שיהיה ברור: עקבתי הרבה מאד אחרי החטיפה, ואין שלב בה שהחמצתי. היה ברור לי במאה אחוז שאין לחוטפים שום קשר עם העולם החיצון, פרט למה שהם מסוגלים לקלוט ממיגדל הפיקוח. המטוס החטוף היה מדגם בואינג 737, המיועד לטיסות קצרות שמכשיריו מיועדים לתיקשורת מקומית בילבד."

ככל עיתונאי טוב העביר את הידיעה לעורך מבט, חיים יבין. לדבריו התקיים דיון והוחלט לשדר את הידיעה, למרות הסיכון הכרוך בכך (ראה מדור שידור).

מה התרחש אחרי פירסום הידיעה? סוכנויות־הידיעות בכל רחבי העולם מיהרו לשדר אותה, ובעיקבות הפירסום פנה אל מיכאל גורדוס מתחנת השידור הצבאית גלי צה"ל ופנו אליו שיתארח באחת ה־תוכניות, בתור: „האיש המושמץ ביותר במדינה."

גורדוס לא נעלב מההגדרה, סירב ב־אלגנטיות וביקש מהפונים לפנות אל ה־ממונים עליו. „כי להם יש יותר ממני מה להגיד בעניין הזה."

מי שסובלת יותר מכל, מהמצב שנוצר, היא אמו של גורדוס, הגרה קומה אחת מתחתיו. אלמנתו של נתן גורדוס המבקשת מכל המטלפנים אליה ומבקשים את מספר הטלפון של בנה לא להטריד אותו ולא לכתוב עליו דבר וחצי דבר עד שלא ישוחח עמו באופן אישי.

מיקי עצמו טוען כי שוחח עם עיתונאים רבים מאז פירסום הידיעה, לדבריו פרט לעיתונאי אחד אמרו לו כל היתר כי היו מפרסמים את הידיעה למרות הסיכון ללא כל היסוס.

המוזר בכל הפרשה היא כי הוויכוח על פירסום או אי־פירסום הידיעה התעורר בארץ הן בין עיתונאים לבין עצמם והן בקרב הציבור שהגיב במכתבים למערכת. לעומת זאת עיתונאי חו"ל שדיווחו על ה־עיתונאי הישראלי בעל הסקופ לא התעכבו כלל על הבעייה שהעסיקה כל־כך את מי־כאל גורדוס והן את עמיתיו בישראל.

אותו ציבור ששלח מכתבים למערכת בהם הביע את הזדעזעותו מעצם פירסום הידיעה, שהיתה גורמת לכישלון המבצע כולו, לא תקף את גורדוס אלא את הממונים עליו ברשות השידור.

גרמנית קרירה

ה יה זה שוב גורדוס שהודיע לעולם בפעם הראשונה על הצלחת מיבצע מוגאדישו.

„שמעתי את כל הפעולה מפיו של אחד מאנשי הקומנדו, שדיווח ממוגאדישו אל מטה 'השולחן העגול' שהוקם לצורך הפעולה.

„הוא נשמע כאילו הוא מספר סיפור. זה היה ממש מדהים — לא התלהבות, לא התרגשות. הבן־אדם סיפר בגרמנית טיפוסית, יעילה וקרירה, על הצלחת המיבצע, ומהעבר השני לא נשמעה אפילו ברכה אחת לרפואה.

„בזמן הפעולה כבר לא עבדו בשידורי ישראל. מייד העברתי את הידיעה על הצלחת הפעולה לבי־בי־סי ולסוכנות הידיעות הצרפתית שאנשיהם ישבו אצלי. הידיעה הראשונה על הפעולה המוצלחת

של „קשבנו"

התפרסמה בעולם כידיעה מטעם שירות ההאזנה של שידורי ישראל."

האמנם שווה היה לשדר את הסקופ ולסכן בכך חיי־אדם? מיקי גורדוס אינו ממהר להשיב. הוא מהסס, חוזר ומדגיש כי היה ברור לו מעבר לכל צל של ספק שה־חוטפים במטוס לא יכלו לשמוע את הידיעה המשודרת.

אחר־כך: „אני עיתונאי. העברתי את הידיעה והתקיים עליה דיון שבסופו הוחלט לשדרה. אינני רשאי למסור פרטים נוספים. יש לפנות אל דובר רשות־השידור.

„אני מוכן לספר שהייתי במתח לא־נורמלי בעיקבות השידור. ישבתי ליד ה־מכשירים ורק התפללתי ששום דבר לא יידפק, שהפעולה תצליח, שהכל יהיה ב־סדר. ידעתי שאפילו אם משהו היה מת־קלקל שלא באשמתנו, היו מאשימים את שידורי ישראל שבגלל שידור הידיעה נד־פק המיבצע. אני עצמי הייתי נשאר כל חיי עם ההרגשה שביגללי נהרגו מאה בני־אדם."

שרית ישי ■

משטרה

פגיעה נפשית וגופנית

שני החשודים ששוחררו תוכעים פיצויים מהמשטרה ומהמדינה

משטרת ישראל היא הנתבעת בתביעת נזיקין אזרחית חסרת־תקדים שהוגשה ב־ימים אלה לבית המשפט המחוזי בתל־אביב. הרקע לתביעה — מעצרם של שני חשודים בפרשת הפצת בחינות הבגרות, פרשה שפוצצה על־ידי חבר הכנסת צ'רלי ביטון והסעירה את המדינה לפני הודשים אחדים. כמו בכל סערה ציבורית אחרת, כך גם עתה, נזעקה המישטרה, הקימה צוות חקירה מיוחד, העמידה בראשו קצין חקי־

תובע ויינגרטן
מנאשם למאשים

רות שאפתני לגילוי מקור הדלפת שאלוני הבחינות ולמציאת מפיציהם. אנשי הצוות חקרו תלמידים בכל חלקי הארץ, הבטיחו חסינות זמנית לאלה שיבואו למסור מידע ועצרו חשודים.

המפקח יעקוב רז ממחלקת התישאול ב־יחידה המרכזית של מישטרת מחוז תל־אביב היה האיש שניצח על החקירה והיה זה הוא שעצר את ארבעת החשודים בפר־שה שני האחים התאומים ויינגרטן ושני האחים פיין. מאוחר יותר נעצר חשוד נוסף בפרשה, צעיר בשם אמיר רוטהולץ.

עיסקי מישפחה. האחים התאומים יהושע (שוקי) ואלכסנדר (אלכס) ויינגרטן התפרסמו בשעתו שעה שנעצרו כחשודים בפרשת שוד הכספות הגדול בבנק ברקליס־דיסקונט ברמת־גן. הם בעלי בית־המלון הזותיק נחמני השוכן ברחוב זה בתל־אביב ועוסקים בייצור ובשיווק בגדי ג'ינס. ה־אחים יצחק (איציק) ונוח פיין נודעו בעבר כסוחרי מכוניות משומשות, וכיום הם קשו־רים יחד עם האחים ויינגרטן בעיסקי ה־ג'ינס.

המישטרה עצרה, על סמך עדותה של תלמידת תיכון בת 18, אורית פטרוב (ידי־דה, תלמיד לשעבר בבית ספר מישל"ב, עוז שפירא, את אלכס ויינגרטן ואת ה־אחים פיין. שוקי ויינגרטן נעצר מאוחר יותר, כחשוד באיומים על העדה פטרוב. גם אלכס וגם נוח שוחררו ממעצרם. איציק פיין היה היחידי מבין הארבעה שנגדו הוגש מישפט בגין הדלפת שאלוני בחינות בגרות.

אלא שאלכס ויינגרטן ונוח פיין לא הס־תפקו בכך שהמישטרה שיחררה אותם מ־חוסר ראיות הקשורות אותם למיקרה. הם החליטו לדרוש פיצויים על הנזק שגרם להם המעצר, שלטענתם היה מיותר ונגרם כתוצאה מרשלנות ושאפתנות־יתר של ה־תלמידים מוסרי ההודעות זשל החוקרים — מקבליהן. באמצעות עורך־הדין משה רום תובעים אלכס ונוח מאורית פטרוב, מה־חוקר רז וממדינת ישראל. פיצויים בגובה 100 אלף לירות בתביעה אזרחית שהגישו. אותה תביעה מהווה תקדים שלא היה כמותו בישראל, שלפיו המישטרה והמדינה, אחראיות עליה באחריות שילוחית לנזק שנגרם לאזרח שנעצר במעצר שווא*.

שיטות פסולות. בין השאר נטען ב־כתב התביעה: „ביום ה־8/8/77 נגבתה מפי הנתבעת/1 (אורית פטרוב) במישטרת יש־ראל על־ידי נתבע 2־(מפקח רז), הודעה שלפיה טענה הנתבעת שאדם בשם יצחק פיין (אחיו של התובע נוח פיין) סיפק לה בהזדמנויות מסויימות, כפי שפורט בהו־דעה, את השאלות של בחינת הבגרות ש־עמדה להתקיים. מן ההודעה עלה ההשד שהמדובר באדם אשר עסק בהפצת שאלוני בחינות בגרות, ואשר היה היזום של המגע בינו לבין הנתבעת 1 למטרה זו...

„ביום ה־11/8/77 נגבתה הודעה נוספת מפי הנתבעת 1, שוב על־ידי הנתבע 2, ובה נרשם מפיה כי את הבחינה בכלכלה היא קיבלה ‚דרכם', כשהכוונה ליצחק פיין ולשני התובעים. שוב נרשם בהודעה זו כי הנתבעת 1 פוחדת, כביכול, מן האנשים הנ"ל רעל כן משתמע מן ההודעה שהיו לנתבעת 1 סיבות ונימוקים לכך שהיא תפחד מפני התובעים.

„...התובעים יטענו כי דבריה של הנתבעת 1 כפי שנמסרו בהודעותיה אינם אמת. התובעים יטענו כי בשעת מסירתם ו/או רישומם של הדברים הנ"ל במישטרה ידעה הנתבעת 1 כי אינם אמת ולא היו לה כל סיבות או נימוקים לחשוב שהם אמת...

נתבע רז
ממאשים לנאשם

התובעים יטענו שגם אחרי שידעה הנת־בעת 1 (אורית פטרוב) כי דבריה אלה גרמו או סייעו למעצרם של התובעים ו־למניעת שיחרורם. היא לא עשתה דבר או לא עשתה די לתקן את המעוות... התובעים יטענו כי התובעת מסרה את הדברים הנ"ל בהודעותיה בזדון, מתוך מטרה להיטיב עם עצמה או להגן על עצמה, או מתוך לחץ ואיומים ושיטות חקירה פסולות שהופעלו עליה בידי חוקריה במישטרה.

„התובעים יטענו כי מעצרם ביום ה־8/8/77 על־ידי המישטרה היה שלא כדין, נעשה שלא בתום לב והיה ללא עילה חוקית. במעצרם של התובעים חרגו אנשי המישטרה מסמכויותיהם הם ביצעו את המעצר בידיעה מראש שאין בידיהם כל חומר לגיטימי שיצדיק את המעצר... כש־הופיע הנתבע (מפקח רז) לפני בתי ה־מישפט בבקשה להארכת מעצרם של ה־תובעים ובערר שהגישו התובעים לבית המישפט המחוזי, הצהיר הצהרות בלתי־נכונות, ביודעו שהן כאלה..."

עבר פלילי. כתב התביעה מפרט את שיטות החקירה הפסולות שנקט המפקח רז לגביית העדויות מהתלמידים: בין השאר, נטען, איים רז שידאג לפסילת בחינות הבגרות של העדים אם לא ימסרו הודעות במישטרה, והבטיח שהבחינות שלהם ייחש־

(המשך בעמוד 34)

* גם יורם ביכונסקי, שנעצר ושוחרר בפרשת רצח הלה, שוקל תביעה דומה אך היא לא הוגשה עדיין לבית־המישפט אלא רק ליועץ־המישפטי־לממשלה.

בתל־אביב: אלכס עם חניתה צנטנר

הוא יושב בזונדרן מזה שש שנים, מצלם אופנה עבור הארפרס, בזאר וווג, מישב עיתוני האופנה בעולם. הוא משמש כצלם אישי של אליל הפופ אלטון ג'ון ושל הזמר הנודע ליאונרד כהן, מצלם עטיפות תקליטים עבור מיטב להקות הפופ והזמרים בבריטניה ואינו עושה מזה עניין.

אלכס אגור אינו פנים חדשות בשדה הצילום בישראל. כבנו של הצלם הנודע יעקב אגור, ירש מאביו את כישרון הצילום. האב, יעקב, אף טוען בתוקף כי בנו עולה עליו בכישרונו. הוא בן 29 כיום, לבוש כמעט תמיד בחליפת ג'ינס וזקנקן מעטר את פניו. כשהוא נשאל ממתי הוא מצלם, הוא משיב בלי היסוס: „מגיל שש."

להתפרנס ממקצוע הצילום החל בגיל 11, כשצילם טיולים שנתיים של הכיתה ומכר את התמונות לחבריו. בגיל 12 החל אביו יעקב, הידוע נוסף לעבדתו כצלם עיתונות גם כצלם תיאטרון מעולה, לקחת את אלכס לתיאטרון. הוא צילם יחד עם אביו הצגות רבות ומישחקי כדורגל. בגיל 14 החל מצלם בעצמו ללא עזרתו של אביו.

שנתיים לפני מועד גיוסו הודיעו לו של־טונות הצבא כי את שירותו ייעשה כצלם במחנה. וכך היה. עם שיחרורו הציג תע־רוכת צילומים ראשונה, ובאותה תקופה ביקר בארץ הזמר ג'ימי קאש. אלכס בן ה־20 צילם את קאש במשך כל מסעו וכן את עטיפת התקליט שעשה על מסעו בארץ הקודש. כאן, למעשה, החלה הקאריירה ה־בינלאומית של אלכס אגור.

הוא נבחר לייצג את ישראל בביאנלה שהתקיימה בפאריס והיה הצלם הראשון והאחרון שייצג את ישראל מאז, להוציא את יעקב רוזנבליט המייצג את ישראל בביאנלה הנוכחית. גם בביאנלה היה צעיר המשתתפים. באותה הזדמנות תפס טרמפ על נסיעה לאירופה, החליט ללמוד קולנוע בלונדון.

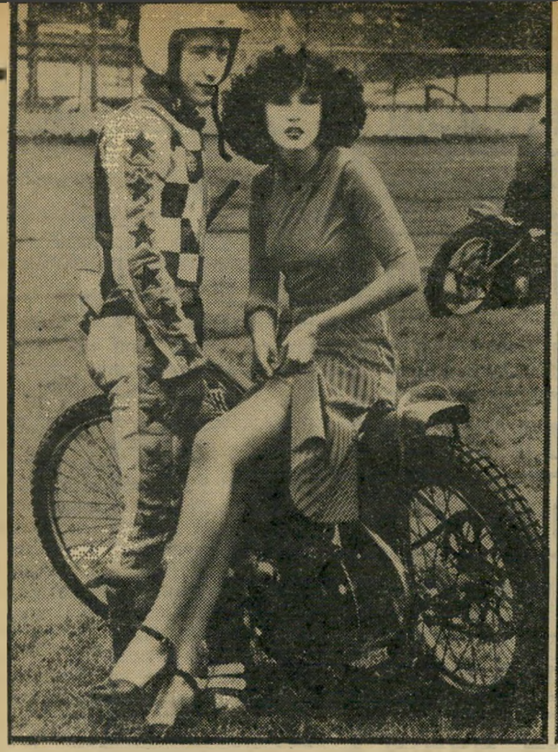
אלטון ג'ון, זמר הפופ הפופולארי, צולם על־ידי אלכס אגור לצורך פוסטר של מועדון המעריצים שלו.

בבית של ג'ון ויוקו

כשהגיע אלכס אגור ללונדון נפגש שם עם הבמאי המנוח נפתלי יבין. הוא צילם עבורו את הצגותיו, ויבין הכיר לו קבוצת אנשים שעבדה בבית תרבות הקרוי Over House. בבית זה החלה כל תנועת המחתרת באמנות הבריטית. אחד מאותם צעירים שפעלו בבית היה ג'ון פורד והוא, עם קבוצה נוספת של צעירים, החליט להוציא לאור שבועון בי־דור שיעסוק בכל הקורה בלונדון בתחום זה. השבועון נקרא Time Out ואלכס יכול להעיד כי הוא נמנה עם ראשוניו. זהו השבועון הפופולארי ביותר בלונדון כיום ונמכר במאות אלפי עותקים בשבוע.

במסגרת עבודתו ב־Time Out נשלח אלכס אגור, חבר מערכת השבועון, לצלם את החיפושית לשעבר ג'ון לנון ואשתו היפאנית יוקו אונו, בביתם שליד אסקוט. והוא מספר: „הגעתי לבית של ג'ון ויוקו והמתנתי להם עד שיהיו מוכנים לצילום. ישבתי בחדר אורחים לבן כולו, כולל ה־רהיטים, הפסנתר, השטיחים והתמונות על הקיר. בחורות יפאניות הגישו לי קפה ועוגה, שאלו אם זה מוצא חן בעיני. אמרתי כן וביקשתי עוד. היה לזה טעם של שקדים. עד שג'ון ויוקו הגיעו כבר לא ידעתי מה אתי. אמרו לי שהצילומים יצאו בסדר. אני לא זוכר מה הם אמרו לי, איך צילמתי אותם ואיך חזרתי ללונדון. נדמה לי שעד שהגעתי הביתה ירדתי מ־הכביש חמש פעמים. רק כשהתפכחתי הס־

הצלם הישראלי אלכס אגור הפך חביב זמרי הפופ בלונדון וצלם־האופנה מצליח

אלכס

„ג'ין לנון סימם אותי!"

מספר אלכס, שבא לצלם את החיפושית לשעבר ואת אשתו היפאנית עבור שבועון הבידור הלונדוני TIME OUT. בתמונה שני צילומי אופנה של אלכס אגור. האחד, משמאל, לאופנת דור האופנועים, והשנייה לאופנת דור הקונקורד, הדוגמנית מצולמת על רקע גלגל המטוס.

עית ראשונה עבור אחד מחשובי עיתוני האופנה בעולם, הארפרס באזאר. כיום הוא מצלם באופן קבוע לווג איטליה ולווג לונדון, שלא לדבר על עיתוני הנשים למיניהם, שבהם מתפרסמות מדי שבוע כתבות אופנה שאלכס מצלם.

עם חוג לקוחותיו הקבוע נמנות חברות אלית, והפעם בשביל שבועון הנשים הבריטי Veumen היוצא במיליון עותקים לשבוע. לצורך זה הגיע לישראל עם שני עיתונאים, עורך צילום וארבע דוגמניות. הצוות חרש את הארץ לאורכה ולרוחבה, צילם אופנה בריטית בנופים ישראלים ואופנה ישראלית הניתנת לרכישה בלונדון.

אל"ף המקפיד על איכות ורמה. אמנון מצלם עירום כאילו הוא מוכר גוף של אשה כדי שגברים יקחו את העיתון ויאוננו בבית שימוש. אני לא מסוגל לצלם ככה. אצלי, כאשר אשה עירומה, היא נראית כאילו היא לובשת את השימלה הכי יפה בעולם."

בקצב הקונקורד

ענק כמו חברת הג'ינס ליוייס, חברת הפרות הידועה צורן וחברות אחרות. הוא מצלם גם עבור עיתונים יומיים כמו גארדיאן ועבור עיתון זה הכין כתבה על אופנה ישראל.

בימים אלה הוא שוב מצלם אופנה ישראלית, והפעם עבור שבועון הנשים הבריטי Veumen היוצא במיליון עותקים לשבוע. לצורך זה הגיע לישראל עם שני עיתונאים, עורך צילום וארבע דוגמניות. הצוות חרש את הארץ לאורכה ולרוחבה, צילם אופנה בריטית בנופים ישראלים ואופנה ישראלית הניתנת לרכישה בלונדון.

הוא מסרב לצלם עירום לצורך פרנסה והוא מספר על צלם ישראלי נוסף שהצליח בלונדון אמנון בר־טור, שהיה הצלם הראשי של ירחון העירום פנטהאוז: „כשהגעתי ללונדון, אמנון הציע לי לעשות עירום לפנטהאוז. סירבתי. אני צלם סוג בינתיים הוא מרוצה מאד מהצלחתו באנגליה. מובן לו שאין לו מה לחפש בישראל אך לעומת זאת הוא רומז כי אמריקה קוראת לו, אך הוא מתכון להגיע לארץ האפשרויות הבלתי מוגבלות כבר כצלם ידוע, ולא כמי שבא להתחיל מחדש.

„לא מוכר גוף של אשה!"

אומר אלכס אגור, שסירב לצלם עירום עבור הפנטהאוז. בתמונה: אלכס מצלם את הדוגמנית הישראלית חניתה צנטנר עבור כתבת אופנה. הוא מצלם אופנה לחשובי העיתונים בעולם כמו הווג וההארפס, מקדיש לעבודתו תשומת לב רבה כשהוא מקפיד על איכות גבוהה.

ויה כוכבת סרטיו של אנדי וורהול, סיפרה בראיון שנתנה לעיתון אמריקאי כי תמונתה זו, שצולמה על־ידי אלכס, חביבה עליה במיוחד.

עוד צילם אלכס את דייב מייסון וג'ק ברוס, ראשי להקת הפופ המפורסמת הקצפת, וכן את המוסיקאי הנודע אוסקאר פיטרסון.

כתום שנה ב־Time Out החל אלכס עובד עבור עיתונים גרמניים כמו שפיגל, שטרן וקוויק. במיסגרת עבודתו זו הגיע לאיזור הקרבות בצפון אירלנד. הצטרף ליחידת קומאנדו בריטית שלחמה בבלפאסט ובלונדון דארי, בתנועת המחתרת הצפון־אירית. על אותה תקופה הוא מספר: „הייתי נוסע הרבה במוניות, וצריך הייתי להיזהר שלא לנסוע עם נהג מונית קאתולי לשטח פרוטסטנטי ולהיפך. הם נהגו לשאול אותי מאיזה מוצא אני. אמרתי שאני יהודי, וכמעט תמיד באה השאלה: „יהודי קאתולי או יהודי פרוטסטנטי?"

אלכס אגור התפרסם בלונדון כצלם של להקות פופ. הוא צילם פוסטר עבור מועדון המעריצים של אלטון ג'ון וכך התוודע אל הזמר המפורסם, הפך צלמו האישי.

כן צילם את העטיפות לתקליטיהם של להקת סלייד, הזמר זארז' מוסטאקי, גלדיס נייט והפיפס ופראנק זאפא. שעליו הוא אומר: „הוא הכי גדול, הוא גאון. אין יותר מטורף ממנו בעולם הפופ. הוא האליל שלי. אני מעריץ כל תנועה שלו על הבמה." גם לזמרת קיקי די ערך סידרת צילומים. באחרונה צילם זמר איטלקי מצליח מאד באיטליה וגם בבריטניה, ריי־צ'ארד קוצ'אנסה.

למדות שהוא מצלם אלילי פופ רבים ומעורה בחברתם, אומר אלכס שהוא מצלם אותם רק בשביל הכיף. האהבה האמיתית שלו נתונה לאופנה.

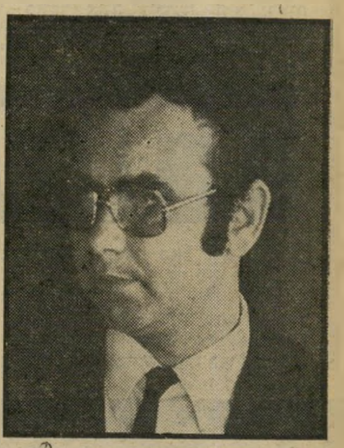
את עבודתו הראשונה כצלם אופנה החל כשיצר קשר עם סוכנות דוגמניות. תוך זמן קצר עשה עבודה מיקצועית עבור מגזין הארפרס באזאר, ומאז ועד היום הוא עית ראשונה עבור אחד מחשובי עיתוני האופנה בעולם, הארפרס באזאר. כיום הוא מצלם באופן קבוע לווג איטליה ולווג לונדון, שלא לדבר על עיתוני הנשים למיניהם, שבהם מתפרסמות מדי שבוע כתבות אופנה שאלכס מצלם.

(המשך מעמוד 32)

בו אם הם כן ימסרו הודעות מפורטות. הוא איים עליהם במעצר ובשלילת חברת פושעים ועבריינים ובמיקרה אחד גם איים על עד לפגוע בעתידו הצבאי. חלקן של עובדות אלה נתגלה בחקירות הנגדיות של התלמידים על דוכן העדים במישפטו של יצחק פיין ואת שאר הטענות יהיה על התובעים להוכיח אם וכאשר תידון תביעת הנזיקין האזרחית.

העד עוז שפירא בן ה־18 מפתח־תיקווה, לשעבר תלמיד במישל"ב העיד: „...המפקח רז לחץ עלי למסור עדות כפי שהוא רוצה שתימסר ותובא וכל זאת בניגוד לרצוני מאחר שפחדתי, כי אף פעם לא הייתי במעצר ופחדתי שהשם שלי יופיע בעיתון אם יעצרו אותי וזה יפגע בי ובמישפחתי. לכן חתמתי על העדות נגד שוקי. במהלך מסירת העדות ולפניה הזכיר וסיפר המפקח רז וחזר נוסף ממושקף בשם יוסי, את עברם הפלילי של האחים ויינגרטן. הם אמרו לי שרק במידה שאבהיר לשופט שאני מפחד משוקי ויינגרטן יבין השופט את מצבי, ולא אצטרך להעיד נגדם. עדות זו אינה נכונה, כיוון שאיני פוחד משוקי ויינגרטן ולמעשה הוא חבר שלי מהים, ועדות זו נכפתה עלי תחת לחץ."

בקטע אחר מעדותו סיפר עוז שפירא: „אני חושב שאני קצת חושש מאנשי המישטרה כי קצת לחצו עלי בחקירה זו. אמרו לי שיכולים לפגוע בשירות הצבאי שלי אם לא אדבר, שיגרמו לכך שאהיה ש.ג. ולא אוכל ללכת לאן שאני רוצה בצבא. זה אמר לי המפקח רז. הייתי מאוד נרגש והלחץ הוסיף להתרגשותי... אני זוכר שאמרו לי שאם אראה לשופט שאני מפחד, לא אצטרך להעיד."

פרקליט רום
„אם אראה לשופט שאני מפחד..."

אורית פטרוב העידה במישטרה שקיבלה בחינת בגרות בסיפרות מיצחק פיין. אולם במהלך עדותה שיבבה גם את שמות שני התובעים, נוח — אחיו של יצחק פיין — ואלכס ויינגרטן. בבית המישפט התברר, מאוחר יותר, שמעורבותם של שניים אלה הסתכמה רק בכך שהיא ביקשה מהם את מיספר הטלפון של איציק פיין על־מנת להתקשר עימו ולבקשו שישיג עבורה את טופס הבחינה. עוד התברר מעדותה בבית המישפט, כי היתה זו היא שלחצה על איציק פיין, שישיג עבורה אותה הבחינה, זאת אחרי שהוא רמז לה בפגישותיהם על שפת הים שיש באפשרותו להשיג טופסי בחינה לפני המועד.

„...כתוצאה מדיבריהם וממעשיהם של הנתבעים מתביישים התובעים בפני חבריות, ויחסם של מכריהם וחבריהם אליהם השתנה לרעה... שהותם של התובעים במעצר במשך 12 ימים בתנאים קשים ובלתי־אנושיים, בחברת עצורים ועבריינים מוכרים ובלתי־מוכרים, הסבה לתובעים צער עמוק ופגעה בהם מהבחינה הנפשית והגופנית." הנזק, שפורט בסוף כתב התביעה, מסתכם במאה אלף לירות.

בית המישפט ישיב לדון בתביעה חסרת־תקדים זו, יקבע ציון־דרך חשוב באחת השאלות היסודיות הנוגעות לזכויות הפרט בישראל.

המישטרה חוקרת את טענתה של שוטרת כי מפקד המרחב הציע לה לבוא עמו במגע בבית־פגישות סודי של קצינים בכירים והתנקם בה כאשר סירבה להיענות לו

המחלוגנת: סמלת רחל שושנה

ת ושבי נהריה מכירים את הבית. מזה זמן רב מתהלכות עליו אגדות ושמועות. עכשיו הוא עומד במרכז חקירה מישטרתית, שיחות טלפוניות אנונימיות למערכות העיתונים ותלונה לשר־הפנים הדתי, הד"ר יוסף בורג.

תושבים מכוונים את השואלים אל מיקומו המדוייק: גיבעת אוסישקין, איזור־הווילות הישן של נהריה, רחוב החרמון מס' 1. שם עומדת וילה הדורה עם חצר גדולה המוקפת גדר־שיחים דיסקרטית. לווילה שתי כניסות. האחת מיועדת למערכת חדרים גדולה ומרווחת, שבה גרים בעלי־הבית. השניה, פנימית יותר ומוסתרת, מובילה לחדר גדול, מיטבח ושירותים, כשהכל מרוהט בטוב טעם. החלק הזה של הווילה מיועד להשכרה.

השכנים של הבית קוראים למקום: „הבית של השוטרים". השכנה שהצביעה עליו סיפרה: „היו ימים שיכולת לראות מול הבית שלוש מכוניות אסקורט עם מיספר מישטרתי ביחד. אני לא יודעת איך הם הצליחו להסתדר עם החניה אבל תמיד, כשהיו באים, היו באים בערב, ועם בחורות, ועושים שם חגיגה..."

רוכבת אופניים, תלמידה בת 16 שעברה במקום, סיפרה גם היא על בית השוטרים בהרחבה רבה, ואפילו ידעה לתאר כמה אנשים מבאי המקום. „פעם רצינו להציץ בהם," ידעה לספר, „אבל הבנים פחדו..."

בעל־הבית עומד כשומר בפתח הכניסה הראשית. הוא מביט בחשדנות, ואינו רוצה לדבר עם אנשים לא־מוכרים. אחר־כך אמר: „הבית לא להשכרה. אני צריך אותו בשבילי. כבר הרבה זמן, חודשים רבים, שלא השכרתי אותו."

זה לא כל־כך מדוייק. קצין־מישטרה שכר את המקום, והפסיק את השכירות רק לפני חודשיים, באמצע חודש אוגוסט — תאריך כינוסה של ועדת־חקירה מישטרתית שבמרכזה עומד אותו בית.

הבית הושכר לקצין־המישטרה באמצעות מתווך, מישרד לפירסום ותיווך נהריה טון שליד תחנת אגד בנהריה, שבבעלות נתן שלמה. הבית הושכר תמורת 500 לירות לחודש. המקום עמד ריק חודש ימים, ורק לפני שבועיים הושכר מחדש — הפעם לא לקצין־מישטרה בכירים.

להשמיד כל מי שיפרסם!

ב אותם ימים הגיע מיכתב תלונה לשר־הפנים, ד"ר יוסף בורג, עם עותק למפקח הכללי של המישטרה, רב־ניצב חיים תבורי. המיכתב נשלח על־ידי לאה דויטש, אשתו של קצין־מישטרה בכיר באיזור הצפון. בתלונתה כללה מיספר סעיפים, וביניהם: ניצול מעמד מישטרתי לשימוש בשירותי מלונות ומועדוני־לילה; קבלת טובות־הנאה; ניצול שוטרות למטרות בלתי־מוסריות. בעיקר על־ידי ניצב־מישנה דויד פרנקו, מפקד מרחב הגליל.

לטענתה, מזמן ניצב־מישנה פרנקו שוטרות מן המרחב שלו לראיון אישי, כביכול להצעות מגונות. במיקרים אחרים הוא עוזר לאותו רגע במילה אחת את מפקדו, מפקד המרחב ניצב־מישנה דויד פרנקו.

מה קרה בבית הזה המיסתורי? מי הן הנשים שהובאו אליו? מה הביא אותן לשם, ומה הובטח להן? אלה השאלות שעליהן תצטרך להשיב ועדת־החקירה המישטרתית, בראשותו של סגן מפקד המחוז הצפוני, תת־ניצב רחמים חדד — שהוא גם מפקדו הישיר של מפקד־המרחב, ניצב־מישנה דויד פרנקו. לוועדת־החקירה הוזמנו, בין השאר, שוטרות המרחב שבפיקודו של פרנקו.

אחת השוטרות, רחל שושנה, העידה בי־אוגוסט השנה. שבועיים אחרי מתן עדותה פיטרה מעבודתה כשוטרת במישטרת ישראל.

פגישה בליל סופה

ב נובמבר 1974, אחרי ארבעה חודשי שירות במישטרת עכו תחת פיקודו של פרנקו, הוצבה הסמלת רחל שושנה במחסום מישטרתי בין נהריה לעכו, החל בשעה 11 בלילה.

מזג־האוויר בחודש זה של השנה, במייחד בצפון, אינו מן הנעימים. הקור המקפיא היה מלווה ברוחות עזות ובסופות גשמים. בדרך־כלל אין מציבים שוטרות בתפקיד זה, בשעה זו של הלילה במזג־אוויר כזה. לכן אפשר להבין את פליאתה. 90 דקות של קור ורטיבות עברו עליה תוך כדי עבודה שיגרתית.

לקראת השעה 01.00 אחר חצות התחיל המיפגש בשרותה של רחל שושנה במישטרת ישראל. ניצב־מישנה דויד פרנקו עצר את רכב־המישטרה שלו, אסקורט לבנה, ליד המחסום שבו עמדה, ואותת לה באצבעו לגשת אליו.

הגשם המשיך לרדת. פרנקו פתח את החלון כדי סדק, ושאל אותה בכעס אכזרי כימעט מה מעשיה במקום הזה, ובמייוחד בשעת לילה כזו. רחל הסבירה שהיא במישמרת. „לא ייתכן," אמר המפקד, „לא ייתכן שתמשיכי לעבוד בתנאים כאלה!" והכניס אותה למכוניתו, תוך כדי שליחת הוראות מתאימות לממלא־מקומו.

המישטרה חוקרת שוב את עצמה: מפקדי המחוז עומדים לקבוע אם נכונה תלונתה של אשת הקצין הבכיר, הטוענת כי המפקדים קיימו יחסים עם שוטרות

התגובה הראשונה של רחל היתה הכרת־תודה עמוקה. המפקד גדל־הממדים ועב־הבשר התגלה כאביר דואג החושב כל הזמן על פקודיו.

אך לדבריה, עד מהרה עברה אהבתו זו לפסים אחרים.

סיפרה רחל לוועדה: המכונית נסעה בכביש הראשי לכיוון כפר־אתא. הגשם המשיך לרדת. שתי דקות של שקט הופסקו בשאלה שהיממה את רחל: „תגידי, איזה סוג של גברים את אוהבת?"

רחל ניסתה לחייך. פרנקו המשיך, לדבריה: „גברים כמוני הם הגברים האמיתיים. ביכלל, אני אוהב מאד נשים, במיוחד כשהן שוכבות אתי."

אז החלה רחל לדבריה, לראות את מעשה־ההצלה של האביר כמישחק אשר בויים היטב ותוכנן עוד מקודם. היא העדיפה לשתוק, ולא להגיב, אבל ניצב־המישנה לא הירפה. לאחר שראה כי רחל אינה מגיבה על רמזיו העדינים, ולא אומרת מה דעתה עליו, אמר בצורה גלויה ומעניינת מאד: „יש לי דירה בנהריה. אנחנו יכולים ללכת לשם, ולבלות את הלילה."

רחל המשיכה לשתוק, אפילו חששה לענות לו בשלילה. כשנוכח בכך, ניסה דרך אחרת: „אנחנו יכולים ללכת לחדר במלון גינתון. הוא לא עולה לי הרבה כסף." כשגם אז לא ענתה לו, הינפה את המכונית חזרה לכיוון עכו, הוריד אותה בתחנת־המישטרה שם. „תצטרכי לעבור מפה," אמר לה, „כדאי לך לעשות את זה."

התריעה על הדלפת פרטי החקירה לניצב־מישנה פרנקו. לטענתה: „נוצר מצב שכל מי שהעיד ואישר את הדברים נכונים, דבריו הודלפו לשני האנשים — ניצב־מישנה פרנקו ופקד רויף — ואלה דאגו להכין לעצמם מייד אליבי שדיו לפזר אבק סביב. הניזוקים היחידים הם אותם סמלים ושוטרים, שקצו במעשי השחיתות."

רחל שושנה סיפרה לוועדת־החקירה לא רק מה אירע בליל־הגשם. היה בפיה סיפור נוסף: מה שאירע לה אחרי שסירבה, לדבריה, לבלות לילה עם המפקד.

לרשותו של ניצב־מישנה פרנקו עמד מנגנון השיפוט הפנימי של המישטרה. מנגנון כזה תכליתו לייעל את עבודת השוטרים, לאפשר פיקוח ולשמור מפני חריגים העלולים לערער את אמון האזרח במי שהופקד לשמור על שלומו וביטחונו.

פרנקו ניצל מנגנון זה כדי להביא את השוטרת רחל שרשנה למישפטים רבים בכל האפשר, דבר שהיה יכול לעזור לו, לאחר־מכן, לסלקה מן השירות במישטרת ישראל.

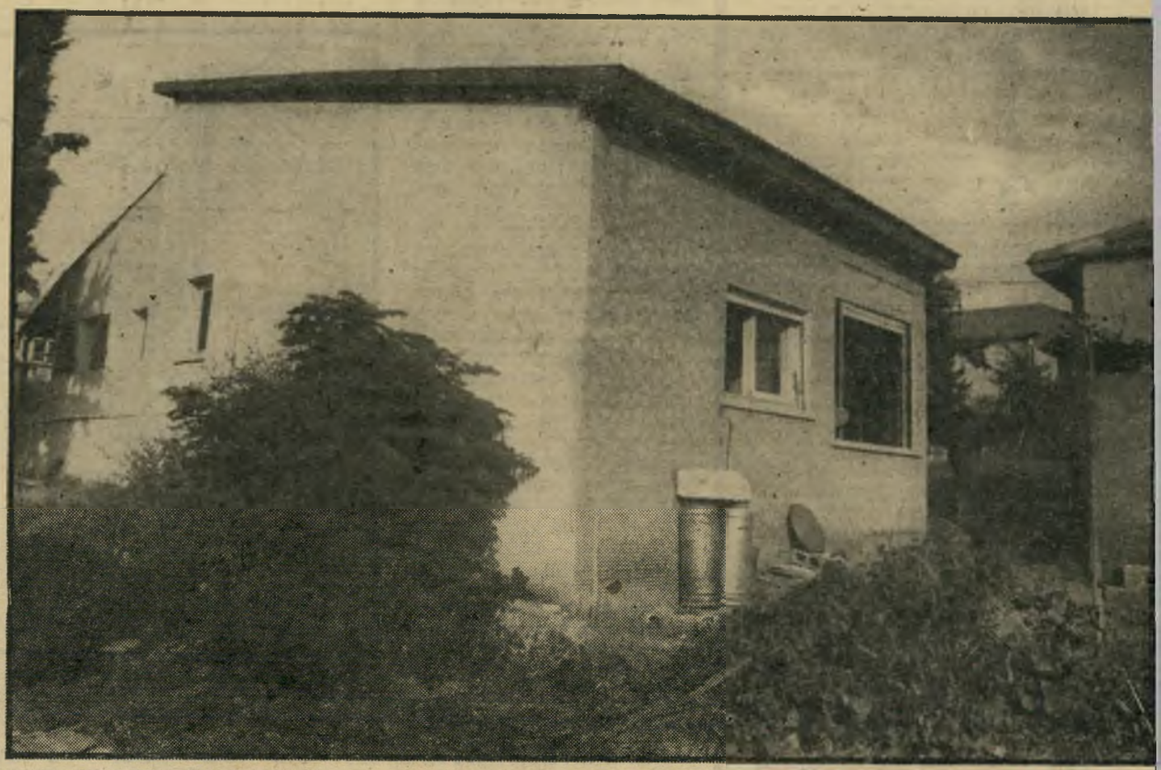
רחל הואשמה בשיחה טלפונית בוטה עם קצין מן המרחב. למרות שראש המישמרת בתחתית הסולם. לאחר מאמצים רבים עלה בידה לחזור חזרה לראש־פינה. הוגש נגדה מישפט על הפרעה לנהג־אוטובוס בשעת נהיגה. רחל ביקשה לחקור את הנהג. הדבר לא ניתן לה.

נהג אוטובוס שני שנכח בשעת המיקרה, נקרא על־ידה להעיד. הנהג „ישב כל היום בתחנת־המישטרה, קיבל שכר עבור יום־עבודה, אבל כשביקשה לשמוע את עדותו, לא ניתן לה הדבר. היא הורשעה.

פיטורים למחרת העדות

ד מן קצר אחר־כך נישאה והרתה לבעלה, סטודנט הלומד טכנאות־שיניים. כאשה הרה, ביקשה לעבור למשטרת עפולה, שם התגוררה. גם זה לא ניתן לה. רחל ההרה נסעה מדי בוקר שעה וחצי למקום־עבודתה. רק כשהיתה בחודש השישי להריונה הסכימו להעבירה לתחנת־המישטרה בעפולה. היא ילדה בת, יצאה לחופשת־לידה וכשחזרה, נקראה להעיד בוועדת החקירה. זה היה ב־28.8.77.

שבועיים לאחר־מכן פוטרה מעבודתה. בראיון אצל סגן־מפקד המחוז, תת־ניצב רחמים חדד, ביקשה לחזור ולשרת, או שלפחות יסבירו לה מדוע פוטרה. לדבריה הציע לה חדד להגיש בקשה לראש אגף־כוח־אדם „אבל," הוסיף, „אני לא מאמין שזה יעזור..."

מישפטים והרשעות

ר חל סיפרה סיפור זה לוועדת־החקירה. בוועדה ישב תת־ניצב רחמים חדד וחוקר מן המטה הארצי. עד לחקירה חששה לספר את סיפורה. היא הסבירה לחוקרים שהיא חוששת מנקמתו של מפקד המרחב. אך אנשי הוועדה הרגיעו אותה, ואמרו שלא יקרה לה דבר.

במיכתב נוסף, ששלחה לאה דויטש, למפקד הכללי של המישטרה, רב־ניצב חיים תבורי, עם העתק לשר־הפנים, היא

הבית והאיש: בית־הפגישות (מאחור) וניצב־מישנה פרנקו

שלה, ויקטור ללוש, נכח באותו אירוע והכחיש את דיברי הקצין, היא הורשעה. לאחר־מכן הועברה מתחנת־המישטרה בעכו לתחנת־המישטרה בראש־פינה. פרנקו, בשיחה אישית, אמר, לדבריה: „אין מקום לשנינו באותה תחנה." מראש־פינה הועברה לשרת בשכם, שמבחינת תנאי־השירות היא

רחל שושנה עובדת היום כפקידה בבית־החולים בעפולה.

האם לא היה זה היועץ־המישפטי־לממשלה, פרופסור אהרון ברק, אשר אמר כי אנשי המישטרה אינם יכולים לחקור את אנשיהם?

רינו צרור ■

(המשך מעמוד 19)

כזכור, נטען נגד דרישתו (המאוחרת) של שרון לפנות מראש־הגשר שמעבר התעלה כלפי צפון, כי קודם־כל עליו לאבטח את איזור הצליחה ואת מבואותיו בצד סיני; ושנית, שגם אז, הפנייה צפונה משמעה פיצול הכוח המאמץ — טענה נכונה־לכאורה, אך רק בהיות כיתור ארמיה 3 תכלית המיתקפה.

אבל כיוון שנקודת־החציה („מצמד") נמצאה ממש על שפת האגם המר, ובהיעדר כל כוונה (ובשלב ההוא, גם יכולת) להעביר את הכוחות למערב ולתספקתם דרך האגמים, ודאי כי הרחבת ראש־הגשר באה בחשבון רק כלפי צפון.

כלומר: מילכד יבצע הצורך להעמיק את ראש־הגשר לכיוון מערב — אשר היה מתעורר בכל נקודת־חציה שהיא. כיוזה המרחק בזית או הדרומית — הרי שבחירת דווקאר חייבה פניה אוטומטית, מיידית ובכוח גדול ימינה, לכיוון איסמעיליה ותוך המרחב העורפי של ארמיה 2.

כיוון הכרחי זה למאמץ־האבטחה של ראש־הגשר צריך היה לעורר את השאלה, למה לא יפנה עימו המאמץ המיתקפתי כולו: רק באופן זה, ניתן היה להבטיח את שילובם ורציפותם של שני המאמצים, כך שיתגברו האחד את השני, ויתאפשר לבצעם בהמשכיות אחת. הפרדתם לשני כיוונים שונים גרמה, ששני המאמצים יפריעו ויחלישו האחד את השני, על־ידי שהכתיבו הקצאת כוחות נפרדים לכל מאמץ, ואלה הקטינו את העוצמה שפעלה בכל אחד מהם וגם פגמה בקצב וברציפות המיבצעים. תביעת ניהול מאמצי אבטחת ראש־הגשר והמיתקפה על ובהמשך אותו קו־התקדמות — וזאת אומרת, רק צפונה — צריכה היתה להיות חזקה ומשפיעה במייוחד ב„אבירי־לב", כמיבצעו של צבא אשר איננו משופע בכמויות, וגם מסתמך מירבית על קצב־מיבצעים מהיר ועל גמישות בהפעלת הכוחות.

הצורך לאבטח היטב את צידו המיזרחי של ראש־הגשר — שאת נכונותו העקרונית אסור שתערפל פסילת היזרותם המוגזמת של מיפקדת־החזית והרמטכ"ל — לא גרע מתוקף החביעה הטבעית להתקדם צפונה במערב התעלה, אלא עוד חיזקה. כפי שנוכל להיווכח כבר בהצצה ראשונה בקווי המפקח.

האש, הרתיקה הקדמות כוחות צה"ל בסיני והגיעה מדווֹרסואר צפונה, עד הקו הכללי שאליו הגיעו הכוחות שהתקדמו צפונה, במקביל, בצידה המערבי של התעלה. כיוון שהכוח המצרי אשר עבר לסיני היה רב, חזק וערוך־להגנה יותר מן הכוח אשר נשאר מאחריו באפריקה. הרמפות שבצד המצרי, וכן היותו מכוסה צמחיה, איפשרו תצפית וסיוע־באש ממערב התעלה אל תוך סיני, שהיו יעילים יותר מאשר בכיוון ההפוך. כן הושפעו המצרים שבסיני מהופעת כוחות ודגלים ציוניים בולטים על אדמה מצרית ובמרומי הרמפות המצריות, השולטות היטב על עורפם.

לכן, יש להסיק נגד משמיעה את טענת פיצול־הכוח־והמאמץ, שהועלתה לשם שלילת הפניה מדווֹרסואר צפונה.

מהיותה מאמץ הכרחי וגם הדחוף ביותר, הרי לא ההתקדמות לכיוון איסמעיליה היא שגרמה את הפיצול, אלא דווקא ההחלטה לדרוֹ דרומה, לכיוון מיפרץ סואץ. הפיצול — שהוא רע גם כשהינו הכרחי — היה טבוע מן ההתחלה בעצם הרעיון של צליחה בצפון האגם המר, לשם הפנייה המאמץ העיקרי משם אל עורף ארמיה 3.

בחינת „דרכי־הפעולה של האוייב", תיסה גם היא להעדיף את הכוונת המאמץ העיקרי של מיבצע הצליחה, ממערב התעלה, לניתוק ארמיה 2. כזכור, היה הריכוז העיקרי של כוח מצרי מחוץ לסיני מצוי אז באיזור קאהיר. פניית המאמץ העיקרי מדווֹרסואר דרומה איפשרה למצרים להגיע, בשלמות או בחלקים, את רוב הכוחות מקאהיר בכיוון כללי מיזרחה, כך שיכלו לפעול נגד אגף ימין של התקדמות צה"ל, כשבאותו זמן הם נשארים חוצצים בין כוחותינו ובין קאהיר. אבל הטיית המאמץ מדווֹרסואר צפונה היתה מעמידה את הפיקוד המצרי בפני דילמה חמורה, כי הנעת כוחות החיפוי של קאהיר לכיוון מרחב אסמעיליה־קנטרה — ובמייוחד אל מעבר לחיץ החקלאי הצפוני — היתה גורמת לחשיפת איזור הבירה כלפי התקפה ממיזרח.

תנועת כוחותינו כלפי עורף ארמיה 3 גרמה לקיצור המרחק בינם ובין התגבורות אשר שיגר האוייב מכיוון קאהיר — מה שהקל על האוייב, וגם קיצר את משך הזמן שחלף בין החלטת השיגור ובין ההיתקלות בכוחותינו. בניגוד לכך, היתה התקדמות מראש־הגשר לכיוון צפון מגדילה בהתמדה את מרחק כוחותינו מקאהיר; מקשה יותר על כוח אשר היה נזעק משם; ודוחה את מועד יצירת המגע. מותר להניח שאילו היינו פונים צפונה, הרי האוייב, משאך היה מבחין כי צליחה מאסיבית מול פנינו, לא היה כלל מקדם מיזרחה את ריכוז הכוח הניכר שהגן על קאהיר, או היה מקדם ממנו חלקים קטנים.

בנסיבות אלו, ובעיקר בהניחנו כי כוחותינו אכן היו משכיחים לנצל את ההפתעה שנחקו המצרים, לשם התקדמות מהירה, לא אשר ממילא היה אז קרוע בין דילמות קודמות, כלליות ומקומיות — על־ידי השאלה, האם חשיבות הגנת העיר קודמת לזו של הגנת המרחב העורפי של ארמיה 2 בכלל, או להיפך.

היבט מדיני מרכזי אחר היה החשש (המצרי והסובייטי) של איום על קאהיר. האופציה הצפונית משמעה התרחקות מקאהיר, לעומת ההתקרבות אליה, שהיתה כרוכה הכרחית בהתקדמות דרומה־מיזרחה, אל עורפה של ארמיה 3. בתנאים ובזמן ההם, עמדה ודאות המעורבות הרוסית, על כל הכרוך בה גם מצד התערבות ארצות־הברית למניעת התנגשות עם הסובייטים בין היתר — אם לא בראש ובראשונה — ביחס ישר למיידיות האיום הפיזי מצד ישראל כלפי דמשק וקאהיר.

האופציה של ארמיה 3 גררה, אוטומטית ובאורח בלתי־נמנע, גידוד עצום של סיכויי התממשות — וממשות — האיום הרוסי והמעורבות האמריקאית.

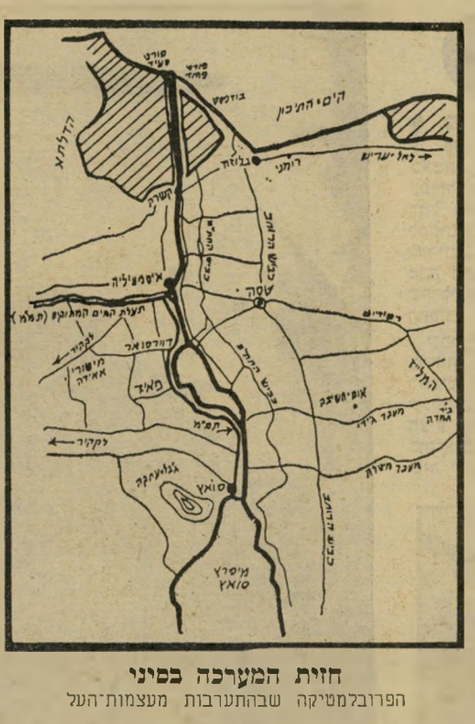
הטעות בבחירת היעד והכיוון הנכונים של המאמץ במערב התעלה גרמה אם כן, לשורת תוצאות שליליות, שהיו נמנעות או מופחתות אילו פנינו אל עורף ארמיה 2:

- נוצרו אכן הפרדה וניגוד בין מאמץ אבטחת וחרחבת ראש־הגשר ובין המאמץ ההתקפי העיקרי, שגרמו פיצול הכוחות בשני המאמצים, והחלשתם ההדדית.
- כוחות החיפוי של קאהיר אכן קודמו כימעט כולם מיזרחה, תוך שהם מאיימים על אגף כוחותינו, בעודם נמצאים כחציצה בינם ובין קאהיר, ובכך ממלאים משימתם החדשה, בלא לפגוע מדי בישנה. מועד המגע עם כוחותינו קוצר, כל שהאחרונים התקדמו.
- תחת שייתקלו רק באחד משלושת הריכוזים העורפיים המצריים — והוא זה שמאחרי גיזרת ארמיה 2 — אכן נתקלו כוחות חזית הדרום והסתבכו בקרב, עם כל שלושת הריכוזים המצריים שממערב התעלה; דהיינו, מחוץ לצפוני, גם עם הכוחות אשר קודמו מקאהיר וגם עם הריכוז הגדול והחזק בשלושה, שהצטבר בעורף ארמיה 3 (ואשר היה מגיע לכלל התנגשות בכוחותינו, אילו התקדמו צפונה, רק באיחור רב, במרחב פאיד—אבו־צוויר ומערבה; שם נשקף לו סיכוי סביר, שגורלו יהיה כגורל חטיבת הטנקים 25, אשר בתנועתה מאיזור ארמיה 3 צפונה ב־15 בחודש, נלכדה במארב והושמדה, במיזרח האגם המר, כימעט ללא אבידות לכוחותינו).
- הוחמץ הסיכוי להישג פוליטי־פסיכולוגי ממדרגה ראשונה, על־ידי כיבוש מהיר, מפתיע וקל של איסמעיליה הקרובה, והבלתי־מוכנה להתקפה כזו, כאשר הגיעו כוחותינו לסואץ האלטרנטיבית, כבר נפוגה מזמן ההפתעה והעיר תוגברה והוכנה להגנה.
- התקדמות כוחותינו לתוך עורף ארמיה 3 קירבתם בהתמדה לקאהיר; ועל כל פנים, התקדמותם בכיוון ובקו המאפשרים זינוק מהיר וישיר אל הבירה המצרית, כך הוגברו באורח חמור ביותר, בלתי־נמנע — ורק לרעתנו — הסיכוי והסיכוי הרוסי־מדיני שבמעורבות מעצמות־העל.

יעימת כל אלה, אין למצוא אפילו יתרון־יחסי רציני אחד לחעדפת ההתקדמות אל עורף ארמיה 3 — גם לא יתרון „השטח הפתוח".

בקבלנו כנתון כי ההפתעה אשר נגרמה למצרים היתה נוצרת בכל מיקרה, הרי העובדה, כי לשם האלטרנטיבה הצפונית נדרשה חציית תעלות החיץ הצפוני וגם כניסה לשטח המעובד עד איסמעיליה, מאבדת כל משמעות שלילית מעשית. בתחילה, כשהיו איזורים אלה ריקים, יכלו הכוחות להתקדם גם בתוכם בקצב מהיר ביותר. חשוב מכך, החיץ הוא איזור צר, ולא היה כל קושי לחרוג ממנו למיידבר הפתוח שממערבו, ומשם לשוב ולפנות לתוך הרצועה החקלאית הצרה, בכל מקום וזמן שייבחרו. אמנם שרון התקדם בפועל על צפונה בתוך השטח המעובד של החיץ, והדבר ראוי להבינה מסבר מתאימים. אבל אין להיגרר אחרי עובדה זו, כי היא נגרמה בגלל אילוץ, ואולי שגיאה. מכל מקום, שטות היא להיתפס לרושם כאילו ההתקדמות צפונה משמעה תנועה הכרחית בתוך שטח מעובד, מבותר תעלות וקשה, וכאילו רק הפנייה דרומה היא שאפשרה פיתוח „לוחמת שיריון" במרחבים.

(החלק השני של הכתבה — בגיליון הבא)

חזית המערכה בסיני

הפרובלמטיקה שבהתערבות מעצמות־העל

היתה בידי הפיקוד המצרי ברירה, אלא להגן על עורף ארמיה 2 באמצעות הקצאה מאסיבית מכותיה שלה — אשר עמדו לרשותה רק בסיני והיו חייבים אז לחיי קרא, בבהילות, חזרה למערב. אבל אפילו כך, ייתכן מאד שלכבר היה מאוחר מדי בעבור המצרים, מאחר שבוחותינו — זו רק היו פועלים בקצב סביר (כזומר, אפילו „תת־„גרמני") — כבר היו עשויים להגיע, בנקל ובעוצמה מספקת, עד שלוי איזור הימות יהכיצות אשר ממערב לקנטרה. בכך היו מנתקים, למעשה, את ארמיה 2.

האיום על קאהיר

מבחינת החיבט הפסיכולוגי־הפוליטי — או, קניי־המידה החורצים, לאחר המילחמה, מיהו שנחל „נצחון" — היתה האלטרנטיבה שלה פנייה אל עורף ארמיה 2 עדיפה על זו של ארמיה 3, מפני שהיתה גוררת סיכויים טובים להשתלטות על עיר מצרית ראשית — איסמעיליה — במועד מוקדם בהרבה משהיה אפשרי לגבי סואץ, העיר האלטרנטיבית, שמרחקה מדווֹרסואר גדול כמעט פי ארבעה (חצייית החיץ החקלאי בדרך לאיסמעיליה לא היתה, בתנאי ההפתעה, כלל בגדר בעיה. הרי גם בפועל, למרות העיכובים מצד המטכ"ל ומיפקדת הפיקוד והאטת התנועה צפונה, עקב התנהלותה בתוך השטח המעובד הצמוד לתעלה, בכל זאת הגיעו כוחותינו עד מבואות איסמעיליה ב־22 בחודש, שעה שלסואץ, אליה חתר המאמץ העיקרי, הגיעו רק ב־24).

עצם האיום על איסמעיליה היה יוצר דילמה חמורה נוספת לפיקוד מצרי — אשר ממילא היה אז קרוע בין דילמות קודמות, כלליות ומקומיות — על־ידי השאלה, האם חשיבות הגנת העיר קודמת לזו של הגנת המרחב העורפי של ארמיה 2 בכלל, או להיפך.

היבט מדיני מרכזי אחר היה החשש (המצרי והסובייטי) של איום על קאהיר. האופציה הצפונית משמעה התרחקות מקאהיר, לעומת ההתקרבות אליה, שהיתה כרוכה הכרחית בהתקדמות דרומה־מיזרחה, אל עורפה של ארמיה 3. בתנאים ובזמן ההם, עמדה ודאות המעורבות הרוסית, על כל הכרוך בה גם מצד התערבות ארצות־הברית למניעת התנגשות עם הסובייטים בין היתר — אם לא בראש ובראשונה — ביחס ישר למיידיות האיום הפיזי מצד ישראל כלפי דמשק וקאהיר.

האופציה של ארמיה 3 גררה, אוטומטית ובאורח בלתי־נמנע, גידוד עצום של סיכויי התממשות — וממשות — האיום הרוסי והמעורבות האמריקאית.

הטעות בבחירת היעד והכיוון הנכונים של המאמץ במערב התעלה גרמה אם כן, לשורת תוצאות שליליות, שהיו נמנעות או מופחתות אילו פנינו אל עורף ארמיה 2:

- נוצרו אכן הפרדה וניגוד בין מאמץ אבטחת וחרחבת ראש־הגשר ובין המאמץ ההתקפי העיקרי, שגרמו פיצול הכוחות בשני המאמצים, והחלשתם ההדדית.
- כוחות החיפוי של קאהיר אכן קודמו כימעט כולם מיזרחה, תוך שהם מאיימים על אגף כוחותינו, בעודם נמצאים כחציצה בינם ובין קאהיר, ובכך ממלאים משימתם החדשה, בלא לפגוע מדי בישנה. מועד המגע עם כוחותינו קוצר, כל שהאחרונים התקדמו.
- תחת שייתקלו רק באחד משלושת הריכוזים העורפיים המצריים — והוא זה שמאחרי גיזרת ארמיה 2 — אכן נתקלו כוחות חזית הדרום והסתבכו בקרב, עם כל שלושת הריכוזים המצריים שממערב התעלה; דהיינו, מחוץ לצפוני, גם עם הכוחות אשר קודמו מקאהיר וגם עם הריכוז הגדול והחזק בשלושה, שהצטבר בעורף ארמיה 3 (ואשר היה מגיע לכלל התנגשות בכוחותינו, אילו התקדמו צפונה, רק באיחור רב, במרחב פאיד—אבו־צוויר ומערבה; שם נשקף לו סיכוי סביר, שגורלו יהיה כגורל חטיבת הטנקים 25, אשר בתנועתה מאיזור ארמיה 3 צפונה ב־15 בחודש, נלכדה במארב והושמדה, במיזרח האגם המר, כימעט ללא אבידות לכוחותינו).
- הוחמץ הסיכוי להישג פוליטי־פסיכולוגי ממדרגה ראשונה, על־ידי כיבוש מהיר, מפתיע וקל של איסמעיליה הקרובה, והבלתי־מוכנה להתקפה כזו, כאשר הגיעו כוחותינו לסואץ האלטרנטיבית, כבר נפוגה מזמן ההפתעה והעיר תוגברה והוכנה להגנה.
- התקדמות כוחותינו לתוך עורף ארמיה 3 קירבתם בהתמדה לקאהיר; ועל כל פנים, התקדמותם בכיוון ובקו המאפשרים זינוק מהיר וישיר אל הבירה המצרית, כך הוגברו באורח חמור ביותר, בלתי־נמנע — ורק לרעתנו — הסיכוי והסיכוי הרוסי־מדיני שבמעורבות מעצמות־העל.

יעימת כל אלה, אין למצוא אפילו יתרון־יחסי רציני אחד לחעדפת ההתקדמות אל עורף ארמיה 3 — גם לא יתרון „השטח הפתוח".

בקבלנו כנתון כי ההפתעה אשר נגרמה למצרים היתה נוצרת בכל מיקרה, הרי העובדה, כי לשם האלטרנטיבה הצפונית נדרשה חציית תעלות החיץ הצפוני וגם כניסה לשטח המעובד עד איסמעיליה, מאבדת כל משמעות שלילית מעשית. בתחילה, כשהיו איזורים אלה ריקים, יכלו הכוחות להתקדם גם בתוכם בקצב מהיר ביותר. חשוב מכך, החיץ הוא איזור צר, ולא היה כל קושי לחרוג ממנו למיידבר הפתוח שממערבו, ומשם לשוב ולפנות לתוך הרצועה החקלאית הצרה, בכל מקום וזמן שייבחרו. אמנם שרון התקדם בפועל על צפונה בתוך השטח המעובד של החיץ, והדבר ראוי להבינה מסבר מתאימים. אבל אין להיגרר אחרי עובדה זו, כי היא נגרמה בגלל אילוץ, ואולי שגיאה. מכל מקום, שטות היא להיתפס לרושם כאילו ההתקדמות צפונה משמעה תנועה הכרחית בתוך שטח מעובד, מבותר תעלות וקשה, וכאילו רק הפנייה דרומה היא שאפשרה פיתוח „לוחמת שיריון" במרחבים.

(החלק השני של הכתבה — בגיליון הבא)

ויאט־נאם הישראלית

(המשך מעמוד 21)

האמריקאים הכתיבו הפסקת־אש, כדי לבצע את ההסכם שהושג בין הצדדים בלבנון, זהו הסכם רופף, על פיו, צריך הצבא הלבנוני הכללי לתפוס את השטח — אך צבא זה אינו קיים למעשה. מרבית כוחות אש"ף צריכים להתרחק מגבול ישראל. ישראל צריכה לצאת מן השטח כליל.

אך הפסקת־האש הופרה ברצי פות.

על־ידי מי? כלי התיקשורת הישראליים הודיעו, כדבר מובן מאליו: על־ידי „המחבלים". הכוחות „הלבנוניים" (קרי: הכוח הנוצרי המקומי) רק השיב אש.

בעיני עיתונאים זרים, וביכללם כתב ה־מונד שביקר בשבוע שעבר בשטח ושדיווח על כך, המצב שונה לחלוטין: ישראל הפרה את הפסקת־האש כדי למנוע את תפיסת־השטח על־ידי הצבא הלבנוני. כוחות צה"ל עדיין נמצאו בשטח, לפחות בעמדות־תצפית ובנקודות־ביקורת.

נדמה כי בדרום־לבנון, כמו בדרום ויאט־נאם, תופסת עדיין הבדיחה היהודית העתיקה על היהודי הצוזב לאשתו: „תפסתי דוב!"

„עזוב אותו ובוא הביתה לאכול!" צועקת לו האשה.

„אני רוצה לעזוב אותו, אבל הוא לא עוזב אותי!" משיב הבעל.

הרבה יותר קל להיכנס להרי פתקה מסוג זה, מאשר לצאת ממנה. ההנחון הפנימי של התהליך חזק מדי. כי היענות לחפי סקת־האש פירושה: הפקרת הכפרים הנוצרים שהתפתו להשתתף בהרפתקה זו.

ומאידך: כדי לשמור עליהם תצטרך ישראל לא רק להמשיך במעורבותה, אלא אף להגביר אותה. הדבר עלול לסבך אותה בעימות גדול הרבה יותר, וקודם כל עם ארצות־הברית.

מבחינה זו יש הבדל חשוב אחד בין ויאט־נאם ולבנון: בוויאט־נאם לא יכול היה איש להכתיב משהו לממשלת ארצות־הברית, מלבד דעת־הקהל האמריקאית עצמה. ואילו במיקרה הלבנוני יש מי שיכול להכתיב לישראל את הפסקת מעורבותה: ארצות־הברית.

אם יקרה כדבר הזה, לא יעזרו כל הדיבורים הרבים על „הגנת העם הלבנוני הנוצרי" מפני „רצח עם". אין איש בעולם המתייחס ברציניות לדיבורים אלה. כי זוהי אחת העובדות התמוהות ביותר בפרשה כולה: הציבור הנוצרי בלבנון, שיש לו צבא פרטי גדול במרכז המדינה, לא התערב במילחמה בדרום. הוא לא חש להגנת אחיו בכפרים הגובלים בישראל.

גם הוא מתייחס לפרשה כזאת כאל הרפתקה ישראלית, שאינה שייכת למאבק המרכזי על עתיד הלבנון.

מפקד הכוח המקומי, רב־רן חדאד, סירב לפרק את כוחו או לסגת, בטענה שכוח זה מהווה חלק מן הצבא הלבנוני שעליו הוטל על־פי ההסכם, לתפוס את השטח. טענה זו נדחתה אף על־ידי הנוצרים בביירות. כי הצבא הלבנוני החדש נועד להיות רב־עדתי, כדי לשמור על אחדות המדינה. ואילו הכוח של חדאד הוא כוח עדתי קיצוני.

סוף מראגי

סוף ההרפתקה בוויאט־נאם ידוע. האמריקאים הסתלקו הביתה, והפקירו לגורלם את מאות אלפי בני־הארץ שהאמינו להם. שרידים אומללים עדיין מיטלטלים בין גלי הים. אף אוניה אחת אינה מוכנה לאסוף אותם, כיוון שגם ארצות־הברית נעלה את שעריה לפניהם.

לפני שבוע הפגינו בני כפרי־המובלעת ליד „הגדר הטובה". רב־סרן חדאד השמיע הצהרה פאתטית, שהצביעה על המחייבות המוסרית הישראלית שלא לנטוש אותו ואת אנשיו.

אך בסופו של דבר לא תעמוד לפני ממשלת ישראל אלא ברירה אחת: לכבוש את דרום לבנון, דבר שיביא לעימות עם כל העולם הערבי, ארצות־הברית ובריתי־המועצות — או להפקיר את בני המובלעת לגורל שהם הכיאו על עצמם בהרפתקה היכוזה להסתיים רק באופן טראגי.

אתה והלירה

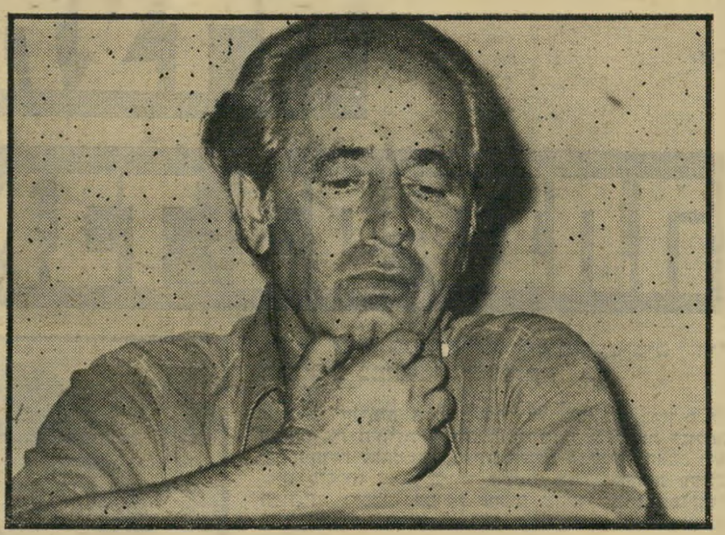
לירה ישראלית אחת

מישרד הביטחון לא גבה תשלום

ממפ"ק „מיבצע יונתן"

כתבה ארוכה שפורסמה ב־9 בחודש זה ב„לוס־אנג'לס טיימס" חושפת שערוריה מדהימה. מסתבר כי מישרד־הביטחון, הממהר לגבות מכל מפיק מחיר מלא תמורת השימוש בצה"ל ובציוד צבאי בסרטים, לא נהג כך לגבי הפקת הסרט של **מנחם גולן** „מיבצע יונתן".

בכתבה מופיע ראיון עם **ארווינג לוין**, מפיץ הסרט באמריקה והשותף להפקתו בישראל. אומר שם לוין: „הסרט עלה סכום צנוע של 2.5 מיליון דולאר. קיבלנו

שר־ביטחון לשעבר פרס
בלי תשלום

הכל חופשי: מטוסי „מרקולס", חיילים. כל מה ששילמנו תמורתו היה רק דברים כמו דלק." המראיין שאל את לוין אם תקבל ישראל רווחים מן הסרט תמורת עזרתה החיונית. השיב לוין: „הבט, אנו אנשי עסקים. אני השקעתי, **לו לנרט** השקיע, אנו רוצים לקבל את השקעתנו בחזרה. אנו רוצים לעשות רווח נאה, ואין לנו כל התחייבויות. אין זה סרט רשמי של ממשלת ישראל. הם נתנו לנו את ברכתם ואת עזרתם, כי הם חשבו שהסרט צריך להיעשות. אך לנו ולהם אין כל יחסים מיסחריים."

המראיין המשיך לתמוה, ושאל מדוע צריכה ממשלת ישראל לתרום מה שמגיע לסך כמה מיליוני דולארים של אנשים וציוד מבלי לקבל או לבקש דבר בחזרה. על כך השיב לוין כי נראה שיש משהו שישראל צריכה עוד יותר מכסף, וזה פירסום חיובי.

עד כאן העובדות. מדוע נתן שר הביטחון הקודם, **שימעון פרס**, עזרה בשווי מיליוני דולארים ללא תמורה למפיקי הסרט? מדוע תובעים מכל מפיק אחר תשלום תמורת עזרה מסוג זה?

ייתכן כי התשובה לכך מצויה בחלקה בדברי לוין, הטוען כי מה שרצו לקבל נותני הציוד היה פירסום חיובי. אבל לא לישראל, אלא לשר־הביטחון שימעון פרס. כזכור, שמעון פרס הוא גיבור הסרט, מופיע בו כגיבור מיבצע אנטבה וזכה בפירסומת חיובית ביותר עת הוקרן הסרט, שעה שנאבק עם **יצחק רבין** על המועמדות לתפקיד המייועד לכס ראש הממשלה, לפני הבחירות.

אין מנוס מן המחשבה שפרס פשוט נתן מיליוני דולארים מכספי המדינה כמתנת חינם למפיקי הסרט, כדי להעזר בהם לרימום דמותו כשר־הביטחון.

לוין היה בעל מניות ונשיא של חברת „נשיונאל ג'נראל", שנכנסה לקשיים כספיים ועברה לידי כונס הנכסים. יזידו הטוב הוא לו לנרט, יזיד אישי של **עזר וייצמן ופלג תמיר** מנכ"ל התאחדות התעשיינים. מדי בואו של לו לנרט לישראל הוא מרבה לדבר על תרומתו למדינה.

לפני כחודש ערך אירגון נכי צה"ל מגבית בלוס־אנג'לס. נציגיו פנו אל לוין ולנרט וביקשו הקרנה של הסרט באסיפה של איסוף תרומות של נכי צה"ל. המפיקים, שקיבלו ממישרד־הביטחון בישראל עזרה בשווי מיליוני דולארים חינם אין כסף, דרשו מאירגון נכי צה"ל 50 אלף דולאר תמורת הקרנה אחת ויחידה של הסרט. האירגון ויתר על ההקרנה.

הפקרות באולם הנוסעים בלוד

ביום הרביעי שעבר היה עורך מדור זה עד לאירוע הבא: אולם הנוסעים בלוד, המקום שבו ממתינים הנוסעים לקבלת מיזוודות. לפי הנוהל זהו מקום סגור, שהכניסה אליו אסורה בהחלט אלא ל־נוסעים עצמם, ולבעלי אישורים מיוחדים ממישטרת נמל־התעופה לוד, או מן ה־מכס. אישורים אלה היו ניתנים בעבר ביד רחבה, אולם לפני שנה יצאה הוראה חמורה להפסיק מתן אישורים כאלה, במטרה להילחם בנגע ההברחות בנמל־התעופה.

לאולם הגיעו נוסעי טיסת „אל־על" מז'נבה, ביניהם תיהלומן וראש עיריית נתניה לשעבר **עובד בן־עמי**. בדלת ה־יציאה הופיע נהגו, כשבידו אישור־כניסה. הוא אסף את המיזוודות של בן־עמי, העמיסן על עגלת מיזוודות, צעד עם ה־בוס שלו לעבר הנתיב הירוק. שם המתין להם מנהל־התחנה של המכס, לחץ בחיוך רחב את ידיו של בן־עמי ואישית הוליכו אל היציאה.

שאלה ראשונה: כיצד קיבל נהגו של בן־עמי אישור־כניסה לאולם המכס? שאלה שנייה: מדוע סבור מנהל תחנת־המכס כי אם הנוסע הוא יהלומן חשוב ועשיר, יש להעבירו באופן אישי על פני המסלול הירוק?

בגין קונה את אלון

מי שהיה סגן־ראש־ממשלה, **יגאל אלון**, טס לניו־יורק בשליחות אישית של ראש־הממשלה **מנחם בגין**. מטרת השליחות: למסור את מדליית ראש־הממשלה ליו"ר מועצת המנהלים של חברת „קולומביה", **ליאו יפה**. הטכס נערך במלון „ולדורף־אסטוריה".

חברת קולומביה היא חברת הסרטים היחידה המסרבת להפיק או לממן הפקות של סרטים בישראל. לאחרונה היא הפי־קה 6 סרטים במרוקו.

הנסיעה שקיבל אלון מבגין היא חלק ממסע השיחוד של ממשלת הליכוד, ה־מנצלת את תאוות הכיבודים והנסיעות של השליטים לשעבר וקונה את תלותם בליכוד בחלוקת נסיעות.

שר־השיכון דואג לשכנו

שר־השיכון **גידעון פת** חדש במיקצוע השר, אך מגלה תכונות של מפא"ניק ותיק. כך, למשל, העסיק מישרד השיכון בשנים האחרונות כארכיטקט של מעלה אדומים את **אדם מזור**. זמן קצר אחרי שנכנס פת לתפקידו הסתיים שלב ראשון

שר פת
דאגה לשכן

בתיכנון. פת הודיע למזור כי עליו להפסיק לעסוק בתיכנון מעלה אדומים, בגימוק שהוא עסוק בעבודות תיכנון אח־רות של מישרד השיכון. העבודה נמסרה לארכיטקט **טוני לייטרסדורף**.

לייטרסדורף אינו נזקק סעד או עבודה. הוא בעל בתו של משה מאיר, ויש לו די והותר כסף ועבודות.

אין ספק שהוא בחור כישרוני. העובדה שהווילה שלו גובלת בווילה של פת ב־סביון, אפשרה לו להוכיח את כישרונו לשר בצורה החזותית הבולטת ביותר.

הסיטי ללא טלפונים

השטיפונות האחרונים גרמו תקלות ב־מערכת הטלפונים בסיטי התל־אביבי. ב־משך יותר משבוע ימים היו איזור לילנ־בלום, יהודה הלוי ושדרות רוטשילד ללא כל טלפון. התקלה גרמה נזק רציני לעש־רות אלפי האזרחים הנזקקים לשירות המוסדות הבנקאיים ולעורכי־הדין המרו־כזים באיזור זה.

הבורסה

ירדן וסונול כלל תעשיות

בדיקה העלתה כי מאחרי הביקושים הגדולים למניות „בנק הפועלים" לא עמד גורם אחד בלבד. פקודות הרכישה היו מפוזרות בין מאות סניפים של בנקים שונים בארץ. ניתוח הראה גם כי הביקוש למניות „בנק הפועלים" בא במקביל ל־ירידה ב־50 אחוזים בביקושים למניות של „דיסקונט" ו„לאומי". המסקנה של ראשי הבנק היא כי אחרי שציבור המש־קיעים עבר למניות הבנקים, הוא התרכז בשלושת הבנקים הגדולים. כעבור כשבוע התברר כי לאומי ודיסקונט אינם מוכ־נים לשמור על שער עולה בלבד, ולמנוע ירידות. יום אחרי שהחלו ירידות קלות בשערי „דיסקונט" ו„לאומי", בסביבות ה־18 בחודש, ירדו הביקושים למניות אלה ב־50 אחוזים. לדוגמה:

ב־13 בחודש היה ביקוש של 1.3 מיל־יון לאי־די־בי, ואילו ב־18 בו היה ביקוש של 720 אלף לירות בלבד. הביקוש ל־מניות בל"ל ירד מ־1.1 מיליון ל־600 אלף (בהתאמה). ואילו הביקוש למניות „הפו־עלים", ששערן לא ירד, עלה מ־3 מיליון ליום ל־7 מיליון ויותר.

קוראי מדור זה הממלאים באמונה את העצות הניתנות להן, יכולים לעשות בחודש הקרוב רווחים נאים. ראשית, כדאי לצאת ממניות „ירדן". רשות ניירות הערך אישרה את תשקיף החברה ובכך חזרה זו למסלול העסקים הרגיל והשיג־רתי, אולם הסיכוי לעליית שער חדה כתוצאה מרכישת חברת „סונול" אפס כמעט לחלוטין. עם כתיבת דברים אלה ברור כי הקונים הם הבנקים „דיסקונט" ו„הפועלים" בחלקים שווים. „ירדן" תוכל לרכוש את „סונול" רק אם שני הבנקים יחליטו משום־מה שלא לבצע את הרכי־שה.

אל תלך שולל אחרי השמועות הטוע־נות כי „דלק" תרכוש את „סונול". זהו שקר חסר רגליים. הרוכשים יהיו, כאמור, שני הבנקים באמצעות חברות רשומות בחו"ל, ואין שום כוונה להעביר את „סונול" לידי חברת דלק אחרת. הממ־שלה עומדת על כך ששלוש החברות תמ־שכנה לפעול באופן עצמאי.

מניה נוספת שנראה כי תעלה היא „כלל־תעשיות". בתחילת נובמבר תחלק החברה אמיסיית זכויות במחיר שיהיה סוכריה נאה, ולכן כדאי לרכוש את המנייה כבר עתה.

עיקול בבית הקונסול

קונסול חפר
לא־נעים

לדירתו הפרטית בלוס־אנג'לס של קונ־סול־התרבות של ישראל, **חיים חפר**, הגיעו פקידי ההוצאה־לפועל המקומיים והטילו עיקול על הרכוש, בגין חוב של 650 דולר לעיתון „הוליווד רפורטר".

חפר הנדהם טען כי מעולם לא היה לו כל עסק עם היומון ההוליוודי, אולם הראו לו כי לפני זמן רב פירסמו „אולפני הסרטה" הרצליה מודעה בעיתון. כיוון שמנהל האולפנים, **יצחק קול**, לא שיכ־נע את העיתון שישלם אחרי פירסום ה־מודעה, ערב חפר לתשלום. אחרי שכל דרישות התשלום של העיתון מן האול־פנים לא נענו, בוצע העיקול המבוא.

חפר התקשר אל קול, וזה אמר לו כי הגיש בקשה להעברת הכסף לעיתון.

עם הפרופ' **מיכאל הרסגור**

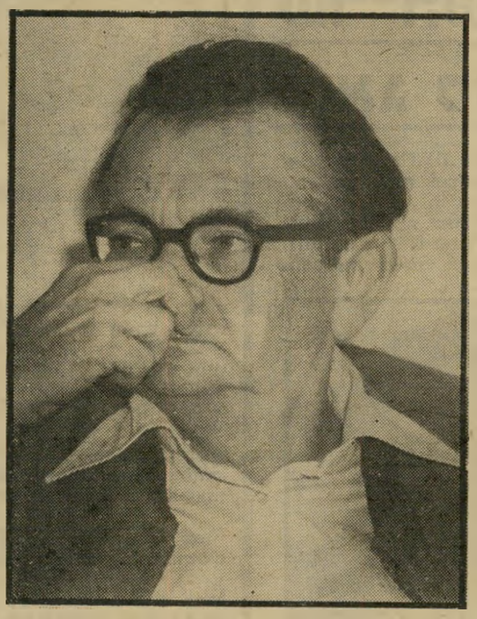
„בקרוב נרד לרמתה האינטלקטואלית של לוב, מבלי שיהיה לנו הנפט שלה... כל ההישגים שלנו, כולל צה"ל, נתונים בסכנה..."

פרופסור מיכאל הרסגור (53) נולד בבוקארשט. היה חבר הנהגת „השומר־הצעיר" ברומניה. בתקופה שלאחר מילחמת־העולם השנייה עסק באירגון ההעפלה, נכלא על־ידי הבריטים בקפריסין, היה חבר קיבוץ זיקים.

פרופסור הרסגור החל את לימודיו האקדמאיים בגיל מבוגר יחסית (1960), והשלים בפאריס את עבודת הדוקטוראט שלו על „קבוצות שליטות בצרפת בראשית תקופת הרנסאנס" (1972). משמש כיום כפרופסור־חבר בבית־הספר להיסטוריה של אוניברסיטת תל־אביב. אשתקד ראה אור סיפרו „המהפכה בפורטוגל".

באחרונה נתפרסם פרופסור הרסגור בסידרת רשימות בעיתונות שבה תקף את תהליך הסיפוח הזוחל של החינוך הדתי בסקטור החילוני, את השקפותיו על החברה הישראלית ומערכות־החינוך שלה פירט בראיון מיוחד שערך עימו דן עומר השבוע:

להיות לוגלי מצדה או להתאבד בפיסגתה

● מה הוציא אותך מ„השיווה האקדמית" שלך, והביא אותך לצאת למילחמת־תרבויות?

בסוף שנת־הלימודים האוניברסיטאית האחרונה, בקורס העוסק בתולדות הרנסאנס והרפורמציה, באה אלי תלמידה לייעוץ.

הצעתי לה לכתוב עבודה שתעסוק בגיבוש רעיונותיו של הרפורמאטור מרטין לותר. מסרתי לה את סיפרי לותר ואת האבנגליון, כדי שתבין את הפירוש שלו לאבנגליון.

אבל התלמידה אמרה לי: „סלח לי, איני שמה יד על ספר קדוש של נוצרים!"

● האם הסיפור הזה מאפיין מצב תרבותי?

כן. מצב דומה לזה עברתי כבר לפני שנים רבות, כאשר לימדתי בתיכון עירוני ד' בתל־אביב. העברתי שיעור שעסק בפרה־היסטוריה, וכמה מהתלמידים נכנסו למצב של קטסטרופה כאשר ביררתי מה העניין, הסתבר לי שהם קיבלו בבית חינוך דתי, שלפיו הפרה־היסטוריה אינה קיימת. נדמה לי שעולמם של אותם תלמידים התמוטט באותו שיעור.

● האם מערכת־החינוך הדתית מתעלמת במתכוון מהפרה־היסטוריה?

האמת הטראגית היא שיש במערכת־החינוך בורות בולטת ומכוונת בקשר לנושא האבולוציה של האדם.

מצויים פירסומים־ריישמיים מטעם מישרד־החינוך־וה־תרבות, שעליהם מוטבעת ההוראה: לא ללימוד בבתי־הספר הדתיים. וכך נוצר בעצם מצב־תרבותי לא־בריא. מחצית התלמידים לומדים בצורה מדעית יחסית, ואילו מהחצי האחר, הדתי, נמנע הדבר. כך נוצר פילוג של איכויות.

● האם קיימת מגמה מכוונת של שיירת תרבות המערב ועריכה המדעיים?

> **...הקשר בינינו לבין העולם הנאור מחנק ובמקביל לו מתנתקת תלותינו ההחפתחותית במדעים שונים...**

כן. יש התעלמות מכוונת מכך שעלינו ללמוד את תרבות העולם המערבי, ולא רק בהעתקה. יש התעלמות מכוונת מכך שיסודותיו של עולם זה הם יהודיים. אין ויכוח על העובדה שהנצרות, ובעיקר כפי שהיא קיימת היום, ומיכלול ההשקפה המערבית, עוצבו במידה גדולה על־ידי גאונים יהודיים: ברוך שפינוזה, קארל מארכס, זיגמונד פרויד, אלברט איינשטיין ועוד רבים אחרים.

אם אנחנו מעוניינים ורוצים להקים כאן חברה נאורה ומדינה מתקדמת, הרי בלימוד תרבות אירופה אנו מחזירים לעצמנו את שלנו.

יש הטוענים כי השואה הוכיחה כיצד ניצבת התרבות המערבית בגדנו. אך התשובה הבסיסית לטיעון זה היא שמתכנני השואה לא היו אלא בציבה של צורה מנוונת של תרבות־המערב, צורה שאותה הקיאה תרבות זו.

● האם ההתעלמות מתרבות־המערב יכולה להשפיע על החברה הישראלית?

החשיבה הדוגמאטית האנטי־מדעית, שאותה רוצים להחדיר לילדינו, תביא לכך שבקרוב נרד לרמתה האינטלקטואלית של לוב, מבלי שיהיה לנו הנפט שלה.

● כיצד אתה מסביר את המיכאניזם של ההידרדרות הזאת?

יש בארץ עצלנות אינטלקטואלית — שאינה יהודית כלל וכלל, ובמצב שכזה מתפתח פחד תת־הכרתי מפני האורתודוכסיה־הדתית, המשמש קרקע פוריה לצמיחתה של צנזורה אורתודוכסית־דתית. האורתודוכסים רוצים להחדיר לנו, בניגוד לרצוננו, את הרעיון של בילעדיות היהדות שלהם ואת הטיעון שאין יהודים אחרים מלבדם.

● הרושם הוא שהיהדות האורתודוכסית היא הדומינאנטית בציבור היהודי.

האמת היא שהאורתודוכסיה הדתית היא רק חלק מתוך מה שייצר והגה העם היהודי בתפוצותיו. היא גם אינה החלק המפותח והמתקדם שביהדות. יתירה מזו, אותה יהדות אורתודוכסית הטילה כאן בארץ צנזורה ואיפול לגבי הזרמים הקונסרבאטיבי והרפורמי בדת היהודית. היא הסתירה את תהליך היווצרותם ואת ערכי אמונתם, ומצרה את צעדיהם בארץ.

● מהי מעלתם של הקונסרבטיבים והרפורמים במחשבה היהודית?

בשני הזרמים הללו מדובר על ניסיונות ברורים ל־התאים את היהדות לעולם המודרני, לשכלל את יכולתה של היהדות להתמודד בבעיות העולם המודרני האמת היא שיש סיפרות ענפה ביותר בשטחי הדת היהודית בעולם המודרני, סיפרות עמוסת ערכים שהיא בבחינת מוקצה־מחמת־מיאוס במדינת ישראל ה„מודרנית" בגלל עוצמת שילטונה של האורתודוכסיה הדתית.

● התוכל להביא המחשה לתוצאות המצב הזה?

הקשר בינינו לבין העולם הרחב והנאור מתנתק ובמקביל לו מתנתקת תלותנו ההתפתחותית במדעים השונים. למשל, עצם העובדה שאנחנו עדים בארץ מזה כמה שנים לוויכוחים על נתיחת גופות. דומה שעצם קיומו של ויכוח מעין זה מעיד על חוסר גישה מדעית לנושא. הטיעון של המתנגדים לנתיחה הוא „כבוד המת". באמת! ואם התולעים אוכלים את גוויית המת, זה מוסיף לכבודו? האם האדם המצווה את גוויתו למדע, מחלל משהו? אילו היה דור שלם של ילידי־הארץ מחונך באופן מדעי, כל הוויכוח הזה לא היה מתעורר, ובוודאי שלא בצורה המבישה שבה התעורר!

● האם יש לחינוך־חסר זה תופעות נוספות?

כן. חינוך שאינו מכניס את הילדים לעולם המדע ולאמיתויות שבו, מאמלל את הילדים.

● האם החינוך הדתי פוגע בסובלנות של הדתיים כלפי החילוניים?

הסובלנות אינה מיצוות אנשים מלומדה. היא יותר מזה, היא עמוד־התווך של החיים־המערביים. החינוך הדתי הזה, לא הרפורמי או הקונסרבאטיבי אלא החינוך האורתודוכסי של מערכת־החינוך הדתית בארץ, מושתת על אי־יכולת לשאת אותה הסובלנות.

> **...החינוך לקנאות עיורת, לשוביניזם בהמית, אינו פחות ממית מאשר הסמים לעישון ולהזרקה...**

האמת היא שאינך יכול לפתח השקפה מדעית ללא סובלנות. הרי הנחת־יסוד בשיטה מדעית היא שלא לקבל דבר, שמדעיותו טרם הוכחה.

● אז איזו מין חברה אנחנו?

חברה מערבית מובהקת. יש לנו פרלמנט שלא פוזר אף פעם על־ידי הצבא. העיתונות חופשית, פחות או יותר. יש אגודות מיקצועיות.

אנחנו חברה מערבית במיסגרתה. אבל האמת היא

שאנחנו דבר אחר לגמרי. מישרד־החינוך לא הבין בעבר, ואינו מבין בהווה, שאנחנו מצויים בעצם בנקודה הקריטית של האנושות כולה.

כוונתי לכך שבישראל נפגשות שתי חברות יהודיות. ואם נצליח להפוך את המיפגש הזה לעם אחד אזי נפתור כאן בארץ את בעיית המיפגש בין אירופה לבין העולם השלישי אלא שזהו נושא שנבצר ממישרד־החינוך־זה־תרבות להתמודד איתו.

האמת המרה היא שלא נעשה ניסיון כלשהו ליצירת אותו מיפגש בין שתי התרבויות היהודיות, החיות במדינה.

● כיצד אתה מסביר את התופעה הזאת?

כאשר נוסדה הסתדרות העובדים, והונחה התשתית לי־ארץ־ישראל־העובדת, היה האידיאל החברתי פועל משכיל. מזי, בעצם, הציונות, אם לא תהליך הפיכת הפירמידה המעמדית, כפי שתיארה בורוכוב, או תורתו של א. ד. גורדון? אלא שכל הערכים הללו נשכחו ונשתקו.

זהו פשע ממשי, המצב שבו מישרד־החינוך של אומה, שפניה הם לפרודוקטיביזציה, זונח את הקשר בין החינוך לבין הייצור! כך נוצרת התוצאה — ניפרה הביורוקרטיה והשירותים, והפיכת החברה הישראלית לחברה לואנטינית מובהקת. חברה, שבמקום שאנשים יחפצו להיות בה מהנדסים, הם רוצים להיות עורכי־דין. במצב זה, דמותה של שיכבת המשכילים מיטשטשת את דמותה המוסרית.

● אכן בעבר הרחוק נעשו ניסיונות חיוביים בכיוון של יצירת חברה בעלת דמות מוסרית.

בימי שלוט המשרך, בראשית המדינה, עוד היתה ה־אידיאולוגיה של „זרם־העובדים" בחינוך. אלא שאידיאולוגיה זו חוסלה ביגלל הבשורה שבן־גוריון נשא והפיץ. בשורת הממלכתיות, שהביאה בפועל לאובדן הערכים של ארץ־ישראל־העובדת במערכת־החינוך.

כתחליף חרתה הממלכתיות על דיגלה החינוכי את כל הדיבור הזה על „תודעה יהודית", על יהדות אורתודוכסית הרוצה להכניס את היהדות המסורתית למערכת־החינוך. על כל פנים, נושאי דגל זה רוצים להכניס למערכתי החינוך את האורתודוכסיה הדתית — ובוודאי שלא את היהדות האמיתית.

● מה היו התוצאות הפוזיטיות של מגמת ה„ממלכתיות" בחינוך?

אותו פילוג ופיצול מערכת־החינוך, שנעשה בהשראתו ובאשמתו של דויד בן־גוריון, סילק את תנועות־הנוער החלוציות מתוך בתי־הספר. אבל יחד עם זאת הוא השאיר בתוך בתי־הספר הדתיים את בני־עקיבא ובית"ר — ותוצאה היתה אחת: התשתית של גוש־אמונים בחינוך הדתי, והיעדר גוש נגדי במערכת־החינוך החילונית.

■ ■ ■

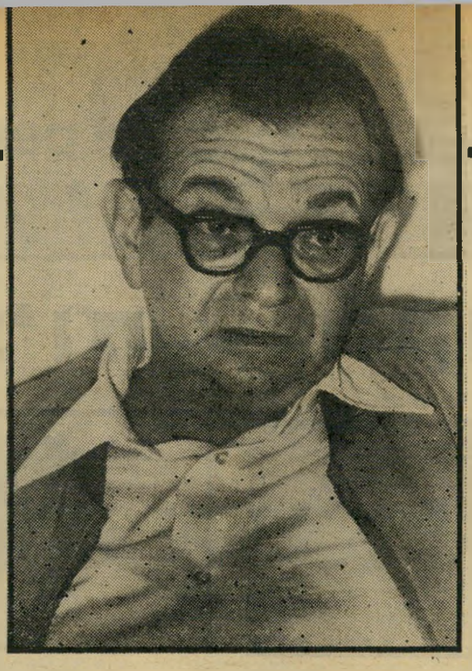
● האם חינוך חילוני אחיד הוא צורך של החברה הישראלית?

עובדה היא שכל המדינות האירופיות שנוצרו במהלך המאה ה־19 — וכוונתי למדינות כמו איטליה, בלגיה וגרמניה — הבינו שעל־מנת לגבש אומה עליהן להשתית ולגבש חינוך אחיד. ואילו כאן בארץ, עם כל המלל והדברים הרמים על „גיבוש האומה", אין בנמצא חינוך אחיד. ולא זו בילבד, אלא שהחינוך במתכונתו הנוכחית דואג לפילוגה של אותה האומה שהציונות המדינית התיימרה להקימה כאן בארץ.

● כיצד?

שרי־החינוך הקודמים לא דאגו למערכת שבה ירחיבו התלמידים את אופקיהם בתחומי ההשכלה הכללית והתרבות היהודית האמיתית. חמור מכל: החינוך הכללי לא דאג לפתח בדור הצעיר מחשבה אנאליטית, אלא דאג רק לעיצובה של מחשבה דוגמאטית. על־ידי מגמה זו החל החינוך החילוני להידמות לחינוך הדתי, שבגוי כל־כולו על השקפת־עולם דוגמאטית.

● במה מתבטא הדבר?

במערכת החינוך החילונית יש כיום חינוך מובהק ל־פאטאליזם, שהוא זר לחלוטין לרוח הציונות, ולערכי־היסוד של היהדות. זהו חינוך לפאסיביות חברתית.

הדוגמה הממחישה את המערכת הלוקה טמונה בשעורי־האזרחות. תחת שהתלמיד ילמד בהם להיות אזרח במדינה חופשית עם כל הכרוך בכך, ויכיר בערך העליון של יכולת־ההתארגנות, מלמדים בצורה מיכאנית ומתה מהם המוסדות. מלמדים נוסחה, ולא את משמעותה וערכה של האזרחות.

אמת עצובה היא שכאשר אני בוחן את תלמידי באוניברסיטה, מסתבר לי כי מדי שנה אני מקבל סטודנטים פאסיביים יותר ויותר. אין הם מודעים כלל למצב שעמו עליהם להתמודד, ולא ברור להם שהפאסיביות היא מצב משפיל שבו האדם הופך לצמח, או לחפץ.

● כיצד מתנהל תהליך הסחף הדתי בחינוך ה„חופשי"?

ראשית דבר, מאחרי נושא ה„תודעה־היהודית" מסתתרת היהדות האורתודוכסית. סיפוחו הזוחל של החינוך החילוני על־ידי החינוך הדתי־ממלכתי־אנטי־רציונאלי החל עוד בימי שרי־החינוך של המערך, שלא ידעו להגן על מורשתה המתקדמת של היהדות מחד, ועל מורשת ההומאניזם האירופי מאידך.

● במה מתבטא הסיפוח הזוחל הזה?

בהתעלמות מכוונת מאמיתות. בכך שמדינת־ישראל, תחת ההגמה הרוחנית של הזרם האורתודוכסי, חוזרת לחשכת ה„שטעטל" הגלותי מימי הצאר ניקולאי עם האמונה בניסים, בנפלאות, בגילגולים, בקמיעות ובשאר ירקות. התעלמות מן העובדה שהציונות היתה, בין השאר, מרד נגד כל אלה. בהתפרצותה המהפכנית נתקלה הציונות באיבתם הפעילה של הרבנים האורתודוכסים.

● מזשמעת טענה, המועלית ללא הרף ע"ידי האורתודוכסיה הדתית, שהחברה החילונית היא מדגרה לפשע.

עישון הסמים פורח בשכונות נחשלות, שבהן מרובים בתי־הספר הדתיים ממוסדות־החינוך של הזרם הממלכתי־כללי. כך שמוטב להזהר מלהסיק מסקנה המתבקשת מבחינה הגיונית. אסור לשכוח גם כי החינוך לקנאות עיוורת, לשובניות בהמית, להשתלהבות פולחנית שאותו הנהיג מישטרו של מוסוליני באיטליה, והמישטרים הדומים לו במקומות אחרים, אינו סם ממית פחות מאשר הסמים לעישון ולהזרקה. שני הסמים הללו הם אויבי האנושות.

אסור לנו לשכוח שהשר בורג טען כי החינוה שהוענקה ליהושע בן־ציון היא בהחלט בהתאם לשולחן־ערוך. וטיעון זה אומר הרבה.

● כיצד יש להציג את ההיסטוריה היהודית בחינוך־החילוני?

פשוט מאד. נוסף על הזרמים הדתיים השונים יש יצירה ספרותית פנטסטית, יצירה ששום עם אחר אינו כול להצביע על דומה לה.

אביא לך בתור דוגמה את הרומנים ההיסטוריים ה־יהודיים המעולים שתורגמו בידי חילוניים. כוונתי לאחי גיבורי התהילה של הווארד פאסט, הבנים של ליאן פויכטוונגר או חולמי הגיטו של „ישראל זנגוויל. האחרון הוא פנינה ספרותית של ממש מאכות הציונות, ובין הדמויות היהודיות המתגשות בו מצוייה זו של ברוך שפינוזה, שיהודות הדתית מתכחשת ליהדותו. גיבור יהודי נוסף בספר זה הוא הייטריך היינה המומר.

● האם התהליך שעובר עלינו מזכיר לך מצב דומה בתולדות עם אחר?

אני מלמד באוניברסיטה את ההיסטוריה של המאה ה־15 וה־16. מעניינת מאד התופעה שזוהי התקופה שבה עלה המערב על המיזרח.

אני בוחן את פשר שקיעת המיזרח הערבי, שהיה מפותח כל־כך עד לאותה תקופה בתחומי הפילוסופיה והמדעים, ויחד עם זאת נסער עד למאד מן הבחינה הדתית. אני רואה כי השקיעה הרוחנית של האיסלאם והירידה שלו לעקרות מדעית טוטאלית באו במקביל לניצחון האורתודוכסיה האיסלמית בעולם הערבי.

> **...מדי שנה אני מקבל סטודנטים שהם יותר ויותר פאסיביים... האדם הפאסיבי הופך לצמח או לחפץ...**

● עם נצחון האורתודוכסיה היהודית, האם אתה צופה את שקיעתנו?

אם לא יחולו שינויים דראסטיים ומרחיקי־לכת במערכת־החינוך, ואם יימשך הסחף־ההדרגתי הזה, יתחלום הציוני יגוו ויתבדה ואנחנו נשוב להיות עיירה יהודית. כל ההישגים שלנו, כולל צה"ל, היגם בסכנה.

אני חושב שהתהליך הזה לא יקרה, מאחר שאני בוטח ביכולת ההתגוננות של החברה הישראלית ומאמין שיש בה מנגנון של תגובות בריאות. אני מאמין שהחברה הישראלית למרגלות המצדה, מעדיפה את החיים על פני התאבדות קולקטיבית על פיסגתה.

● האם מקדם־הקנאות בחברה הישראלית מצוי בתהליך של התגברות?

אמת לאמיתה. היהדות שאותה מבקשים להחדיר עכשיו במערכת החינוך החילוני — מסוכנת. היא מפרידה בין יהודי ליהודי. היא מטשטשת את התוכן הערכי של הישראליות לעומת הגלות, וכוונתי לאותה הגלות שביסודה ובמוצאה ההיסטורי היא אנטי־ציונית.

קשה לעמוד מן הצד ולראות כיצד האורתודוכסיה הדתית משניאה עלינו זרמים גדולים ומכובדים של היהדות, תוך שהיא ממלאת תפקיד של אנטישמיות פעילה.

● האם היהדות האורתודוכסית של היום היא ימנית?

כן. אסור לנו להתעלם מן העובדה שמהבחינה הפוליטית, הגירסה האורתודוכסית של היהדות היא בדרך־כלל ימנית־קיצונית. היא מטשטשת את הבעיות החברתיות ומחדירה אוירה מיסטית־קנאית שאינה מתחשבת כלל במציאות העולם. היא מזכירה אותם הקנאים האחראים לא־במעט לחורבן הבית השני.

אתם רוצים לדעת למה מביא החינוך הדתי־האורתודוכסי? עיקבו אחר גוש־אמונים!

אסור לנו לשכוח את אשר עוללו לנו הקנאים ערב חורבנו של הבית השני. יש להיזהר מחינוך לקנאות דתית, הסותרת את ערכי היהדות שהיא ביסודה פתוחה, סובלנית ואוהבת אדם.

יחד עם זאת ברור לי כי המצב שבו אנחנו נתונים כיום הוא זמני בהחלט. כפי שאמרתי, תרצון לחיות למרגלות המצדה ינצח את יצר התאבדות הקולקטיבית על פיסגתה.

תחנת השידור
הפופולארית ביותר
במזרח־התיכון

התחנה המושדרת
24 שעות ביממה
7 ימים בשבוע

קול השלום - הקול שלך!

אייבי

יום ראשון

חצות	הצגת חצות
• 0300	לקראת שחר
0600	מוסיקה לארוחת־בוקר
0900	תוכנית הבוקר
• 1200	מוסיקה בינלאומית
1400	סייסטה
• 1500	הופעת אורח מיוחדת
1600	לנהגים בדרך
1800	תוכנית שלום
• 1930	מוסיקה קלאסית
2100	דהרת לילה

פיט

יום שני

• חצות	עולם הג'ז
• 0300	לקראת שחר
0600	מוסיקה לארוחת־בוקר
0900	תוכנית הבוקר
• 1200	היו זמנים
1400	סייסטה
• 1500	להיטי השבוע
1600	מוסיקת דרכים
1800	תוכנית שלום
1930	מוסיקה קלאסית
2100	דהרת לילה

כריספיאן

יום שלישי

• חצות	המערב הרגוע
0300	לקראת שחר
0600	מוסיקה לארוחת־בוקר
0900	תוכנית הבוקר
1200	היו זמנים
• 1400	תוכנית כבקשתך
1500	הופעת אורח
1600	מוסיקת דרכים
1800	תוכנית שלום
1930	מוסיקה קלאסית
2100	דהרת לילה

טוני

יום רביעי

חצות	הצגת חצות
0300	לקראת שחר
0600	מוסיקה לארוחת־בוקר
• 0800	מיצעד המאה
1400	הופעת אורח
• 1500	מיצעד הפזמונים
1800	תוכנית שלום
1930	מוסיקה קלאסית
2100	דהרת לילה

באק

יום חמישי

חצות	הצגת חצות
0300	לקראת שחר
0600	מוסיקה לארוחת־בוקר
0900	תוכנית הבוקר
1200	היו זמנים
1400	סייסטה
1500	הופעת אורח
1800	תוכנית שלום
19.30	מוסיקה קלאסית
• 2100	עולם הרוק'נרול

מויק

שבת

0300	מופע אל תוך הבוקר
0600	מוסיקה ערבית
0800	קוקטייל להשכמה
1100	תוכנית סוף השבוע
1400	היו זמנים
• 1600	נשמה יפה
1800	תוכנית שלום
1930	מוסיקה קלאסית
2100	דהרת לילה

ביל

יום שישי

יום שישי

חצות	הצגת חצות
0300	לקראת שחר
0600	מוסיקה לארוחת־בוקר
0900	צלילי בוקר
1200	תוכנית כבקשתך
• 1400	תוכנית לילד
1500	הופעת אורח
1600	מוסיקת דרכים
1800	תוכנית שלום
1930	מוסיקה קלאסית
2100	שירים עבריים
• 2300	מסיבת לילה (דיסקו)

בועז

פירוט המישדרים

החל מהראשון בחודש אוקטובר נכנסה לתוקפה תוכנית הסתיו של שידורי קול השלום. להלן פירוט של חלק מהתוכניות החדשות והמיוחדות הנכללות בלוח השידורים החדש. גזור ושמור.

לקראת שחר

מדי בוקר, מלבד בבוקר יום השבת, תשודר תוכנית זו של מוסיקה ערבית. כוכבי המישדר: אום כולתום, עבדול וואהב, פאריד אל אטראש ואחרים.

מוסיקה בינלאומית

120 דקות של מוסיקה חדשה מכל רחבי העולם: להיטים מתחנות השידור וממצעדי הפזמונים של צרפת, איטליה, יוון, תורכיה, הולנד ומדינות דרום־אמריקה. סיור מוסיקלי ברחבי העולם המוגש מדי יום ראשון.

סייסטה

מוסיקה שלווה לשעות הרגיעה והמנוחה. תוכנית פופולארית מאד של קול השלום, חוזרת שוב עם נעימות רוגעות בביצוע קולי וכלי.

הופעת אורח

שמות נודעים בעולם הבידור מגישים תוכנית אישית מיוחדת עבור מאזיני קול השלום. ביצועים מפתיעים ובלתי שיגרתיים של כוכבי זמר.

מוסיקה קלאסית

90 דקות של מוסיקה קלאסית. אחת התוכניות הפופולאריות ביותר של קול השלום.

עולם הג'ז

מאלה פיצ'נראלד עד רביעיית הג'ז המודרנית: נגני הצמרת וצלילי הצמרת. מיבחר נעימות ג'ז קלאסיות וחדשות במיבחר עשיר של ביצועים.

היו זמנים

תוכנית נוסטאלגית של 120 דקות המשודרת בימי שני, שלישי, חמישי ושבת, המעלה מחדש צלילים מפורסמים של להיטים משנת 1940 ועד שנת 1976.

להיטי השבוע

40 מלהיטי מצעדי הפזמונים הבינלאומיים, ששודרו אותו שבוע במיצעדי תחנות הרדיו הבינלאומיות.

המערב הרגוע

מהקניונים של קולוראדו ועד לשדות וירג'יניה המערבית — טיסה מוסיקלית מעל אמריקה. מוסיקת כפר אמריקאית ושירי בוקרים.

תוכנית כבקשתך

תוכנית של שירים ופזמונים עבריים בהתאם לבקשת המאזינים, משודרת פעמיים בשבוע בימי שלישי ושישי.

מיצעד המאה

מישדר ראווה של שש שעות של השירים הפופולאריים ביותר של המאה. תהנו מהאזנה למאות מגדולי הלהיטים של חמישים השנים האחרונות.

מיצעד הפזמונים

ארבעים מלהיטי מצעדי הפזמונים שזכו במקומות הראשונים באותו שבוע בתחנות השידור של ארצות־הברית ובריטניה.

עולם הרוק נ'רול

מוסיקת רוק, מהעבר וההווה.

תוכנית לילד

ילדים עורכים ומגישים תוכניות מיוחדות של שירים ופזמונים לילדים.

מסיבת לילה

תוכנית המיועדת לחגיגה מתמשכת אחת, בה ירקדו על פי אותם צלילים בביירות ובתל־אביב, בדמשק ובירושלים, בחיפה ובקהיר. דיסקו מלהיב הנמשך ארבע שעות רצופות.

נשמה יפה

מיבחר שירי נשמה כושיים בביצוע גדולי המבצעים של כל הזמנים.

שידורי החדשות

קול השלום משדר את החדשות בכל שעה החל משעה 0700 ועד 1800 והחל משעה 2200 עד חצות.

טלפונים:

פינת המודעה הקטנה — 51398
מחלקת הפירסום — 225256
פניות מאזינים — 245660

• מסמן תוכנית מיוחדת. נא עיין בפירוט המישדרים.

(גזור ושמור)

(מ.)

שידור

צל"ש

למה אסור לשקר?

● לעורכה ולמשתתפיה של תוכנית־הטלוויזיה **מצב מישפחתי**, (יום א') ה־ממלאת תפקיד חיוני בשטח שהוזנח עד כה על־ידי הטלוויזיה — ייעוץ בחיי ה־מישפחה.

בתוכנית חינוכית ממדרגה ראשונה, ש־התאימה לרמה הממוצעת של ההורים, הו־כיחה התוכנית („אצלנו לא משקרים") השבוע שאסור לשקר לילדים. תוכנית חי־נוכית כזאת יכולה להביא ברכה שאין ערוך לה לרבבות מישפחות.

צל"ג

מי גיבורים יותר

ההשתוללות סביב מיבצע מוגאדישו הח־לה על־ידי מי שמועמד להיות הפרשן ה־מדיני של הטלוויזיה, **רון** („רוני") **כן־ישי**, למרות שהכתבות הישנות שלו ש־שודרו ביום המיבצע הוכיחו את עצמן, היתה הופעת הבכורה שלו כפרשן, בכס המכובד לימינו של חיים יבין, אות זינוק להשתוללות הלוואנטיניות בכל הנוגע ל־מוגאדישו והבעייה היהודית.

בן־ישי ניסה להוכיח, בדיברי פרשנותו, עד כמה היה מיבצע מוגאדישו עניין קל־ערך לעומת מיבצע יונתן המפואר של צה"ל המפואר. כשהבין כי יש להשוות את מוגאדישו למיבצע סבנה דווקא, הסביר גם אז שמיבצע סבנה היה קשה יותר מפני שללוחמים הגרמניים היו אביזרים משוכ־ללים יותר.

דבריו של בן־ישי היוו אות לכלי־התיק־שורת כולם. העיתונים השתוללו למחרת בבוקר בעריכת השוואות בין מוגאדישו לאנטבה וכולם, כמובן, קבעו כי מיבצע אנטבה היה מוצלח יותר. הגדילו לעשות אנשי התחנה הצבאית גלי צה"ל בתוכנית שלושה לפני אחת שבה הסבירו שני פר־שנים, **ארי רם** עורך הג'רוסלם פוסט ו־**יצחק טישלר** מהרדיו עד כמה החוויר מוגאדישו לעומת גבורת הישראלים באנ־טבה.

הטרוריסט הטוב

● **לירון זונדין**, שהביא לבתיהם של מאות אלפי אזרחים את דמותו של גיבור חדש — האיש שתיכנן את חטיפתם בכוח הנשק של דיפלומטים גרמניים בתל־אביב, כבני־ערובה לכפיית מדיניות אנטי־נאצית על ממשלת בון. מתן פירסום טלוויזיוני לאיש כזה בלא כל נימה של גינוי והס־תייגות, באווירה של שיחה רעיונית רצי־נית־כביכול, באותו השבוע שבו הזדעק העולם כולו נגד מעשי חטיפה וטרור, היה מעשה של חוסר־אחריות מונומנטלי.

טלוויזיה

מתיחות במחלקת החדשות

כבר עתה החלה מסתמנת מתיחות רבה בישיבות מחלקת החדשות של הטלוויזיה. את המתיחות יוצרים שניים: עורך יומן השבוע (באותן ישיבות שבהן הוא משתתף) **רם עברון** ועורך מבט שני **שמעון טס־לר**.

לחברי מערכת החדשות ברור כי ה־שניים יאבדו לכל מעידה או נפילה של המנהל החדש של המחלקה, **חיים יבין**, כדי לגרום שתקופת כהונתו תהיה קצרה ככל האפשר.

עורך עברון
מארבים

סקופ או חי" אדם

רבות עוד ידובר בהחלטה לשדר את הסקופ של הקשב **מיכאי** („מיקי") **גור־דוס** במהדורת מבט ערב מיבצע מוגא־דישו. הסערה הציבורית הטוענת כי היה זה חוסר־אחריות לשדר את הידיעה על נחיתת המטוס עם היחידה הגרמנית בנמל־התעופה בסומליה, נמצאת רק בראשיתה.

הראשון שבהבל היה מנכ"ל רשות ה־שידור **יצחק לבני**, שביקש ממנהל ה־טלוויזיה **ארנון צוקרמן** למצוא את ה־אחראי לשידור הידיעה. צוקרמן השיב לו כי האחראי הוא המנהל החדש של מחלקת החדשות, **חיים יבין** שערך את המהדורה באותו ערב. ליבני נבהל אחרי שהגיעו למישרדו תלונות רבות מצד אישי מדינה, בהם ראש עיריית ירושלים **טדי קוֹלֶק**, שמחו על שידור הידיעה בטענה כי שידו־רה היה עלול לסכן את המיבצע ואת חייהם של החטופים.

יבין עצמו ערך דיון ענייני בנושא ב־ישיבת הבוקר של המערכת שלו למחרת היום. הוא הסביר את שיקוליו לגבי שידור הידיעה ונכנס לשאלה „עד כמה מצדיק סקופ סיכון פעולות או חיי אדם." בין אלה שהתנגדו לקו של יבין היו מי שעומד כפי הנראה להיות סגנו **יעקוב אחי־מאיר** ומי שעומד אולי להיות הפרשן המדיני **רון בן־ישי**. אולם הדיון לא היה באווירה של התקפה על ההחלטה או הגנה עליה, אלא ניסיון להפיק לקחים ולקבוע מדיניות.

באותה ישיבה נמסר כי הרדיו קבל את הידיעה של מיקי גורדוס כבר בשעה 7 בערב, אולם עורכי החדשות החליטו לגנוז אותה מתוך דאגה שמא תגיע לידיעת החוטפים וישדרוה רק אחרי שהטלוויזיה שידרה את הידיעה.

רדיו

פירסומת עצמית

של המנכ"ל

ריב חדש בין מנהל הרדיו **חגי פינסקר** לבין מנכ"ל הרשות יצחק לובני. פינסקר זועם על כך שלובני ניצל את שהותו ב־לונדון כדי לפרסם את התיכנון החדש של הרדיו וליטול לעצמו את ההתילה והפירסום הכרוכים בכך, למרות שעל־פי מה שנקבע מראש היה הפירסום צריך להיות רק אחרי שובו של פינסקר לארץ.

בשיחות אישיות אמר פינסקר כי יש לו „הרגשה שכל התיכנון החדש נעשה במיס־גרת הפעולה העצמית של ליבני להאדרת שמו."

דן שילון מסלק חשבון

המנהל הזיצא של מחלקת־החדשות, **דן שילון**, טרח ערב עזיבתו והכין דין־וחשבון ממצה על פעולותיו כמנהל המחלקה במשך שלוש השנים האחרונות. הדין־וחשבון, הכולל 79 עמודים, הוגש כמיכתב אישי למנהל הטלוויזיה, **ארנון צוקרמן**.

אין ספק ששילון הוא האחראי הישיר למהפכה הגדולה שחלה בשידור החדשות בטלוויזיה הישראלית. קשה להיזכר, ללא ליגלוג וביטול, במהדורות החדשות של עיתונות מצולמת וגרועה שהוגשו בטל־וויזיה מדי ערב עד לפני שלוש שנים.

בפתח הדין־וחשבון, העוסק במבט, ה־מהדורה המסכמת, מבט שני, מוקד, מחלקת הספורט והוכנית הספורט לילדים, יש בין הדברים הכלליים ביותר שמעלה שילון על הכתב גם סקופ קטן.

בהתייחסו לריב הגדול בין צה"ל לבין מחלקת החדשות, הקרב על הדיבורור, שבו דרש שר־הביטחון לשעבר **שימעון פרס** זכות צנזורה נוסף על הצנזורה הצבאית על הראיון עם הרמטכ"ל רב־אלוף **מרדכי** („מוטה") **גור**, מספר שילון: „משעמדה הטלוויזיה על דעתה ולא נכנעה לדרישתו (של פרס), באה תקופה ארוכה של קיפאון ביחסים עם מערכת הביטחון. לאחריה נת־קבלה, על־ידי שר־הביטחון החדש **עזר וייצמן**" החלטה שונה, המאשרת הלכה למעשה את עמדת הטלוויזיה. הדיבורור בוטל. צה"ל נפתח לטלוויזיה."

שילון מתייחס לטענה שהושמעה נגד מחלקת החדשות, בעיקר על־ידי הצרחנים של האופוזיציה לשעבר — היא הקוא־ליציה היום — מסוגה של ח"כ **גאולה כהן** על כי במבט היו יותר כתבות שלי־ליות מחיוביות, מה ש„הרגיז את מוראל העם." הוא ערך בדיקה סטאטיסטית משלו והגיע למסקנה שבמבט פורסמו במשך שלוש השנים האחרונות כתבות חיוביות רבות משליליות. והוא מסביר את התלו־נות בנטיה של הציבור לזכור את הכתבות השליליות טוב יותר מאשר את החיוביות.

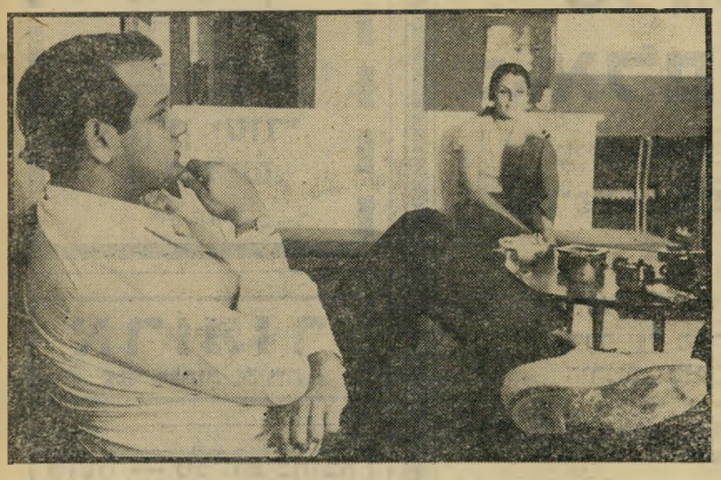
לן עקיצות כלפי מנכ"ל רשות־השידור, **יצחק לובני**, ושוב מבלי לנקוב בשם. בתארו את עבודת המערכת מספר שילון על צוות־החשיבה המרכזי, הקובע למעשה את פני המחלקה ותוכן שידוריה. „לעיתים משתתף בישיבות הצוות גם מנהל הטל־וויזיה (ארנון צוקרמן), התורם מיוזמתו ל־שיפור השידור, להכוונת הצוות ולהדגשת הנקודות הנראות לו עקרוניות. כמוהו גם, לעיתים רחוקות יותר, מנכ"ל רשות השי־דור."

שילון תוקף, שוב מבלי לנקוב בשמות, את הכתבים **מנשה רז** ו**ויקטור נחמי־אס**: „קיימת שורה של כתבים שטרם נמצאה להם משימה הולמת בחדשות. כאלה המתקשים להסתגל למיבנה העבודה ה־קיים במחלקה אף שכישוריהם האישיים אינם מבוטלים. או כאלה, שכישוריהם ה־עיקריים מתאימים יותר למחלקות אחרות בטלוויזיה ולמרבה הצער אין הם מכירים בכך." ושילון ממשיך: „למען שיפור ה־אווירה העלאת מסר העבודה, היה ראוי כי יימצא להם פתרון מעשי מחוץ למחלקת החדשות או לטלוויזיה."

כאשר שילון סוקר את ה„דסקים" — ה־מחלקות השונות במחלקת החדשות — הוא חולק מחמאות לאישים מסויימים ונמנע מלחלקן לאחרים, עד כי ברור כי באלה הוא נוזף. אחרי שהוא משבח את הדסק המדיני בכללו כותב שילון על ראש הדסק **יעקוב אחימאיר**, מי שעומד להיות סגן מנהל מחלקת החדשות: „לראש הדסק כי־שורים ייחודיים, ניסיון רב ויכולת אישית מן הגבוהות בטלוויזיה כולה." לגבי שני הכתבים האחרים באותו דסק, הכתב ה־פרלמנטרי **אלימלך רם** והכתב לענייני מפלגות **דן רביב**, כותב שילון: „הם נמנים עם המעולים והוותיקים בעובדי ה־טלוויזיה."

בסכמו את עבודת הדסק הצבאי מותח שילון ביקורת חריפה על שילטונות צה"ל, שהעריכו קשיים על דרכה של הטלוויזיה וטוען כי „מידת יכולתנו לדווח על ענייני צבא וביטחון היתה לערך כמידת בהירותה של תמונה המצולמת מבעד לחור המנעול."

שילון גם מסביר את פשר חילופי־הגברי שנעשו בדסק הזה: „בלא כל קשר למע־רכת היחסים בין הטלוויזיה־למערכת הבי־טחון, נעשה באחרונה חילוף בראשות הדסק הצבאי. הכתב הצבאי היוצא **נחמן שי**, שסיים את תפקידו בהצטיינות, זכה במילגה ויצא להשתלמות בחו"ל. הכתב הנכנס, **עמירם ניר**, קיבל את התפקיד לאחר ניסיון קודם ומוצלח בתחומים את־רים במחלקת החדשות."

פורש שילון עם אשתו, שרי
מי טוב ומי רע

יש מקום לשיפור

מחמאות רבות חולק שילון לכתבי הדסק הכלכלי בראשותו של **אברהם** („כושי") **קושניר**. לדיברי שילון, קושניר „גימנה עם המעולים באנשי החדשות. ל־זכותו רשם שורה של הישגים עיתונאיים חשובים ובהם חשיפת מידע ראשוני, כושר העמקה ותחקיר ויכולת הערכות למיבצעי סיקור מיוחדים בתחום הכלכלה."

בדברו על דסק חדשות החוץ מותח שילון ביקורת על **יצחק היבני**. לדיברי שילון, המצב שבו אין הפרדה בין הרדיו לטלוויזיה בכל הנוגע לכתבים בחוץ־לארץ, הוא בלתי־נסבל מבחינת הטלוויזיה בעיקר משום שהכתבים כפופים לרדיו. כותב שי־לון: „הצעה מעשית ומפורטת שעיקרה הפרדה בין כתבי הרדיו בחוץ־לארץ לבין כתבי הטלוויזיה, מבלי להוסיף על כוח האדם הקיים, כלל לא הובאה לדיון. ב־פורום החדשות השבועי שמקיים מנכ"ל רשות השידור, נידחה הדיון מבלי שייקבע מועד לקיומו."

שילון טוען אף נגד העובדה שאין ל־טלוויזיה כתב בדרום הארץ, כך שמרבית הכתבות מגיעות ממרכז הארץ ומצפונה. כמרכז הוא מתריע נגד הפיגור הטכנולוגי של מבט: „ההקרנה האחורית של השיקו־פיות ברקע הקריינים נראית־לא־נראית, איכות התמונה המופקת באולפן אינה מרש־למת, התאורה לקויה וממדי האולפן עצמם צרים ומעיקים."

את המהדורה המסכמת הקצרה בסיום השידורים מדי יום מגדיר שילון ככישלון, אך הוא מלא תישבחות ליומן השבוע, ה־זוכה לדבריו בקהל הצופים הגדול ביותר בכל שידורי הטלוויזיה ולעורך־מגיש של התוכנית, **רם עברון**. לא כן דעתו של שילון על התוכנית מבט שני, בעריכתו של **שימעון טסלר**, וטוען כי „יש מקום לשפרה."

ביקורתו של שילון על מוקד, שלה הוא חולק שבחים רבים, היא רק בפרט אחד: „מוקד לא הצליחה בניסיונות להרחיב את קשת נושאיה ומרואייניה."

שבחים רבים במייוחד הוא מעניק למדור הספורט שבראשותו של **אלכס גילעדי**. כזכור היה שילון עצמו ראש מדור זה, לפני שמונה כראש מחלקת החדשות. כן הוא מהלל את המבצעים המייוחדים של מחלקת החדשות, ובראשם תחזית הבחירות וסיקורן, פירסום דו"ח ועדת אגרנט, סיקור התקפת המחבלים על מלון סבוי, החזרתם של חטופי אנטבה לארץ, סיקור הבחירות לנשיאות ארצות־הברית, ההתמודדות ה־פנימית במיפלגת העבודה והשידור הישיר בין שמונה השעות מהצגת הממשלה ה־חדשה בכנסת התשיעית.

צח כשלג
שיפוץ
חדרי מדרגות
מבנים
פנים וחוץ
בשפריץ סינטטי.
ניקיון יסודי
+ פוליש.
טל. 202427.

ארומור
צפוי דלתות וקירות

שושני — מכונות כתיבה
* מכונות כתיבה חשמליות וחישוב
* מכירה, השאלה
* שירות תיקונים
* רחיצת
ואוברולים
* שירות חודשי
* מחירים נוחים
לילינבלום 40 (פינת נחלת בנימין)
טלפון: 55772

גיטרות * אקורדיונים
כלי־נשיפה * אורגנים
מיתרים * תופים
השאלה ♦ מכירה ♦
תיקונים
גינזבורג מוסיקה
אלנבי 48 (ליד רח' גאולה) ת"א.
טל: 03-57773
נוסד ב־940ת

* מבצע מיוחד *
של מוצרי SONY
ב„אלפי" ירושלים
טייפ רדיו CF 303 — 2,420.— ל"י
פטיפון אוטומט PS 1150 — 2,575.— ל"י
(לא כולל מ.ע.מ.)
הצעות ללהקות, מועדונים ומוסדות
מבחר של מערכות הגברה, רמקולים,
הורנים, ומיקרופונים מסוגים שונים
„אלפי" — הנרסת קול, רח' הגידם 1, ירושלים,
טלפון: 232106

תרגום חדש — הופיע ספר
הברית החדשה
בתרגום עברי חדש
במחיר 15.— ל"י (כולל מ.ע.מ. ודמי משלוח)
המעוניין ברכישת הספר יכתוב בציורף התשלום,
והספר יישלח אליו מייד!
הכתובת: ת.ד. 7089, ירושלים.

קולנוע

במאים

הארזטיקה והטירור

לואיס בוניואל נולד יחד עם המאה העשרים, בשנת 1900. 'גם הוא, כמו המאה העשרים, שבע זוועות, נואש מאמונות, מפקפק באידיאלים. הוא הגיע לגיל שבו הוא יכול להרשות לעצמו להשקיף על העולם מנקודת המבט של מי ששיגיונות הזולת אינם יכולים להזיק לו עוד. מאחר שאין לו צורך לשאוב עידוד מן העבר, כי ממילא אינו מאמין בעתיד, הוא אינו רואה חובה לעצמו להמתיק את הגלולות שהוא מגיש לצופי הקולנוע כשהן מתוּבלות בתיקווה. לא שהוא מאמין בייעוד המקודש של חשיפת האמת, אלא שכמו בשיטות הרפואה של ימי הביניים הוא נוהג להקיז קצת דם, מפעם לפעם, כדי

בוניואל מדריך את מוניקה
חושנית בתולית ושטנית

לשחרר את הלחץ ולסלק את הרעלים מן הגוף. דם זה הופך צלולואיד הנושא שמות כמו סוד הקסם הבורגני או רוח החופש או כמו בסרט שיעלה בקרוב על בדי הארץ, התשוקה האפלה.

יינות בורדו. מזה שנים מתגורר לואיס בוניואל במכסיקו, והוא עוזב את ביתו שם רק כשהוא נעתר לחיזורי ידידו המפיק סרז' זילברמן ובא לפאריס כדי לכתוב ולביים סרט. פעם בשנתיים מספיקה לו בהחלט. ידידיו המכסיקאים מספרים עליו שהוא אוהב לדבר על כל נושא שבעולם, בעיקר על אוסף כלי הנשק שלו ועל כישרונו המיוחד להתקנת משקאות מארטיני. יותר מכל הוא אוהב את יינות בורדו. לשתות אותם עוד ועוד, לדבר עליהם, לפרט את מעלותיהם ולשבח את איכותם. כל מי שאינו שותה חשוד בעיני כאוייב הציבור, כבור, גס ועם הארץ. התרבות האמיתית, לדעתו, טמונה בעסיס הענב האציל.

על קולנוע הוא שונא לדבר. הוא כמעט שאינו הולך לראות סרטים, מה גם שראייתו נחלשת והולכת והוא חי כבר כמה שנים בדממה כמעט מוחלטת, מאז איבד את חוש השמיעה כמעט כליל. אבל גם אילו שמע וראה כמו איש צעיר, עדיין קשה היה להלהיב אותו בנושא זה. מה יש בכלל לדבר על קולנוע? לעיתונאי מכסיקאי ששאל אותו איך יצא התשוקה האפלה, השיב ביובש: „ארוך ומיושן."

?התרחק משיתונאים. ועוד: הוא אינו אוהב ראיונות. במיוחד משום שהעיתונאים מתעקשים לדבר על קולנוע. הזעם האנארכיסטי של נעוריו, שרעם בסרטיו המוקדמים, פינה מקומו לסרקאזם. הסוריאליסט ששאף למהפכה חברתית ותרבותית הגיע למסקנה שהאדם, כמו הזאב, יכול להחליף את עורו אך לא את מנהגיו. „חרץ מזה, אין עוד צורך היום בסוריאליזם," הוא אומר. „בזמנו חשבנו שאנו משנים את פני העולם. וכל מה שהצלחנו היה לארגן הפיכה קטנה בתחום

תעריפון המנויים של העולם הזה החל מ־10.10.77

	לשנה בלירות: מחיר העתון	הוצאות משלוח	מ.ע.מ.	ס"ה	לחצי שנה: ס"ה
• דמי המנוי בארץ	317	+ 35	+ 28 =	380	205
• לכל ארצות תבל בדואר רגיל	317	+ 95	+ 33 =	445	235
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
• לאירופה	317	+ 130	+ 36 =	483	255
• לארה"ב, קנדה	317	+ 217	+ 42 =	576	305
• לאוגנדה, ניגריה, תאילנד	317	+ 229	+ 44 =	590	315
• למקסיקו	317	+ 223	+ 43 =	583	310
• לדרום־אפריקה, ונצואלה	317	+ 299	+ 49 =	665	350
• לברזיל, יפן, אוסטרליה	317	+ 391	+ 57 =	765	400
• לפנמה	317	+ 343	+ 53 =	713	370

הצר של האמנות. הניסיון הסוריאליסטי האחרון נעשה במאי 68'. אבל הזמנים השתנו. חמישים משוררים הפועלים בצורתא — זה נהדר; 500 משוררים — זה פנטסטי. אבל 50 אלף משוררים — זו כבר אינפלציה."

התשוקה האפלה הוא העיבוד הפרטי והייחודי של לואיס בוניואל לסיפור של הסופר הצרפתי מן המאה ה־19, פייר לואי. שמו של הסיפור המקורי האשה והבובה. כאשר נחשב הכהן הגדול של החושניות המסוגננת בסיפורת הצרפתית של סוף המאה, והוא זכה בשלושה עיבודים קולנועיים קודמים לפחות, אחד מהם אילם (של ז'אק דה־בארנוסלי, אביו של מי שששים במשך שנים רבות כמבקר הקולנוע של לה מונד). השני, בגירסה אמריקאית בשם השטן הוא אשה, עם מארלן דיטריך בתפקיד הראשי (הבמאי היה ג'וזף פון־שטרנברג, שתירגל קודם־לכן נושא דומה בהמלאך הכחול) ולבסוף, גירסה מאוחרת יחסית שהשתמשה בשם המקורי של לואי, עם בריז'יט בארדו כחתולת־המין הקטלנית.

חושניות עמוקה. בוניואל עצמו מדבר זה יותר מעשרים שנה על אפשרות שגם הוא יצטרף לרשימת מעבדי לואי, אבל כבר מן ההתחלה הוא הכריז: „אעשה את הסרט רק כאשר אמצא שחקנית שמסוגלת לגלם את התפקיד הראשי: חושנית, בתולית ושטנית. הארוטיות החיצונית של פייר לואי אינה מעניינת אותי כלל, למרות שהיא היום באופנה. לראייה — כל המישגלים והעירטולים בסרטים של ימינו. זה מביך אותי, גורם לי להסמיק. אני רוצה להבליט חושניות עמוקה הרבה יותר, חושניות נוראה שמאכלת את הכל. זה צריך יהיה להיות דיוקן של השחיתות הנשית בהתגלמותה..." דברים אלה אמר בוניואל בראיון לפני 21 שנים.

הפצרותיו של המפיק, זילברמן, והטענו האחרון בפארים שכנעו את בוניואל שהגיעה השעה לעשות את הסרט, ועם מריה שניידר בתפקיד הראשי. היא המתאימה — כך התרשם.

השחקנית פוטרה. הרושם החזיק מעמד בדיוק ארבעה ימי צילום, ואז הסתבר לבוניואל שזה לא יכול להיות הפתרון. בנימוס האופייני לו האשים את עצמו על שלא הבחין מראש כי לא יוכל למצוא שפה משותפת עם השחקנית הפרובלמטית (שכבר פוטרה השנה משני סרטים אחרים), וההסרטה כמעט שעלתה על שירטון — תופעה נדירה בסירטי בוניואל שהוא אחד הבמאים הקפדנים ביותר בקיום תוכניות העבודה שלו.

והנה, לפתע, תקר. זילברמן מצא עצמו בתוך פרוייקט שכבר עלה לא מעט כסף וסכנה ריחפה על המשכו. בוניואל, סמל האחריות המקצועית (הוא ביקש בסרט זה מבנו, חואן־לואיס, במאי בזכות עצמו, לשמש לו עוזר כדי שימשיך בעבודה אם יקרה לו משהו), לא יכול להותיר את ידידו בבור. ומה הפתרון הטבעי ביותר לסוריאליסט ותיק, כאשר השחקנית הראשית שלו מאכזבת? להחליף אותה בשתי שחקניות פחות ידועות.

הצרפתיה קרול בוקה והספרדיה אנג'לה מולינה נכנסו לתמונה. אלמוניות החייבות ל„אל סופרמו" („העילאי", כינוי שהועניק לבוניואל על־ידי חבריו לעבודה ומעריציו הרבים) את ההזדמנות הגדולה שלהן. שתיהן מגלמות יחדיו את דמותה של קונצ'יטה. זו משעבדת איש־עסקים מתבגר (פרננדו ריי, שותפו הוותיק של בוניואל מאז וירידיאנה), מבטיחה לו מדי יום להיות פיגלשו — מחרתיים, רוקדת פלאמנקו במערומיה בסביליה אבל מונעת ממנו את הבעילה משום ש„יש לך שערותי, שפתי ושדי, ואם בזה לא די, סימן שאינך אוהב אותי, אלא את מה שאיני נותנת לך."

שונא נשים. במבט ראשון, עם כל הסטיות האדירות של בוניואל מן המקור של לואי, כמעט שאפשר לומר שהמטרה של השניים זהה: להראות שיעבודו של אדם לתשוקה, ולהציג את הגבר כקורבן האשה הנצחית שהיא זונה וקדושה גם־יחד.

העובדה ששתי שחקניות מגלמות דמות אשה אחת עוזרת עוד יותר להדגיש את הדו־צדדיות של אופיה, והעובדה שהסיפור אינו מתרחש רק בספרד, כבמקור, אלא על כל אירופה, כשהמאהב המזדקן צרפתי והנאהבת ספרדיה, מוסיפה לאקטואליות.

פרננדו דיי וקרול בוקה
נקמה בגברים

„אני שונא־נשים זקן." הוא אומר, כאשר אומרים לו כי הסרט עשוי למצוא חן בעיני אותן הפמיניסטיות הצמאות לנקמה בגברים. ומשום שהוא שונא־נשים זקן הוא שם בפי משרתו של גיבור הסרט בתחילת הסיפור את הציטטה של ניטשה: „בלכתך אל האשה, קח עמך שוט." ואילו בסוף הסרט מגדיר אותו המשרת את האשה כ„שק צואה". בשני המקרים הוא מתנצל בנימוס: „אני רק מצטט, לא אני אמרתי זאת."

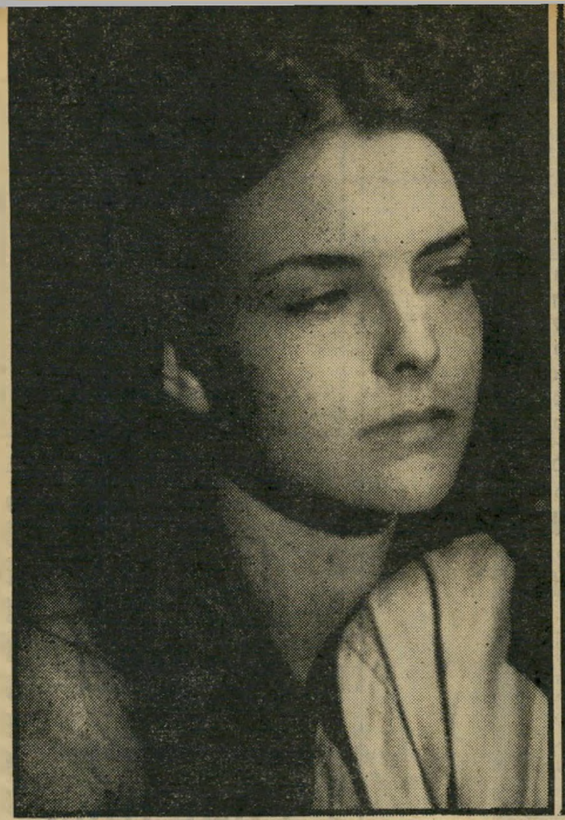
העוזם של '77. אלא שמעבר לסיפור האהבה המרכזי כביכול, תשוקה אפלה הוא תמונה של עולם — העולם של 1977. היחסים בין המאהב המזדקן והנערה הצעירה הם חלק בלתי־נפרד ממערכת העימותים בין אלה שהחיים עדיין לפניהם, לבין אלה שמנסים לחטוף זריחות אחרונות לפני השקיעה הסופית. לכל אחד מוסר משלו, לכל אחד סדר עדיפויות משלו, וכל אחד מאמין עד עומק נשמתו שרק דרכו שלו היא הנכונה.

מסביב לדמויות הראשיות משתוללים הטרוריסטים. הם מפוצצים מכוניות, מתנקשים בבני־אדם, חוטפים מוניות, מאיימים באקדחים ומכים על ראשים. אולם

(המשך בעמוד 44)

אנג'לה מולינה —
החצי החושני —

וקרול בוקה ב„תשוקה אפלה"
— והחצי הבתולי של אותה הגיבורה

הומור

האלימות שבספורט

פול ניומן וחבורתו (אלנבי, תל־אביב, ארצות־הברית) — שם צולע זה עשוי לגרום רושם כאילו מדובר בסרט תעודי על חייו הפרטיים של פול ניומן. ולא כן הוא. זהו סיפור על קבוצת הוקי־קרח כושלת, שפול ניומן מגלם את מאמנה המתאמץ בכל כוחו להעלות את רמת המישחק כדי למנוע פירוק הקבוצה. שמו המקורי של הסרט הוא „מכת אסורה", אולם מאחר שמישחק הוקי הקרח אינו מוכר בישראל, אבל לעומת זאת פול ניומן מוכר מאד, הוחלט לשנות גם את השם בהתאם.

הוקי הקרח נחשב הספורט הקבוצתי האלים ביותר כיום, הן בשל המהירות העצומה שבה נעים השחקנים על מישטח הקרח הן בשל חוקה ותרנית המתירה לשחקנים כמעט כל עבירה ומעשה אותם עונשים קלים בלבד. תכונה זו של המישחק מנוצלת על־ידי המאמן הנואש, המגייס לעזרתו אחים בריונים בעלי נתונים אינטלקטואליים של ילד בגיל הגן וכושר פיסי של שור משתולל. השלושה התפכים כל מישחק לאורגיה של אלימות, מכות אסורות מכוונות ומהלומות חדווה. הריבים יוצאים מן הכלים, במקום לשחק הוקי הם משיבים מלחמה שערה וחבורה הכושלת מנצלת את עצבנות הצד השני, מבקיעה שערים ומטפסת בטבלת הליגה.

עוללות השחקנים על המגרש אינן אלא רקע לסרט, שעיקרו אורח החיים שמאחד שחקנים אלה, ניתוקם מכל אפשרות של חיי־משפחה והפיכתם לגלדיאטורים בשכר, השופכים את דמם להנאת הקהל הרחב. האלימות המילולית המתלווה לאלימות הפיסית נדירה אפילו בימים אלה, וקשה לזכור סרט אמריקאי גדוש כל־כך חרבה ניבולי פה מכל הסוגים והצבעים.

אין ספק שגם הבמאי, ג'ורג' רוי היל, וגם פול ניומן

ניומן ואסטקין: ניבולי פה

מצאו בסרט הקבלה מסויימת בין עולם הספורט לעולם הסרטים וחצת הקהל כמיפלצת צדקנית, המעקמת את חוטמה מול האלימות, אבל קונה כרטיסים בהמונים כדי לצפות בה, עוררה בהם הירהורים נוגים ביחס לעיסוקם האישי. גם העובדה שהספורט המיקצועני הוא עסק שהצלחתו הממשית והמשך קיומו אינם קשורים ביכולת השחקנים והמאמן לבדה אלא בעיקר בקאפריזות של בעלי הממון, יכולה למצוא השלכה על עולם הסרטים.

אולם בין אם מדובר בעולם הספורט או עולם הבד, ברור שההזדהות של היל וניומן מלאה (ניומן מגלם מאמן החושש כי הקאריירה שלו הגיעה לקיצה בגלל הגיל, וחשב כנראה באותה עת על גילו שלו) והמסקנות של השניים, למרות כל הצחוקים המתעוררים בדרך, עגומות.

קולנוע

(המשך מעמוד 43)

הבורגני המכובד, כאשר מאיימים על בטנו בסכין ומרוקנים את כיסיו, ממשיך ללכת כאילו לא קרה לו כלום, כי הרי מה שיש בכיסיו אינו אלא מוציר מכל הרכוש שב־ידיו. וכאשר מתחת לחלונות ביתו רוצחים בדם קר, כל מה שמטריד אותו הוא כיצד להשכיב את משאת תשוקותיו. וכאשר ה־מונית שבה הוא נוסע נחטפת על־ידי טרו־ריסטים הוא מרים ידיו, מתרחק מן המ־קום, שקוע בדאבון־ליבו הפרטי. הוא מת־כופף ברוח וממשיך ללכת. כמו בתמונה האחרונה של סוד הקסם הבורגני.

גופיפי מחאה. הטרור כולו חסר מט־רה, מעין מעשה אבירי של מחאה קולנית. „היום עוסקים בטרור מתוך כמיהה לסכ־נה.” ואחת הדמויות בסרט מוסיפה: „עוד מעט ידווחו על מעשי טירור מעל עמודי הספורט בעיתונים.” ושוב בוניואל: „הער־לם עומד בפני שואה אקולוגית, וכל מה שהם עושים הוא להקים המוני גופיפי מחאה.

„אני משתדל להימנע בסרטי מדברים מבזים ומדברים מרגיעים,” אמר פעם ל־טריפו, לפני שנים רבות. והוא עדיין מש־תדל. „הכל אבסורדי בסרט הזה: התשוקה, הנסיעה ברכבת, הטרוריסטים... משום כך רציתי לקרוא לו הספר מסביליה. זהו שם משעשע, לא כן?” שאל בוניואל את אלדו טאסונה (עיתונאי איטלקי שהציג בזמנו את סרטיו הראשונים של פליני בסינמטק

אנג'לה מולינה ב„תשוקה אפלה”
חושניות נוראה

תל־אביב). ואכן, בתחילת הסרט עובר פרננדו ריי מתחת לכרזה המודיעה על העלאת האופרה של רוסיי בעיר סביליה. „אני משוכנע שהאנשים, בצאתם מן ה־סרט, היו שואלים את עצמם מה יש לסרט הזה לספר, בדיוק כפי ששאלו בזמנו מה הקשר שבין סרטי האשון, הכלב האנדלוזי לבין כלבים ואנדלוזיה.”

מה למסור לאנושות. אולי כמחווה לאותם הימים מתנהל חלק מעלילת סרטו החדש באנדלוזיה. וכדי להזכיר את בכורת אותו הסרט, שלוותה במגינות ואגנר ש־נוגנו מעל גבי גראמופון, מסתיים סרט זה בדואט האהבה מתוך ואלקיריה (העובדה שהאוהבים שם הם אח ואחות יכולה רק לעורר שימחה בלבו של האנארכיסט ה־זקן, שונא החוקים והמחיצות).

האם פירוש הדבר שהמעגל נסגר? האם בוניואל, המתקרב עתה לגיל 78, אכן יניח הפעם לבימוי סופית, כפי שאיים פעמים כה רבות בעבר? הגיונית, זה מתקבל על הדעת. בריאותו רופפת, וכפי שהוא אומר בעצמו: „אין לי שום דבר בוער למסור לאנושות.” אבל למרות זאת, לאנר־שות בוער לשמוע מה שיש לו למסור ולכן, למרות הכל, יש לקוות שבעוד שנ־תיים יצליח שוב סרז' זילברמן לשכנע את „העילאי” לשוב לפאריס, למלון הקבוע שלו במונפארנאס, שם הוא מתאכסן זה שנים כשהוא בא לעבוד בבירת צרפת. (ז'אן־קלוד קרייר טוען שלאיכות הבר ב־מלון יש מישקל גדול בבחירתו) כדי לע־שות שם את הסרט הבא. כי לואיס בוניו־אל הוא אחד בדורו.

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פירסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל־אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117. 227118
חניה חופשית

היי יפה וחלקה ללא כאב
שתי שיטות מהפכניות
במכון הותיק — עור חלק

השמדת שורש השערה לצמיתות בשיטה אלקטרונית מהחדישות בעולם מומלץ ע"י רופאים.

לפנים וכל חלקי הגוף
שיטה חשמלית (גלים קצרים)
MIKRODIN
שיטה אלקטרונית ללא כאב וסימן
DEPILATRON
רק ב־ עור חלק המכון הותיק והמהימן
המשלב שתי שיטות מהפכניות ויעילות להרחקת שערות לצמיתות
צוות מעולה, דיפלומות בין־לאומיות
ייעוץ חינם
ת"א — ארלוזורוב 18 טל: 220745
ראשל"צ — ביאליק 2 קומה א'

חדרי סלון
שינה ואוכל
פ"ת: הרצל 29,
טל' 913766.

רמקולי KEF
קובעים יותר מכל מרכיב אחר, את איכות המערכת.
מפיצים מקוריים: „סלורי”, ארלוזורוב 18 ת"א. טל. 220745

בחורות יפהפיות
במסג' מעולה ומקצועי
אבן־גבירול 134, תל־אביב
בפינה, בית בודד
פתוח בין 9.00—21.00

רובקס
המתנה היפה ביותר

רובקס
המתנה שבהישג ידך

בעל־רכב
הקפד על רציפות
ביטוח חובה לרכבך

אם ביטוח החובה שלך התחיל בחודש יולי וחולק לשני תשלומים — עליך לשלם את התשלום השני בחודש נובמבר לפני גמר תוקף תעודת הביטוח הראשונה.

בדוק את מועד גמר תוקף התעודה הראשונה שבידך, שלם והחתם בבנק — עד אותו מועד — את התעודה השניה שקיבלת.

אם תעודה שניה אינה נמצאת בידך — פנה אל המבטח שלך.

שמור על רציפות הביטוח!

איגוד
חברות הביטוח בישראל

אבנר
איגוד לביטוח נפגעי־רכב בע"מ

במדינה

תל־אביב

מעמד ריישמי לים

עיריית תל־אביב ייבשה את הים

אך שכחה לציין זאת במפות

במעגן הסירות של המרינה, על חוף ימה של תל־אביב, שררה אווירה של עליצות. בעלי העסקים המנהלים את עסקיהם ב־בניין המרינה, השוכן ליד המעגן, חייכו בשביעות־רצון. הם הצליחו להפריך את טענות העירייה נגדם על ניהול עסקים ללא רישיון על שטח המצוי בתחום שיפוטה של עיריית תל־אביב. העירייה, שהיא מ־טבע הדברים אויבתם הגדולה של בעלי עסקים ללא רישיון, מיהרה להיכנע במא־בקה המישפטי נגדם.

הגבול המערבי. עיריית תל־אביב תבעה לדין את בעלי החנות לצורכי שייט, המיזנון, המיסעדה ושאר השירותים ב־מרינה בטענה של ניהול עסק ללא רישיון. אך בבית־הדין העירוני, שבו הוגשו ה־תביעות, התברר שאין שחר לתביעות ה־עיריה: הקרקע שעליה ניבנה בניין המרינה שבו מצויים העסקים הללו, היא מחוץ לתחום שיפוטה של עיריית תל־אביב.

הסתבר כי איזור המרינה, הנמצא בלב ליבו של איזור הפיתוח העירוני ושעליו גאוות העירייה, אינו מופיע כלל במפות המסמנות את תחום שיפוט העיר. בשל אולת־יד החזנחה לא נקבעו מעולם גבולות מערביים לעיר תל־אביב. לפרנסי העיר היה ברור ומובן מאז ומתמיד שגבולה המערבי של העיר הוא הים, אלא שהדבר לא קיבל מעולם מעמד רישמי בחוק.

כאשר החל בירור המישפט טען פרק־ליטם של הנתבעים, עורך־הדין בועז רווה, כי השטח שעליו נבנתה המרינה הוא שטח קרקע שיובש מהים, משמע, שטח אדמה ש־סופה באמצעות ייבוש לתחום שיפוטה של העירייה. במפות המסמנות את תחום השיפוט מופיע שטח המרינה כמי־ים, מש־מע מים. יהרי בעיריה סברו שהמים מהווים את גבולה המערבי של העיר.

איש לא העלה בדעתו לטעון לבעלות על האדמות שמתחת לפני המים. תנופת פיתוח אתרי התיירות באיזור היתה בכיוון מערב — הים — תוך השקעת ממון רב בתיכנון ובביצוע הפרוייקט. בכך ביצעה העירייה חריגה מתחום שיפוטה המוגדר במפות כקו החוף.

השר לא חתם. גבולות השיפוט של עיריה או רשות כלשהי נקבעים על־ידי שר הפנים בהכרזה חתומה. לכל רשות יש שטחים הנקראים „שטח תחום תיכנון", הם השטחים שעליהם מתכננת העירייה ביצוע פרוייקטים שונים. גבולות העיר תל־אביב נקבעו באחרונה על־ידי שר־הפנים ב־1968, במפה. מאז לא שורטטה מפה חד־שה. איש לא דאג להחתים את השר על מפות חדשות אחרי שהשטח יובש, ב־1969, והפך קרקע מוצקה המיועדת לבנייה.

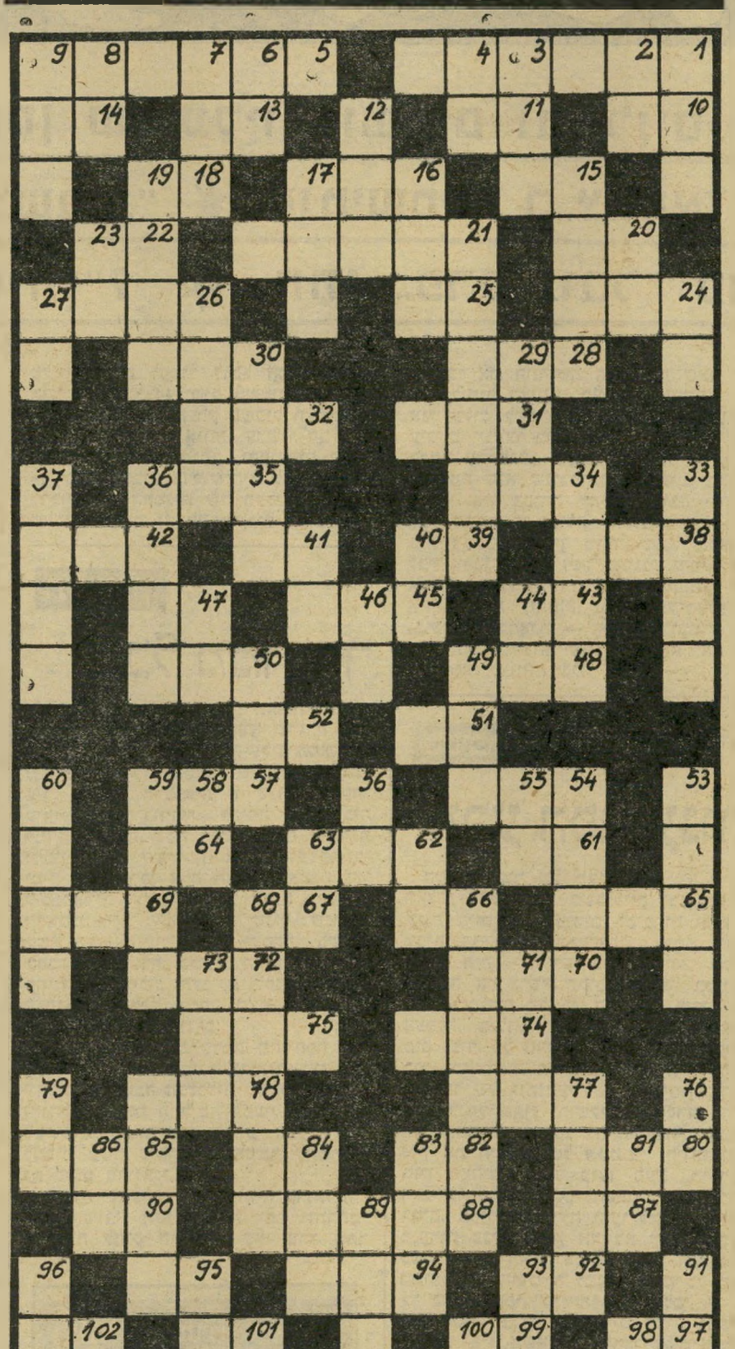
ב־1969 החלו מייבשים את השטח ש־ממערב לבריכת תל־אביב (גורדון) שעל שפת הים. הוקם שובר־גלים גדול כדי לסייע בפעולות הייבוש ולמנוע את הפער־לה החוזרת של גלי הים החזקים הנוגסים ללא הרף בחוף. ההשקעה בשובר הגלים היתה אדירה.

כשלב שני החלו מגלים טפח ועוד טפח מהקרקע שמתחת לפני המים, עד שהשטח יבש לחלוטין. גודלו של השטח שיובש לצורך הקמת המרינה היה כ־500 מטרים בקו צפון־דרום וכ־300־400 מטרים בקו מיזרח־מערב. שטח גדול, לכל הדיעות, בהתחשב בעובדה שהוא לא היה קיים אלא צריך היה לייבשו מתוך הים. העירייה שילמה אז סכומי עתק להכשרת השטח שמתחת למים לצורכי בנייה, שעה שהשטח האמור כלל לא היה בתחום שיפוטה.

פאראדוכס מגוחך. עיריית תל־אביב וחברת אתרים ניגשו לבצע את פיתוח ה־איזור במישנה מרץ. במקום ברוצעו פרוייק־טים גדולים וריבים כחלק מתחזוקנית לפי־תוח אתר התיירות של כיכר אתרים. אחרי שנספחה המרינה על כל השירותים שבה לציבור, החלה העירייה מתנכלת לבעלי־העסקים במקום. במשך השנים הערימה תלאות אין־ספור על דרכם של אנשי ה־מרינה, מצב שיצר פאראדוכס מגוחך. מצד אחד השקיעה העירייה, סכומים עצומים בפיתוח, ומאידך עשתה כמיטב יכולתה

(המשך בעמוד 49)

תשבץ העולם הזה 2095

מאוזן:

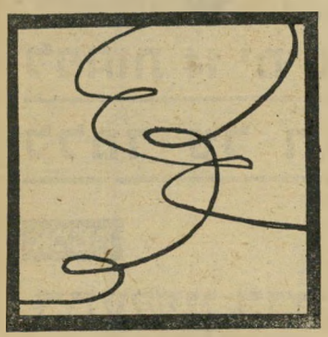
1. ציפור סטגונית; 5. שם מרסדים רהי־טים; 10. צאצאה; 11. מחלקי הראש; 13. מידת שטח; 14. הדרך הקצרה בין שתי נקודות; 15. כיתה דתית; 16. לבוש; 18. יהיר; 20. אם הפנינה; 21. מחלקי העין; 22. מילת־שלילה; 24. התגוררו; 25. מונח בתורת החשמל; 26. בתוך ה־צוואר; 28. קטף ענבים; 30. תקופת זמן; 31. תעלת־שופכין; 32. דמו בנפשכם! 34. משמשת לקיבוע האוהל; 35. עובד ב־גינון; 38. נתקל ב־; 39. בת־קול; 41. תווית; 42. ציפור־שיר קטנה; 43. רצועה; 45. כופר בעיקר; 47. חס־וחלילה (ר"ת); 48. עזוב! 50. טס; 51. אילו; 52. קריאת הבקר; 54. דין־ודברים; 57. בגנה; 61. קידומת הולנדית; 62. סיום; 64. משאבת הגוף; 65. מימטר; 66. הבל; 67. פקודה מפורשת; 69. מחול אצילי; 70. בוץ; 72. קל מאד; 74. רב־ערך; 75. מוט; 77. קריאה טלפונית; 78. צמית; 80. ספינת המידבר; 82. ידית; 84. חודש עיברי; 85. חלק בראש; 87. מטבע צרפתי; 88. יונק מפריס פרסה; 90. ועוד. בתוספת; 92. ריקבון; 94. הוא הארנבת; 95. מזמר; 97. בהמת־עבודה טיבטית; 99. נוח ונעים; 101. פרוסה; 102. בוא הלום; 103. עיסת־שקדים; 104. ג'ינג'י.

מאונך:

1. המגיפה השחורה; 2. סיומת לרבות; 3. מבני נוח; 4. במקום הזה; 6. ראש אגף (ר"ת); 7. פרח־בר אדום; 8. כמו 97 מאונן; 10. נכסים; 12. בן־צבע; 15. ירק־גינה; 16. מוצג בקולנוע; 17. זכר בעיזים; 19. כנף העוף; 20. מתגורר; 21. מילחמת שוורים; 23. בשבילו; 24. מחוספס; 26. גן לפעוטים; 27. דגל; 29. כלי־עבודה; 30. בצדיה; 33. אסקופה; 34. אבן יקרה; 36. זנוח; 37. רצרצי גלים; 40. נוזל ה־חיים; 41. חי לילי; 44. כועס; 46. מצבת־זיכרון; 47. מועד; 49. יובל; 50. פגם; 53. תורה רוחנית במיזרח; 54. נוטר; 55. מטבע יפאני; 56. מיקווה־מים ענקי; 58. נהר באפריקה; 59. בית; 60. בהמת בית; 62. מזל; 63. מכלי השחמת; 66. שש־בש; 68. עיר בקנדה; 71. בעל־החיים הגדול ביותר; 73. שבחים; 76. מיכסה הבית; 77. לכאן! 79. כלי־עבודה; 81. מושת על כל אזרח; 83. חי לילי; 84. כוח; 86. תרופה; 89. אשד; 91. נוזל חיוני; 93. כלומר; 95. ציר הדלת; 96. בד דק יקר; 98. לא חם; 100. מן הסכו"ם; 101. ענף; 102. בוסתן.

חפעל את דימיונך ונסח למצוא לציור שלמטה כותרת מתאימה, אשר תסביר מה אתה רואה בו. הצעות לכותרות יש לשלוח לפי הכתובת: „קשקשת", ת. ד. 136, תל־אביב. בין הזוכים יוגרלו פרסים: שתי מנות בשווי 50 ל"י (חמישים לי־רות) כל אחת, באחד מסניפי רשת הסיצריות רימיני בתל־אביב.

קשקשת 2095

קשקשת 2093

● מגנט נרקיסיסטי.
אלי שריד, ת.ד. 11449, תל־אביב

● נקניקיה בתהליך הידברות עצ־מית.
דב טיבי, מישכנות, רכסים

● הבן גודל לצבת הכלכלה.
הדר גלברט, רח' המייסדים 10, כפר־יונה

● טבעת לגרושים.
ישראל לסינגר, רח' אילת 19, רמת־יוסף, בת־ים

● הלוקש שתאכל ישראל בוועידת ז'נבה.
מאיר מירוני, ת.ד. 36034, תל־אביב

PIZZERIA
RIMINI

מסעדות איטלקיות

תל־אביב, כיכר אתרים טל. 288800
תל־אביב, כיכר מלכי ישראל 4, טל. 263987
תל־אביב, רח' אבן־גבירול 24, טל. 266177
תל־אביב, דיזנגוף 93 טל. 221681
חיפה, רבי הנשיאים 20, טל. 640201
חיפה, דרך רופין טל. 252654
ירושלים, רח' יפו 43 כשר
ירושלים, המלך ג'ורג' 15 כשר
רמלה, רח' חרצל 102
אילת, מרכז התיירות חדש

חדשות!!

בן־יהודה 262
פינת דיזנגוף
טל. 459070

PIZZERIA RIMINI 1977 המוצר הנבחר

נמר של עיר

האמן שפועליו פושעים ובטלנים וצריכים „לעבוד

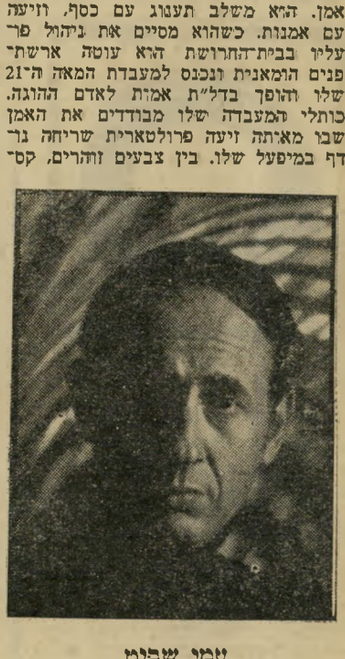
לפחות 14 ימים בשבוע" ✶ אנטישמיות ב„צוותא" ✶ האם זה חינוכי

ללמד על ה„סיזון"? ✶ חתן „פרס נובל" מואשם בפלאגיאט

אמנות

התעשיין ההוגה

עמי שביט הוא תעשיין־תעשיין וגם אמן. הוא משלב תעוג עם כסף, וויעה עם אמנות. כשהוא מסיים את ניהול פר־עלין בבית־החרושת הוא עושה ארשת־פנים הומאנית ונכנס למעבדת המאה ה־21 שלו והופך בדל"ת אמות לאדם ההוגה. כותלי המעבדה שלו מבודדים את האמן שבו מאיתה זיעה פרולטארית שריחה גר־דף במיפעל שלו. בין צבעים זוהרים, קס־

עמי שביט
פרזיזם, בוגדים

דות חלל ושאר מיכשורים שאין ידד של האמן הישראלי הממוצע משגת לרוכשם מתנתק עמי שביט מבעיות תוספת־היוקר ומתביעות שבוע העבודה המקוצר של פועליו.

על עובדיו של עמי שביט, התובעים לעצמו שבוע עבודה מקוצר, כדי שגם הם יוכלו לצייר, ואולי גם להגות, מאיים שוטו של אחי האמן וראש התעשיינים, הצווח לעברם: „פאראזיטים! הם רוצים להרוס את המשק! כוגדים, העלולים להי־פוך מיפגע ביטחוני!"

מאחר שעמי שביט הוא תעשיין, הוא מרבה לצאת לחוץ־לארץ (על חשבון שבוע העבודה הארוך של פועליו, שאי־נם שותפים ברווחים). הוא הפך אמן איש־העולם־הרחב. הוא למד כיצד מטז־טזים בעיני מיליוני צופים של הטלוויזיה, כיצד מתנהגים האמנים הגדולים אזרחי־העולם. משום כך הוא הרהיב ונשא את „בשורתו האמנותית" בתוכנית מולטיוויזיה לפועליו, וקבע: „הארץ היא פרובינציה, והתיקשורת רעה. כשהייתי באמריקה... כשהייתי באמריקה... כשהייתי..."

במולטיוויזיה המחיש לנו עמי שביט את אמונתו, שהיא חבישת קסדה לבנה המש־מיעה מוסיקה שאותה חיבר עמי שביט. הוא לא סיפר בטלוויזיה אם הוא מחלק לפועליו קסדות כאלה, שתגנה על רא־שיהם ותשמענה להם מוסיקה שתגן על עור־התוף של אוזניהם. אבל התעשיין ההוגה הבהיר שבקרוב הוא ינפיק קסדות צבעוניות שתשמענה את המוסיקה שלו. ויש מי שחושש כי בינות לצלילים שהל־חין עמי יישמעו גם דבריו של אחיו־שותפו בומה שביט, שיאשים את הפוע־לים כפושעים וכבטלנים ויוסיף: „שבוע עבודה קצר זה כמו להרוג את המדינה...

על הפועלים לעבוד לרגל המצב הביט־חוני והכלכלי 14 ימים בשבוע..."

בכלל, אמנות זה רק בשביל תעשיינים. פעם הם רק קנו אותה. עכשיו הם מת־חילים גם לייצר אותה. והפועלים יעבדו 14 ימים בשבוע כדי שיהיה להם די כסף לרכוש את האמנות של בעלי המיפעלים שלהם. אמנות זה לא בשביל הפועלים.

תיאטרון

סבל ממוסחר

בתל־אביב קיים מוסד להפצת תרבות מתקדמת בשם צוותא שהוא שלוחה תר־בותית של מפלגת־הפועלים־המאוחדת (מפ"ם) והקיבוץ־הארצי של השומר־הצ־עיר. שלוחה תרבותית זו שנועדה לקהל עירוני זעיר־בורגני, היתה סלקטיבית למדי בתקופה שבה היתה מפ"ם מובראת ומבוייתת על השילטון, אימצה לעצמה ב־ימים שלוחי־רסן אלה הצגת תיאטרון דו־קומנטארית המושתתת על הצגת תיאטרון דוקומנטארית מלפני כמה שנים, שנודעה בשם סטאטוס־קוו־נאדים ועסקה בשעתו בסבל שהממשלה, שמפ"ם היתה חתומה על קווי־היסוד שלה, העניקה לכמה אזרחים שיהדותם הוטלה בספק ולשאר קורבנות של דיני אישות יהודים.

צוותא לתרבות מתקדמת מתייחסת לה־פקה זו כפי שקיבוצי הקיבוץ־הארצי מת־ייחסים מהבחינה הכלכלית לשאר תוצרתם, והנהלת המקום ההליטה לפעול לפי כללי הפירסומת המתקדמת ועל פי הכלל: כדי למכור כשר פוסים — אפשר להשתמש גם בפום טרויאני...

ההצגה שמעלה בימת צוותא קרויה חז־רה בתשובה והא תואמת את חזרתם־בתשובה לחיק האלהים של ארי זהר

תוכנית „חזרה בתשובה"
„נוכחותך בהצגה — אינה תגובתך!"

ועוד כמה בדרנים אלוהיים. מגמה זו, עם המהפך הפוליטי שהפך את בעלי־המקום לאופוזיציה, הסבו אמרגני „התרבות המת־קדמת" לכותרת „בימת צוותא מגיבה": ווזאת מעל לציור אנטישמי במידת־מה שבו מגיח ראש של יהודי שומר־מיצוות מתוך נעל גבוהה ובמודגש נאמר לידד: „נוכחותך בהצגה — היא תגובתך" ומת־חת לסוליית אותה נעל חרדית והכותרת „חזרה בתשובה" נאמר „תעודה היתולית". פירסומת אווילית ודמאגוגית זו העל־תה בי את התחושה המבחילה שאם לא אלך לחזות באותה „תעודה היתולית" הרי אני עלול לפסוע ברחוב שעה שעשרות עיניים יינעצו בי וישאלו: מה, עוד לא הגבת על עניין החזרה־בתשובה?

האמת היא שנוכחותו של איש באילם צוותא אין בכוחה להיות תגובה לדבר. לכל היותר זו יכולה להיות עיסקה תר־בותית־כלכלית בין מוסד כלכלי־תרבותי לבין צרכן־תרבות זעיר־בורגני, עיסקה על אספקת „תעודה־היתולית" במסווה של אידיאולוגיה מהוהה. כך שעל־כל־פנים „נוכחותך בהצגה — אינה תגובתך" ל־דבר. ואם מישהו יאמר לך זאת, אז לך ספר זאת לצוותא שלו.

שטיפת מוח

זרע הפורענות

בקרקע־הבור של מערכת החינוך היש־ראלית נטמן לפני כשבועיים זרע הפור־ענות ביום־עיון למורים לסיפרות שנערך בבית בני־ברית בתל־אביב. נושא יום־העיון היה להדגיש בשנת ה־30 לקום המדינה את נושא תקומת־ישראל במיסג־רת הלימודים על כל ההיבטים שבו: ה־העפלה, מילחמת־השיחרור, הקמת יישו־בים ועוד. כל זאת, במסגרת שעורי הסיפ־רות ובאמצעות הסיפורת והשירה לילדים.

יוזמו של יום־העיון הוא גרשון ברג־סון, מנהל מחוז ירושלים במישרד החי־נוך והתרבות, שהציג את השאלה: „כמה נזין את הילדים של היום?" והיזום וה־מזין המחיש ותיאר כיצד פעם „הילדים התגייסו למחתרת אך הסתירו זאת מהו־ריהם, כעוד שההורים ידעו גם ידעו לאן מועדות פני הנוער, אך לא עצרו בעדו. כמו שאמר האב בסיפור על ה„הגנה" מתוך „יהי האומץ" למנחם תלמי: „תנו לו בגדי האקי, שיהיה כמו כולם!..."

בהמשך דבריו החינוכיים הציע גרשון ברגסון בין השאר: „להדגיש מוטיבים שהם מאותות התקופה היא: „דרך בור־מה", „הסליק", „השכת השחורה", „ההש־כעה למחתרת", האימונים, הדבקת הכרי־זים כלילות, הרציס של „ההגנה", ולחד־גיש כפני הילדים של היום כי הילדים של אז חיו באווירת מעשה. איש לא ישב אז כחיבוק־ידיים וקיבר כמה רע. קמו ועשו כדי שיהיה טוב יותר, עשו מפני שכולם ידעו שאין דרך אחרת..." כמה מרתק לשמוע את גרשון ברגסון, מנהל מחוז במשרד החינוך, ומעמדו בין בני נוער בית־רי לנוער של ארץ־ישראל־העובדת, והמעובדה שרבים לא טרחו ולא „קמו ועשו כדי שיהיה טוב יותר".

מסתבר שיחומו של יום־העיון הכין את שעורי־הבית שלו היטב, המהפך השילטו־ני הביא אותו לחטט בין טונות רבות של סיפרי־זימה־חינוכית לילדים עד שהצליח למצוא סיפרון העוסק בפעולות הלח"י בשם נערי המחתרת מאת מחברת אלמר־נית בשם אסתר שטירקורצל. ברוב טיר־חתו מצא גרשון ברגסון עוד גברת מתוך גלריית הגרפומניות־הזמלחמתיות, מנוחה גלבוע, שחיברה ספר הקרוי שביל התמו־רים ובו מסופר, לדבריו, על מיבצע שהר־טל על הנערות: „לנפץ את פנסי הרחוב כדי לגרום לעלמה שבחפותה יוכלו לפ־עול חברי המחתרת בלילה..."

תורמים נוספים להטמנת זרע הפורע־נות החינוכי בילדים באותו יום־עיון היו הגברת לאה חובב והפסיכולוג ד"ר רמי בר־גיורא. הראשונה טענה כי „למרבית הצער יש מעט מאוד שירים כנושא אה־בת ציון ותקומת המדינה לגיל הרך..." והסברה המצוי עימה הוא: „אולי משום שבאותה תקופה לא כתבו למען ילדים, ומשוררים רבים חששו לגדוש למילימא־ריזם, שהיה בהכרח חלק מהווי התקופה."

גישה מקורית פרשנית וחדישה הביא ביום־העיון הפסיכולוג ד"ר רמי בר־גיו־רא (לא קרוב של שמעון בר־גיורא) שיעץ למורים עצות „פסיכולוגיות": „לעורר את סקרנות הילד על־ידי דברים הקרובים לליבו ולליבנו. הנוסטלגיה סר־חפת את הקורא, היכולת להיזכר ולהעלות דברים מן העבר היא משחק כ„להיות בן־אלמוות'..." טוען הפסיכולוג, וממשיך ומזהיר: „לדי הכיתות הגבוהות של בית־הספר היסודי הם בשלב ההתפגרות שיש בו הרבה מן ההתנגדות והמרד נגד ההורים, ועלולים הדברים להישמע הירו־איים וסטיריאוטיפיים וליצור התנגדות..."

במילים אחרות, יש מי שמופקד על נישמתם הרכה של צברינו התמודים וה־עוקצניים, על הזרקת הפטריוטיזם העי־וור והבלתי־מבוקר למוחותיהם — והכל בעבור משכורת ממשלתית, ללא סנקציות ושביתת תוספת רכב. וזה שוקד גם על עריכת ימי־עיון שנועדו להדגיש את ה־יפה והחד־צדדי, תוך התעלמות מתפקי־דיו של החינוך להביא תמונה מקיפה של מצב היסטורי. הוי דורכי ענבים ומושכי זרע־הפורענות.

שערוריה

פלאגיאט?

לפני שנה בדיוק, זכה הסופר האמריקאי ממוצאי יהודי, סול בלו, בפרס נובל לסיפ־רות. סיפרו האחרון, שראה אור זמן קצר לפני זכייתו בפרס, תשורת הומבולדט, מתייחס לסופר פון־הומבולדט פליישר המוריש עם מותו כתב־יד לידידו תמורת חוב שהוא חב לו. כתב־היד מכיל את סיפורו של סופר מצליח שבידין מצוי כתב־יד שבו הוא מתאר מסע בילויים ועי־נוגים עם פילגשו, ופירסום כתב־היד עלול לגנוץ את נישואיו של הסופר לכלתו. סוכ־נו הסיפרותי של הסופר מציע לו לשחזר את המסע יחד עם אשתו. הסופר עושה כן, הספר רואה אור ואשת הסופר חשה בשיחזור ונוטשת אותו.

אחרי שזכה בלו בפרס נובל גילה שחו־קן־הקולנוע האיטלקי מארצ'לו מסטרויאני עניין בסיפור, ותוך כמה חודשים אורגנה חברת־הפקה בשם דיר־פילם שנועדה ל־צלם את הסרט בכיכובו. עם פירסום הד־בר הזה במאי־הקולנוע האיטלקי לוצ'יג קומנצ'יני לפרקליטו לפרסם אזהרה שה־סיפור הוא שלו, וכי רשם אותו ב־1964 במישרד הפטנטים האיטלקי. בירור קצר העלה כי אכן קומנצ'יני רשם סיפור ה־דומה בתוכנו לתשורת הומבולדט.

פניות דחופות לסופר סול בלו, המת־גורר בשיקאגו, הביאו לבסוף לתגובתו להאשמה, ובה אמר בין השאר כי שמע את הסיפור מידיד אישלקי, פאולו מילא־נו, מבקרו הסיפרותי של שבועון־החדשות ל'אספרסו, ואף ביקש את רשותו להש־תמש בו ונענה בחיוב.

כשנשאל פאולו מילאנו על כך, הוא אישר את העובדה שסיפר את הסיפור לסול בלו ולעוד עשרות סופרים ותסרי־טאים, במשך כעשרים שנה, ביניהם לו־איג'י קומנצ'יני.

בימים אלה עומד להיפתח באיטליה מאבק מישפטי, שנועד להכריע למי מגי־עים תמלוגי תשורת הומבולדט. קיימת

סוֹל בֶּלוֹ
מערכה־מישפטית

סבירות גבוהה לכך שהחוק האיטלקי, יזכה את לואיג'י קומנצ'יני. זיכוי שכזה עומד להפוך את סול בלו לראשון חתני פרס נובל לסיפרות שהסתבך במערכה מישפטית על בעלות על סיפור משלו.

אנתולוגיה מודרנית

הוצאה להורג

מאת: רוברט לואל

ההוצאות־להורג שלי נפתחות בעשר ערב ומסתיימות עם שחר.
אני יושב בצל עץ־האלון המלכותי הגדל יותר מכל, ומאשים כמה בלחישה בלתי־נשמעת למישמר־שלי — שש השנים הללו, שש־עשרה השנים הללו...
וזה לא משנה, הספירה אבדה.
מלבד הצורך לשמור על העירנות מהם החיים מלבד תבליט של אחבה?
אהבה למוח היא רוח לים — כיאות לקדוש, אשה דו־לשונית... גם אני אהבתי — בעל המשמש שכל הנשים יכולות לדמיינו מת.
בימים אלה בהם אני חורץ־דין,
אני נראה מגונדר ובלתי־משתנה
אני לובש חליפה יפה ומוזהבת —
שני עבדים מאווררים אותי
ונושאים אותי בכורסת־ענק
המתנדנדת בין זרועותיהם,
שעה שבה אני מונה את הפסיעות
שלי כלפי מטה מכס־מלכותי: 25, 24, 23.
אני נמלט... הכל
לסירוגין, אני שוכח
את אי־סובלנותי, חום מתכתי,
חשדותי מדהירים את היום
ואני החלטתי לשקוע... ולפרוש.
בכוחי לבחור את עצמי, הנאשם
עם השיתוק שאחז בי, הסמכות החינוכית.
הוצאות־להורג ליליות חיסכו לי
את יגון הזריחה המבכירה.

נוסח עברי: ד.ע.

רוברט לואל: נולד בשנת 1917 והיה אחד המשוררים הבולטים בארצות־הברית. בעשור האחרון הוא היה מראשי ההתנגדות למילחמה בווייט־נאם, וביקר לפני כמה שנים בארץ וקרא משיריו באודיטוריום האוניברסיטה העיברית בירושלים. לפני שבועות אחדים הלך רוברט לואל לעולמו.

רוברט לואל
יגון הזריחה המבכירה

„הרומן הקוקסינלי" הראשון בסיפרות העיברית אינו שערורייתי, אינו סיפרותי או בעל ערך כלשהו - זהו סתם ספר גרוע ומשעמם, המוכיח שהטבע לא חנן את המחברת שלו בכישרון סיפרותי כלשהו מילבד הכישרון לשכנע את הוצאת „ספריית פועלים" להוציא לאור את הספר

עמק החטוקות

„אני עייפה — יא אוחתי"

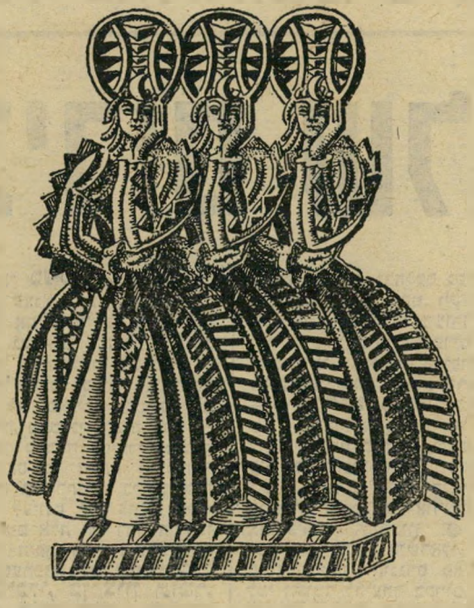
תהליך מוזר וכמעט בלתי־מובן עובר בימים אלה על עורכי הוצאת־הספרים ספריית פועלים, שברוב לחיטותם להתחרות במו"לות הפרטית שגישלה בשנים האחרונות את המו"לות ההסתדרותית מבכורתה, החלו מוציאים ל־אור סיפרות מקוריית עלובה ששום מו"ל פרטי המכבד את עצמו לא היה טורח לעסוק בכתבי־יד שכאלה — מעבר לפעולה של ביול, מיעון ומישלוח־בחזרה למחברי כיתבי־יד שספריית פועלים החלה מפרסמת. כוונתי לספ־רים כמו כלבים מחוברים של עמוס טל־שיר והחתך משל מחברת הקרויה בשם־העט שרון שפירא, שראו אור ב־סידרה בעריכת המשורר נתן יונתן.

מחברת החתך, למרות מאמציה הבלתי־נלאים להקיף את עצמה בבקבוקוני־בושם של שערוריה סיפרותית, אי־נה אלא מאפיין נוסף להידרדרות האות העיברית המוד־פסת. ניסיונותיה של המחברת האלמונית לשמור על עי־לום־שמה נגיעים מן הסתם, מתוך הכרתה את חוסר־כישרונה הסיפרותי ולא מתוך עיסוקה בנושא אנושי חשוב למדי. אלא שגם בעילום־שמה מזיקה הגברת המכנה עצ־מה שרון שפירא לנושאי־סיפורה, לאותם גברים/נשים המכונים בפי־העם „קוקסינלים".

סופרות צעירות, בשמן האמיתי או בעילום־שם, מוטב להן שלא תכתובנה בסיפוריהן מישפטים כמו: „יואב ישב בפישוק־רגליים רחב..." מאחר שאותו יואב שלהן עלול לחוש עצמו כחלק מן הדיקדוק העיברי, ולדשדש ברגליו בחוקי־הפיסוק של השפה.

על יומרותיה של מחברת החתך ניתן לעבור בסליחה, וכן על כל פשעיה כלפי הסיפרות והשפה העבריים. אך על דלות יכולת התיאור שלה, ועל הנזק שהיא גורמת לציבור אותן נשים שהיו בעבר גברים ועברו ניתוח של המרה מינית מפאת אי־יכולתן למצוא קיום מכובד במיס־גרת מינן הקודם — אין לעבור בשתיקה.

מתוך האותיות המצטרפות למילים, והמילים המצטר־פות למישפטים בעיברית משובשת, ניתן ללמוד מעט מאד על אודות עולמן ועולמם של אותם גברים/נשים ועל חייהם, שלפי תיאורי המחברת מתנהלים אך ורק בבארים השוכנים בסימטאות חשוכות של יפו, בארים הרחוקים ביותר מן המציאות הישראלית הנוראים כמו הושאלו בעזרתה של מחברת החתך מתוך סירטי טלוויזיה אמרי־קאים זצרפתים מדרגה רביעית וחמישית שהזינו את כיש־רונה הלא־יוצר של המחברת. גם לשון הדיבור של אותן נשים בקובות ובבארים שביפו היא תערובת מבולבלת

של לשון עיברית מתקופת ההשכלה עם שפה תת־תיקנית שאומצה על־ידי עטה של שרון שפירא, בקטעים כמו: „אני עייפה — יא אוחתי, הבליטה ניב מורחי..."

את עליבות תיאוריה הסיפרותיים של הגברת שפירא ואת אי־יכולת כישרונה להעלות על הנייר דמויות שמ־עבר לממד הקרטוני השטוח, יש לזקוף לעובדת היותה משוללת לחלוטין כישרון יוצר כלשהו. אך יחד עם זאת היא בעלת כישרון מינימאלי להעתיק, או לתרגם קטעים בעלי קשר עם הנושא של סיפרה מתוך פריודיקה רפו־אית. כוונתי לקטעים פסודו־רפואיים, כמו: „יש להניח שגורם קונפטיטוציונאלי מולד ובלתי־מזוע, הוא שגרם אצלה להתפתחות הטראנס־כפסואלית הידועה בסיפרות הרפואית כפסיכיק־הרמה־פרודיט. מצב זה לא ניתן לרי־פוי על־ידי פסיכותראפיה, דבר שנקבע בפסיכיאטריה..."

נפשותיה הפועלות של שרון שפירא פועלות בחלל מלאכותי וריק. למשל, אחת מנפשותיה הנמצאת במח־צית שלב ההמרה מזכר לנקבה יש לה הורים, שאינם ערים כלל לתהליך שעובר בנם/בתם. והנפש־הפועלת מתארת את מחשבותיה של האם: „היא חרשבת שזה מוזרני ככה, כי אחי הצעיר מגדל שערות... כשבאה לבקר אותי כאן, אמרה שעם השערות הארוכות אני דו־מה לאחותי, רק שאני הרכה יותר יפה ממנה..." הגב־רת־המחברת יוצאת מתוך ההנחה שלמראה השדיים ש־תפחו אצל הנפש־הפועלת, בשל זריקות־ההורמונים, הי־תה תגובת האם משהו בסיגנון: „היא חרשבת שזה מו־דרני ככה, כי אחי הצעיר מגדל שדיים מרוב לכן וגבי־נה שווייצרית שהוא אוכל..."

„כמו שהופכים כפפה"

על־מנת שקוראי מאמר זה לא ייחפזו וירוצו לחנו־יות־הספרים לרכוש עותק של החתך, ויעשירו את הוצאת ספריית פועלים מתוך תקווה שמצויים בגיבוב הדפים הזה, מי יודע אי־אלו סודות מיניים או פשר כלשהו לתו־פעת המרת־המין, הנה החתום מטה מביא בזאת את פי־רוט תיאור תהליך הניתוח להמרת־המין, כפי שהוא מתו־אר בפי רופא המספר לנפש הפועלת של שרון שפירא. תקוות החתום מטה היא לחסוך לקוראים הפוטנציאליים את עוגמת־הנפש העלולה לבוא עליהם אחרי הוצאה של כמה עשרות לירות ישראליות, תמורת נייר שלא יצלח אפילו לצרכים בסיסיים ביותר המבוצעים אף הם על־ידי גברים ונשים:

„חתך ראשון — הוא מול שתי עצמות החיכור שבאזן התחתון, במקום של חיכור־האשכים. באותו מקום בדיוק שהפות נמצאת אצל הנשים. לשם אנחנו מחדירים מכ־שיר מיוחד, ממש כמו שאת מכניסה אצבע ומשקיעה אותה בתוך גוש פלסטלינה, על־מנת להפריד שם בין האברים בחלל הכפן התחתונה, וליצור מקום לווואגינה. תוך כדי פעולה זו נזהרים במיוחד שלא לפגום בכלוטת הערמונית (פרוסטאטה) שיש לה תפקיד מכריע בתהליך האורגזמה. אחר־כך אנחנו מעבירים חתך שני ענול על העור סביב ראש־הפין. מפתח החתך הראשון אנחנו שול־פים את האבר כשהוא כבר ללא העור שעטף אותו קודם. את העור הריק תופרים שוב על מקום החתך השני — הענול. על־ידי כך מקבלים צורת נרתיק ארוך ריק. מן הפין העירום מסלקים חלק מהשרירים והרקמות, מקצ־

רים את אורך ציונר השתן. משאירים את מרכית כלי־הדם הרחבים, והחשוב ביותר — זוהרים שלא לגעת בעצבים כדי שלא לפגום ברגישות התחושה. משזוים לראש־האיבר צורה של הדגדגן ומניחים את כולו במקום המתאים, כלומר בחלל שיצרנו תחילה, וכולנו מעט כלפי חוץ. זאת, כדי שבזמן המישגל יקבל מגע וגירוי. את נרתיק העור שציפה קודם את הפין אנחנו הופכים לציפוי השמאלי, כמו שהופכים כפפה, דוחפים אותו פנימה, מרפדים בו ומצפים את החלל הפנימי כדי ליצור דפנות לוואגינה. מן העור שבו היו עטופים האשכים יוצרים את השפתיים החיצוניות והפנימיות ומחברים אותן אל מקום החתך הראשון: בכניסה לוואגינה. אחר־כך מחדירים לוואגינה מילוי בצורת פין מפלאסטיק למשך כמה שבועות, כדי שהמקום לא יתהדק. הבעייה העיקרית היא הפתח שבין שתי עצמות־החיבור של האגן — בכניסה לוואגינה. לכן רצוי שהכפבוק, או הפין הפלאסטי, יהיה ארוך ובולט מעט כלפי חוץ מהפתח. כך תישמר גמישות השריר שאותו אנו מכווצים סביב הפתח מרקמות קיימות. זה בערך ההסבר. יש עוד פרטים, אבל לא תוכי לי להבינם, לכן תיאלצי להסתפק בזה... אחרי הניתוח תהיי ככל אשה, עם תחושה, עם אפשרות להגיע לאורגזמה, כיוון שיש לך יתרון הפשמות של מערכת העצבים הקודמת. למעשה את אשה, משופרת — אם תרצי להבין זאת כך. ילדים לא יהיו לך, גם וסת לא. מבחינה גינקולוגית את אשה בלי רחם ולא תצטרכי לאמצעי מניעה...״

קטע ארוך זה, המתיימר להסביר לגבר את התהליך הרפואי העומד להפכו לאשה, מציג באורח מגובל את תהליך המרת־המין כמו היה תהליך הנעשה על־ידי מישרד־התיקשורת להמרת מכשיר־טלפון שחור במכשיר־טל־פון לבן, עם בדיחה בסיום האומרת שמכשיר טלפון לבן לא יאגור אבק.

על פני עמודים רבים מספר מתיימרת שרון שפירא לתאר את ילדותו של האשה כאיש צעיר בבית־ספר חק־לאי. תיאורי ילדותו של הנפש הפועלת המתארכים ומ־

עייפים, בראים כמו נלקחו בשלמותם מתוך תיאורי מק־וחה־ישראל בפרקי אליק של משה שמיר, כולל פולחן תלמידי כיתה ב״ת המגלחים קרחות על ראשיהם של האל״יפים. גם הקטע שבו תלמיד כיתה ב״ת מפתה את הנפש הפועלת של שרון שפירא מעורר גיחוך חמוסר־

אמינות. מה עוד שהמחברת־המגבבת, טורחת להרוג את המפתה, מתוך מניעים השמורים עימה, בקרב על ירי־שלים, במהלך מילחמת ששת־הימים בהיותו קצין לוחם.

לאן פונה קוקסינל בכותל־המערבי:

לעזרת־גברים או לעזרת־נשים?

מסקנה שניתן להסיק מתוך יצירת־המופת של שרון שפירא היא שמדינת ישראל חסרה זוגות מסוג נקבה, שעה שהרגלי־המין של הישראלי הנואף, מתמקדים לרוב בתינוי־אהבים עם גברים המתחפשים כנשים ופועלים כפרוצות על־מנת לחסוך כסף לניתוח שיגאלם ויהפכם לנשים. זה, על כל פנים, ההווי הכללי שאותו מתארת שרון שפירא — שבאסופת מיליה, הבארים והקאבארטים שהשתילה בנופה של יפו. מתחרים הכל על חסדי אותם ספק־גברים־ספק־נשים מתוך כוונה לתת לגבר הישראלי את המגיע לו בעיני המחברת.

מחברת החתך מעניקה לנפש הפועלת שלה תעודה רפואית, בזו הלשון: ״הנני מאשר בזה שרונ... נמצאה בטיפולי ותחת השגחתי בחצי השנה האחרונה... הנ״ל עברה ניתוח... היא מסוגלת בהחלט לקיים יחסים מיניים בנקבה... רוני שייכת למין הנקבה!...״ תעודה המעוררת את המחשבה שבאותה מידה שספריית פועלים אינה נזקקת לתעודה על־מנת להוציא לאור ספרים ושרון שפירא אי־נה נזקקת לתעודה על־מנת לגבב אותיות, למי יש צורך בתעודה שהמחברת מעניקה לנפש הפועלת שלה?

על־מנת שהקורא התמים והבלתי־אמון יבין עד כמה הפכה הנפש הפועלת בחיבור מילים זה — המכונה סי־פור — לאשה, שרון שפירא מביאה אותנו לקטע הפא־תטי שבו, עם פרוץ מילחמת יום־הכיפורים, מתנדב/ת הגבר/אשה להסיע רופאים ואחיות לבית־החולים — כ־מינהג הנשים באותה מילחמה. ובאותה הזדמנות, מוטב שהקורא התמים יסיק כי הפטריוטיים לא נמנע גם מחלק זה של האוכלוסיה הישראלית.

בתטף

ג. בנימין מפרסם את בנימין גלאי ✶ הפרופסור לסיפרות שרצה להיות סופר ✶ מה ביקשו העסקנים מראש־עיריית תל־אביב?

✶ מאימרותיו של מזכיר אגודת־הסופרים ✶ השירון של אורציון

רומן האבירים של ב. גלאי

ניצול חסר־תקדים של מדור אישי ביומון עשה העיתונאי **בנימין גלאי** במדורו קפה הפוך, שבו כתב בשבחי ספרי־ילדים בארמית שחיבר הוא עצמו תחת הכותרת דברי ימי גמיני. בין השאר כתב גלאי על עצמו: ״אגזים ודאי אם אומר כי ביום שבו נשפתי על כל שמונת נרותיה של עוגת יום־הולדתי השביעי, גמלה בי ההחלטה לכתוב רומן־אבירים משל עצמי. אך יעידו בי לפחות דפים אלה כי עד שלא הגעתי לשיבעים — עמדתי בדיבורי! האין זה רומן, כשאר כל הרומנים? נבלו! אינם נבלים? גבירותיו אינן צריכות להצלה? מעז אני לומר שאפילו אביריו — לא ,פאנים׳ פולניים ולא ,סיירים׳ אנגליים כי בטלנים מצויינים בתורה, מלאי עצה וגבורה, מבטלני בית־המדרש — עשויים ללא רבב...״ ● פרופסור **שמעון זנדבנק**, המכהן כמרצה לסיפרות־משווה באוניברסיטה העיברית בירושלים בחוג לסיפרות־משווה, מאס מן הסתם בסיפרות־המשווה ונתקנא בפרופסורים אחרים המנסים באחרונה כוחם ביצירתיות. בימים אלה הגיש פרופסור זנדבנק לאחד מבתי־ההוצאה רומן פרי־עטו לעיונם של עורכי בית־ההוצאה, והוא ממתין לתגובתם ● עיריית חולון פירסמה בימים אלה את דבר חידושו של פרס־סיפרותי על שם הד״ר **חיים קוגל** בתחום הסיפרות היפה. הפרס: בסך 4000 ל״י ● בפגישה שערכו עסקניהסיפרות **בנ־ימין יצחק מיכלי, בן־ציון תומר, יצחק אורפז, אשר רייך ומרדכי אות־יקר** עם **שלמה יהב**, ראש עיריית ת״א, הם שטחו בפניו את תוכניות הפעולה של אגודת־הסופרים, וביקשו את שיתוף העירייה בביצוען. אגב, עסקן־הסופרים **מרדכי אות־יקר**, מזכירה האירגוני של אגודת־הסופרים, הפך באחרונה דמות של קבע במדורי ״מיכתבים למערכת״ ביומונים השונים. מטרה לחיציו של אות־יקר ב־שבוע שעבר היה השמאל־המהפכני בעו־לם, שהמזכיר הגדירו כך: ״אין טעם להגיונם, שיכלם ורגשותיהם. רק שפת־הכוח מובנת להם. יש בקירבם יהודים,

לחט רייך
שיתוף בביצוע

בארץ ובעולם. ובחלקם נפשם חצוייה והם משלמים למהפכנותם רק מס־שפתיים...״ הגיב על מיכתב זה משורר צעיר, שאות־יקר מנע בוועידת־הסופרים האחרונה את הצטרפותו לאגודת־הסופרים, במילים: ״אות־יקר שאג, מי לא ייראה?״ ● **אור־ציון ברתנא** (מחבר לכל אילן שנים — שירה חדשה ובעלת מעוף קל בדימויים) עומד לפרסם בקרוב, בסיוע מיפעל־השיכ־פול של אוניברסיטת תל־אביב, דו״רחזן לשירתו. בחוגי ליצני סיפרות ושירה תל־אביביים נלחש, כי אורציון עומד לכנות את עיתונו ״שירצינן״ ● שלושת נציגי ועד פא״ן קלאב הישראלי, שזכו בהגרלת טוטו־הנסיעה לקונגרס פא״ן קלאב הער־למי העומד להיערך בקרוב, הם הפרופסור **שמעון הלקין**, הסופרת **עמליה כהנא־כרמון** (שדות מגנטיים) ועסקן־הסיפרות הירושלמי שלום קריימר (״רגע של עיב־ריח״) ● העסקן **ישראל כהן** והעיתו־נאי **אהוד בן־עזר** ערכו במועדון מילוא בתל־אביב ערב סיפרותי שנקרא ״הסיפורת העיברית בשנת תשל״ז ● הקרבות הנערכים במידבר אוגאדן, השוכן בגבול סו־מאלי ואתיופיה באפריקה מסביב לעיר הראר, העלו לתדשות עיר שאיכסנה במאה ה־19 במשך כעשר שנים את המשורר הצרפתי **ארתור ראמבו** (בשנים 1800 עד 1890) אחרי שזה ערק מן הצי ההולנדי המלכותי. בתקופת שהותו בהראר עסק ראמבו בהברחה של שנהבי פילים ובסחר־עבדים ● את תוכנית־הרדיו המוצלחת מיקרופון פתוח, שעסקה בביקורת תיאטרון ותרבות, החליפה הנהלת רשות־השידור בתוכנית חדשה בשם בלי מחיצות בחצות, שתשודר מדי יום ראשון בין 11 ל־1 אחר־חצות, בהנחייתו של השדר הוותיק **עזריה רפפורט** ששב בימים אלה ארצה אחר שהות ארוכה בחוץ־לארץ.

עמליה כהנא־כרמון
סוטו־נסיעה

מאת בן עומר

(המשך מעמוד 45)

למרר את חייהם של אנשי השירותים ב־מקום ולסגור את עיסקיהם.

במארס 1977 הושלם בניין המרינה על העסקים והשירותים שבו. מנהלי המרינה, גיורא ומיכל קידר, הגישו אז בקשה ל־רישיון לעסקים. הרישיון לא ניתן, אך הוגשה תביעה לבית־המישפט נגד בעלי־העסקים במקום.

„נראה שהעירייה אימצה לעצמה שיטה מסויימת של פתיחת עסקים בקול תרועה וסגירתם מסיבות לא ברורות כעבור זמן קצר," אומר גיורא קידר, מנהל המרינה.

עורך־הדין לפיד, שייצג את עיריית תל־אביב, טען במישפט: „השטח המסומן אינו חייב להופיע במפה. הים, מטיבעו, זז. יש גיאות ושפל, כך שהים מתקדם ומתרחק והדבר לא קבוע. בכל פעם מתייבשים מטרים אחדים כשהים נסוג, ואחר־כך חוזר המצב לקדמותו. אין תחימה. במפות לא מופיע קו התוחם את גבול שטח השיפוט."

אלא שבית־המישפט לא קיבל את טענתו. מעתה נמצאת המרינה של תל־אביב מחוץ לשיטחה של העיר.

ישראלים בחו"ל

ריבז של יריב

נכדו של בן־גוריון

תובע חצי מיליון דולאר ממדינת ישראל

ומאירגון סטודנטים ישראלים

תביעה משפטית בלתי־שיגרתית עומדת להתברר בימים אלה בבית־המישפט בניו־יורק. יריב בן־אליעזר, נכדו הבכור של בן־גוריון ומזכירו לשעבר של אירגון הסטו־דנטים והמשתלמים הישראלים בצפון־אמ־ריקה, הגיש תביעה לפיצויים בסך של כ־520 אלף דולאר נגד הקונסוליה הישראלית בניו־יורק ואירגון הסטודנטים בצפון אמ־ריקה, על הפרת חוזה עבודה ופגיעה בשמו הטוב.

„נאלצתי להגיש את התביעה," מספר יריב, „אחרי שנכשלו מאמצי לפתור את הבעייה בדרך מתונה. נפלתי קורבן למע־רכת תכסיס שעליה ניצח עורך־הדין של הקונסוליה בניו־יורק. שמי הושחר ופרנ־סתי קופחה, ובכוונתי לחשוף עתה את כל העובדות ולמצות את הדין עד שייעשה עמי הצדק במלואו."

הפרשה שמבקש יריב לחשוף החלה כש־פוטר חיים זיטמן, רכז הקניות של אירגון הסטודנטים, שנמצא כי קיבל שוחד מספ־קים. „קבוצה של ידידי הרכז המודח ר־שתפיו־לעסקים יצאה למסע נקמה בי, ואליהם הצטרפו כמה סטודנטים ישראלים כשמטרתם המוצהרת להדיחני ולרשת את תפקידי. הם ניצלו את העובדה שאירגון הסטודנטים לא היה רשום כחוק ומומן ב־צורה לא־חוקית על־ידי מישרד־החוץ לצור־רך פעילות ההסברה שקיים בצפון אמ־ריקה. איומם לחשוף את הפעילות הבלתי־חוקית, שלה שותף מישרד־החוץ, הבהילה אנשים בקונסוליה ששישו לעורם וביניהם היועץ־המישפטי, עורך־הדין מרטין נובאק, שבהיותו גם יועץ־מישפטי לאירגון הסטו־דנטים היה חייב להסדיר את חוקיות רי־שומו ופעילותו של האירגון," טוען יריב.

הוא מספר כי נושא אי־החוקיות של אירגון הסטודנטים ופעילותו עלה מדי פעם לדיון בהנהלת האירגון, אלא שתמיד היה נובאק מרגיע את הדואגים באומרו ש„הכל בסדר". „אחרי גבירה בארכיון מצאתי מיסמך שחובר ב־1969 על־ידי המזכיר ה־ארצי דאז," טוען יריב בן־אליעזר, „וממנו מסתבר כי לא זו בילבד שהיועץ־המיש־פטי לקונסוליה ולאירגון הסטודנטים לא דאג להסדרת חוקיות הפעולות של האיר־גון, אלא אף השיא עצות לראשי האירגון לעקיפת שילטונות מס־ההכנסה האמריק־איים." לדיברי יריב חשש עורך־הדין נובאק לעורו ולפיכך התעלם מהתראותיו והחליט לנקוט צעדים להריסת האירגון, ב־כוונה לחפות על מחדליו.

חיסול חשבונות. „החל להתחולל מחול שדים," מספר יריב, „שבו הן יריבי שלי והן היועץ־המישפטי של הקונסוליה עשו כל שבכולתם להבאיש את שמי ולעשותני שעיר לעזאזל.

„בעיצומה של הפרשה הוקמה ועדת־חקירה בלתי־תלויה כביכול, ובה כל־כלן ושני מישפטנים שקבעו מראש כי דיגי ראיות לא יחולו עליהם ולפיכך, בהיותם קשורים בדרך זו או אחרת עם משמיצי, חיברו דו"ח חקירה שעיקרו סי־פורת דימיונית ובידיונית. מאחר שלא נמ־צאו הוכחות למעילות שכביכול ביצעתי, פסקו ש„אינני מסוגל לקיים יחסי־אנוש תקינים..."

„על רקע מימצאים אלה פוטרתי מעבו־דתי," מספר יריב בן־אליעזר, „קופחה פרנסתי והפכתי מקור לאיבה ולעג." ל־דיברי יריב נענו באלם כל הפניות ל־מישרד־החוץ, עד לשר יגאל אלון, כדי לברר את פשר התנהגותם של אנשי ה־קונסוליה בפרשה. „כל התרעותי שהפרשה מחבלת במאמצי ההסברה של ישראל ו־עושה עוול לאירגון הסטודנטים ועובדיו, נתקלו בחיפזי הדדי ובאטימות."

יריב שולל את הסברה שהקונסול הכללי בניו־יורק, תת־אלוף (מיל.) אורי בן־ארי, ניסה לחסל „חשבונות משפחתיים" עימו, וטוען: „אינני חושב שיש קשר בין ה־עובדה שבן־גוריון (סבא של יריב) הדיח את בן־ארי מצה"ל, להתנהגותה של ה־קונסוליה בפרשה, אם כי ברי לי שלא סבלתי מחיבה יתירה מצידו של הקונסול הכללי."

„אינני חון־קישוט," מצהיר יריב בן־אליעזר, „אך מאידך אין לי עניין להיות קורבן לתכסיס שבחיפוי על מחדל וריש־עות. לפיכך אעשה הכל לחשיפת המעורבים בפרשה עד למיצוי הדין המלא עימם, דעד שיטהר שמי ואקבל פיצוי מלא על הסבל שבו התנסינו אני ובני מישפחתי."

* בטכס ברית המילה לבנו של יריב.

יריב בן־אליעזר (מימין) עם סבו ומשה דיין*
הסבא סילק מצה"ל — הנכד סולק מאירגון הסטודנטים

365
ימים חופשיים בשנה

טמפוני o.b. בעלי כושר ספיגה ענק — הטוב בעולם; להשיג ב־3 גדלים; נורמל: למרבית הנשים אקסטרה: לנשים עם דימום רב. והחידוש העולמי האחרון! טמפוני מיני לנערות, לבתולות ולנשים עם דימום מועט.

טמפון אריבה, הטמפון הקטן הנוח והבטוח ביותר בעולם נותן לך הרגשה משוחררת וחפשית, 365 ימים בשנה.
תוכלי ללבוש מכנסונים קצרים והדוקים, חצאית מיני, או ביקיני. תוכלי לרקוד, לטייל, לטבול באמבט ולרחוץ בים בבטחון מלא.
טמפון o.b. קטן משפתון ולכן קל ונוח לשאתו בארנק.

חדש! אריזה חסכונית של 40 טמפונים + שי — ארנקון פלסטי לנשיאת 3 טמפונים בארנק.

o.b.
או־פה
הטמפון בעל כושר הספיגה הטוב בעולם

כמה פעמים נסית להפטר מהם — ולא הצלחת??

אנחנו נחסל את הז'וקים!
נסי פעם אחת את הדרך המודרנית והבטוחה להשמדת הז'וקים
לאחר חיטוי שלנו (שערך כ־½ שעה) את מקבלת תעודת אחריות לשנה. לא יהיו יותר ז'וקים בביתך!
ר"ב, מדיצין 18, תל. 790114־5־6 ● אילת: תל. 059־3012
היתר משי הסביאות: 21. רשי עסק 481/75.
איתן עמיחי הדברת מזיקים

רובקס
המתנה שבאופנה

מורלה
השפתים המעוצבים כיצירת אומנות

בוסום מלניק

רחל מרחלת על כל השולם

המולטימיליונר האביון

תאמינו לי, מי שמחפש לו בידור לא סטנדרטי, המקום האידיאלי בשבילו זה בית המישפט. למה לכם ללכת לקולנוע ולהצגות, ועוד לשלם ממיטב כספכם? לכו להיכל המישפט ובלו שם כמה שתרצו. אני מבטיחה לכם שתצחקו ותעלזו, תכל חינם.

זה בדיוק מה שעשיתי אני בשבוע ש־עבר, הרי לכם קוריוז נחמד ומשעשע לעוד על כאלה שרובכם בוודאי מכירים, לפחות בשם אם לא באופן אישי.

המולטי־מיליונר **חיים שיף**, בעליהם של חמישה בתי־מלון מהמפוארים ביותר בארץ ונשיא התאחדות בתי־המלון בישר־אל, טוען שהוא מרוויח רק 2300 לירות לחודש. עובדה מפתיעה זו התבררה מכתב ההגנה שהגיש במישפט מזונות המתקיים כעת בינו לבין אשתו בנפרד, עורכת־הדין **איילה שיף**.

בדיון שהתקיים בבית המישפט המחוזי בירושלים לפני השופט **עזי נתן**, התפרץ שיף פעמים אחדות כלפי החוקית שלו וכלפי בא־כוחה, למרות שהתהדר כמה פע־מים על התנהגותו המרוסנת ועל המילים ה־נמוסות. שבהן השתמש במהלך הדיון. לבסוף, כנראה, הגדיש את הסאה. הוא התפרץ על עורך־הדין של הצד שכנגד בהשמצות עד שהלה תבע שבית המישפט יצווה לא־סור את שיף. אבל בסופו של דבר קנס השופט את חיים שיף, על ביזיון בית־הדין ב־500 ל"י. סכום גבוה, לכל הדיעות, לגבי אדם שמרווח — לטענתו — רק 2300 לירות לחודש. פחות מכתבנית.

חיים שיף
כמה הוא מרוויח

מיכחול סובב עולם

לציירת **רחל טימור** קרה מה שכולנו היינו רוצים שיקרה לנו. הבחורה נסעה לתערוכה של ציורים פרי מיכחולה בקלן שבגרמניה לשבועיים ימים, ומאז עברו כבר יותר מחמישה חודשים והכישרון עדיין איננו. הדאגתי מאד וצילצלתי לכמה מ־חבריה, ואז שמעתי סיפור הלוואי על פולם.

ובכן, זהו סיפור שכולו מזל יותר משכל, ואין ספק שאפילו בחלומה הטוב ביותר לא היתה רחל מעלה בדעתה שככה תסתיים התערוכה בקלן. אומנם לא היה לה ספק שכל הציורים יימכרו, וכך באמת היה, אבל זה שהיא תסובב חצי עולם כתוצאה מכך פשוט לא היה בתוכניות.

ובכן, הבחורה קמה והתאהבה. אבל לא סתם. צריך גם לדעת במי. והפעם היא התאהבה במיליונר אנגלי אמיתי, שאחרי שראה את עבודותיה וגם רכש לעצמו כמות עצומה מהן, החליט לאמץ את ה־ציירת כולה על תפוקתה. כך קרה שה־שניים גמרו עם גרמניה, עברו ללונדון ושם גרו ביתו המפואר של האיש. משם, אחרי שסידרו כל מיני סידורים וסיכמו על תערוכה לחורף, נסעו לפאריס ואחרי שרחל קיבלה במתנה מלתחה שלמה קפצו למיזרח הרחוק, ועוד טסו במחלקה ראי־שונה כיאה לאנשים חשובים.

מספרים שרחל מצלצלת מדי שבוע אר־צה, כדי לברר מה נשמע אצל החברה. ואם יש מתגעגע כלשהו, נא למסור לו שזה אבוד. כי הבחורה תפסה עולם ומלואו ומאושרת קומפלט. כיום מבקר הזוג ב־בנגקוק, שם יש **לאריק פון אמי** שלה עסקים חשובים מאד סטייל נשק, סחורות, עתיקות וכדומה, ומשם יסעו לאיי יוון גם כן לשם אירגון תערוכה לקיץ וגם לנוח קצת אחרי הטיול המעייף.

אגב, מתי היא מספיקה לצייר?

רחל טימור
טיול לא מתוכנן

סיפור בסופיה

כמו שכולם יודעים, נסעה ניבחרת־הכדורסל של מכבי רמת־גן לייצג אותנו באולי־ברסיאדה שהתקיימה בסופיה, ויש לי בשבילכם סיפור מבירת בולגריה.

את השחקן הגבוה והחתיך שעשרו מתנופף ברוח כמו שיבלים, **מאיר קמינסקי**, בוודאי כל אוהדי הכדורסל שביניכם מכירים היטב. ובכן, הנ"ל לא הסתפק באוסף התחיכות התל־אביבי שלו, ובלי לחפש הרבה מצא גם בסופיה אהבה אמיתית, **נטשה איונובה**, שזימרה מנגינות בולגריות לפני הקבוצות, וניסתה כמיטב יכולתה להנעים להם את הערבים שם. התאהבה בצעיר הבלונדי, ותאמינו לי שם פרחה אהבה שיגעון, עד שיום אחד המישטרה החשאית, שעינה היתה צרה באהבה הזאת, אסרה את איונובה, והחזיקה אותה במעצר עד צאת הקבוצה הישראלית מבולגריה.

המיסכנה, שבעצם לא עשתה שום דבר רע, וכל העוול היה רק התאהבות מיקרית, לא תשכח זמן רב את הישראלי הנחמד שידע לאהוב, אבל ידו היתה קצרה מלהושיע כשהמדובר היה במישטרה, במאסרים ובאיומים.

מאיר המאוכזב סבל משיברון־לב, עד שחזר לדירתו שברחוב בלפור, ושם מצא שורה ארוכה של ממלאות־מקום צבריות, והחליט שדי לשבור את הראש באהבה אסורה מסופיה.

נמר כמו נמרי

זמן רב הוא כבר לא היה בארץ, פשוט בגלל שלא היה לו מה לחפש פה. כשהוא נמצא בישראל הוא סתם אחד מכולם, אבל כשהוא בפאריס הוא סטאר אמיתי. וכדי להוכיח לכולם שאומנם כך הוא, הוא יגיע ארצה בקרוב ויופיע בחלק הראשון בתוכ־נית של הזמרת **מינה צ'ארלס**.

יוני נמרי התחיל שיגעון (אפילו אם זה בזכותו של תיקון־חוטם פלסטי פעוט) בסך־הכל בן 27, וכבר משגע את צרפת. יוני, שהיה נשוי פעם לזמרת **רותי נבון** ותוסכל מזה שאשתו סטארית יותר ממנו, ביצע תפנית עצומה מאז גירושיו ונסיעתו צרפתה, תוכיח לעולם כולו ולישראל בפ־רט מי הסטאר האמיתי במישפחה.

יוני נמרי
נחיתה מפוארת

אלא מאי, מאז ועד היום לא קשרו בשמו שום רומן רציני כזה שלא הולך ברגל, ואני כבר התחלתי לדאוג לו. ובכן, מסתבר שלא היה צורך. כיום יש לו רומן רציני מאד עם רקדנית־זמרת יפהפיה בצרפת ש־שמה **ג'ניפר**. השניים התוודעו על בימת הצילומים של אחת מתוכניות הטלוויזיה של יוני. אמנם ג'ניפר הופיעה שם לצידו, אך מה שמשך את יוני היה דווקא בתה הקטנה בת השש.

יוני, המפורסם כחובב ילדים מושבע, התחיל לשחק עם הקטנה, והמשיך עם האמא, ובימים אלה ממש הוא מביא איתו ארצה את ג'ניפר שלו כדי שתכיר את הוריו החיים עדיין בקיבוץ אשדות יעקב.

הקיבוץ ודאי מתכונן כבר. תארו לכם, ביום בהיר אחד ינחתו על הקיבוצניקים כובעים שכאלה ישר משמיה של עיר־האו־רות האגדית, ועוד כמעט בלי אזהרה מוק־דמת.

עצוב לציונה

ציונה טוכטרמן, הקרויה כך עדיין מכוח ההרגל, היתה אומנם נשואה פעם ל־**בני טוכטרמן** אבל זה נגמר. כידוע. כיום היא כבר נשואה בשנית, לטייס חיל־האוויר לשעבר ובנו של התכשיטן **פרני**. רק לשם אינפורמציה.

הפעם זהו סיפור עצוב. הדוגמנית לשעבר והבוטיקאית בהווה — שהיא אם לבן בן חמש־עשרה מנישואיה הראשונים — ־ בעלה החדש מזה כשנה, התנסו בימים אלה התנסות מעציבה. ציונה, שהיתה כבר בחודש השישי להריונה, הפילה את ולדה. אבל הם צעירים, ויפים, ונחזיק להם אצבעות.

אהבה דור שני

מוזר? בכלל לא, דווקא להיפך. זוג אוהב ומאושר לחלוטין. והם ממש אנשים כמו כולם, אולי רק קצת יותר כישרוניים. כי הם שחקני תיאטרון ולא סתם, אלא התיאטרון האידישאי.

וכוונתי ל**אירית מאירי ומנשה ורי־שבסקי**. גם זה שהפרש הגילים בין ה־שניים עובר את העשרים שנה לא הפריע להם להתחתן ולחיות באושר זה יותר משנתיים, ועוד להביא לעולם יורש עצר. אירית, יפה אמיתית, זקופה, בעלת עיני־שקד גדולות, ועטרת שיער ערמוני מתנר־סס על ראשה לתפארת אומנם לא ידעה מילה אידיש עד לנישואיה אבל מנשה, אחד השחקנים הוותיקים על בימותינו, תמיד הופיע באידיש, היה עוד משחקני ליל־לה־וד־רה־מי. הוא התאהב בה כש־הופיעה בסרט מיכאל שלי, ומאז הם יחד.

אירית, שהופיעה עד לנישואיה בעיברית מדוברת מאד, לא העלתה בדעתה שאי־פעם תכבש באידיש, אבל עובדה קיימת היא שהשניים מצליחים מאד יחד, ואפילו נוסעים לחו"ל להופיע בפני הקהילות ה־יהודיות רוכים בהערכה גדולה.

הפאנטה: האהבה נשארת במישפחה. אמא של אירית, זמרת האופרה של פעם **דבורה דרורית**, היתה נושא רציני מאד לחיזוריו של אותו מנשה ורשבסקי עצמו לפני הרבה הרבה שנים, אבל העדיפה על פניו את **יעקב מאירי**, הפסנתרן הנודע שנפטר לפני כשנה. אבל ורשבסקי, מסת־בר, לא ויתר. הוא אומנם לא זכה בשעתו באם, אך אחרי שחיכה כמה שנים טובות זכה סבת תחתיה. וכל השנים הללו הוא גם לא ישב בדיוק בדד, וכבר הספיק להיות נשוי והוא אב לבחור בן 19. הסב־נות משתלמת, אין מה לדבר. ולדיבורי אירית, בציטוט, „המטרה מקדשת את ה־אמצעים."

תרשו לי למסור לזוג המיוחד הזה ברכת יישר־כוח. מגיע להם.

אירית מאירי ומנשה ורשבסקי
הבת במקום אבא

נקודה בסוף האהבה

בזמן האחרון התמזל לי מזלי לשמוע ולספר כמעט רק על חתונות ואהבות, אבל יש גם יוצאי־דופן. כמו כאלה שהאהבה נגמרה להם ביום בהיר אחד.

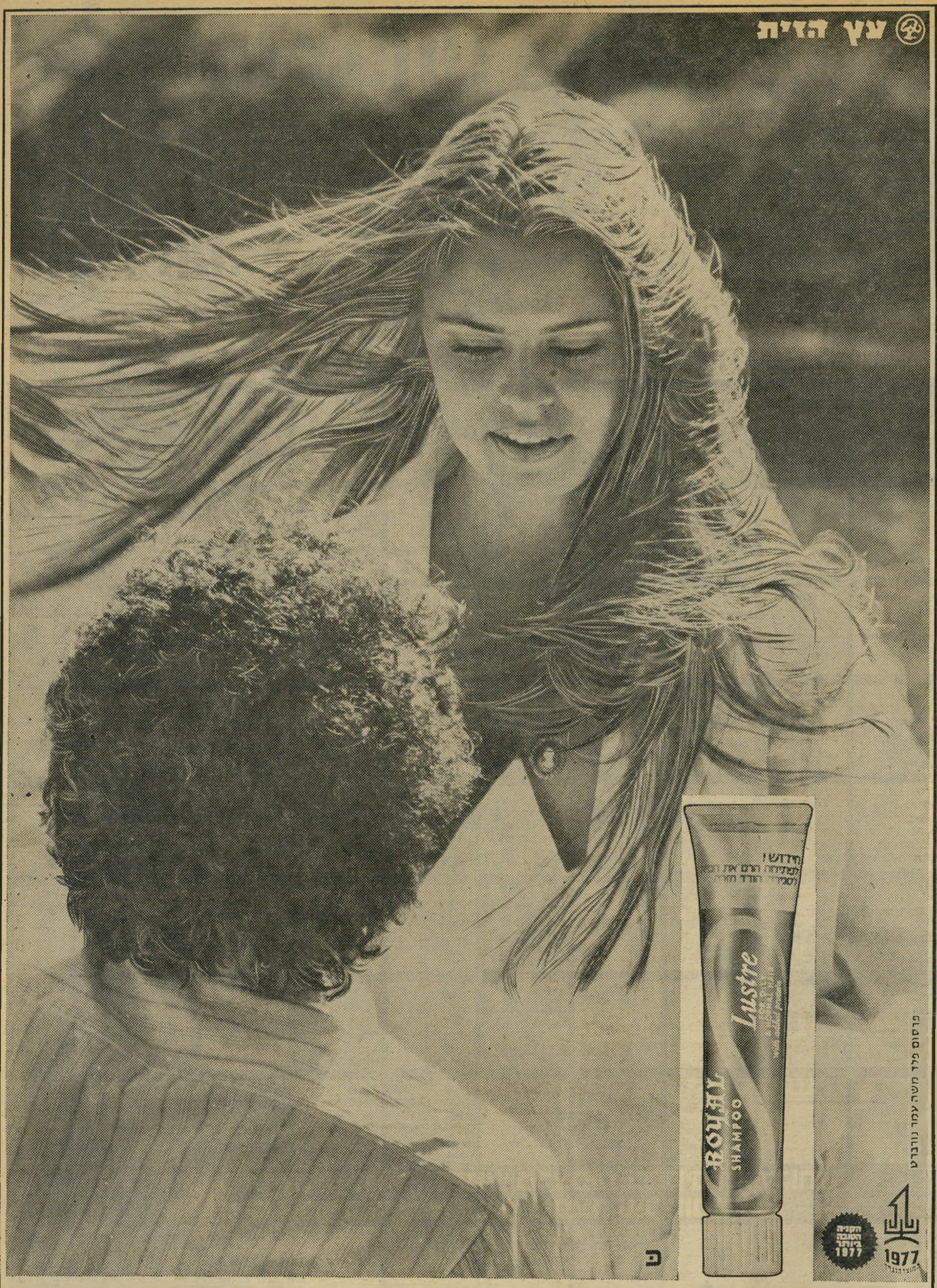
מיכה שרפשטיין, מי שהיה מנהל ההפקה של הסרט הצילו את המציל ב־כיכובו של **אורי זוהר**, מתגרש בימים קשים אלה מאשתו השנייה **נילי**, שילדה לו בן נוסף על הבת שהביאה איתה כ־נדוניה מנישואיה הראשונים שלה. כל ה־עניין הזה עם הנישואים הקודמים קצת מבלבל, נכון, אבל רק שלא יאשימו איתי שאינני מביאה סיפורים בפירטי־פרטים.

את מי זה מעניין עוד לא ברור, אבל העיקר שהעיקרון ברור.

ובכן, השניים החליטו שבלי אהבה אין טעם להמשיך, הם פשוט שמו נקודה.

אני מכירה כמה שיכולים ללמוד מהם את עניין העיקרון הזה — שכשחיים בלי אהבה זה לא מעניל, בעצם, לאף אחד.

עץ הזית

פרסום מילד משה עמר גודברט

כל שיער יכול להיות שיער רויאל עם "שמפו רויאל"

לבחירתך שמפו "רויאל" ב-4 סוגים שונים: צהוב-עם תוספת הלימון הנפלאה. כחול-לשיער שמנוני ורגיל. אדום-נגד קשקשים. ירוק-לשיער יבש

אלוני מרצפות.

כל שנה תפגוש בנו יותר ויותר.

מרצפות, מרצפות שיש, מדרגות, מדרגות שיש, בלוקים.

חיים אלוני בע"מ, מפעלי מרצפות, בלוקים ומדרגות
חיים אלוני ובניו, יבוא, שווק והפצה של חומרי בנין

משרד ואולמי תצוגה: תל אביב, רח' שפירא 11 א' (פינת רח' דיזנגוף 40) טל. 280764
חיפה, רח' הרצל 63 טל. 644958, 662376
המפעל: חיפה, דרך בר-יהודה (ק"מ 4.5) טל. 221159, 224179 (04)

רחל מרחלת על כל העולם

יציאה סיפרותית

גבריאל מוקד, שהוא ממש כשמו לכל היפות בעיר, עומד מזה זמן־מה לפני גירושין. אומנם, ההתליכים נמשכים קצת יותר מהמצופה, אבל העיקר הוא שהעי־קרון ברור לחלוטין: יש גירושין באופק. השאלה היא רק: מתי. כי כידוע, ברבנות מזדנבים תורים ארוכים של כאלה שכבר אין להם סבלנות, וכנראה גם לנ"ל נגמרה הסבלנות.

כך קרה שהוא ניראה בשבוע שעבר עם חברתו מזה שנתיים, **א.** (אבוש) **דו־ריה**. השניים, שמעולם עדיין לא ניראו מסתובבים חופשי ברחוב, החליטו שדי להסתתר, ושכולם כבר יכולים לראות, כי כולם כבר במילא יודעים.

גבריאל, שהוא מבקר סיפרותי ידוע, מוציא מזה זמן רב כתב עת בשם עכשיו, ובקרוב עומד להוציא עוד כתב־עת שייקרא עתה שידון בענייני השמאל הסוציאליס־טי. אבל לא רק בדברים כל־כך רציניים עוסק האיש. בקרוב הוא מתכונן להוציא לחברתו דורית ספר שירים משלה, כי

גבריאל מוקד
חופשים ברחובות

הבנתם בוודאי שהיא לא סתם בחורה — אם לא סופרת, אז לפחות משוררת.

דורית בת ה־23, מבטיחה רבות בתחום השירה, ולא יזיק לה מבקר סיפרותי שיתן גיבוי והדרכה.

וכשמוקד יזכה בגט שלו מאשתו **טובה** (שהוא השלישי במיספר, אגב), נשמע זמי־רות חדשות.

במזל חתונה

וגם בחתונות הרי צריך מזל. זה בדיוק מה שניקרה בדרכה של דיילת אל־על **זאה בן־נפתלי**, המזל.

הבחורה, מי שהיתה בעבר חברתו של **יהורם גאון**, וכנראה התאכזבה קשות מפרידתה ממנו, קמה ועשתה בדיוק מה שעשה יהורם עם אורנה שלו לפני כחוד־שיים. היא נישאה במיאמי־ביץ' שבארה"ב, לפני כשבוע, לאמריקאי מבוגר שאת שמו לא אוכל לגלות לכם לעת־עתה.

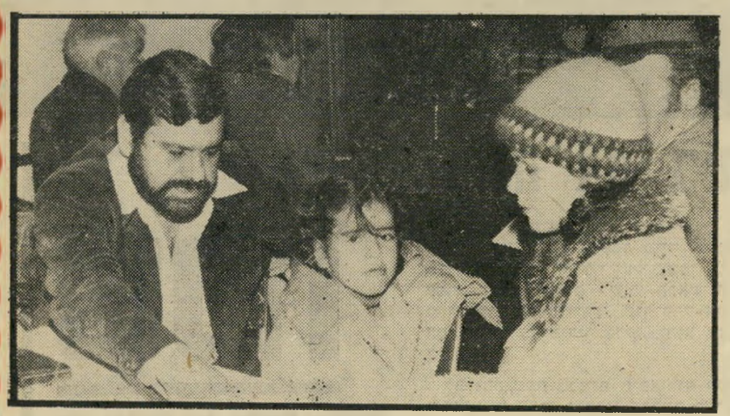
השניים מתכוננים לבוא ארצה בקרוב למסע היכרות עם הוריה של לאה, שכמובן עובה את אל־על. וזהו הפסד כבד לחברה, לכל הדיעות. דיילת כל־כך ותיקה ומאו־מנת כמוה לא מוצאים בכל יום.

אבל אל־על הפסידה לטובתו של מיל־יונר אמריקאי; וגם זו לטובה.

למרות, ואולי בגלל

הפרופסור המזוקן **אריה זקס**, הידוע גם כמשורר (זה היה יופי, פרדס) ובמאי־תיאטרון (השלום, כלאדם) נפרד מאשתו, השחקנית גבי אלדור (השימלה, מיסתורין) **אחרי** 13 שנות נישואין. השניים נשארו ידידים בנפש, למרות (או אולי בגלל) הטקס הפור־מלי ברבנות.

בתם בת ה־8, דינה, תתגורר עם אמה בתל־אביב.

גבי אלדור, דינה ואריה זקס
ידידים בנפש ברבנות

יפה וקוץ בה

כל הטובים עוזבים אותנו. מה לעשות. כך קורה גם לאחד מוותיקי ירושלים ש־שהוא משאיר בארץ לב שבור, זה של **יפה אירון**, שהיא חברה במועצה לבי־קורת סרטים ודווקא בעלת רקע בית"רי לפי צו האופנה.

קוץ, אשר הספיק כבר בחייו הארוכים לשחק בכמה הצגת בתיאטרון ירושלים, יוצא לפאריס להשלמת הדוקטוראט שלו במדעי התיקשורת ואילו יפה, חברתו מזה

יפה אירון וגדעון קוץ
סערה בעיר האורות

נפרד בצער וביגון, יען כי נשלח לפאריס לתגבר את המושבה הישראלית שם. הלא הוא סופר הבוהמה ה"טעמונית" **גדעון קוץ**. הבחור, שהיה יו"ר התאחדות הסטו־דנטים ונחשב מקורב מאד לשמאל, חשב שנתיים, עשתה לו הפתעה והודיעה שגם היא יוצאת לפאריס, להשתלם בטלוויזיה.

וכך ישתלמו להם שניהם בהשתלמויו־תיהם, והם כבר הודיעו חגיגית שהם מת־כוננים להסעיר את עיר האורות.

לא לעשן! ולא לפלרטט?

עד עכשיו ידענו שהממשלה החדשה לא מעשנת, ולא מדליפה. אבל זוהי רק ההתחלה. עד סוף הקדנציה בטח עוד נלמד על המון דברים לא טובים שהממ־שלה הזו לא עושה.

בשבוע שעבר סיפרתי לכם, למשל, סי־פור משעשע על עוזרו של שר־האוצר **סמי טויג**, שנפל כביכול קורבן למ־תיחה של אחת מידידותיו. ובכן, סמי חלוק עלי בנקודה זו. הוא שיכנע אותי שמי שנפל קורבן למתיחה זו אני ולא הוא.

„זה היה יכול להיות סיפור נהדר," הוא אמר, „אילו הוא היה גם נכון." הצרה היא שיש לו כלל ברזל, שהוא לא מחזר לעולם אחרי נשים נשואות. „ככה שכל הסיפור הזה אולי מוצלח בתור בדיחה אבל לא יותר מזה."

אז זהו מה שאמרתי לכם: לא מספיק שבממשלה הזו לא מעשנים ולא מדליפים, עכשיו הם כבר גם לא מפלרטטים. עם נשים נשואות, כמובן.

סמי טויג
מי נפל קורבן למתיחה?

דניאלה סינדרלה

זוהי שנה טובה לסינדרלות, או שפשוט הארץ כל־כך קטנה עד שכל סינדרלה ש־קמה לה מוארת באור של מאות זרקורים. כך גם קרה לסינדרלה **דניאלה הרפז**, מי שהיתה מלצרית פשוטה במלון שרתון החדש המפואר, ולא עבר יום בלי שחזרה ואמרה, בוקר צהריים וערב שעוד יבוא היום והיא תתפוס לה מיליונר אמיתי ותתן עוד פקודות לממונים עליה.

ולא תאמינו, אבל ממש כמו בסרטים ככה קרה גם לדניאלה־סינדרלה. יום אחד הגישה הנערה בלובי של שרתון קפה וער־גה לאדם נכבד בשם **גיבס**, שניראה ב־דיוק כשאר אורחיו הקבועים של המלון. מה שהיא לא ידעה היה שהוא אחד המש־קיעים הגדולים של רשת שרתון בכל הע־לם. אבל ברגע שנודע לה הדבר היא עשתה את תרגיל תפיסת־המלחציים המוכר, ולא שיחררה עוד. כאן מגיע הסיפור המשמח לקיצו העוקצני.

כיום דניאלה, בתור מרת גיבס, אכן נותנת פקודות ממש כמו בחלומה, לכל הממונים עליה לשעבר, יושבת לה ב־שרתון בסוויטה שיגעון, ומתנהגת כראוי לאשתו של הבוס. את התפקיד היא למדה מהר מאד.

בני הזוג גיבס, היוצאים בקרוב לסיבוב בכל מלונות שרתון בעולם, מתכוננים לח־זור בסופו ארצה, ונראה שכאן היא תיהנה יותר מבכל מקום אחר לתת פקודות למגה־לים הזוטרים, ולמלצריות הקטנות שעדיין חולמות, על היום שבו יתמזל מזלן ותת־פוסנה להן נסיך מצופה זהב.

גידי לוי מצייר, בונה את ביתו ומטפל בבנו בעת ובעונה אחת

שלח ציורך על פני המים

ך **וג מתעלם באהבים** מתחת לסדין ארפנתי עשוי משי בציבעי הדגל ה־אמריקאי. עכוזיהם, רגליהם וידיהם של בני הזוג בולטים ההזצה. הבעת פניו של הגבר אומרת אימפוטנציה, פניה של האשה מביעים תדהמה וחוסר שביעות־רצון. זהו רק אחד מציוריו יוצאי־הדופן של הצייר גידי לוי. ציור אחד. התלוי בחדר־האורחים הענקי של ביתו היפואי מראה שולחן ועליו פחיות בירה. גידי לוי אינו סומך, כנראה, על יד הדימיון הטובה של המתבונן. ה־שולחן הוא שולחן אמיתי היוצא מתוך התמונה ופחיות הבירה הן אותנטיות; חלקן מלאות, חלקן ריקות וחלקן מעוכות. רק המאפרה העמוסה בדלי הסיגריות מצוירת.

הצייר גידי לוי, הפותח בימים אלה את תערוכת היחיד השנייה שלו, הוא פנים חדשות לקהל הרחב בשדה האמנות בארץ. אם כי בחוגי האמנים כבר מכירים אותו. הוא בן 32, שחור־שיער, צנום ושקט מאד. יליד רמת גן, שהתחנך בקיבוץ בית־אורן מאז התגרשו הוריו. שם טופח כישרון הציור שלו ונוצל לצורך הכנת תיפאורות לחגיגות הקיבוציות. בצבא הוקפא הכיש־רון. ולוי עסק בעבודה מיקצועית חשובה.

כשהגיע העידה עם תום שירותו הצבאי, נרשם **ללימודי אמנות במכון לאמנות** פלאסטית בבת־ים. הוא הביא עימו שלוש עבודות לדוגמה והתקבל מייד לשנה ה־שלישית. גידי, המעיד על עצמו כי הוא ספדן, סירב, נרשם לשנה הראשונה כדי להתמחות בקומפוזיציה. תוך פרק זמן קצר הסתבר לו כי מוריו צדקו, והוא עזב את הלימודים.

לפרנסה עסק בבניית תיפאורות לקולנוע ולטלוויזיה עבור אולפני הסרטה בהרצליה.

בארתה תקופה פעלה כקבוצה אמנותית הצעין השלישית בהנהגתו של במאי־הקול־נוע והצייר זאק קתמור. גידי לוי זוהה תמיד עם אנשי הקבוצה, אך הוא מכחיש זאת נמרצות ומסביר: „הצעין השלישית היתה קבוצה שפעלה מתוך מניעים אמנו־תיים, ערכה האפינינגס ותערוכות והיתה לה חנות למימכר ספרים ותקליטים. הקשר שלי עם הקבוצה היה בגלל עצם החברות שלי עם זאק קתמור. הסיבה שלא נמניתי ממש עם חברי הקבוצה היא שאינני מסוגל להיות גרור של מישהו. אנשי הקבוצה גרו בבית של זאק קתמור ואן טוכמאייר, או בבית של השחקנית יעל אביב ובעלה צחי שני. אני מעולם לא גרתי איתם.

„מובן שבתוך חבורה כזו, שהיא מעין קבוצת אנשים בסיר־לחץ, יש מתחים. כתוצאה מהמתחים גם התפרקה החבורה. האנשים נסעו לחו"ל, איש־איש למקומו. אני היחידי שלא היו לו מתחים עם אף אחד, כי לא הייתי ממש מעורב — או נשארתי בארץ. לעין השלישית לא היתה כל חשיבות לגבי. כל אותה תקופה עשיתי דברים משלי, המשכתי לעבוד בסרטים והכנתי את תערוכת היחיד הראשונה שלי.

„אחרי התערוכה החלטתי שאין לי יותר עניין להיות פועל בתעשיית הקולנוע ה־ישראלית, ושאם כבר לעסוק בקולנוע אז לעשות משהו שבאמת בראש שלי. כתבתי תסריט בשם הדלתות והגשתי אותו למועצה לעידוד הסרט הישראלי. הם בי־קשו ממני דוגמה של עבודה שעשיתי. הכנתי סרט ב־8 מ"מ סופר, ואמנון סלומון היה הצלם. שם הסרט: תערוכה בעיר."

סרט־הקולנוע הראשון של גידי לוי היה דבר מייוחד־במינו כ־20 איש נטלו חלק בעשייתו. גידי שיתף בו את כל ציוריו, וכל אחד מהמשתתפים נשא ציור. החבורה עברה את תל־אביב לאורכה ונוצרה מעין תערוכה־תהלוכה. כשהגיעה החבורה לי־רקון המשיכה בסירות עד לשפך שבראש העין. בכל סירה היו שני אנשים עם שתי תמונות, וכך נעה התערוכה בזרם איטי ומתמשך. כשהגיעו לשפך התמקמו, וערכו תערוכה של יום אחד בין העצים. את הסרט ליוותה מוסיקה קוסמית שנבחרה על־ידי גידי באיפן מייוחד. יום הצילומים הפך להפנינג.

המועצה אישרה את התריט של הדלתות, וגידי קיבל תקציב בסך 8,300 ל"י שהספיק לו, לדבריו, בדיוק למעבדות ולפיתוח. את כל השאר מימן עם מעט עזרה מידידיו. כמדיום קולנועי נבחר ידידו של גידי, מפיק הסרטים מיכה שרפשטיין. הצלם היה אילן רוזנברג. מספר גידי: „מיכה הוא מדיום העובר מדלת לדלת. הדלתות הן סימבול של מעבר מסיפור לסיפור. כל דלת היא שניה בהיים. 10 הדלתות שבסרט צבועות כל אחת בצבע אחר. מיכה פותח את הדלת ורואה פיתאום את אשתי, רותי. אחר כך הוא רואה בדלת אחרת את סצנת צליבתו של ישו, שבה משתתפים משה איש־כסית ודידי לוקוב. כשהוא פותח דלת נוספת הוא נכנס דרך הים בדלת ה־נפתחת למסיבה המונית שצולמה ב־בית יפואי רחב מידות. באותה מסיבה נפתחת דלת אחרת לחדר שבו מתקיימת אורגיה. דלת נ׳ספת נפתחת אל קבוצה העוסקת ביוגה, וכל זה בא להראות מה קורה בעיר כל שישי־שבת."

בית מוזנח ביפו

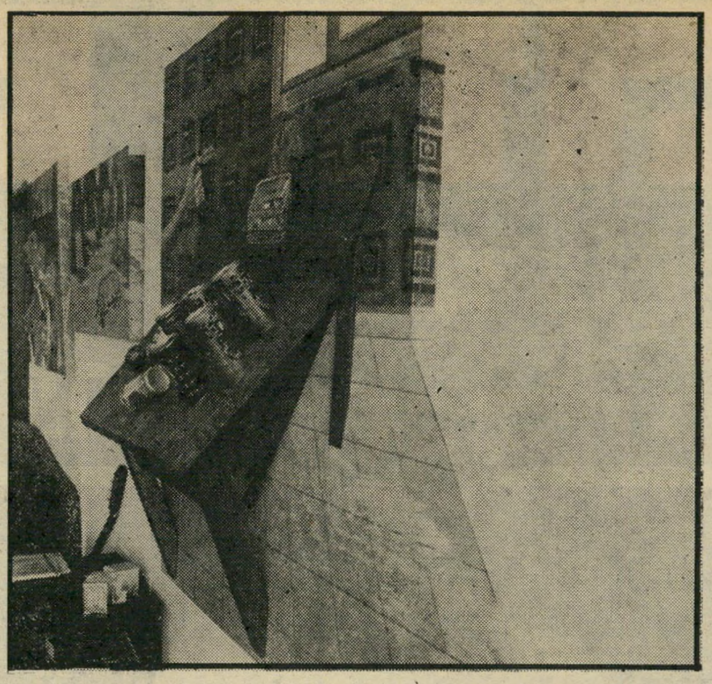
ל **פני שנתיים נשא** גידי לוי לאשה את רותי שרף, הנחשבת אחת היפות שבדיילות אל־על, אחרי שקודם לכן חיו יחד כבעל ואשה במשך חמש שנים. חתו־נתם התקיימה בצהרי יום. רותי לבשה אז שמלת תחרים לבנה וגידי ג׳ינס וחולצת־טריקו שחורה. כשושבינים שימשו להם אחותה של רותי עורכת הסרטים את־ויזלטיר ובעלה, המשורר מאיר ויזלטיר.

תקופה ארוכה התגוררו רותי וגידי בחדר

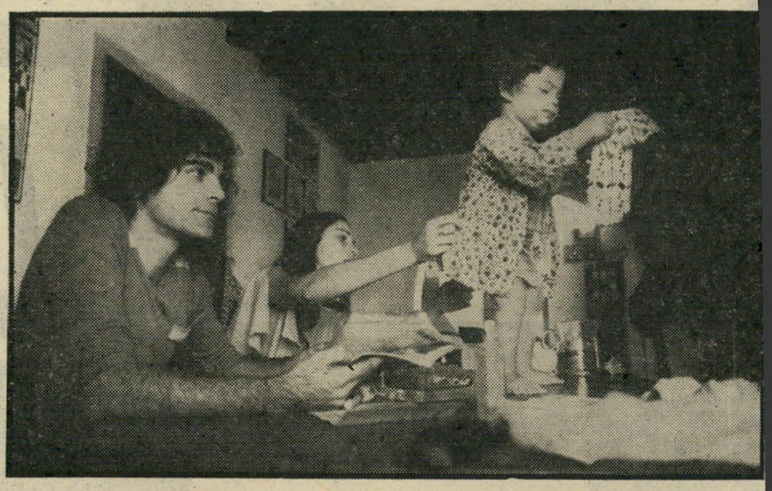
תערוכה בירקון אירגן גידי לוי משלושים עבו־דותיו לצורך צילום סרט קצר־צר ב־8 מ"מ סופר. בתערוכה נשאו עשרים מידידיו של לוי את יצירותיו, הלכו עימן לאורך כל העיר והגיעו לירקון, שם הונחו הציורים על נושאיהם בסירות ששייטו לאורך הירקון (בתמונה למעלה) עד לשפך ראש־העין, שם נערכה תערוכה בין העצים.

רכוש המפיק

מפיק הסרטים המיליונר ארנון מילצ'ן ביקר בביתו של גידי לוי ביפו ורכש תמונה זו עוד לפני שהוצגה בתערוכה. מילצ'ן רכש תמונה נוספת, ביקש מגידי לשלוח אליו למקום מושבו בלוס־אנג'לס תצלומים של ציורים חדשים משלו כדי שיוכל לרכוש אותם גם בעת שהותו בחו"ל.

המישפחה

גידי לוי עם אשתו הדיילת רותי ובנם בן השנה וחצי, אדם, בחדר־האוכל הגדול שבביתם ביפו. כשרותי שוהה בחו"ל בתוקף עבודתה מטפל גידי בילד, ורק כשהפעוט ישן, הוא מתפנה לעבודתו האמנותית. כשהוא נשאל איך הוא מטפל בבנו, הוא משיב: „כמו כל אם יהודיה טובה."

אימפוטנציה

מביעים פניו של הגבר העושה אהבה עם אשה בתמונה יוצאת־הדופן זו של גידי לוי. בתמונה שילוב של פיסול וציור. פניהם של בני הזוג המתעלסים מתחת לסדין־משי אופנתי, הצבוע בכחול־אדום־לבן, מצויירים, ואילו עכוזיהם וגפיהם העליונים והתחתונים מפוסלים ובולטים מן הציור.

קטן שרוחבו מטר על מטר וחצי על גג ברחוב ריינס. הצפיפות בחדר היתה אצומה אך הוא המה תמיד מבקרים ושימש זמן מה כביתם השני של רבים מתרשבי כסית. מאוחר יותר עברו לחדר קטן לא פחות ברחוב פרישמן ושם נולד בנם, אדם. ה־מישפחה הצעירה תימרנה בין מקלט־הטל־וויזיה ותמונות־הענק של גידי, לבין עריסת התינוק. כסטודיו שימש לגידי המיטבח הזעיר בדירה.

לא מזמן החליטו לפצות את עצמם על הצפיפות הנוראה. במקום לקנות דירה בת שני חדרים כמו כל זוג צעיר, החליטו השניים לקנות באותו כסף בית גדול בדמי מפתח באיזור יפו. הם מצאו בית משגע בן שמונה חדרים וחצר פנימית, שחומת אבן מקיפה אותו. הבית היה מרוגז מאד אך הם החליטו לרכוש אותו בכל זאת. את הרכישה מימנו בכסף שקיבל גידי בירושה מאביו, כיוון שלא זכו לקבל הלוואה מ־מישרד השיכון כזוג צעיר.

גידי השקיע את מיטב כישרונו בבית. הוא ריצף מחדש את הרצפות, טייח את הקירות, הרס קירות, יצר קשתות, בנה חדר אמבטיה ענקי ומטבח גות. את רחיטי הבית הגדול רכשו השניים בשוק הפיש־פשים, ולמרות שגידי עובד על הבית זה כשנה עדיין רבה המלאכה. הוא התקין בעצמו את חיבורי החשמל, הצנרת והביוב, חסך בכך עשרות אלפי לירות. בורזמנית הכין את תערוכתו, שעליה הוא עובד מזה שלוש שנים ואף טיפל בבנו הפעוט אדם. כשמבקשים ממנו להגדיר את עבודתו יוצאת־הדופן, הוא אומר: „די קשה להכ־ניס את עבודתי לאסכולה. אם מוכרחים, הייתי אומר שאני מצייר ריאליזם תלת־ממדי כשגם מיסגרת הציור מהווה חלק מהציור עצמו. יום אחד הרגשתי שאני רוצה לצאת החוצה מהציור והמשכתי את העבודה כפיסול. כך קורה שבנקודה אחת בציור קיימת השלמה של ציור ופיסול, כשהשניים משלימים זה את זה לפרספק־טיבה נכונה."

מאז חזרה רותי לעבודתה כדיילת מטפל גידי בבנו, כיוון שלא במצאה לו מטפלת מתאימה. כשהוא נשאל מה הוא עושה עם הילד הוא משיב, בתחכמה: „מה זאת אומרת מה אני עושה איתו? מה שכל אם עושה עם הילד שלה. מחליף לו חיתולים, מאכיל אותו, קם באמצע הלילה, מטייל איתו במשך היום, מספר לו סיפורים, שר לו שירים, בדיוק כמו כל אם יהודיה טובה. רק בשעות שהוא ישן אני ניגש לעבוד. כשהוא ער, אני איתו."

בימים אלה נפתחת בגלריה שחף ה־יפואית תערוכת ציוריו של גידי לוי. זה שנים הוא מוצף הצעות להציג את ציוריו, אולם רק עכשיו, לדבריו, הוא מרגיש, שלם עם עבודותיו. מרבית ציוריו גדולי־ממדים ומחיריהם מגיעים עד 18.000 לירות. מחיר מוגזם לגבי צייר לא־מוכר עדיין? גידי אינו מסכים. הוא קבע את המחירים לפי השווי שלהם בעיניו. ואם לא יימכרו בשל מחירם הגבוה? הוא מטיל ספק בכך. הוא מציג את ציוריו יוצאי־הדופן בביט־חון מלא ועם הרבה גאווה.

„הדלתות"

הוא שם סירטו הקצר של הצייר גידי לוי. הדלתות בסרט משמשות מדיום לתמונות מהחיים. תמונה זו, הלקוחה מהסרט, צולמה במיזבלה חיריה בשעת בוקר מוקדמות ונראית כאילו צולמה על פני הירח.

מספר 2095 המחיר: 10.00 ל"י (כולל מ.ע.מ.) שנה 42 י"ד חשון תשל"ח, 26.10.77

העולם הזה

המישטרה חוקרת את פרשת

בית הפגישות של הקצינים הבכירים

